7693

III, 1052

XXV.

ANUARUL

şcoalei civile de fete cu internat şi drept de publicitate

a „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român"

din Nagyszeben (Sibiiu)

pe anul şcolar 1910/11

publicat de

Dr. VASILE BOLOGA

director.

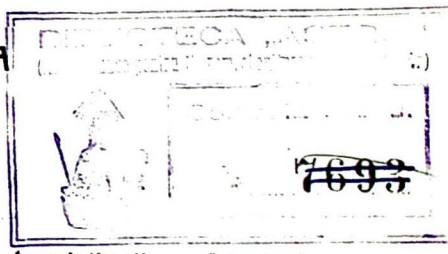

Cuprinsul: 1. Şcoala civilă de fete cu internat a Asociaţiunii. — Istoricul înfiinţării şi desvoltării în cei dintâi 25 de ani, de Dr. V. Bologa.

2. Ştiri şcolare.

NAGYSZEBEN (SIBIIU),

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE

1911.

Biblioteca Judeteana ASTRA

1215P

1215

Central Library

Şcoala civilă de fete cu internat a Asociaţiunii.

Istoricul înfiinţării şi desvoltării în cei dintâi 25 de ani

de

Dr. Vasile Bologa.

Desfiinţarea iobăgiei la 1848—49 a găsit poporul român nepregătit şi neorientat în multe privinţe. Nepregătit îndeosebi pe terenul învăţământului public, ceeace n'a fost decât o firească urmare a încătuşerii de secole. Şi dacă înainte de 1848 erau totuşi în sânul poporului român *două gimnazii* complete pentru instrucţia superioară de băieţi, în Blaj şi Beinş, apoi pentru instrucţia superioară a fetiţelor române lipsiau cu desăvârşire institutele naţionale corăspunzătoare.

Cu toate acestea în vremea libertăţii, ce a urmat după ştergerea iobăgiei, conducătorii poporului român au trebuit să vadă mai întâi de trebuinţele lui cele mai arzătoare. Aşa a răsărit dintr'un entuziasm sacru la 1852 gimnaziul mare român din Braşov cu şcoala reală şi comercială superioară; apoi la 1862 gimnaziul inferior din Brad şi la 1863 gimnaziul complet fundaţional din Năsăud, afară de seminarele teologice şi preparandiile confesionale române de pe lângă episcopiile şi arhiepiscopiile române din Transilvania şi Ungaria.

Aceste institute superioare de învăţământ, pe lângă stipendiile acordate pentru studii universitare, ne-au dat în scurtă vreme un număr considerabil de bărbaţi intelectuali. Dar cu cât creşteà numărul acestor bărbaţi, cu atât mai intensiv se simţià şi lipsa *culturii naţionale a femeii române,* deoarece pe atunci fetiţele române nu se puteau împărtăşì de o instrucţie superioară decât în institute străine, iar în institute străine, e îndeobşte cunoscut, că nu se poate agonisì cultură şi educaţie naţională potrivită firii şi geniului nostru străbun.

Acest neajuns l-a simţit îndată cea dintâi generaţie a clasei noastre intelectuale după războiul civil din 1848—49, în a cărui patriotică atmosferă îşi făcuse educaţia naţională. Şi în adunarea generală a Asociaţiunii din Sighişoara, la 3—5 August 1879, s'a ivit pentru întâia-dată idea: «*ca comitetul (Asociaţiunii) să se îngrijească de înfiinţarea unui institut pentru creşterea fetiţelor române*»,[1] prezentată ca propunere concretă de fericitul advocat şi referent şcolar în Sibiiu *Anania Trombiţaş.*

[1] „Analele Asociaţiunii", an. 1880, pag. 79.

Dar propunătorul făceà parte din *opoziţia* ce se formase în sânul Asociaţiunii la adunarea generală din 1879 şi 1880, care făceà observări conducerii: «că Asociaţiunea în timp de 19 ani *n'a făcut direct* mai nimic pentru literatura română şi cultura poporului român»[1] şi cereà: «ca activitatea Asociaţiunii noastre pentru înaintarea culturii poporului român să fie deaci înainte îndreptată nemijlocit asupra massei»[2] poporului român.

Sub presiunea acestei opoziţii adunarea generală dela Sighişoara din 1879 a şi decis: «*a dà activităţii Asociaţiunii o direcţiune mai practică*».[3]

Venind propunerea pentru înfiinţarea şcoalei de fete din cercurile opoziţiei, n'a fost întâmpinată cu însufleţire şi a rămas deocamdată înregistrată la «protocol».

Istoricul *George Bariţiu* însă, pe atunci secretar I al Asociaţiunii, deşi purtase energică polemie cu opoziţia amintită,[4] a ştiut totuşi să apreţieze importanţa ideii ca să înfiinţeze Asociaţiunea o şcoală superioară de fete şi a devenit cel mai înfocat apostol al acestei idei. Şi iată cum pregătià el spiritele pentru realizarea ei în ziarul «*Observatoriulu*»[5] şi în «*Analele Asociaţiunii*» din 1880 (pag. 79) sub titlul «*Şcoale superioare de fete*»:

«Bărbaţi Români! Să învăţăm din erorile, ca şi din exemplele bune ale altora. Să ne mărturisim şi noi păcatul. Prea suntem egoişti oricând e vorba de educaţiune şi învăţătură mai multă pentru ficele noastre»....

Dar: «Nu noi vom fi aceia, cari să cerem cumva înmulţirea femeilor «*filosoafe*», numite la Englezi şi Germani *Blaustrumpf*, care sară bucatele de câte două şi trei ori... Pretindem însă cu toată perseveranţa, ca să ne creştem femei, care să fie cum zice poporul, şi de rugă şi de fugă, şi de mamă şi de damă, să se învârtă cu cheile de brâu în bucătărie şi cămară, ca şi în saloane împrejur de oaspeţi; să ştie comandà în sfera activităţii lor femeieşti şi să poată apreţià vocaţiunea bărbaţilor trecuţi prin cursuri şcolastice de câte 10—16 ani, ajunşi în poziţiuni sociale, în cari cea mai înfricoşată pedeapsă ce i-s'ar puteà dictà pentru toate păcatele tinereţelor sale, ar fi ca să tragă după sine câte o consoartă, care să steà ca o mută tocmai în societăţile cele mai alese, în care este chemat a funcţionà sau a-se prezentà bărbatu-său; căci apoi în cazuri de acestea să nu ne mirăm, dacă unii tineri îşi caută soţii din alte naţiuni, precum nu avem drept să ne mirăm, dacă ficele noastre trămură de frica unor peţitori trecuţi prin şcoale, dară bădărani şi brutali în purtările lor.... Să nu ne mai ocupăm numai ca diletanţi de creşterea femeilor noastre, *ca să nu plătim odată cu vieaţa noastră naţională egoismul nostru*».[6] etc....

---

[1] „Telegraful Român", Nr. 101—1880.
[2] „Telegraful Român" Nrii 64—67—1880.
[3] „Telegraful Român", Nr. 102 - 1880.
[4] „Observatoriulu" din Iulie şi August, 1880.
[5] „Observatoriulu" Nr. 18—1880.
[6] „Analele Asoc.", an. 1880, pag. 126—127.

Cuvinte de înţeles adânc din rostul înţeleptului nostru istoric.

Şi cu toate acestea în adunarea generală a Asociaţiunii din 1880, ţinută în Turda, nici măcar amintire nu s'a mai făcut de propunerea din 1879, de a-se înfiinţà un «*institut pentru creşterea fetiţelor române*».

Dar a urmat anul 1881, un an bogat în fapte istorice, menite a mişcà sufletul poporului român pentru o îndoită râvnă în năzuinţele sale culturale şi economice. Amintim unele din acestea.

In 12—14 Mai 1881 s'a ţinut în Sibiiu cea dintâi «*Conferenţă generală a reprezentanţilor tuturor alegătorilor români din ţările de sub Coroana Ungariei*», în care s'au înscris drepturile poporului român cu litere de aur în Cartea neamului, pentru care inima lui pururea va bate.

Indată după această conferenţă însufleţită, anume în 10/22 Mai 1881 dupăce cu două luni mai înainte, la 14/26 Martie, se proclamase Regatul României, s'a incoronat primul Rege al României, înţeleptul şi viteazul *Carol I* cu coroana de oţel făurită din tunurile luate dela Turci în războiul glorios dela Plevna. Acest eveniment epocal în vieaţa regatului român, n'a privit decât indirect pe poporul român din ţările de sub Coroana Ungariei. Dar întrucât a influinţat şi a ridicat încrederea şi mândria în fiecare piept de Român, nu se poate spune în cuvinte.

S'a ţinut apoi în Sibiiu, tot în 1881 la 15/27 August, o strălucită *expoziţie agricolă şi de industrie de casă*, la a cărei cercetare s'a perondat lamura poporului român de pretutindenea.

Aranjarea acestei expoziţii o iniţiase cu un an mai înainte «Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român». Dar regimul deatunci a interzis Asociaţiunii acest drept prin rescriptul din 26 Iunie 1881, Nr. 28,784, sub cuvânt că nu este îndreptăţită după statutele sale să aranjeze expoziţiuni.

In urma acesteia intelectualii români din Sibiiu, au luat asupra lor ca particulari «continuarea lucrărilor pentru expoziţiunea română»,[1] iniţiată de Asociaţiune. Au ales din sânul lor 15 membrii drept *Comitet central de expoziţiune*, care constituindu-se în 5 Iulie 1881, şi-a ales prezident pe d-l *Partenie Cosma*, directorul «Albinei», secretar pe d-l *Eugen Brote*, astăzi publicist în Bucureşti şi cassar pe fericitul *Romul Petric*.

Şi s'a lucrat cu sfântă însufleţire, în adevăr: dela Vlădică până la opincă, încât în 27 August 1881 s'a putut deschide cea mai strălucită expoziţie românească agricolă şi de industrie de casă, ce s'a văzut vreodată în sânul poporului român din Ungaria.

Arhiepiscopul şi Mitropolitul deatunci, fericitul *Miron Romanul*, deşi regimul interzise caracterul oficial al expoziţiei, a pus la dispoziţia comitetului de aranjare rezidenţa sa de vară cu grădinile de lângă ea,

---

[1] „Observatoriulu", Nr. 53—1881.

unde s'a aranjat şi s'a ţinut impunătoarea expoziţie. Iar exemplul Arhipăstorului a electrizat inimile şi curgeau ca ploaia obiectele preţioase pentru expoziţie.

Indeosebi femeia română a dovedit la această expoziţie ce factor însemnat cultural este ea în sânul poporului român. Iată cum o apreţià prezidentul expoziţiei în cuvântul său de deschidere:

«Talentul, gustul estetic, diligenţa şi ingeniozitatea femeii române se manifestă în expoziţiunea noastră într'un mod admirabil».

«Industria de casă a ţărancei române ar face onoare oricărei naţiuni civilizate.»[1]

Iar ziaristica română, dimpreună cu cea străină, n'aveà decât cuvinte de admiraţie pentru talentul, hărnicia şi abilitatea femeii române. Din 6000 de obiecte ale expoziţiei, peste 3000 au fost productul ţărancei române din pitoreasca-i industrie de casă.

Despre ţesăturile ţărancei române, iată ce ziceà o damă cultă franceză:

«De unde au luat femeile române atâtea modele necunoscute până acum societăţii civilizate? La şcoale nu le-a dus nimeni... la jurnale de modă nu le auzise nici de nume. De unde? Dela mamă, soră, mătuşe, mamă bună şi aşa mai departe, pe sute de generaţiuni înapoi, pănăce ajungi în ruinele dela Pompei şi Herculanum şi în cabinetele de anticităţi etrusce, eline, romane, încă şi persiane. Să ne mai arătaţi un alt popor din această monarhie, în ale cărui costume să se fi conservat gustul civilizaţiunii antice de trei mii de ani!»[2]

La această expoziţie erà, între cei dintâi exponenţi, şi *Şcoala de fete dela Azilul Elena Doamna* din Bucureşti, cu număroase obiecte din industria de casă a femeii române. Apreţiatorii expoziţiei au găsit, fără excepţie, neîntrecute, ba sublime aceste obiecte, care ocupaseră o secţie întreagă a expoziţiei, fiind trimise anume la faţa locului două profesoare pentru aranjarea şi supravegherea lor.

Obştea erà încântată de iscusinţa şi măestria ce se vedeau în aceste lucrări. Iar expoziţia română din 1881 n'a bătut decât o *singură medalie de aur* pentru premii, şi aceea a acordat-o unanim *Şcoalei de fete dela Azilul Elena Doamna din Bucureşti.*

Acest moment a fost de adâncă învăţătură pentru noi Ardelenii, Ungurenii, etc... Pentrucă nu ştiu dacă s'a scos vre-o altă învăţătură din expoziţia dela 1881, aceea însă o ştiu cu deplină siguranţă, că *hărnicia femeii române şi exemplul Şcoalei de fete dela Azilul Elena Doamna* ne-a lămurit pe deplin idea înfiinţării unei şcoale superioare de fete pentru împreju-

---

[1] „Telegraful Român", Nr. 96—1881.
[2] „Observatoriulu", Nr. 71—1881, pag. 286.

rările noastre de dincoace. Şi din acea clipă, cei chemaţi nici c'au mai scăpat din vedere idea, până la realizarea ei în condiţiile posibile la noi.

La serbările expoziţiei venise şi conducătorul Azilului Elena Doamna din Bucureşti: marele filantrop francez, generalul *Davila*, ca oaspele rezidenţei mitropolitane din Sibiiu. Acest bărbat, în zelul său de a sprijini orice acţiune culturală-umanitară, s'a angajat încă dela acest prilej, la stăruinţele Dnei *Maria Cosma*, prezidenta Reuniunii femeilor române, să ne trimită pe cea dintâi profesoară de limba română dela Azilul Elena Doamna. Astfel să se adeverească şi aici cuvintele istoricului *Bonfinius* (1427—1502), că *Românii ţin mai mult la limba lor, decât la vieaţă.*

Pecând obştea noastră românească erà pătrunsă de acest sentiment, *Reuniunea femeilor române* din Sibiiu, înfiinţată abia la 8 Iunie 1881, a lansat în 2 Noemvrie 1881 cel dintâi apel cătră publicul român: «de a adunà un fond pentru înfiinţarea în Sibiiu a unui institut român de creştere pentru fete, împreunat cu internat şi întocmit aşa, ca să poată corăspunde tuturor intereselor de educaţiune ale femeilor române chiar şi din locuri mai îndepărtate.»[1]

Apelul erà subscris de prezidenta Reuniunii: *Maria Cosma*, şi astăzi prezidentă, şi de secretarul Reuniunii: *Visarion Roman*, fericitul întemeetor şi director al institutului de credit şi de economii «Albina». Şi e remarcabil, că pe întemeetorul primului institut financiar român din patrie, îl găsim contribuind cu spiritul său prevăzător şi la înfiinţarea celei dintâi şcoale de fetiţe române în Sibiiu.

In acest apel găsim pentru întâiadată exprimată complet idea înfiinţării unei şcoale superioare de fete, dupăcum mai târziu s'a realizat.

In timp de doi ani dela acest apel, pregătirile cele mai indispensabile pentru înfiinţarea unei şcoale primare de fete erau făcute. Reuniunea femeilor române adunase mijloacele trebuincioase cu o râvnă extraordinară. Prin petreceri, prin loterii, prin fel şi fel de mijloace marinimoase, a pus crucer lângă crucer din punga noastră particulară, deoarece pentru promovarea culturii, ajutorul Românului nu e decât în mila Domnului şi în buzunarul propriu.

Dar făcuse seamă de un budget anual circa de 3500 cor. şi cu acest început a închiriat localul trebuincios, provăzându-l cu mobile şi recvizite corăspunzătoare. A angajat apoi pe cel dintâi corp profesoral, anume: d-şoara *Eleonora Tănăsescu*, dela Azilul Elena Doamna din Bucureşti, *Dr. D. P. Barcianu* şi *Dr. I. Crişan*, profesori seminariali în Sibiiu şi *Mateiu Voileanu*, absolvent al facultăţii de drept şi practicant în cancelaria consistorului arhidiecezan din Sibiiu.

Săvârşite aceste lucrări, s'a deschis şcoala în 20 Octomvrie v. 1883, prin o însufleţită serbare inaugurală, împreunată cu sfinţirea apei. De faţă

[1] „Observatoriulu", Nr. 85 – 1881.

au fost la acest act toţi binevoitorii cauzei, în frunte cu patronul Reuniunii fericitul Arhiepiscop şi Mitropolit *Miron Romanul.*

In numele Reuniunii a ţinut discurs de inaugurare: dna *Alexandrina Mateiu*, soţie de comerciant din Sibiiu, ca delegat al comitetului Reuniunii. Avântul acestui discurs ne obligă a-l reproduce în întregime ca o vecinică mărturie despre inspiraţia femeii române, când e vorbă despre educaţia ficei sale.

Iată-l:

«Am început cu Dumnezeu! Scopul pe care Reuniunea femeilor române din Sibiiu şi l-a pus, a reuşit.

«O idee umană ne-a condus până acì, şi un act divin ni s'a părut la loc, acum, când cerul încoronează cu realizare scopul nostru mult dorit.»

«Mie mi s'a dat frumoasa misiune a vorbì în numele comitetului în ziua aceasta binecuvântată, şi a predà frecventării noua noastră şcoală.»

«Dumnezeu singur ştie ce se petrece azi în sufletul meu şi cuvintele mele, cuvintele unei femei, nu pot dà destulă expresiune simţemintelor mele. Dar sunteţi Români cu toţii şi uşor veţi pricepe ce simţiri înăbuşesc acum inima mea: o inimă de mamă, o inimă de femee, o inimă românească!»

«Nu prea suntem făcute noi Românele pentru vorbe multe, dar facem în fapte aceea, la ce inima ne îndeamnă: aceasta sinceră inimă, după a cărei şoapte suntem totdeauna fice bune ale naţiunii noastre.»

«Şi avem mult simţ de dreptate noi Românele, şi am văzut lipsa mare de o şcoală bună şi de o creştere naţională a fetelor noastre, şi nu am pregetat de a ni-o zice — fără de sfială — deşì suntem desavuate de către scriitorii noştri, pentrucă facem, ah! prea de multeori! de ruşine zisa poetului, după care ar fi să fie «dulce şi frumoasă limba ce-o vorbim....»

«S'a aflat între noi o femee, al cărei nume va fi onorific nepoţilor şi strănepoţilor noştri: d-na *Maria Cosma.* D-ei ne-a pus în prospect mai întâiaoară modul, în care să putem ameliorà această regretabilă stare: o şcoală de fetiţe, în care fiitoarele mame române să înveţe mai întâi de toate limba maternă, un ce foarte just şi foarte necesar.»

«Doamna Cosma ne-a oblit calea ce aveam să o mergem şi noi nu am stat în loc, am vorbit şi am scris, am dansat şi am umblat, până ce iată-ne sosite acì la staţiunea cea dintâi, de unde putem gândì mulţămite la paşii ce i-am făcut.»

«Am trecut, cu preotul în frunte, peste pragul acestor odăi, cu buna speranţă în Dumnezeu şi în sprijinul connaţionalilor noştri. Sosite odată acì, nu ne mai uităm nici în dreapta, nici în stânga, nici la Nemţi, nici la Francezi, şi lăsăm cu încredere şi cu bună speranţă educaţiunea copiilor noştri în mâna unui corp profesoral românesc».

«El şi noi trăim într'un secol binecuvântat pentru soartea femeiască, şi el va cunoaşte foarte bine modul, în care să satisfacă totdeodată şi dorinţei noastre naţionale şi recerinţelor timpului nostru, timp, care a deschis cu mâna liberătoare coliviile activităţii femeieşti, cari tot colivii rămâneau, deşì erau adeseori de aur».

«Româna adevărată îşi va ţineà de sfântă datorie creşterea naţională a fetiţelor ei; ca ele să devină mame şi soţii bune, ceeace numai după creştere potrivită pot fi în mod nobil şi recerut».

«Femeia generaţiunii noastre să devie femeie în sensul curat al cuvântului: o fiinţă omenească în clasa omenească, o desfătare poate, dar nu o jucărie, o fiinţă modestă dar gânditoare, o femeie supusă poate, dar nici decât o sclavă».

«Aceasta o ştim noi toţi, cari ne-am dat vreodată puţină osteneală a reflectà serios la soartea sexului femeiesc şi, aceasta o ştiţi d-voastră, domnilor profesori ai tinerei noastre şcoli.»

«Şi acum, domnişoară învăţătoare, copii şi profesori, rămâneţi cu Dumnezeu. Ce este bun şi sublim în inimă şi în lume cu voi aici să fie! Ajutorul însemnat al «*Asociaţiunii transilvane*» şi sprijinul publicului nostru ne-au prefăcut în realitate încântătoarea idee, pentru care lucrăm de trei ani încoace. Ajunse acì, Reuniunea noastră mulţămeşte cu adâncă mişcare d-voastră tuturor, cari aţi binevoit a distinge cu preţuita d-voastră prezenţă mica festivitate a inaugurării şcoalei noastre, şi apoi tuturor acelora, cari ne-au ajutat, şi Vă predă d-voastră, dlor învăţători, cu mii şi mii de binecuvântări şcoala aceasta.»

«Ascultaţi, dragi copilţe, de profesoara şi de profesorii voştri. Ei sunt aici în locul părinţilor voştri şi toate ce vă învaţă sunt bune şi mult folositoare. Petreceţi cu plăcere între zidurile acestea, pe care rugăciunile preotului şi aşteptările noastre le-au sfinţit. Şi când le veţi părăsì vre-odată ca fete mari, atunci să vă întoarceţi încă odată de pe pragul uşii şi să binecuvântaţi ceasul în care aţi intrat.»[1]

Impresia clasicului discurs ocazional, ziceà atunci «Telegraful Român», mai bine se va caracterizà prin aceea, dacă vom spune, că cei mai mulţi din cei prezenţi lăcrimau de bucurie la cele văzute şi auzite.

Şi de unde acest efect? Pentrucă, adevărul grăind, o deosebită formă literară nu găsim în aceste cuvinte improvizate. Găsim însă simţirea gingaşă a mamei române, preocupată de creşterea ficelor sale. Găsim sincera ei rezoluţie de a îndrumà creşterea ficelor sale în duhul geniului străbun al neamului, a cărui pavăză întotdeauna a fost mama română. Găsim însfârşit acea concepţie de educaţie a timpului mai nou, pentru care inima femeii şi astăzi şi pururea va bate, de a se ştì soţie în vigoarea destinului ei, ce natura i-a hărăzit, iar nu sclavă ori obiect de insipidă desmierdare.

O îndrumare deci pe secole înainte se desprinde din cuprinsul acestui discurs nemeşteşugit, dar adânc şi sincer, pentru educaţia ficelor române. O sfântă evangelie pentru mamele române cum şi pentru nădejdile de mai bine, pentrucă: «*Sunteţi izbânda neamului, Femei!...*»[2]

Iată acum şi numele celor dintâi eleve ale şcoalei după matricula de atunci, cu adausul numelui oficial de astăzi al localităţilor:

---

[1] „Telegraful Român", Nr. 123—1883 (f. 492—3).

[2] „*Ideale*", poezie de Maria Cunţan.

Nr. c.	Numele elevei	Clasa	Locul naşterii	Numele oficial de astăzi al localităţii
1	Lucia Cosma	III	Beinş	Belényes
2	Elvira Făgărăşan	IV	Făgăraş	Fogaras
3	Ana Gall	IV	Abrud	Abrudbánya
4	Aurelia Hensel	III	Sibiiu	Nagyszeben
5	Alexandrina Mateiu (†)	III	„	„
6	Eugenia Mateiu	I	„	„
7	Alexandrina Moga	III	„	„
8	Eugenia Moga	I	„	„
9	Irina Popp	IV	„	„
10	Elena Popescu	III	„	„
11	Aurelia Roman	IV	„	„
12	Letiţia Roşca (†)	II	„	„
13	Eufrosina Stoica	III	Cârţişoara	Kercisora
14	Alexandrina Şandor	IV	Oarda-de-jos	A.-Maros-Váradja
15	Letiţia Şandor	IV	„	„
16	Letiţia Todescu	IV	Bucium-Cerb	Bucsum-Cserb
17	Ana Todescu	IV	„	„
18	Hersilia Toma	III	Sibiiu	Nagyszeben

Trei ani mai târziu cu aceste eleve se începe şi se continuă şi şcoala superioară de fete cu internat a Asociaţiunii. Până a ajunge la acel fapt însă, un şir lung de sbuciumări se desfăşură în sânul Asociaţiunii, despre care dăm un rezumat în cele următoare.

Zidirea şcoalei.

In discursul dela inaugurarea şcoalei primare de fetiţe, găsim discreta destăinuire, că comitetul Asociaţiunii a sprijinit călduros acţiunea femeilor române pentru înfiinţarea acestei şcoale. Nici că se puteà altcum dela o corporaţie cu menire culturală. Dar suntem datori să recunoaştem, că acest îndemn a avut urmări bune. Deoarece după exemplul Reuniunii femeilor române din Sibiiu, au urmat îndată femeile române din alte ţinuturi româneşti, d. p. Abrud, Şimleu, etc. şi au înfiinţat asemenea reuniuni şi şcoli pentru creşterea fetiţelor noastre. Şi binefacerile acestor aşezăminte culturale, nu se pot îndeajuns apreţià.

In acest îndemn al comitetului, erà un *simţ* de mare importanţă practică pentru organizarea învăţământului femeii române. Să se înfiinţeze adecă pentru fetiţele noastre cât mai multe şcoli primare, în diferitele ţinuturi locuite de poporul român, pentru care nu se cer tocmai capitale extraordinare. Iar în centru să înfiinţeze Asociaţiunea o şcoală superioară de fete împreunată cu internat, în care să se poată concentrà şi adăpostì

fetiţele noastre din toate provinciile locuite de poporul român şi, după cele 4 clase primare, să poată continuà învăţământul superior la vatra noastră părintească.

O şcoală superioară însă, la nivelul timpului şi cu internat, reclamă jertfe mari, pentru care nu mai ajung încordările, fie cât de nobile şi marinimoase, ale orăşelului de provincie. Aveà deci dreptate comitetul Asociaţiunii să-şi rezerve sieşi această sarcină mai costisitoare în organizarea învăţământului femeii române, pentru întreg publicul Asociaţiunii.

Suntem datori şi astăzi şi întotdeauna, să ţinem la acest principiu de vieaţă în sânul poporului român şi să amintim cu recunoştinţă numele tuturor acelor bărbaţi cari, ca membrii ai comitetului Asociaţiunii, au fost conduşi de această fericită idee pentru consolidarea poporului român. Iată-i:

Prezident: *Timoteiu Cipariu*, prepozit capitular în Blaj; vice-prezident: *Iacob Bologa*, consilier aulic pensionar în Sibiiu; secretar I: *George Bariţiu*, publicist în Sibiiu; secretar II: *Dr. D. P. Barcianu*, profesor seminarial în Sibiiu; cassar: *Constantin Stezariu*, căpitan ces. şi reg. pensionar în Sibiiu; controlor: *Eugen Brote*, publicist în Sibiiu; arhivar: *N. P. Petrescu*, funcţionar de bancă în Sibiiu.

Membrii în comitet: *Paul Dunca*, consilier guvernial pensionar în Sibiiu; *David Baron Ursu*, colonel ces. şi reg. pensionar în Sibiiu; *Elie Măcelariu*, consilier guvernial pensionar în Sibiiu; *Ioan V. Russu*, protopop gr.-cat. în Sibiiu; *Ioan Popescu*, profesor seminarial în Sibiiu; *Iosif St. Şuluţu*, consilier regesc pensionar în Sibiiu; *Dr. Ilarion Puşcariu*, vicariu arhiepiscopesc în Sibiiu; *Partenie Cosma*, advocat în Sibiiu; *George Bariţiu*, publicist în Sibiiu; *Zacharie Boiu*, asesor consistorial în Sibiiu; *Basiliu P. Harsianu*, advocat în Sibiiu şi *Visarion Roman*, directorul «Albinei» în Sibiiu.

Membrii suplenţi: *Dr. D. P. Barcianu, Const. Stezariu, Eugen Brote, Dr. Demetriu Răcuciu*, adv. în Sibiiu şi *Dumitru Comşa*, profesor seminarial în Sibiiu.

Acest comitet a iniţiat lucrările, cum vom vedeà mai la vale, pentru înfiinţarea şcoalei superioare de fete a Asociaţiunii, paralel cu acţiunea femeilor române pentru înfiinţarea şcoalei primare.

In 23 Nov. 1882 s'a împlinit o veche dorinţă a Asociaţiunii. Şi-a cumpărat cu 27,000 fl. în Sibiiu, la loc de frunte în Str. Morii, astăzi Str. Şaguna, o casă proprie, un intravilan corăspunzător, al cărui preţ astăzi ar fi cel puţin întreit.[1]

Indată-ce s'a văzut comitetul în proprietatea unui intravilan, la propunerea membrului *Visarion Roman*, în şed. din 25 Apr. 1883, a numit în comisiune pe membrii săi: *David Br. Ursu, P. Cosma, I. Popescu, V.*

---

[1] „Transilvania", an. 1882 (pag. 200) şi 1883 (p. 26).

Roman şi *B. P. Harsianu,* ca să studieze chestiunea: «Cum s'ar puteà folosì mai bine casele cumpărate pentru scopurile Asociaţiunii? Cum s'ar puteà folosì pentru eventuala instituire a unei şcoale de fetiţe sau a altei şcoale?»[1] etc...

Comisiunea a raportat în şed. din 7 şi 10 Iulie 1883, prin referentul său *Ioan Popescu,* distinsul pedagog al timpului, şi a făcut propuneri pentru adaptările trebuincioase la casa cumpărată, ca să se poată strămutà în ea birourile Asociaţiunii. Cu privire la chestiunea şcoalei de fetiţe „comisiunea e de părere, că acea şcoală să fie o *şcoală superioară de fete,* împreunată cu internat, în care să se continue educaţiunea şi instrucţiunea celorce au trecut patru clase de şcoale primare».[2] In acest scop să se zidească un edificiu corăspunzător tuturor cerinţelor unei şcoale superioare de fete cu internat în grădina realităţii din Str. Morii Nr. 8. Pentru acoperirea speselor de zidire, să se convertească destinaţiunea fondului academiei române de drepturi, de 21,501 fl., pentru zidirea şcoalei de fete.

In comisiune membrul *Basiliu P. Harsianu* a anunţat vot separat faţă de convertirea destinaţiunii fondului academiei române de drepturi.[3]

Comitetul a primit însă toate propunerile comisiunii şi le-a înaintat adunării generale a Asociaţiunii, ţinută în Braşov la 29—31 Aug. 1883, cu următorul raport amănunţit şi întemeiat:

«Conform concluzului adunării generale din Dej, şed. a 2-a p. 41 (an. 1882), despre investirea averii Asociaţiunii în viitor, comitetul, aflând ocaziune binevenită a realizat dorinţa şi trebuinţa de a cumpărà o casă proprie în Sibiiu, la loc de frunte şi igienic....

«Devenind Asociaţiunea proprietar de casă, s'a impus comitetului mai cu insistenţă o idee, la a cărei realizare de mult cugetase, deşi poate nu tocmai în forma, în care ea azi se înfăţişează. Ştim cu toţii, că una din principalele îndatoriri ale Asociaţiunii este: a îngrijì de promovarea culturii poporului român. In proporţiune cu puţinele sale mijloace, ea a şi încercat a satisface acestei îndatoriri până acum mai cu samă: *a*) prin votare de stipendii, ca să se creeze o sucrescenţă de bărbaţi culţi, sprijinitori ai culturii poporului şi ai literaturii române; *b)* prin votare de ajutoare şcoalelor poporale lipsite de mijloace, ca să se poată continuà instrucţiunea poporului în limba sa maternă în unele părţi mai expuse; *c*) prin votare de ajutoare pentru meseriaşi, pentru întemeerea unei clase de mijloc în sânul poporului român».

«Acum însă credem a fi sosit timpul pentru Asociaţiune de a face un pas mai departe şi anumit de a-şi consacrà o parte însemnată a pu-

---

[1] „Transilvania", an. 1883 (p. 78).
[2] „Transilvania", an. 1883 (p. 119—123).
[3] „Transilvania", an. 1883 (p. 121).

terilor sale materiale şi intelectuale de-adreptul în favorul culturii poporului. Şi în această privire unde comitetul ar fi putut mai cu deosebire să-şi concentreze îngrijirile sale, decât în promovarea culturii mai intensive şi mai alese a sexului femeiesc».

«Pentru cultivarea sexului bărbătesc avem, deşi nu multe, totuşi câteva institute mai înalte, avem stipendii şi ajutoare pentru diferite specialităţi, dar n'avem încă nici un institut pentru cultivarea sexului femeiesc. Fetele de părinţi ţărani, în condiţii mai bune, care asemenea fraţilor lor ar voì să urmeze un curs de învăţătură mai înaltă, alăturea cu fetele clasei mai culte ale societăţii noastre, voind a se ridicà în cultura lor peste nivelul general, trebue să cerceteze şcoale publice sau institute private, străine. În multe din acestea vor fi învăţând ceva de folos, în altele însă sunt numai exploatate în privinţa materială, sau servesc prozelitismului de diferite colori ca obiect de încercări păgubitoare. Chiar şi în şcoale străine, conduse de persoane conştienţioase şi serioase, şi unde dar fetele noastre vor învăţà ceva folositor, abunăseamă *un lucru* nu-l învaţă de loc, sau foarte superficial, adecă: a se simţì cu fiecare fibră, din tot trupul şi din tot sufletul ca o parte din mult încercatul şi mult ispititul întreg, numit poporul român. Mari şi multe au fost scăderile ce au rezultat pentru români din neîngrijirea de o cultură mai temeinică a sexului femeiesc, şi cu timpul, cu cât lumea din jurul nostru progresează mai mult, cu atât mai mari şi mai păgubitoare vor devenì aceste scăderi. Este dar prea la timpul său, ca să cugetăm serios la o cultură mai intensivă a sexului femeiesc, ca astfel fetele de azi, mamele de mâne, pătrunse de însemnătatea înaltei misiuni ce au de a împlinì ca cetăţene ale statului şi ca române, să devină adevărate preotese ale sanctuarului încredinţat lor şi să aibă la îndemână şi mijloacele intelectuale pentru a puteà împlinì sacra lor misiune».

«Mai mult decât iniţiativa particularilor, a crezut comitetul d-v. că poate face în această privinţă o Asociaţiune ca a noastră, care în prima linie are să grijască de promovarea culturii poporului. Condus de aceste vederi, comitetul a desbătut în şedinţele sale şi acum vine a-Vă propune şi d-v. spre deliberare: idea înfiinţării sub auspiciile Asociaţiunii a unei şcoale superioare de fete, împreunată cu pensionat, în care fetele ce au urmat cursul la vre-o şcoală poporală, sau la şcoalele, ce reuniunile de femei din diferite părţi cu nobil zel ţântesc a înfiinţà, să poată primì o cultură generală mai înaltă, şi unde pe lângă cvalificaţiunea pedagogică, ca fiitoare mame şi econoame, ca fiitoare conducătoare ale casei în cele economice, să înveţe a se simţì pe deplin şi a lucrà ca române. Cumcă o astfel de şcoală e de cea mai urgentă necesitate, ne-o dovedeşte numărul însemnat de fete române, care din cele mai îndepărtate unghiuri ale ţării aleargă la şcoalele străine din diferite părţi ale ţării, pentru a-se înzestrà acolo cu învăţătura, pe care nu le-o putem oferì noi».

«In cazul când 30 fetiţe, — un număr, care abunăseamă nu este exagerat — s'ar aflà, care pe lângă cotizaţiune anuală de 250—260 fl. s'ar înscrie ca interne şi alte vre-o 30, care pe lângă o cotizaţiune anuală de 30 fl. ar urmà cursurile ca externe, partea materială a întreprinderii ar fi asigurată, cu deosebire având în vedere, că astfel de instituţiune folositoare se va bucurà de sprijin şi din alte părţi».

«Asigurată întreprinderea în modul arătat, în privinţa materială, mai lasă totuşi o chestiune deschisă, adecă chestiunea localului, în care şcoala şi pensionatul să se adăpostească. Pentru acest scop comitetul ţine de mai potrivită realitatea Asociaţiunii şi anumit locul liber, care dă înspre parcul oraşului. Aici s'ar puteà zidì al 2-lea front, care nu numai pentru scopul indicat ar face eminente servicii, ci chiar pentru valoarea realităţii întregi ar fi de mare folos. Adevărat este, că pentru executarea frontului al 2-lea se recer spese, pe care Asoc. din fondul propriu cu greu le-ar puteà suportà astfel, ca să rămână sume disponibile pentru venitul, din care au a-se acoperì trebuinţele actuale ale Asociaţiunii. Comitetul crede însă a fi aflat şi în această privire un expedient. După cum este cunoscut în administraţia Asociaţiunii se află acum de 14 ani fondul pentru înfiinţarea unei academii române de drepturi, azi cu avere de 20,501 fl. v. a. Pentru realizarea acestei academii însă după proiectul iniţiatorilor, se cer cel puţin 600,000 fl. capital sigur, o sumă, care numai într'un viitor foarte depărtat se va puteà adunà. Şi dacă vom cugetà, că în împrejurările în care ne aflăm, înfiinţarea academiei de drepturi n'ar aduce foloasele pe care cineva şi le-ar închipuì, ba că ea chiar ar întâmpinà greutăţi însemnate, dacă cumva nu ar fi cu totul imposibilă, e uşor de înţeles cum comitetul a venit la concluziunea, că ar fi mai consult a da numitului fond o menire mai practică, punându-l în serviciul amintitei şcoale de fetiţe, căci în acest caz el va aduce cu mult mai curând şi mult mai vădit folos. Condus de aceste motive şi având în vedere, că dispositiunile cuprinse în statutul pentru administrarea fondului şi înfiinţarea academiei de drepturi în împrejurările actuale se dovedesc de inpracticabile, ba chiar imposibil de executat, comitetul pe baza acestui regulament chiar ţine a fi de competenţa adunării generale a Asociaţiunii, să decidă asupra menirii ulterioare a acestui fond şi purcezând dela aceste vederi propune: On. adunare generală a Asociaţiunii în sesiunea prezentă, să binevoiască a deliberà asupra convertirii destinaţiunii numitului fond al academiei şi a conclude, ca această convertire să se facă în favorul intenţionatei şcoale superioare de fete, cu scop de a-se zidì localul în care ea să se adăpostească. In legătură cu această chestiune se prezentă On. adunări generale şi votul separat ·/. al membrului Basiliu Pop de Harsianu în contra concluzului comitetului».[1]

---

[1] „Transilvania", an. 1883 (p. 119—121).

Imprejurările zugrăvite atât de duios în raportul comitetului, au pătruns inimile şi adunarea generală primeşte cu însufleţire vederile şi propunerile comitetului şi ale membrului *Vincenţiu Babeş*, care stăruià cu căldură pentru clădirea şcoalei, şi considerând însemnătatea unei şcoale de fete pentru progresul culturii poporului român, cum şi paguba ce ar rezultà din amânarea înfiinţării şcoalei, decide:

«Comitetul este autorizat a clădì din mijloacele fondului general al Asociaţiunii un edificiu cu spese până la 30,000 fl. pe terenul ce Asoc. posede în Sibiiu, având a întocmì acest edificiu astfel, ca să corăspundă recerinţelor unei şcoale superioare de fetiţe cu internat. Totodată comitetul este şi îndrumat a realizà un astfel de institut în cel mai scurt timp, având a face la cea mai deaproape adunare generală raport detaiat, atât asupra construirii edificiului, cât şi asupra instituirii şi organizării şcoalei amintite»[1].

Incât priveşte convertirea destinaţiunii fondului academiei de drepturi în favorul şcoalei superioare de fetiţe, adunarea generală decide: «administraţiunea separată a fondului academiei, din motivul simplificării administraţiei, se sistează, având acest fond să intre în fondul general al Asociaţiunii şi să fie manipulat într'una.»[1]

Prin aceste concluze însufleţite şi unanime ale adunării generale din Braşov, a fost hotărîtă soartea şcoalei superioare de fete a Asociaţiunii.

În această adunare generală s'a ales din nou şi comitetul Asociaţiunii, pe un nou period de trei ani, cu puţine abateri tot membrii comitetului precedent, anume:

Prezident: *Timoteiu Cipariu;* vice-prezident: *Iacob Bologa;* secretar I: *George Bariţiu*; secretar II: *Dr. D. P. Barcianu;* cassar: *Eugen Brote;* controlor: *Constantin Stezariu* şi bibliotecar: *Dr. I. Crişan.*

Membrii: *David Baron Ursu, Paul Dunca, Iosif St. Şuluţu, Parteniu Cosma, Visarion Roman, Ioan V. Russu, Elie Măcelariu, Ioan Popescu, Constantin Stezariu, George Bariţiu, Dr. Ilarion Puşcariu* şi *Basiliu P. Harsianu.*

Membrii suplenţi: *Nicanor Frateş, Simeon Popescu, Dumitru Comşa, Eugen Brote, Dr. I. Crişan* şi *Dr. D. P. Barcianu.*

Noul comitet, abià ajuns acasă, în 18 Septemvrie 1883, numeşte în comisiune pe membrii săi: *D. Br. Ursu, P. Cosma, I. Popescu, V. Roman* şi *E. Brote*, ca să studieze modalităţile punerii în lucrare a concluzului pentru zidirea şcoalei.[2]

Pe baza raportului acestei comisiuni, în 7 Octomvrie 1883,[3] ia comitetul cele dintâi dispoziţii, pentruca magistratul orăşenesc să delăture zidul cetăţii şi valul de pământ de lângă el, înspre nord dela intravilanul

---

[1] „Transilvania", an. 1883 (p. 128).
[2] „Transilvania", an. 1883 (p. 144).
[3] „Transilvania", an. 1883 (p. 145).

Asociaţiunii şi să comunice linia de zidire stabilită de comisiunea edilă a oraşului, pentru pregătirea planului de zidire.

Pentru dărâmarea acestui zid, o rămăşiţă din vechiul şanţ al cetăţii, comitetul a trebuit să intervină şi la ministerul regesc de justiţie,[1] fiind în parte posesiunea acestuia.

Aceste pertractări au ţinut aproape un an de zile, dar fără rezultatui dorit, încât comitetul a fost nevoit să decidă în 27 Iunie 1884,[2] a zidì îndată edificiul şcoalei mai la mijlocul grădinii intravilanului său, după planul arhitectului *I. Eder* din Sibiiu, încredinţând comisiunii sale compunerea definitivă şi detaiată a planului de construcţie cu preliminarul de spese şi condiţiile pentru întreprinderea zidirii prin licitaţie publică. A numit apoi o nouă comisiune din sânul său, cu preferinţă din bărbaţi de şcoală: *D. Br. Ursu, I. V. Russu, I. Popescu, Dr. Il. Puşcariu* şi *Dr. D. P. Barcianu,* care să studieze chestiunea organizării interne a şcoalei.

Acum se încep adevăratele frământări pentru acceptarea planului de zidire, pentru organizarea internă a şcoalei şi planul de învăţământ.

In 7 August 1884, în preajma adunării generale din Orăştie, erà să se accepte planul arhitectului *I. Eder,* cu un preliminar de 57,348 fl. spese şi să se publice licitaţie pentru întreprinderea zidirii. Pentru acoperirea speselor să voteze adunarea generală încă 10,000 fl. pe lângă cele 30,000 fl. votate mai înainte, iar restul să se acopere din un împrumut, plătit succesiv din colecta ce se va deschide în favorul şcoalei.

La propunerea lui *G. Bariţiu* însă se decide a se expune încă planul de zidire şi preliminarul de spese în biroul Asociaţiunii, pentru o mai exactă informaţiune a tuturor membrilor, apoi să se decidă în chestiune.[3]

A urmat şi aceasta şi membrii comitetului s'au dumerit, iar planul de zidire s'a înaintat adunării generale din Orăştie, la 17 August 1884, cu propunerile de sus pentru acoperirea speselor. Adunarea generală a votat din nou propunerile comitetului, cu însufleţire, deşì se făcuse contrapropunere prin autorul votului separat dela urzirea acestei afaceri.[4]

După adunare comitetul publică concurs până la 25 Septemvrie 1884, pentru licitarea întreprinderii zidirii şcoalei de fete. Dar ce să vezi, acum urmează adevărata examinare a planului de zidire şi a preliminarului de spese prin antreprenorii interesaţi şi concurenţi. Aceştia găsesc multe scăderi tehnice în planul de zidire şi insuficienţa preliminarului de spese pentru executarea lui, încât comitetul e nevoit a sistà licitaţia publică înainte de termin şi a încredinţà arhitectului *Maetz* facerea unei schiţe de zidire mai potrivită.

---

[1] „Transilvania", an. 1884 (p. 30).
[2] „Transilvania", an. 1884 (p. 126).
[3] „Transilvania", an. 1884 (p. 136).
[4] „Transilvania", an. 1884 (p. 141).

Peste două săptămâni schiţa arhitectului Maetz este gata şi, examinată de experţi, se găseşte mai corăspunzătoare decât planul de mai înainte. Preliminarul de spese însă e 66,000 fl., mai mult cu 10,000 fl. decât fusese votat de adunarea generală. Comitetul îşi rezervă deci dreptul a studià mai de-aproape schiţa, cum s'ar puteà reduce unele proporţii, pentru eventuală reducere şi a speselor, fără a alterà însă zidirea. Dar se constată, că reduceri nu se pot face. Într'aceea comitetul primeşte o nouă schiţă de plan, dela arhitectul *Augusto Mazzuchi* din Blaj, cu o distribuire mai favorabilă şi cu preţ mai moderat.

Se examinează apoi din nou planurile, în şedinţele din 8, 9 şi 10 Octomvrie 1884, în urma căreia comitetul se convinge, că e oportun să renunţe la toate planurile de până acì şi să publice concurs pentru un *nou plan de zidire* potrivit locului şi menirii, pe lângă preţul maximal de 56,000 fl.

Fixate aceste condiţii s'a publicat concurs cu terminul de 30 Nov. 1884,[1] la care au intrat *nouă* planuri cu diferite preţuri.

Planurile s'au supus celei mai amănunţite examinări din partea membrilor comitetului şi a unei comisiuni de trei experţi. Rezultatul a fost, că din cele nouă planuri nu s'a putut primì nici unul, nesatisfăcând condiţiilor concursului.

Comisia experţilor însă, pe lângă raportul motivat despre cele nouă planuri, a compus şi o *schiţă lineară* pentru orientarea comitetului cu privire la pregătirea unui nou plan de zidire. Această schiţă s'a încredinţat comisiunii comitetului, ca să se pună în conţelegere cu bărbaţi de specialitate şi să îngrijască de compunerea planului conform schiţei experţilor.[2]

Comisia comitetului, cu sprijinul specialiştilor chemaţi, a revenit la unul din cele nouă planuri, cu motto: «*Rastlos vorwärts*», singurul care proiectase zidirea cu II etage, şi ca atare mai apropiat de schiţa lineară a experţilor. Autorul acestui plan, arhitectul *Frideric Maetz*, şi-a modificat planul conform condiţiilor cerute cu un preliminar de spese de 59,700 fl.[3]

Astfel s'a pregătit într'un nou sbucium de luni de zile planul de zidire, pe care l-a primit comitetul în 5 Martie 1885, şi l-a încredinţat autorului pentru executare cu preţul de 60,000 fl., pe lângă condiţii fixate în contract corăspunzător.

Votul separat, amintit mai sus, şi aici s'a ţinut ca umbra de obiectul său, dar fără vre-un efect.

După acest plan s'au început apoi imediat lucrările, în Aprilie 1885, şi s'a zidit edificiul şcoalei şi internatului Asociaţiunii, cum îl vedem astăzi

[1] „Transilvania", an. 1884 (p. 175).
[2] „Transilvania", an. 1885 (p. 15).
[3] „Transilvania", an. 1885 (p. 48).

impunător şi solid, cu două etage şi grădină frumoasă spre parcul oraşului, iar spre sud, în Str. Şaguna, curte largă şi sbicită, care sunt condiţii de viaţă pentru o şcoală.

Lung şir de frământări, pân' a ajunge la acest rezultat. Dar au avut cel puţin mulţămire înaintaşii noştri, de a nu se căi de fapta lor. Pentrucă o situaţie mai fericită, nu se puteà dà şcoalei şi internatului Asociaţiunii, fie din punct de vedere pedagogic, fie igienic. Aceasta o mărturisim noi, după experienţă de 25 de ani, şi au mărturisit-o unii din cei mai eruditi inspectori regeşti şcolari, cari au săvârşit rol conştient de inspecţie în numele statului.

Am dat în rezumat aceste frământări ale comitetului Asociaţiunii, pentruca cei puţini rămaşi încă în vieaţă din acel timp: *P. Cosma, Dr. Il. Puşcariu* şi *Eugen Brote*, să mai treacă odată în revistă *faptele*, ce le-au asigurat stima şi recunoştinţa poporului român, iar pentru cei adormiţi în Domnul să fie o pioasă amintire a neamului. Le-am rezumat apoi şi pentruca să se vadă, că înaintaşii noştri n'au stat cu mânile încrucişate, cum adeseori se făceau observări. Ci în cele mai grele împrejurări, când totul erà de făcut, când lipsiau mijloacele. lipsià experienţa trecutului, au chibzuit totuş, au jertfit şi au săvârşit un lucru bun şi folositor, de care putem fi mândri din generaţie în generaţie.

Planul de învăţământ.

Alt capitol de sbucium a fost pentru stabilirea statutului de organizare al şcoalei şi a planului de învăţământ. Un mic tablou şi despre acestea.

Statutul de organizare al şcoalei şi planul de învăţământ s'a compus mai întâi pentru *patru clase secundare* şi s'a prezentat comitetului în 7 August 1884, prin referentul comisiei Dr. D. P. Barcianu. Comitetul a primit statutul de organizare, cu privire la planul de învăţământ însă a decis: să se compună pentru *opt* clase secundare. Astfel modificat planul de învăţământ s'a înaintat adunării generale din Orăştie (la 17 August 1884) dimpreună cu statutul de organizare.

Adunarea generală n'a avut timp suficient pentru studiul amănunţit al acestor lucrări, nici trebuinţă nu erà de a se pune inmediat în lucrare, a decis deci să publice comitetul aceste lucrări în organul Asociaţiunii, ca să fie supuse apreţierii tuturor bărbaţilor de şcoală, şi să le înainteze adunării viitoare cu eventualele reflexiuni acceptabile.

După resgândire de jumătate de an însă, se admite principiul: să se organizeze şcoala în 2 categorii.[1] Categoria 1 cu VI clase, pentru trebuinţele clasei de mijloc a poporului român, iar categoria a 2 a cu VIII clase, pentru trebuinţele clasei superioare a societăţii române, şi încă două

[1] „Transilvania", an. 1885 (p. 47).

cursuri complementare (supletorii). In acest sens s'a compus planul de învăţământ şi s'a publicat în organul Asociaţiunii «Transilvania» din 1885 (pag. 81—89), cu subscrierea membrilor comisiunii: *David Br. Ursu, I. Popescu, I. V. Russu, Dr. Il. Puşcariu* şi *Dr. D. P. Barcianu.* Apoi s'a înaintat adunării generale din Gherla (la 29 August 1885), care însă n'a decis în chestiune, a mai dat numai unele informaţiuni şi a lăsat în chibzuinţa comitetului să stabilească ulterior statutul de organizare şi planul de învăţământ.

Comitetul a ţinut seamă de informaţiunile primite şi în 29 Octomvrie 1885, a stabilit din nou statutul de organizare cu programul de studii «rămânând ca la timpul său să se facă, în înţelesul legilor din vigoare, arătare locurilor competente despre înfiinţarea şcoalei».[1]

Dar, după altă jumătate de an, când erà să se înainteze statutul autorităţii statului pentru aprobare, comisiunea raportează, că membrii săi nu s'au putut unì în o singură părere în privinţa *caracterului şi categoriei* şcoalei de fete a Asociaţiunii, ci prezintă 3 păreri în chestiune, asupra cărora să decidă comitetul.

Aceste păreri sunt:

a) «În conformitate cu deciziunile anterioare să se susţină organizarea şcoalei pe baza principiului de 8 clase şi anume conform §. 48 din Art. L. (1868), 6 clase ca şcoală elementară poporală, iar 2 clase ca şcoală superioară conform §. 61 din legea amintită, rămânând în vigoare cele două cursuri anuale complementare după anul al 6-lea şi al 8-lea de şcoală.»

b) «Cu abatere dela hotărîrile anterioare, Asociaţiunea să întemeeze, în conformitate cu §. 68 din legea din 1868, numai o şcoală superioară cu 4 clase, adecă o aşa numită şcoală civilă, cu adausul celor 2 cursuri anuale complementare după al 2-lea, respective după al 4-lea an al cursului de şcoală civilă».

c) «Susţinându-se hotărîrile anterioare ale Asociaţiunii, şcoala de fete să cuprindă 8 clase, dintre cari 4 în conformitate cu §§. 49 şi 79 ai suscitatei legi, să fie privită ca şcoală elementară, ce are să pregătească pentru următoarele 4 clase, cari conform §§. 67 şi 68 din legea amintită, sunt a se privì ca clase de şcoală civilă».[2]

Comitetul continuă desbaterile asupra acestor păreri, în 13 şi 16 Februarie 1886, şi luând în considerare stăruinţele membrului *George Bariţiu,* care prezentase în scris «opiniune motivată», decide a rămâneà pe lângă şcoală de fete cu 8 clase, numind-o «Şcoală poporală superioară de fete cu internat, precum e provăzut în §. 48 şi 61 din Art. L.

---

[1] „Transilvania", an. 1885 (p. 183).
[2] „Transilvania", an. 1886, (p. 43).

XXXVIII din 1868, susţinându-se cursurile complementare de câte 1 an după al VI-lea şi al VIII-lea an de şcoală».[1]

Votul separat al istoricului *George Bariţiu,* din care se văd atât de limpede preocupările comitetului pentru educaţia femeii române, îl reproducem aci:

„Opiniune motivată a subscrisului

relativ la planul de înv. pentru şcoala de fetiţe cu internat a Asociaţiunii transilvane etc.“...

«Dupăce am ascultat şi eu, ca şi toţi ceialalţi d-ni membrii ai comitetului cu toată luarea aminte decursul desbaterilor din şedinţa de trei ore ţinută Sâmbătă în 1/13 Febr. a. c. asupra organizării şcoalelor de fetiţe, — am învăţat din acelea, că diferenţa cea mai aprigă a opiniunilor se învârte pe lângă numărul de 8 şi 4 clase de învăţământ. O altă diferenţă de opiniuni pentru mine unul nu are nici un înţeles, şi dacă totuşi o voiu atinge tocmai la urmă, voiu face aceasta numai din respect către statutele Asociaţiunii».

«Chiar şi discusiunea asupra numărului de 4 sau 8 transplantată în lăuntrul comitetului, precum se spune, din sânul comisiunii respective, pe mine mă pune la stranie mirare».

«Sunt acum patru ani, de când acest comitet începuse a preparà spiritele pentru înfiinţarea unei *şcoale superioare de fetiţe,* şi-mi aduc prea bine aminte, că începând dela adunarea generală din Dej şi trecând de acolo în alt an la cea din Braşov şi de-aci la cea din Orăştie, cu ocaziunea votării de 30 mii, apoi de 10 mii şi de colecte, votanţii au avut înaintea ochilor *înfiinţarea unui internat cu o şcoală de opt clase.* Ce fel de învăţături vor fi înţeles oamenii că se vor propune în acele 8 clase, ei vor fi ştiind. Ce a înţeles comitetul acesta sub 8 clase, a spus'o limpede în proiectul de regulament prezentat adunării generale din Orăştie spre desbatere, pe care însă aceea la propunerea comisiunii ad hoc, a decis a-se publicà, pentru-ca să-l poată cetì şi studià toţi până la adunarea generală din Gherla. Proiectul s'a publicat în 15 Iunie, adecă cu $2^1/_2$ luni înainte de adunare, în care apoi s'a făcut şi raport asupra lui de către altă comisiune ad hoc. Nici aceasta, nici însăşi adunarea generală, nu s'a împedecat întru nimic de numărul celor 8 clase proiectate; au adoptat numai alte opiniuni de a doua mână, care nu alterează întru nimic descitatul proiect».

«Din aceste premise urmează, că comitetul este obligat a înfiinţà alăturea cu internatul opt clase de şcoală pentru fetiţe. Numai pentru patru clase, fie acelea de orice categorie, nu ar fi meritat să sacrificăm pentru un edificiu pompos şi pentru mobilarea lui o sumă de 80 de mii fl. cât vor costà toate acelea».

«Sau că doară comitetul votând proiectul de statut cu 8 clase a violat legea de instrucţiune Art. XXXVIII? Eu am cetit şi studiat din nou acea lege întreagă şi am aflat, că aceea provede şi şcoale de fete nu numai de 8, ci chiar şi de 10 şi 11 clase; pentrucă»:

1. «§. 49 cere curs de 6 ani pentru şcoalele elementare, iară când zice 6 ani, înţelege învăţământ mult mai întins, decât primiau băeţii odinioară în aşa numitele şcoale normale».

---

[1] „Transilvania“, an. 1886 (p. 44).

2. «Conform §§-lor 59. 61. 62 comunele, care au locuitori până la 5000 şi mai mulţi, sunt datoare a mai înfiinţà şi o şcoală *superioară*, pentru băieţi de 3 ani, pentru fetiţe de 2 ani, iară obiectele de învăţământ sunt specificate exact în §. 64. Şase ani şi cu 2, fac 8 ani de învăţământ».

3. «Voind însă Asociaţiunea să înfiinţeze o şcoală superioară aşa numită civilă (Bürgerschule), apoi aicia §. 68 pretinde ca fetiţele să frecventeze 4 ani, dară după §. 69 se pot primì în această şcoală superioară numai dacă vor produce testimoniu şcolastic din a IV-a clasă elementară, sau dacă vor depune examen din obiectele clasei a IV-a elementară. Aci iarăşi 4 cu 4 fac 8 clase».

«In nex cu acestea, mă rog ca să cetim şi §§-ii 76 şi 79, pentruca să aflăm dacă se poate în senzul legii, ca noi să înfiinţăm un curs de 4 clase civile superioare, fără alte 4 elementare. Căci unde voim să preparăm pe eleve în mod armonic pentru şcoalele superioare de fete cu 4 clase, dacă nu în şcoalele elementare?»

4. «Se conced însă pe un moment numai, că o şcoală *civilă* de 4 ani pentru fete poate să existe undeva şi fără şcoală elementară de 4 sau de 6 clase: încă şi în acest caz eu aflu necesitatea imperioasă de a susţineà şi adoptà pentru fiitoarele şcoale de fete ale Asociaţiunii noastre numărul de opt clase».

«In Art. de lege şcolastic XXXVIII din 1868 cap 7, §§-i 81 până la 115, sunt provăzute şi *preparandii sau şcoale pedagogice pentru docenţi şi docente*. Anume prin §. 105 se permite şi înfiinţare de preparandii private. Dela §. 106 înainte sunt specificate condiţiunile, pe lângă care pot să existe şi preparandii de fete. aşa precum are să le organizeze ministerul pe ale statului, cărora au să se conforme şi institutele omonime private».

«Cred că nu vom fi uitat nici unii din noi, că de câteori ne fusese vorba serioasă despre şcoale româneşti superioare de fete, totdeauna am cugetat şi reflectat încă şi la şcoală pedagogică femeiască, exprimând mulţi din noi dorinţa de a vedeà odată înfiinţându-se şi pentru Românii din această monarhie cel puţin o preparandie şi pentru femei».

«După § 109 cursul de învăţământ în preparandiile de fete este de trei ani; 4 ani dela şcoala civilă şi 3 ani dela preparandie ar fi numai 7. Aici însă suntem siliţi să reflectăm şi la §§-ii 102 şi 103, care cer dela elevi ca să se ocupe cu prelegeri practice şi să depună rigoroaze la unul sau cel mult la doi ani, dupăce vor fi terminat cursurile teoretice. Prin urmare şi aicia ieşim tot la numărul de opt clase».

«Nu-mi este mie necunoscut că mai vârtos în cleruri se află persoane de mare influinţă cuprinse de idiosincrasie cătră preparandiile şi docentele femeieşti. Se poate că acei domni vor fi având cauză de mare moment ca să nu voiască nici să auză de preparandii şi dăscăliţe. Eu însă aş puteà numì o singură cauză de aversiune: *Lipsa de disciplină sănătoasă*. Dacă însă este cu putinţă a se ţineà disciplină severisimă în mănăstiri femeieşti, eu nu pricep de ce să nu poată fi introdusă o disciplină omenească şi de cătră alţi muritori, de ex. părinţi iubitori de familiile lor, şi institute civile femeieşti. De altă parte eu văd că statul nu s'a temut de nu ştiu ce pericole, şi a deschis şi şcoale pedagogice *femeieşti*. Cunoaştem însă şi mai mult: chiar şi pela şcoale confesionale mai de frunte au început a se alege şi denumì câte o docentă femeie; iar un episcop diecezan gr. oriental a deschis un curs de preparandie femeiască ad hoc, spre a împlinì unele lipse urgente în câteva comune mari şi a scos peste douăzeci de învăţătoare»...

«Ne dăm ficele şi nepoatele noastre pe mâni de dăscălence străine, în multe cazuri de o provenienţă foarte problematică şi uneori de o instrucţiune cât se poate de superficială. Dacă am abstrage cu totul dela vocaţiunea ştiinţifică, de am merge cu rigoarea şi trufia noastră de bărbaţi până acolo, încât să denegăm sexului femeiesc peste tot fără excepţiune calificaţiunea de a propune nici măcar cunoştinţele elementare cuprinse într'un ABC-dar, o calificaţiune totuşi nu vom fi în stare a le disputà femeilor: adecă ştiinţa de a îmblânzì şi domesticì sentimentele, a inspirà religiozitatea, a deprinde pe fragedele fiinţe la muncă şi economie, în fine a urmărì cu luare aminte şi grije mare desvoltarea acelor însuşiri femeieşti la fete, de care iarăşi numai femeilor le este dat a se ocupà şi nici odată unui bărbat.»

«Cred că până acì am demonstrat cu legea 'n mână, cumcă aceea permite Asociaţiunii înfiinţarea de şcoale cu 8 clase pentru fetiţe, încă şi cu zece. Am auzit însă în cursul desbaterii, că şcoala evang. de fetiţe ar fi fost ameninţată de cătră ministru prin inspectorul regesc de şcoale. Din ce cauză a fost ameninţată şi dacă acea procedură a inspectorului va fi avut vre-o urmare tristă pentru şcoalele evang. din Sibiiu, nu am putut aflà până acum de nicăiri în termini precişi. Las însă că autorităţile respective interesate la cazul acesta nu sunt peste lume, ne putem informà în orice zi dela ele, spre a ne ştì acomodà şi noi în comitet, dar apoi § 77 al legii ţine limpede, *că planul de înv. pentru şcoalele civile*, pe lângă respectarea §§-lor 75 şi 76 are să fie stabilit din timp în timp (idönkint) de cătră ministrul instrucţiunii publice; prin urmare ceeace se întâmplă cu celelalte şcoale civile, se va întâmplà şi cu a noastră. Comitetul va subşterne conform legii proiectul său de învăţământ în spiritul §§-lor 55 şi 74, reflectând şi la § 76, în care se decide, că în şcoalele civile trebue să se propună aceleaşi obiecte, care se propun în cele patru clase inferioare ale *gimnaziilor reale*, sau aşa numite *şcoale medii cu excepţiunea limbii latine*. Urmând aşa, conformându-ne legii, nu pricep de ce să ne mai doară pe noi capul altor concetăţeni.»

«Am mai auzit făcându-se în contra înfiinţării de 8 clase încă şi o altă obiecţiune, care până acì erà mai mult latentă, care însă dacă nu va fi analizată exact şi scoasă la lumina zilei, poate să devină tot aşa de periculoasă, nu numai pentru noul institut, ci chiar şi pentru Asociaţiune, precum sunt de periculoase frigurile ce se numesc mortăreţe în organismul omenesc. S'a avântat adecă întrebarea, că pentruce să deschidă Asociaţiunea clase elementare numai pentru fetiţele familiilor româneşti din Sibiiu, din averea care este proprietatea tuturor membrilor Asociaţiunii din ţara întreagă. Adecă se presupune, că dupăce şcoale elementare există în mai multe părţi ale ţării, părinţii români nu-şi vor aduce pe fetiţele lor la celea din Sibiiu.»

«Tot aşa aş zice şi eu, când ar fi cineva în stare să mă convingă cu temeiuri scoase din experienţă bogată, că aşa va fi: şcoala elementară o vor frecventà numai fetiţe de ale familiilor din Sibiiu şi altele din ţară nicidecum. Pe mine însă experienţa m'a convins despre un adevăr diametral opus, din alte timpuri şi din alte locuri.»

«Dară mai întâi îmi permit întrebarea, care sunt acele familii număroase şi anume sibiene de origine, născute şi crescute în Sibiiu, pentru ale căror fice se merite a zidì un palat ca cel nou de pe moşia Asociaţiunii? Cele mai multe familii române locuitoare în Sibiiu sunt venite din

alte părţi ale ţării, adevărată Nova plantatio Cibiniensis; anume unele din acestea s'au strămutat aici cu locuinţa înadins cu scop de a dà pruncilor de ambele sexe o educaţie mai conformă cu postulatele civilizaţiunii moderne. Şi oare nu este în interesul nostru bineînţeles, ca tocmai şi prin şcoalele de fetiţe să se îndemne a se mutà şi mai multe familii române la Sibiiu?»

«Şcoale elementare pentru familii din Sibiiu? Inainte de a crede aşa ceva, să nu ne pregetăm a luà informaţiuni exacte despre frumosul număr al acelor băiete române, pe care le-au adus părinţii lor şi le ţin în Sibiiu, pe la cele două mănăstiri catolice, la şcoalele evangelice, pe unele chiar şi la şcoala Reuniunii femeilor române, nu în clasele superioare, ci în clasele *inferioare elementare*, de care au şi ei în comunele lor. Tot aşa vedem că se întâmplă în Alba-Iulia, în Braşov şi pe aiurea, pe unde părinţii îşi duc ficele lor la şcoalele elementare din cetăţi. Cauzele pentru care fac ei aceasta sunt invederate, şi cred că e cu totul de prisos a Vă mai răpì timpul înşirându-le şi pe acestea».

«Pe noi însă ne împinge încă şi o altă împrejurare de cea mai mare importanţă, ca să deschidem şi clase elementare, iar aceea este: *lipsa de fonduri*. Ne-am obligat în faţa lumii ca să deschidem pe lângă şcoale şi un internat cu personalul recerut la întreţinerea lui. De unde voim noi să scoatem enormele spese care se vor cere neapărat, dacă nu vom primì într'însul băiete de toată etatea, dela 6—7 ani împliniţi până la 16 ani? De nu ar mai fi nici un alt temeiu pentru organizarea şi de clase elementare, lipsa de fonduri, sărăcia ne va silì la aceasta, precum sileşte ori şi unde pe toate institutele private lipsite de fonduri».

«Ar mai fi un singur scrupul al unor confraţi, pentru care eu nu am cerneală ca să-l numesc aicia, ci trec mai departe».

«După toate aceste consideraţiuni rezum şi propun a se decide că:

1. Onor. Comitet rămâne întru toate consecvent proiectului său relativ la înfiinţarea de 8 clase pentru fetiţe aşa precum s'a obligat de repeţite-ori către adunările generale.

2. Planul de învăţământ elaborat de comisiune să fie supus la o reviziune nouă cu respect la Art. de lege 38 din 1868, pentruca acela să iasă întru toate conform deciziunilor cuprinse în acea lege».

«În fine rog On. Comitet, că orice soarte ar aveà aceste propuneri ale mele în urmarea concluzului ce s'ar luà asupra lor, să binevoiască a decide, ca să se alăture la protocolul şedinţei de astăzi spre a se publicà în organul Asociaţiunii deodată cu acela, pentruca faţă cu o chestiune atât de importantă să mă simţ cu conştiinţa uşurată». — Sibiiu, 16 Februarie n. 1886. — *G. Bariţiu.*[1]

In acest înţeles erà să se modifice acum statutul de organizare şi planul de învăţământ al şcoalei. Dar membrii comitetului nu erau nicidecum dumiriţi. Votul separat al istoricului *Bariţiu*, căzuse ca o bombă.

O lună mai târziu însă, în 25 Martie 1886, «La propunerea membrului *I. Popescu*, supunându-se de nou deliberaţiunii comitetului chestiunea organizării şi a planului de învăţământ pentru şcoala de fete a Asociaţiunii, din considerare la starea financiară, — comitetul, cu abatere dela

[1] „Transilvania", an. 1886 (p. 41).

concluzele luate în şedinţa din 16 Februarie 1886, Nr. prot. 19 şi 20, decide cu maioritate de voturi: *Şcoala de fete a Asociaţiunii va fi deocamdată cu patru clase*, ca şcoalele civile, provăzute în Art. L. XXXVIII din 1868 cap. VC. §. 68, *cu un adaus de unul, eventual două cursuri complementare*».[1]

In înţelesul acestui decis s'a compus apoi statutul de organizare şi programul de studii, pentru 4 clase superioare, cu unul sau două cursuri complementare (supletorii) şi s'a numit: *Şcoală civilă de fete cu internat*, după sistemul ce se practică în Austria şi Ungaria, cu privire la şcoalele superioare de fete.

Ministerul regesc de culte şi instrucţiune publică a luat spre ştire statutul de organizare şi planul de învăţământ în 23 Septemvrie 1886, sub Nr. 29,282, şi de-atunci serveşte de bază şi de povăţuire pentru activitatea şcoalei civile de fete a Asociaţiunii.

După experienţă de 25 ani, putem constatà cu mulţămire, că statutul de organizare al şcoalei s'a compus cu multă înţelepciune, pe baze largi şi prevăzător. In cadrele acestuia şcoala Asociaţiunii ar puteà luà cel mai înfloritor avânt de desvoltare firească, dacă o mare parte a publicului român n'ar umblà încă şi astăzi *pe la străini* după chimere deşerte, şi dacă n'am fi ţărmuriţi în libertatea alcătuirii planului de învăţământ, după exigenţele de cultură şi de educaţie firească a femeii române. In acest punct însă avem greutăţi. Şi observăm, că dela înfiinţarea şcoalei, planul de învăţământ s'a modificat în 3 rânduri, în 1891 şi 1900, iar acum de trei ani de zile suntem în neîntrerupte pertractări cu autorităţile statului pentru aprobarea noului plan de învăţământ ce ni-se impune.

Deschiderea şcoalei.

Până când se petreceau aceste sbuciumări în sânul comitetului, zidirea şcoalei începută în Aprilie 1885, înaintà mereu. In toamna anului 1885 erà sub coperiş, iar în vara anului 1886 a fost deplin terminată şi, provăzută cu mobiliarul trebuincios pentru învăţământ şi internat, s'a dat destinaţiunii sale.

In vederea acesteia s'a stabilit în 12 Iunie 1886, cel dintâi budget al şcoalei, precum urmează:

a) «Salarele profesorilor cu câte 700 fl. v. a. şi 150 fl. bani de cvartir.

b) Salarele profesoarelor cu câte 400 fl. pe lângă întreaga întreţinere în internatul şcoalei.

c) Ca adaos la salarul directorului şi la bani de cvartir 150 fl. v. a., iar ca adaos la salarul directoarei 100 fl. v. a.

d) Paşal de cancelarie, procurări de mijloace de învăţământ şi spese extraordinare mai ales pentru obiecte facultative 540 fl.

---

[1] „Transilvania", an. 1886 (p. 76).

e) Pentru personalul ajutător 640 fl.

f) Pentru întreţinerea a 60 eleve în internat şi a profesoarelor şi personalului ajutător cu toate cele trebuincioase şi spese neprevăzute în suma de 8410 fl. v. a.

În total suma de 12,560 fl. v. a.

Pentru acoperirea acestor cheltuieli se stabilesc:

a) Taxe dela 60 eleve din internat pentru 10 luni à 22 fl. v. a. dimpreună cu didactrul 13,200 fl.

b) Dela 20 eleve externe didactru de câte 2 fl. pe lună 400 fl.;

c) Taxă de inmatriculare dela 80 eleve à 2 fl. 160 fl.

In total: 13,760 fl.

Rămânând un rest în favorul fondului de 1200 fl. v. a.» [1]

Am reprodus în întregime întâiul budget al şcoalei, ca să putem face mai târziu o paralelă faţă de budgetul de astăzi, dar constatăm, că în realitate s'a schimbat budgetul în mod esenţial, deoarece în loc de 60 de eleve interne, câte se proiectase pentru acel an, s'au înscris numai 23. Din acest unic fapt se pot vedeà, îndeajuns, greutăţile începutului.

Pe baza budgetului s'a publicat concurs, în 16 Iunie 1886, pentru alegerea şi instituirea profesorilor.[2] Iar în 21 Iunie 1886, s'a dat publicităţii cel dintâi «*Apel către publicul român*» pentru anunţarea şi înscrierea elevelor la şcoala Asociaţiunii, de următorul cuprins:

«Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român, apreţiind însemnătatea deosebită a femeii pentru creşterea indivizilor şi prin urmare pentru întreaga creştere şi pentru viitorul unui popor, a decis în mai multe adunări generale, înfiinţarea unei şcoale române superioare de fete în Sibiiu. Edificiul şcolar, frumos şi acomodat cerinţelor, ce se pot face atât din punct de vedere al instrucţiunii, cât şi din punct de vedere al igienei şcolare, este pe terminate, iar toate celelalte pregătiri sunt astfel înaintate, încât cu începerea anului şcolar 1886/7 atât şcoala cât şi internatul împreunat cu ea, să înceapă a funcţionà».

«Şcoala aparţinând categoriei şcoalelor numite prin legea de stat *şcoale civile,* are de scop a da o cultură generală, decât care mai înaltă nu se poate da femeii în şcoalele publice existente în patrie, şi totodată a oferì ocaziune pentru dobândirea de cunoştinţe folositoare în ceeace priveşte practica vieţii, care până acum a fost prea puţin luată în considerare. Iar internatul intenţionează a oferì copilelor, ce vor venì din afară de Sibiiu, îngrijirile trebuincioase în cele mai favorabile condiţiuni».

«Astfel şcoala şi internatul, făcând cu putinţă de a-şi câştigà nu numai o cultură generală temeinică, o pregătire specială corăspunzătoare pentru trebuinţele vieţii şi o bună îngrijire din punct de vedere material şi moral,

---

[1] „Transilvania", an. 1886 (p. 111).

[2] „Transilvania", an. 1886 (p. 112).

aşa precum o ofer cele mai bune institute străine de felul acesta din patria noastră, ele vor aveà faţă cu aceste avantagiul acela, că mai ofere şi ceeace acestea nu pot oferì, adecă: creştere în conformitate cu cerinţele vieţii poporului român şi cultivarea limbii şi literaturii noastre române».

«In urma votului adunărilor generale, crezând dar Asociaţiunea a răspunde unei trebuinţe adânc simţite şi generale a poporului român, ea se crede îndreptăţită a aşteptà să se vadă sprijinită în lucrarea sa de publicul român prin aceea, că toţi din toate părţile se vor grăbì a-şi trimite fetiţele lor la şcoala Asociaţiunii şi a le încredinţà îngrijirii din internatul înfiinţat de dânsa».

«Şi până la informaţiuni mai amănunţite prin publicarea statutului de organizare şi a planului de învăţământ, după obţinuta aprobare dela locurile mai înalte, ne luăm voie a aduce la cunoştinţă publică condiţiunile de primire în şcoala şi internatul Asociaţiunii».

«Pentru primire în şcoala civilă se cere atestat despre absolvarea celor IV clase primare cu succes suficient, eventual atestat de pe o clasă mai înaintată, care dă dreptul de a intrà în clasa corăspunzătoare a şcoalei civile. Dacă acestea lipsesc, facultatea de a puteà fi primită în şcoala civilă, se va dovedì prin un examen de primire. Elevele şcoalei civile vor aveà să plătească un didactru de 2 fl. pe lună, şi odată pentru totdeauna o taxă de inmatriculare de 2 fl. Pentru elevele cursului complementar didactrul e 5 fl. pe lună de elevă».

«Elevele, care voiesc să fie primite în internat, unde pe lângă vipt, cvartir, încălzit, luminat, spălat, îngrijire în caz de boală, li-se ofere ocaziune a învăţà limba germană şi franceză şi conversaţie şi lucruri trebuincioase în economia casnică şi viaţa socială, vor aveà să plătească, afară de didactru şi taxa de inmatriculare, şi o taxă lunară, anticipativ, de 20 fl., rămânând, ca pentru trebuinţe particulare cu privire la limba franceză şi muzica instrumentală, să se plătească oarecare cotizaţiuni moderate, ce se vor stabilì din caz în caz în conţelegere cu părinţii».

«Elevele externe, ca şi cele interne, vor aveà să fie provăzute din al lor cu cărţile trebuincioase şi materialul recerut pentru iustrucţie şi pentru lucrul de mână, la care, pentru cele interne se adauge încă: 1 ţol sau saltea, 2 perini, 4 feţe de perini, 1 plapomă, 4 ciarşafuri, 4 ştergare, 4 serviete, perie de dinţi şi săpun, care rămân proprietatea elevei».

«Pentru părinţii, cari ar dorì ca şi cursul celor IV clase primare să se facă în limba română, observăm că, şcoala Reuniunii femeilor române din Sibiiu, funcţionând şi de-aci încolo şi fiind a-se adăpostì şi ea în edificiul şcolar al Asociaţiunii, va oferì instrucţia primară recerută, iar internatul Asociaţiunii va oferì îngrijirile trebuincioase întocmai ca şi pentru elevele şcoalei civile şi în aceleaşi condiţiuni».

«Deoarece mai ales acum la început greutăţile sunt mai mari în ceeace priveşte întocmirea internatului şi instituirea personalului necesar,

didactic şi de supraveghere, On. Public, care reflectează la şcoala şi internatul Asociaţiunii, pentru mai deplină orientare a comitetului, este rugat a grăbì cu anunţarea copilelor, *până cel mult la 15 Aug. n. a. c.*»

«Ziua deschiderii internatului se va notificà de timpuriu... Din şedinţa comitetului Asociaţiunii... ţinută la Sibiiu în 21 Iunie 1886. — Iacob Bologa, vice-prezident. Dr. D. P. Barcianu, secretar».[1]

Din acest apel se vede lămurit situaţia timpului. Se vede pericolul ce ameninţà şi obligà pe cei chemaţi să grăbească din răsputeri cu înfiinţarea şcoalei superioare de fete a Asociaţiunii.

Institutele străine, înaintate şi puternice, ţineau ca în ghiare pe ficele poporului român. Şi comitetul Asociaţiunii aveà să lupte contra unei preocupări şi obicinuinţe rele, ce devenise o tradiţie regretabilă şi dăunoasă pentru noi ca popor, căci mult sânge şi multă avere naţională ne-a mistuit. Aveà să momească oarecum pe fiii neorientaţi şi nedisciplinaţi ai poporului român, că nu în palatele străine se caută căldura şi ocrotirea părintească, ci în coliba ta, fire-ar aceea cât de modestă.

Publicul nostru s'a orientat cu încetul, boala însă nici astăzi nu e încă deplin stavilită. Ea seceră încă, durere, spice abătute din lanul nostru, pe care trebue să-l îngrădim cu aceeaş sârguinţă, dacă ţinem la desăvârşirea operei înaintaşilor noştri.

Publicându-se concurs pentru alegerea profesorilor, s'a enunţat principiul, că aspiranţii cu studii academice vor fi preferiţi. Aşa s'a ales cel dintâi corp profesoral dela şcoala Asociaţiunii, în 24 Aug. 1886, în modul următor:

a) Director: *Dr. Daniil P. Barcianu*, profesor seminarial şi secretar II al Asociaţiunii, învestindu-l totodată şi cu dreptul de suprainspecţiunea şcoalei ca delegat al comitetului Asociaţiunii (§, 17 din Statut).

b) Profesori: *Enea Hodoş*, absolvent de facultatea filozofică, *Septimiu Albini*, absolv. de facultatea filozofică, *Sabin P. Barcianu*, absolvent de teologie şi de academia agronomică şi *Aurelia Filipescul*, absolventă de preparandia de stat din Cluj.

Dupăce profesorii aleşi n'aveau calificaţie specială pentru şcoalele superioare şi civile de fete, conform Art. de lege XXXVIII din 1868, §§. 17 şi 103, au fost instituiţi în mod provizor, până la facerea examenului de calificaţiune prescris, pentru care inspectorul regesc de şcoale a fixat termin de 2 ani de zile. Până atunci şi şcoala a funcţionat cu caracter privat.

Pentru postul de directoară a internatului, nu s'a găsit nici una dintre concurente, care să întrunească toate calităţile recerute pentru conducerea internatului. In urma acesteia comitetul a oferit, în 30 Aug.

---

[1] „Transilvania", an. 1886 (p. 98 şi 112).

1886, în unanimitate postul de directoară dşoarei *Elena baronesa Popp*[1] din Sibiiu, fica fericitului Baron Ladislau Popp, fost vice-guvernator al Transilvaniei şi prezident al Asociaţiunii. A învitat apoi Vener. Consistor arhidiecezan din Blaj şi din Sibiiu, ca să numească catiheţi pentru studiul religiunii şi a fixat ziua deschiderii şcoalei pe 15 Septembre 1886.

Această zi, mult dorită, a fost o zi de adevărată sărbătoare culturală, naţională, în sânul Asociaţiunii. Actul însuşi al deschiderii solemne, a fost prinosul jertfei conştiente pentru cultura poporului român. A fost cea mai frumoasă coroană ce Asociaţiunea şi-a putut pune pe creştetul său, când împlinià tocmai anul al 25-lea de activitate în sânul poporului român.

In sala festivă a şcoalei, în faţa unui public număros, în faţa corpului profesoral şi a elevelor, s'a săvârşit sfinţirea apei de preoţii chemaţi ai ambelor confesiuni române. După mângăerea religiunii, fără de care nu ne-am puteà închipuì Românul, fericitul vice-prezident al Asociaţiunii: *Iacob Bologa*, c'o inimă caldă, c'o voce de bronz pătrunzătoare, a dat menirii sale institutul prin următorul discurs de inaugurare:

«Onorată adunare! etc...

«Când în faţa şi auzul marei adunări generale a «Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român», ţinută la 17/29 August 1883 în Braşov, am afirmat şi fără de nici o contrazicere s'a recunoscut:

«că n'a fost cu putinţă, ca să sufere un popor cult şi de ajuns luminat atât de îndelungat şi atât de cumplit, cât şi cum a suferit poporul român;»

«că la secularele suferinţe ale poporului român a contribuit în mod esenţial prea puţina cultură a masselor lui, nelucrarea facultăţilor spirituale ale acestor masse;»

«că adevărata fericire a indivizilor, a familiilor şi a popoarelor întregi o produce şi o asigură numai adevărata lor cultură;»

«că totalitatea, sau cel puţin maioritatea românilor trebue să fie pătrunsă de convingerea, că numai cultura lui în toate direcţiunile îl poate fericì, îl poate înălţà la vaza şi demnitatea, ce-i compete după legile naturii, şi»

«că prin urmare poporul român, dacă vrea să fie fericit, şi să ocupe şi el un loc onorific între celelalte popoare, trebue să se cultive *cu orice preţ în massele sale*, şi încât numai se poate, *deopotrivă în ambele sale sexe;*»

«când tot cu acea ocaziune n'am tras la îndoială, ci dincontră am recunoscut pe temeiul dureroasei noastre istorii, că năzuinţei românilor

---

[1] „Transilvania", an. 1886 (p. 156).

de a se cultivà, s'au pus în trecut destule piedeci de acelea, pe care ei — durere — nu le putură delăturà, care însă au contribuit prea mult la degradarea lor intelectuală şi morală, la umilirea lor;»

«când am afirmat, şi cu consimţământul comun am recunoscut toate acestea, atunci când erà la ordinea zilei şi se discutà cu toată seriozitatea chestiunea înfiinţării unei şcoale pentru fetiţele române: am mărturisit totdeodată şi am recunoscut implicitmente ceeace mărturisesc şi recunosc acum apriat şi curat cu vie voie, că o mare parte a vinei, care a cauzat actuala noastră stare culturală neîndestulitoare o au dus strămoşii şi moşii noştri cu sine în groapă — în mormânt, — iar o altă parte a acelei vini o au purtat strănepoţii lor, o purtăm încâtva chiar şi noi înşine».

«Să căutăm puţintel îndărăt la lungul nostru trecut şi pe temeiul cunoştinţelor istorice, culese dintr'însul, să nu hezităm a mărturisì fără a ne teme de vre-o contraprobă, că nici moşii şi strămoşii noştri, nici nepoţii şi strănepoţii lor n'au purtat necesare griji de creşterea şi instruirea sexului lor feminin; că nici unii nici alţii nu s'au îngrijit de aceea curăţire, de acea lustruire a diamanţilor lor proprii, care ar fi făcut posibilă o mai abundantă, o mai folositoare răspândire a binefăcătoarelor lor raze; că pentru a cultivà după cuviinţă femeia română, s'a făcut peste tot sau prea puţin, sau mai nimic».

«Dar e probabil şi prea posibil, că încontra acestor mărturisiri să mi-se facă şi acum, cum mi-se făcù alaltăeri de către un însemnat neromân acea observaţiune, acea obiecţiune: că pe lângă toată nesuficienta îngrijire de cultivarea femeii române, ea — femeia română — a fost totdeauna şi este şi azi bună, bravă, baza şi decorul neamului românesc; ea emulând în virtuţi cu masculinul sex românesc întrece pe acesta în cele mai multe privinţe.»

«Da, aşa e! mărturisesc şi eu cu nespusă plăcere şi mulţămire, că e fondată obiecţiunea amintită; în nici un mod însă nu mi-se va puteà clătinà credinţa şi convicţiunea, că femeia română devenià şi mai bravă şi cu mult mai folositoare neamului său, dacă i-se dedeà creşterea şi instrucţiunea inomis necesară.»

«De o asemenea credinţă, de o asemenea convicţiune a fost pătrunsă şi condusă «Asociaţiunea transilvană» atunci, când a început a alergà şi femeii române întru ajutor; când în urma şi pe temeiul mai multor concluze ale adunărilor ei generale a dispus o mai mare folosire a mijloacelor sale materiale spre cultivarea femininului sex român; când în mod definitiv şi nestrămutabil a decis ea, chiar în adunarea generală sus citată, *ca să se ridice şi să se organizeze aici în Sibiiu o şcoală superioară cu internat pentru fetiţele române din propriile ei mijloace*».

«Tot de asemenea credinţă şi convicţiune a fost pătruns şi condus şi comitetul numitei Asociaţiuni, care, ca putere executivă a făcut tot po-

sibilul pentru realizarea intenţiunilor, pentru executarea deciselor mandantelui său.»

«A îngrijit acest comitet, ca să se edifice casa, în care vine a se etablà «Şcoala pentru fetiţele române şi internatul ei», astfel, încât să corăspundă în toate privinţele scopurilor, spre care s'a ridicat. A provăzut comitetul nostru această casă cu toate utensiliile necesare. A angajat de mentori, de conducător şi conducătoare, de profesori şi profesoare la şcoala din chestiune şi internatul ei de acele fiinţe române, care prin creşterea, însuşirile şi pregătirile lor ne dau cele mai solide garanţii despre buna reuşire a întreprinderilor «Asociaţiunii» privitoare la cultură. A adus comitetul menţionat lucrul la acel stadiu, care face posibilă deschiderea şi folosirea acelei şcoale superioare civile, împreunată cu internat, pe care o-a ridicat «Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român» pentru fetiţele române».

«In numele acestei «Asociaţiuni» şi ca reprezentant al ei, al proprietarului casei, în care ne aflăm, şi care s'a şi binecuvântat după datina noastră strămoşească, vin eu deci acum, când după scrisoarea ce-mi voiu permite a o cetì, preastimatul nostru domn prezident, Timoteiu Cipariu, nici cu această ocaziune nu ne înveselì cu prezenţa sa, vin — zic — eu în calitatea mea de vice-prezident, a mulţămì mai întâi cordialmente onorabilului public adunat aici, într'un număr atât de mare, pentru bunăvoinţa şi interesarea de lucru, cu care azistă la această festivitate; a prezentà şi a recomandà după aceea onorabilului public corpul profesoral al şcoalei menţionate în stimabilele persoane: a d-lui Dr. Daniil P. Barcianu, a dşoarei baronese Elena Popp, ale dlor Enea Hodoş, Septimiu Albini, Sabin P. Barcianu şi a dşoarei Aurelia Filipescul, pe cari, ca atari: director, directoară, profesori şi profesoară, îi salut şi-i introduc în şcoala des amintită şi în internatul ei; vin a concrede acestor mentori, profesori şi profesoare tot ce avem noi mai scump, fetiţele noastre, speranţele noastre, şi a-i rugà ferbinte: să grijească de aceste plăpânde fiinţe ca de lumina ochilor lor; vin a zice scumpelor copile, care se află de faţă, şi care de azi încolo vor fi eleve ale şcoalei acesteia: Să ascultaţi scumpele mele, necondiţionat şi întru toate de mentorii, profesorii şi profesoarele, cărora vă încredinţăm; vin în urmă a deschide şi deschid cu «Dumnezeu să ajute!» şcoala civilă pentru fetiţele române a «Asociaţiunii transilvane» şi încheiu zicând «Amin!»

Însufleţitului discurs de inaugurare a răspuns directorul şcoalei Dr. *D. P. Barcianu* prin următoarele cuvinte izvorîte din adâncul unei convingeri luminate:

«Onórate Dle Vice-Prezident! etc...

«La toate popoarele cu aspiraţiuni de cultură, urmând chiar principiului despre împărţirea muncei, *femeia* a avut un însemnat rol la promovarea culturii. Şi cu cât aceasta cultură a ajuns să fie mai intensivă, cu atât mai

respectată a fost femeia şi lucrarea ei. Femeia ca adevărată întemeetoare a familiei a pus bazele civilizaţiunii omeneşti, şi este un adevăr, care nu se poate tăgăduì, că societatea, în care respectul faţă de femee scade, în care legăturile familiare, ale căror cei mai gingaşi păzitori, tocmai femeile sunt, încep a se dărăpănà, este pe drumul cel mai sigur de a ajunge la abizul peirii».

«Şi la noi Românii femeia a avut cea mai însemnată parte la cultura, de care ne bucurăm azi, şi dacă avem azi moravurile şi datinele, care le avem, dacă avem graiul, ce-l vorbim, şi care face din noi neamul de oameni, *care suntem, femeii* române suntem datori cu mulţămită, căci ea ni le-a păstrat şi ea ni le-a dat».

«Abunăseamă dar, că, în vederea acestor merite, «Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român» a făcut ceeace a făcut, şi ridicând aici în Sibiiu un templu, consacrat culturii *femeii*, n'a făcut alta, decât să aducă un tribut de recunoştinţă aceleia, care are cele mai legitime titluri la această recunoştinţă. Privind noi această operă a Asociaţiunii trebue să fim cuprinşi de o legitimă mândrie, căci precum englezul, — abunăseamă unul din popoarele cele mai valoroase şi care ştie ce va să zică încrederea în sine, — cu deosebită satisfacţie zice, când poate zice despre sine «*I am a selfmade man*», sunt oarecare din *propria* mea putere şi prin *propria* mea vrednicie m'am ridicat la ceeace sunt, aşa şi Asociaţiunea transilvană şi împreună cu ea Românii faţă cu acest institut, consacrat culturii, cu satisfacţie putem zice: al *nostru* este, *noi* l-am făcut din propriile mijloace, noi l-am ridicat din propriile noastre puteri, fără să fi primit şi fără să fi cerut ajutor dela alţii, decât tot dela noi.»

«Ridicând «Asociaţiunea transilvană» acest institut pentru înaintarea culturii femeii, a voit, ca în şcoală să se facă cu putinţă fetiţelor să-şi câştige o cultură generală mai aleasă a spiritului şi a inimii şi în *internat* să-şi câştige o creştere mai potrivită cu trebuinţele vieţii; la aceste însă se mai adaugă ceva, ce până acum nu s'a făcut şi nu s'a putut face: că adecă această cultură în graiu românesc să li se predeà şi cu graiul românesc să le intre în suflet şi în inimă. Căci judece oricine cum va voì, adevăr netăgăduit rămâne, că cultura, adevărata cultură numai prin graiul propriu se poate întemeià şi propagà, şi acela, care prin mijlocirea graiului străin crede, că mai uşor va ajunge la această ţântă, se amăgeşte pe sine, sau voieşte să amăgească pe alţii. Cultura, care voim noi să fie dată în această şcoală superioară cu internat fetiţelor noastre, nu voim însă să fie de felul aceleia, care îndestulindu-se cu ce are şi preamărind numai ce e al său, exclude orice înrâurinţă de cultură străină, ci noi tocmai voim să primim şi să asimilăm din cultura altora, ceeace este mai bun şi mai frumos, acomodându-o firii noastre şi felului nostru de a fi».

«Mulţi poate vor fi judecând, că lux am făcut cu această şcoală cu internat, că Asociaţiunea prea mult a *jertfit* din mijloacele sale în favorul acestei şcoli. Insă în faţa datoriei ce avem faţă de femee nu despre *jertfire* poate fi vorbă. Nu *jertfă* este ceeace s'a făcut, ci o învestire de capital, care nouă, de sigur însă urmaşilor noştri, va aduce cea mai însemnată şi mai frumoasă dobândă».

«Încredinţând comitetul «Asociaţiunii transilvane» şcoala şi internatul conducerii noastre, noi personalul didactic şi mai ales directorul şi directoara internatului, suntem pe deplin conştii despre greutatea misiunii, cu care suntem încredinţaţi. Avem însă firmă voinţă de a pune toate puterile noastre şi de a lucrà cu tot devotamentul, ce-l merită cauza, pentruca misiunea nouă încredinţată, să o ducem la bun sfârşit. Ştim că greutăţile începutului mari vor fi, că de multeori puterile nu ne vor ajunge, pentru a satisface dorinţelor DV. şi ale noastre, sperăm însă, că vom aflà la DV. sprijinul şi încurajarea, atunci când trebuinţa va cere».

— «Şi acum, voi fetiţelor, care veţi fi eleve ale acestei şcoale superioare cu internat, care în folosul vostru s'a ridicat, să nu uitaţi niciodată de binele ce vi s'a făcut prin înfiinţarea acestei şcoale, să aveţi deapururea în vedere, ceeace insemnele de pe frontul edificiului şcolar vă arată: adecă să fiţi neobosite ca albina în lucrările voastre şi asemenea ei, să vă adunaţi tot felul de cunoştinţe folositoare, să învăţaţi a păstrà ce aţi adunat prin diligenţa voastră, şi precum arată indicatorul între cele două embleme ale diligenţei şi păstrării, să învăţaţi a preţuì ceeace este mai scump: *timpul*, pe care să nu-l lăsaţi să treacă fără a-l folosì spre tot ce e bun şi frumos. Dacă voi astfel veţi urmà, vă veţi face mai întâi vouă înşi-vă o mulţămire sufletească, veţi face bucurie şi plăcere părinţilor voştri, cari cu iubire nemărginită caută la voi şi în fine ne veţi face mulţămire nouă tuturor şi mai ales «Asociaţiunii transilvane», care această şcoală frumoasă pentru voi o a făcut! — Şi precum vom face cu toţii ceeace trebue să facem, aşa să ne ajute Dumnezeu».

*

S'a început apoi învăţământul cu aceeaşi râvnă şi însufleţire, ce a fost întotdeauua îndemnul cel mai curat al învăţătorului român din vremile străbune.

Numele celor dintâi eleve ale şcoalei şi ale internatului, înscrise pentru anul 1886/7, le înşirăm acì ca o plăcută aducere aminte. Cu atât mai vârtos, că astăzi cele mai multe din ele sunt mame adevărate şi fice distinse ale poporului român. Le înşirăm întocmai după matricula şcoalei de atunci, adaugând numele oficial de astăzi al localităţilor:

Nr. c.	Numele elevei	Locul naşterii	Numele oficial de azi al localităţilor	Obs.
	Clasa I.			
1	Minerva Balint	Roşia-de-munte	Abrudb.-Verespatak	
2	Gabriela Codreanu	Şiclău	Sikló	
3	Sofia Cothişel	Certeje	Csertés	
4	Sofia David (†)	Bucium-Isbita	Bucsum-Izbita	
5	Amalia Dima	Hunedoara	Vajdahunyad	
6	Eugenia Greavu	Mercurea	Erdély-Szeredahely	
7	Constanţa Gurban	Boroş-Ineu	Borosjenő	
8	Ileana Iliuţ	Valea-sacă	Bucovina (Austria)	
9	Victoria Măcelariu	Racoviţa	Rakovica	
10	Marieta Mazzuchi	Blaj	Balázsfalva	
11	Valeria Moldovan	Băiţa	Hunyad-Boica	
12	Elena Muntean	Sátoralya-Ujhely	Sátoralya-Ujhely	
13	Adelina Piso	Săcărâmb	Nagyág	
14	Clelia Piso (†)	Deva	Déva	
15	Elena Popescu	Sibiiu	Nagyszeben	
16	Letiţia Roşca (†)	Sibiiu	Nagyszeben	
17	Eugenia M. Roşu	Biserica-Albă	Fehér-templom	
18	Elisaveta Stanilă	Vale	Vále	
	Clasa II.			
1	Ana Beleş	Odvoş	Odvos	
2	Aurelia Ciugudean	Poiana	Pojána	
3	Lucia Cosma	Beinş	Belényes	
4	Elena Cunţan	Sibiiu	Nagyszeben	
5	Maria Dămian	Balşa	Bálsa	
6	Emilia Florian	Racoviţa	Rakovica	
7	Aurelia Henzel	Abrud	Abrudbánya	
8	Alexandrina Matei (†)	Sibiiu	Nagyszeben	
9	Alexandrina Moga	Sibiiu	Nagyszeben	
10	Leontina Moldovan	Borzaş	Borzas	
11	Sabina Piso	Săcărâmb	Nagyág	
12	Elena Popoviciu	Haţeg	Hátszeg	
13	Ersilia Popoviciu	Haţeg	Hátszeg	
14	Ersilia Toma	Sibiiu	Nagyszeben	
	Clasa III.			
1	Maria Buibaş	Buçoveţ	Bukovec	
2	Aurelia Cosma	Zelau	Zilah	
3	Victoria Creţu	Sibiiu	Nagyszeben	

Nr. c.	Numele elevei	Locul naşterii	Numele oficial de azi	Obs.
4	Sofia Macavei	Bucium-Şasa	Bucsum-Sásza	
5	Ana Todescu	Bucium-Cerb	Bucsum-Cserb	
6	Letiţia Todescu	Bucium-Cerb	Bucsum-Cserb	
	Clasa IV.			
1	Alexandrina Cunţan (†)	Sibiiu	Nagyszeben	
2	Iustina Iridon	Apoldul de sus	Nagyapold	
3	Eugenia Popescu	Sibiiu	Nagyszeben	
4	Aurelia Roman	Sibiiu	Nagyszeben	
5	Elena Orbonaş	Orăştie	Szászváros	Elevă extraord.
	Elevele din internat.			
1	Maria Antal*	Beinş	Belényes	
2	Floare Antal*	Beinş	Belényes	
3	Ana Beleş	Odvoş	Odvos	
4	Maria Buibaş	Bucoveţ	Bukovec	
5	Gabriela Codreanu	Şiclău	Sikló	
6	Valeria Colbasi*	Cut	Kútfalva	
7	Aurelia Cosma	Zelau	Zilah	
8	Sofia Cothişel	Certeje	Csertés	
9	Sofia David (†)	Bucium-Isbita	Bucsum-Izbita	
10	Maria Dămian	Balşa	Bálsa	
11	Constanţa Gurban	Boroş-Ineu	Borosjenő	
12	Ileana Iliuţ	Valea-sacă	Bucovina (Austria)	
13	Tereza Jurca*	Răvăşel	Rovás	
14	Valeria Moldovan	Boiţa	Hunyad-Boica	
15	Leontina Moldovan	Borzaş	Borzas	
16	Elena Muntean	Sátoralya-Ujhely	Sátoralya-Ujhely	
17	Olimpia Neagoe*	Micăsasa	Mikeszásza	
18	Sabina Piso	Săcărâmb	Nagyág	
19	Maria Roşca*	Selişte	Szelistye	
20	Eugenia M. Roşu	Biserica-Albă	Fehértemplom	
21	Aurelia Serb* (†)	Pilul mare	Nagypél	
22	Ana Todescu	Bucium-Cerb	Bucsum-Cserb	
23	Letiţia Todescu	Bucium-Cerb	Bucsum-Cserb	

Anul întâi de şcoală s'a deschis cu 43 de eleve, iar internatul cu 23 de eleve, şi a decurs în linişte, închegându-se mereu începuturile de ordine şi de organizaţie internă. Şi de acì încolo fetiţele române, dornice de educaţie şi de cultură superioară, nu mai erau avizate la insti-

* A frequentat şcoala primară a Reuniunii femeilor române din Sibiiu.

tutele străine, la bunăvoinţa sau dispreţul lor, ci'n condiţiile cele mai favorabile se puteau împărtăşi de binefacerile creşterii şi instrucţiei superioare *în sanctuarul nostru propriu*, ce erà bucuria şi mândria noastră naţională. S'a împlinit o arzătoare dorinţă a poporului român, de mare importanţă în urmările sale, cum nu se înscrisese încă în analele Asociaţiunii în cei dintâi 25 de ani ai existenţei sale.

Lăsăm să urmeze acum numărul tuturor elevelor înscrise la şcoala Asociaţiunii dela înfiinţarea ei, an de an, până în ziua de astăzi. In această consemnare indicăm şi numărul elevelor absolvente de şcoala Asociaţiunii şi al celor din Bucovina şi România, ca să dăm un tablou cât se poate mai complet în această privinţă.

Nrul curent	Anul şcolar	Numărul elevelor înscrise			Nrul elevelor absolvente de cl. IV-a civilă	Numărul elevelor din internat	Între elevele înscrise şi adăpostite în internat au fost din	
		peste tot	în cele IV clase civile	în cursul complementar			Bucovina	România
1	1886/7	43	43	—	5	23	1	—
2	1887/8	81	75	6	8	43	2	2
3	1888/9	74	74	—	15	44	3	2
4	1889/90	64	59	5	14	40	3	—
5	1890/91	62	62	—	12	49	5	—
6	1891/2	74	74	—	19	53	3	—
7	1892/3	89	70	19	17	57	3	—
8	1893/4	85	76	9	20	63	4	8
9	1894/5	90	79	11	20	64	5	6
10	1895/6	80	72	8	19	60	2	7
11	1896/7	79	68	11	10	51	1	11
12	1897/8	90	81	9	20	57	—	8
13	1898/9	86	80	6	19	47	—	7
14	1899/900	92	82	10	23	37	—	6
15	1900/901	87	82	5	18	52	—	9
16	1901/2	96	92	4	26	57	—	11
17	1902/3	107	98	9	30	70	—	15
18	1903/4	98	81	17	20	70	—	11
19	1904/5	96	85	11	23	70	1	15
20	1905/6	98	77	21	24	68	1	10
21	1906/7	103	89	14	19	77	2	15
22	1907/8	143	128	15	35	105	2	19
23	1908/9	142	126	16	28	107	2	16
24	1909/10	139	127	12	45	106	2	14
25	1910/11	110	98	12	37	73	1	11
	Suma .	2308	2078	230	526	1543	43	203

Din aceste date se vede, că în cei dintâi 25 de ani de activitate, s'au perondat 2308 eleve în şcoala superioară de fete a Asociaţiunii, iar în internatul ei 1543 de eleve, din diferitele ţinuturi locuite de poporul

român. Un număr considerabil din România şi din Bucovina. Şi dacă relativ la frecvenţă nu putem vorbì de cifre şi mai mari, vina o poartă numai *publicul român*, că nu ţine să uzeze în măsură mai extinsă de *creaţiunea sa proprie*, precum îi cer interesele şi raţiunea.

Cel dintâi corp profesoral al şcoalei, cu membrii săi ajutători, s'a compus astfel:

1. Director: *Dr. D. P. Barcianu*, profesor seminarial şi membru suplent în comitetul Asociaţiunii.

2. Profesori: *Enea Hodoş, Septimiu Albini, Sabin P. Barcianu* şi *Aurelia Filipescul.*

3. Catiheţi: *Dr. Ilarion Puşcariu*, arhimandrit şi asesor consistorial şi *Nicolau Togan*, cooperator parohial în Sibiiu.

4. Instructori: *a)* pentru pian: *George Dima*, profesor seminarial; *b)* pentru limba franceză şi pian: *Sabina Brote.*

5. Directoara internatului: Baronesa *Elena Popp*, fiica fericitului baron *Ladislau Popp*, fost vice-guvernator al Transilvaniei şi prezident al Asociaţiunii.

6. Medic al internatului: *Dr. Ioan Moga*, medic în Sibiiu.

Dr. Daniil P. Barcianu, distins bărbat de şcoală, a funcţionat ca director onorar dela inaugurarea institutului până în 21 Septembre 1887. Sub conducerea sa a funcţionat şcoala în primul an dela inaugurare, spre deplina mulţămire a tuturor celor chemaţi. El a luptat cu greutăţile începutului. Priceperii şi zelului său este a se mulţămì prima organizare a şcoalei civile de fete cu internat a Asociaţiunii. N'a cruţat nici o osteneală ca să aducă în curgere normală desvoltarea acestui institut de educaţie şi de cultură naţională.

Invăţământul l-a organizat după cele mai întemeiate principii pedagogice moderne, dovadă e *primul plan de învăţământ* al şcoalei, aprobat de Ministerul regesc de culte şi instrucţiune publică cu data: 23 Septembre 1886, Nr. 29,282.

Putem constatà astăzi, că începuturile urzite şi puse în practică cu conlucrarea acestui bărbat, relativ la inaugurarea şi funcţionarea acestui institut, au rămas în vigoare, amplificându-se mereu şi perfecţionându-se după experienţele culese în decursul timpului. La începutul anului al 2-lea însă, un incident neprevăzut a provocat retragerea sa din postul de director în 21 Septembre 1887.

In 16 Sept. 1887 votase comitetul Asociaţiunii: *Regulamentul intern pentru şcoală şi internat*, prin care s'a regulat sfera de activitate a tuturor persoanelor ocupate la şcoală şi internat, luându-se în socotinţă, după împrejurări şi practica unui an expirat.

Regulamentul a intrat imediat în vigoare. O urmare firească a acesteia a fost, ca de aci înainte toate lucrurile să fie întocmite după prescrisele regulamentului. In urma acesteia şi funcţia de delegat al comitetului

pentru suprainspecţia şcoalei, conform §-lui 17 din Statut, care în anul întâi fusese încredinţată tot directorului, s'a separat de oficiul de director şi s'a încredinţat eruditului pedagog şi profesor seminarial: *Ioan Popescu*, membru ord. în comitetul Asociaţiunii.

Acest fapt a jignit adânc pe zelosul şi mult talentatul profesor *Dr. D. P. Barcianu*, privind în el un vot de neîncredere «în formă destul de transparentă», cum spune însuşi în actul său de dimisie.[1]

Pelângă aceasta mai erà un punct de controversă.

Regulamentul provedeà, că pe *instructorii* şcoalei şi pe *guvernantele* internatului le numeşte comitetul, ca reprezentant al proprietarului şcoalei, iar pe celalalt personal ajutător, bone, portăriţă etc... îl angajează directorul în conţelegere cu directoara internatului. Directorul *Dr. D. P. Barcianu* dimpreună cu corpul profesoral, susţineà în proiectul său de regulament, ca întreg personalul ajutător al institutului să fie numit prin direcţiunea şcoalei, crezând a ridicà prin aceasta autoritatea directorului.

Intemeietorul şi susţinătorul şcoalei însă, cu toate considerările personale, n'a putut să cedeze din drepturile sale de proprietar.

Aceste împrejurări, de legitimă organizare, au provocat susceptibilitatea şi abzicerea fericitului *Dr. Barcianu* din postul de director onorar al şcoalei.

Toţi au regretat această retragere. Insuşi comitetul a cercat prin o delegaţie din sânul său (Dr. Il. Puşcariu, Z. Boiu şi E. Măcelariu), să convingă pe fericitul Barcianu despre bunele sale intenţiuni şi să continue opera începută cu atâta zel şi abnegaţiune. Dar înzădar, firea-i intransigentă n'a mai găsit punte de trecere pentru continuarea lucrării armonice în interesul institutului. A rămas cu mulţămirea bunului început. Iar în vălmăşagul vieţii obşteşti s'a dovedit şi la acest prilej, că «Nimeni în lume nu este absolut necesar pentru societate»...[2] cum o spusese atunci fericitul istoric *George Bariţiu*.

După o mică sguduire, în cele interne, lucrurile au intrat iarăşi în cursul lor normal şi institutul a continuat munca sa binefăcătoare. Postul de director a fost suplinit prin tânărul profesor: *Septimiu Albini*, care ca director provizor a condus institutul până la finea anului şcolar 1887/8, când a părăsit cariera didactică. La finea acestui an s'au retras şi ceialalţi profesori din posturile lor, afară de învăţătoarea *Aurelia Filipescul*.

Cel mai simţitor efect al acestor turburări a fost, că în acest an de provizorat, prin o administraţie necorăspunzătoare, s'a făcut şcoalei o pagubă de aproape 2000 fl., care până astăzi nu e încă aplanată.

Dar a urmat reacţiunea sănătoasă, ca după toate turburările, ce prevăzuse publicistul *Ioan Slavici*, atunci directorul ziarului «Tribuna» din

---

[1] „Tribuna", an. 1887, Nr. 219 (p. 874).
[2] „Transilvania", an. 1888 (p. 26—28).

Sibiiu, în care se înfăţişase chestiunea în colori de tot exagerate,[1] şi lucrurile s'au îndreptat spre binele şi progresul institutului.

In vara anului 1888 s'a instituit corp nou profesoral, cu cei rămaşi din trecut, anume:

1. Director: *Ioan Popescu,* profesor seminarial şi membru ord. al comitetului Asociaţiunii.

2. Profesori: *Dr. Petru Span, Mihail Pârvu, Dr. Vasile Bologa şi Aurelia Filipescul.*

3. Catiheţi: *Dr. Il. Puşcariu şi N. Togan.*

4. Instructori: *a) Elena Petraşcu,* directoara internatului, pentru limba franceză; *b) George Dima,* profesor seminarial, pentru pian; *c) Sabina Brote,* pentru pian şi *d) Matilda Mangesius,* profesoară la şcoala superioară de fete evang.-lutherană din loc, pentru gimnastică.

5. Directoara internatului: *Elena Petraşcu,* iar medic: *Dr. Ioan Moga.*

Sub înţeleapta conducere a noului director onorar: *I. Popescu,* a funcţionat şcoala trei ani în deplină linişte, consolidându-se mereu începuturile bune de până aci. Dar la finea anului şcolar 1890/91 *I. Popescu* s'a retras, din motive sanitare, dela conducerea şcoalei, care s'a încredinţat apoi colegului său: *Dr. Ioan Crişan,* profesor seminarial şi secretar II al Asociaţiunii.

Dr. I. Crişan a condus şcoala ca director provizor în anii 1891/2 şi 1892/3, predând şi limba germană în clasa III şi IV civilă. Osebitul său devotament pe terenul învăţământului a servit de model colegiului profesoral, asigurând propăşirea institutului în toţi ramii activităţii sale. Sub el a obţinut institutul şi *dreptul de publicitate* prin rescriptul ministerului regesc de culte şi instrucţie publică din 28 Martie 1892, Nr. 47,954—1891, dupăce membrii corpului profesoral au satisfăcut prescriselor legii în privinţa însuşirii calificaţiei superioare pentru şcoale civile. Durere însă, că la începutul anului şcolar 1892/3 un morb greu apăsà abilitatea energicului profesor şi director Dr. I. Crişan, în urma căruia s'a retras din funcţia de director şi în scurtă vreme, la 22 Octobre 1893, a trecut din viaţă.

După retragerea fericitului Dr. I. Crişan, funcţia de director s'a încredinţat în 14 Octobre 1893 unuia dintre profesorii definitivi ai şcoalei, în sensul Statutului, anume actualului director: *Dr. Vasile Bologa,* care conduce de atunci neîntrerupt afacerile institutului, realizând, după împrejurări, an de an câte un pas înainte în progresul dorit.

După activitatea directorilor de până aci, anii de funcţiune ai şcoalei dela inaugurarea sa, se împart astfel:

1. Dr. D. P. Barcianu: 1886/7.
2. Septimiu Albini: 1887/8.
3. Ioan Popescu: 1888/9, 1889/90 şi 1890/91.

---

[1] Vezi Nrii 213 (p. 850), 220 (p. 878) etc... din 1887.

Directorii şcoalei.

4. Dr. Ioan Crişan: 1891/2 şi 1892/3.

5. Dr. Vasile Bologa: 1893/4 până în timpul de faţă ca profesor şi director definitiv.

Actualul corp profesoral e:

1. Director: Dr. *Vasile Bologa.*

2. Profesori (profesoare): *Eugenia Tordăşianu* n. *Iovescu,* Dr. *Ioan Borcia,* Dr. *Eleonora Lemény, Victor Stanciu* şi *Elena Siandru.*

3. Catiheţi: *Mateiu Voileanu,* asesor consistorial şi *Nicolau Togan,* protopop.

4. Instructori angajaţi cu ora, pentru istorie: *Victor Păcală,* profesor seminarial; pentru muzica vocală şi pian: *Delia Olariu*; pentru limba franceză: *Elena Petraşcu,* directoara internatului; pentru pian: *Selma Möckesch, Olivia Bardosy, Alecsandrina Moga, Cornelia Man;* pentru violină: *Elsa de Heldenberg.*

5. Directoara internatului: *Elena Petraşcu,* iar medic: Dr. *I. Beu.*

În cei dintâi 25 de ani de activitate ai şcoalei, s'au retras şi în pensiune doi membrii ai corpului profesoral, după servicii folositoare şi la cerere proprie, anume: *Ioan Popovici,* astăzi protopop în Gioagiul de jos (cott. Hunedoara) şi *Eugenia Moga n. Trif,* astăzi soţie de preot în Săsciori (cott. Sibiiu).

Membrii Corpului profesoral.

Dela înfiinţarea şcoalei civile de fete a Asociaţiunii până în timpul de faţă, s'au perondat mulţi muncitori intelectuali la catedrele sale. Implinim cea mai plăcută datorie la a 25-a aniversare anuală, amintindu-le aici numele în şir cronologic şi felul lucrării prin care au contribuit la promovarea intereselor de educaţie şi de cultură ale şcoalei Asociaţiunii.

a) Catiheţi:

1. *Dr. Ilarion Puşcariu,* arhimandrit şi vicar arhiepiscopesc, din 15 Sept. 1886 până în 30 Iunie 1889. Fără onorar. — Pentru elevele de religiunea ortodoxă-română.

2. *Nicolau Togan,* protopop, din 15 Sept. 1886. La început fără onorar. — Pentru elevele de religiunea gr. cat. română.

În sânul poporului român vor fi puţini acei catiheţi, cari să aibă mulţămirea d-lui protopop *N. Togan,* de a aduce bisericii sale asemenea serviciu în timp de 25 de ani, neîntrerupt, cu zel şi devotament, spre lauda lui Dumnezeu şi deplina mulţămire a tuturor autorităţilor chemate şi a părinţilor elevelor. In deplina noastră recunoştinţă îi urăm încă mulţi ani înainte!

3. *Zaharie Boiu,* asesor consistorial, din 1 Sept. 1889 până în 30 Iunie 1897. — Pentru elevele de religiunea ortodoxă-română.

4. *Dr. Petru Şpan,* profesor seminarial, în 1897/8. — Pentru elevele de religiunea ortodoxă-română.

5. *Mateiu Voileanu*, asesor consistorial, din 1 Sept. 1898. — Pentru elevele de religiunea ortodoxă-română.

b) *Profesori* (*Profesoare*) :

1. *Dr. Daniil P. Barcianu*, profesor seminarial, director onorar din 1 Sept. 1886 până în 21 Sept. 1887. — În 1899/1900 a predat limba şi literatura română elevelor din cursul compl. înscrise particular şi la cursurile pedagogice dela seminarul «Andreian».

2. *Enea Hodoş*, profesor ordinar provizor din 1 Sept. 1886 până în 30 Iunie 1888.

3. *Septimiu Albini*, profesor ordinar provizor din 1 Sept. 1886 până în 30 Iunie 1888, şi director provizor din 29 Sept. 1887 până în 30 Iunie 1888.

4. *Sabin P. Barcianu*, profesor ord. prov. din 1 Sept. 1886 până în 30 Decemvrie 1887.

5. *Aurelia Filipescul*, profesoară ord. prov. din 1 Sept. 1886 până în 30 Iunie 1889.

6. *George Dima*, profesor seminarial de muzică, a dat ore de pian din 15 Sept. 1886 până în 30 Iunie 1889. — Din 1 Sept. 1892 până în 30 Iunie 1899 a predat muzica vocală în toate clasele.

7. *Sabina Brote*, a dat ore de limba franceză (studiu facultativ) în 1886/7 şi de pian din 15 Sept. 1886 până în 30 Iunie 1909.

8. *Elena Petraşcu*, directoara internatului, dă ore de limba franceză, fără onorar, din 6 Octomvrie 1887.

9. *Dr. Petru Şpan*, profesor ord. provizor din 1 Ian. 1888 până în 30 Iunie 1891.

10. *Victoria Filipescul* măr. *Petrişor*, profesoară ord. prov. în 1889/90.

11. *Matilda Mangesius măr. Pflebs*, profesoară la şcoala superioară de fete evang.-luther. din loc, a instruat gimnastica din 1 Sept. 1887 până în 30 Iunie 1894.

12. *Zaharie Boiu*, asesor consistorial, a predat (gratuit) limba română în cursul compl. în 1887/8.

13. *Ioan Popescu*, profesor seminarial, a predat (gratuit) pedagogia de casă în cursul compl. în 1887/8. — Din 1 Sept. 1888 până în 30 Iunie 1891: director onorar al şcoalei.

14. *Dr. Ioan Moga*, medicul institutului, a predat (gratuit) igiena în cursul complementar în 1887/8.

15. *Ioan Popovici*, înv. dirigent la şcoala elem. de fete a Reuniunii femeilor române, a predat (gratuit) fizica şi chimia în cursul compl. în 1887/8. — Din 1 Sept. 1891 profesor ord. definitiv până în 30 Iunie 1901, când a trecut la penzie. (Vezi pag. 39.)

16. *Terezia Czekelius*, profesoară de lucru manual, a predat acest obiect în cursul compl. în 1887/8.

17. *Mihail Pârvu*, profesor ord. provizor în 1888/9.

18. *Dr. Vasile Bologa*, profesor ord. definitiv din 1 Sept. 1888, iar din 14 Oct. 1893 şi director definitiv.

19. *Eugenia Trif măr. Moga*, profesoară ord. definitivă din 1 Sept. 1889 până în 30 Iunie 1902, când a trecut la penzie. (Vezi pag. 39.)

20. *Adela de Heldenberg măr. Brote*, profesoară de muzică, a dat ore de pian în 1889/90.

21. *Elisa Nasta măr. Bohăţiel*, profesoară suplentă din 1 Sept. 1890 până în 30 Iunie 1895.

22. *Victoria de Heldenberg măr. Teutsch*, profesoară de muzică, a dat ore de pian din 1 Sept. 1890 până în 30 Iunie 1894.

23. *Iulius Schäffer*, profesor de muzică, a dat ore de pian şi de cântare din 1 Sept. 1890 până în 30 Iunie 1908.

24. *Dr. Ioan Crişan*, profesor seminarial, director provizor din 1 Sept. 1891 până în 30 Sept. 1893. A predat limba germană în cl. III şi IV civ., iar în cursul compl. limba germană şi pedagogia de casă.

25. *Maria Roman*, absolventă de cursul de lucru manual şi industrie de casă evang.-lutheran din loc, a predat lucrul manual în cursul compl. din 1 Sept. 1892 până în 15 Martie 1895.

26. *Dr. Vasile Saftu*, profesor seminarial, a predat limba germană în clasele civile, iar în cursul compl. limba germană şi pedagogia de casă, din 1 Sept. 1893 până în 30 Iunie 1896.

27. *Alexandrina Cunţan măr. Schmidt*, profesoară de muzică, a dat ore de pian din 1 Sept. 1894 până în 30 Iunie 1896.

28. *Cornelia Surdu*, absolventă de cursul de lucru manual şi industrie de casă evang.-lutheran din loc, a predat lucrul manual în cursul compl. din 15 Martie până în 30 Iunie 1895.

29. *Mina Wagner*, profesoară la şcoala superioară de fete evang.-lutherană din loc, a instruat gimnastica în 1894/5.

30. *Eugenia Iovescu măr. Tordăşianu*, profesoară ord. definitivă din 1 Octomvrie 1895.

31. *Aglaida Băcillă*, profesoară suplentă din 1 Sept. 1895 până în 31 Ianuarie 1896.

32. *Maria Cioban măr. Dr. Botiş*, profesoară suplentă din 1 Febr. 1896 până în 30 Iunie 1900.

33. *Selma Möckesch*, profesoară de muzică, dă ore de pian din 1 Sept. 1897.

34. *Nicolau Vătăşan*, profesor gimnazial, a predat fizica şi geografia în cl. IV civ. în 1898/9.

— 35. *Dr. Ioan Stroia*, profesor seminarial, a predat didactica cu şcoala de aplicaţie elevelor din cursul compl. înscrise particular şi la cursurile pedagogice dela seminarul «Andreian» în 1899/1900.

36. *Timoteiu Popovici*, profesor seminarial de muzică, a predat muzica vocală din 1 Oct. 1899 până în 1 Nov. 1901.

37. *Laura Vlad,* absolventă de Academia de pictură din München, a predat desemnul şi caligrafia în 1900/1901, iar în cursul compl. pictura în 1900/1 şi 1901/2.

38. *Eufemia Katona măr. Radu,* profesoară suplentă de lucru manual în 1900/1. — In 1907/8 a predat lucrul manual în cursul compl.

39. *Hermann Kirchner,* profesor de muzică, a dat ore de muzică vocală în cursul compl. în 1900/1.

40. *Victor Păcală,* profesor ord. definitiv din 1 Sept. 1901 până în 1 Sept. 1909, când a trecut la seminarul «Andreian». — In 1909/10 şi 1910/11 a predat istoria în cl. III-a civ.

41. *Maria Muciu-Urechia măr. Folly,* profesoară suplentă în 1901/2 şi 1902/3.

42. *Maria Pop,* profesoară suplentă pentru lucrul manual în 1901/2 şi 1902/3.

43. *Elena Cunţan* măr. *Brabetz,* profesoară de muzica vocală din 1 Nov. 1901 până în 30 Iunie 1907.

44. *Matilda Roth,* profesoară la şcoala superioară de fete evang.-lutherană din loc, a predat pictura în cursul compl. în 1902/3.

45. *Olivia Bardosy* măr. *Dr. Deleu,* profesoară de muzică, a dat ore de pian din 1 Sept. 1901 până în 15 Apr. 1911.

46. *Elsa de Heldenberg,* profesoară de muzică, dă ore de violină din 1 Sept. 1901.

47. *Dr. Vasile Stan,* profesor ord. provizor din 1 Sept. până în 1 Oct. 1902, când a trecut la seminarul «Andreian».

48. *Dr. Ioan Borcia,* profesor ord. definitiv din 1 Oct. 1902.

49. *Eugenia Bardosy,* profesoară suplentă în 1903/4 şi 1904/5.

50. *Elisaveta Butean,* profesoară suplentă definitivă pentru lucrul manual din 1 Sept. 1903 până în 30 Iunie 1909.

51. *Veturia Papp măr. Lăpădat,* profesoară particulară, a predat economia de casă şi lucrul manual în cursul compl. în 1903/4.

52. *Lotte Goldschmiedt,* profesoară la şcoala superioară de fete evang.-lutherană din loc, a predat pictura în cursul compl. din 1 Sept. 1904 până în 30 Iunie 1908.

53. *Aurel Bratu,* profesor gimnazial, a predat limba maghiară (cl. I-II), aritmetica (cl. I) şi fizica (cl. IV) în 1905/6, iar în 1907/8 şi 1908/9: fizica şi aritmetica în cl. IV-a civ.

54. *Dr. Ilie Beu,* medicul institutului, a predat igiena în cl. IV-a civ. în 1905/6.

55. *Ana Ferenţiu,* profesoară suplentă din 1 Oct. 1906 până în 30 Iunie 1909.

56. *Augustin Bena,* profesor seminarial de muzică, a predat muzica vocală din 1 Sept. 1906 până în 30 Iunie 1909. — In 1908/9 a dat şi ore de pian.

57. *Delia Olariu,* profesoară de muzică, dă ore de pian şi de cântare din 1 Sept. 1907. — Din 1 Sept. 1910 predă şi muzica vocală.

58. *Dr. Eleonora Lemény,* profesoară ord. definitivă din 1 Sept. 1908.

59. *Alexandrina Moga,* profesoară de muzică, dă ore de pian din 1 Sept. 1909 şi de pictură în cursul compl. din 1 Sept. 1908.

60. *Victor Stanciu,* profesor ord. definitiv din 1 Oct. 1909.

61. *Elena Siandru,* profesoară suplentă din 1 Sept. 1909.

62. *Liviu Tempea,* profesor de muzica vocală în 1909/10.

63. *Cornelia Man,* profesoară de muzică, dă ore de pian din 1 Sept. 1909.

64. *Maria Florea,* absolventă de cursul de lucru manual şi industrie de casă evang.-lutheran din loc, predă lucrul manual în cursul compl. din 1 Sept. 1909.

Inspecţia şcoalei.

I.

Comitetul central al Asociaţiunii exercită dreptul de suprainspecţiune asupra cursului regulat al tuturor afacerilor institutului, (conform §. 17 din statutul şcoalei), prin delegaţi pe cari îi numeşte din timp în timp dintre membrii săi. De regulă funcţionează prezidentul ori viceprezidentul Asociaţiunii ca delegat al şcoalei.

Dela înfiinţarea şcoalei până în timpul de faţă au funcţionat ca delegaţi următorii:

1. *Dr. Daniil P. Barcianu,* membru suplent al comitetului, în 1886/7.
2. *Ioan Popescu,* membru ord. al comitetului, în 1887/8.
3. *David Baron Ursu,* membru ord. al comitetului, în 1888/9.
4. *George Bariţiu,* prezidentul Asociaţiunii, în anii 1889/90—1892/3.
5. *Dr. Ilarion Puşcariu,* viceprezidentul Asociaţiunii, în anii 1893/4—1900/1901.
6. *Iosif St. Şuluţu,* membru ord. al comitetului, al 2-lea delegat în anii 1897/8—1900/901, apoi ca viceprezident şi prezident al Asociaţiunii în anii 1901/1902—1910/1911, adecă până la trecerea sa din vieaţă în 31 Martie 1911.
7. *Nicolau Ivan,* membru ord. al comitetului, din 6 Aprilie 1911.

II.

Statul exercită dreptul său de supraveghiare şi control prin inspectorii regeşti de şcoale ai comitatului Sibiiu şi prin comisari ministeriali, bărbaţi de specialitate, trimişi anume din timp în timp. In această calitate au funcţionat, dela deschiderea şcoalei până în timpul de faţă, următorii:

a) Inspectori regeşti de şcoale ai comitatului Sibiiu:

1. *Emil de Trauschenfels,* în anii 1886/7—1896/7.
2. *Dr. Gavril Pintér,* în anii 1897/8—1900/901.

3. *Dr. Iulius Vértesy,* în anii 1901/2—1905/6.

4. *Alexandru Munka,* din 1906/7 încoace.

b) Comisari ministeriali:

1. *Carol Cseh,* inspector sanitar în ministerul regesc de interne, a vizitat în special internatul şcoalei în 11 Iunie 1891.

2. *Stefan Gyertyánffi,* directorul pedagogiului superior de stat din Budapesta, a vizitat şcoala şi internatul în 28 Maiu 1896.

3. *Dr. Iulius Wlassics,* ministru regesc de culte şi instrucţiune publică, a vizitat şcoala şi internatul în 29 Octomvrie 1902, însoţit de *Victor Molnár,* consilier ministerial.

4. *Alexandru Kósa,* directorul şcoalei civile de stat de fete şi de băieţi din Dicsőszentmárton, a vizitat şcoala şi internatul în 28 Maiu—1 Iunie 1907. Este numit comisar ministerial pentru inspecţia şcoalei noastre şi în anii 1910/11 şi 1911/12.

5. *Stefan Gyöngyössy,* directorul şcoalei civile de stat de fete din Sighişoara, a inspecţionat şcoala şi internatul în 10—11 Febr. şi 22—23 Maiu 1908; în 14—15 Maiu 1909 şi în 25—26 Maiu 1910.

Anuarele şcoalei.

Dela inceput s'a întrodus bunul obiceiu la institutul nostru de a se cuprinde şi tipărì într'un Anuar la finea fiecărui an şcolar toate datele şcolare, statistice etc. privitoare la activitatea unui an. Orientarea ce se dă prin aceste publicaţiuni, e de mare importanţă, atât pentru prezent cât şi pentru viitor.

În fruntea fiecărui Anuar s'a publicat şi câte un tractat pedagogic, ştiinţific etc. izvorît îndeobşte din trebuinţele noastre proprii pentru o îndrumare firească şi normală a educaţiei şi culturii femeii române. Cuprindem acì în mănunchiu toate temele publicate în Anuarele şcoalei dela înfiinţarea ei:

1. În 1886/7: «Necesitatea înfiinţării de şcoale române pentru fete», de *Enea Hodoş,* profesor.

2. În 1887/8: «Limba română în şcoalele de fete», de *Septimiu Albini,* profesor.

3. In 1888/9: «Interesul pedagogic ca cel mai deaproape scop al învăţământului educativ», de *Dr. Vasile Bologa,* profesor.

4. În 1889/90: «Individualitatea în educaţiune», de *Dr. Petru Şpan,* profesor.

5. În 1890/91: «Problema şcoalelor de fete de a dà acestora o pregătire pentru chemarea ce le aşteaptă în vieaţă», de *Dr. Petru Şpan,* profesor.

6. În 1891/2: «Limba maternă în clasa a IV-a civilă», de *Dr. V. Bologa,* profesor.

Baronesa **Elena Popp.**

Directoara internatului din 1 Sept. 1886 până în 6 Oct. 1887.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
„ASOCIAȚIUN
SIBIU

7. In 1892/3: «Poziţia istoriei în planul de învăţământ şi metodul ei», de *Ioan Popovici,* profesor.

8. În 1893/4: «Însemnătatea economiei de casă», de *Eugenia Trif,* profesoară.

9. În 1894/5: «Şcoalele superioare de fete», de *Dr. Vasile Saftu,* profesor.

10. În 1895/6: «Importanţa ştiinţelor naturale în raport cu educaţiunea femeii», de *Eugenia Iovescu,* profesoară.

11. În 1896/7: «Educaţiunea ficelor române», de *Elena Petraşcu,* directoara internatului şi profesoară de limba franceză.

12. În 1897/8: «Rolul mamei în familie», de *Maria Cioban,* profesoară.

13. În 1898/9: «Studiu din domeniul botanicei», de *Nicolau Vătăşan,* profesor.

14. În 1899/1900: «Apercepţiunea învăţământului», de *Dr. Vasile Bologa,* profesor.

15. În 1900/1901: «Planul de învăţământ», de *Dr. Vasile Bologa,* profesor.

16. În 1901/2: «Prin labirintul de peşteri dela St. Canzian şi Divaca în Carst, (Impresiuni şi reflexiuni geologice)», de *Victor Păcală,* profesor.

17. În 1902/3: «Câteva probleme ale şcoalei româneşti dela noi», de *Dr. Ion Borcia,* profesor.

18. În 1903/4: «Ce citesc fetele noastre?», de *Dr. Ion Borcia,* prof.

19. În 1904/5: «De pe ţărmurile Campaniei şi Siciliei», de *Victor Păcală,* profesor.

20. În 1905/6: «Eminescu ca pedagog», de *Dr. Ion Borcia,* prof.

21. În 1906/7: «Despre importanţa educaţiei fizice», de *Victor Păcală,* profesor.

22. În 1907/8: «Ifigenia în Taurida, de Goethe. (Studiu din literatura germană)», de *Dr. Ion Borcia,* profesor.

23. În 1908/9: «Faust, de Goethe. (Studiu din literatura germană)», de *Dr. Eleonora Lemény,* profesoară.

24. În 1909/10: «Cum să studiem?», de *Victor Stanciu,* profesor.

25. În 1910/11: «Istoricul înfiinţării şi desvoltării şcoalei Asociaţiunii», de *Dr. V. Bologa,* profesor.

Internatul şcoalei.

Internatul e cea mai însemnată parte întregitoare a şcoalei. E adăpostul educaţiei fizice, intelectuale şi morale pentru fiicele publicului român din toate ţinuturile, ba, am puteà zice din toate ţările locuite de poporul român.

După statutul şcoalei scopul internatului este a oferì elevelor, care vin din localităţi străine, sau care nu au locuinţa la părinţi ori la persoane acceptabile, o subsistenţă în condiţiuni materiale, intelectuale şi mo-

rale mai avantagioase, decât le poate oferì îngrijirea la particulari. Pentru aceasta, de sine.înţeles, se plăteşte o taxă anuală corăspunzătoare împrejurărilor.

Internatul nostru funcţionează deodată cu şcoala şi e în strânsă legătură cu ea, în sensul statutului şi regulamentului şcoalei. Experienţa a dovedit, că prin aceasta se promovează în mod deosebit interesele de învăţământ şi de educaţie ale şcoalei.

Cea dintâi directoară a internatului: Baronesa *Elena Popp*, a funcţionat dela inaugurarea institutului până în 25 Septemvrie 1887, când s'a retras din spirit de solidaritate faţă de fericitul director *Dr. D. P. Barcianu.* (Vezi pag. 37). S'a numit apoi cu data 6 Octomvrie 1887, Nr. 442, şi s'a instituit actuala directoară: *Elena Petraşcu*, profesoară de limba franceză, care dela acea dată conduce neîntrerupt internatul Asociaţiunii cu zel şi devotament deosebit, spre cea mai mare mulţămire a părinţilor şi a tuturor factorilor chemaţi.

Indatăce a ajuns internatul sub conducerea sa, a luat menajul în regie proprie, care mai înainte fusese arendat, şi de atunci internatul Asociaţiunii a devenit o adevărată familie, cu toate atribuţiile sale de gingăşie, de îndemn şi de ideal comun. Familie număroasă, ce-i drept, dar cu aceleaşi drepturi şi datorinţe, cu aceleaşi favoruri sau iubire şi ocrotire părintească pentru toţi membrii săi. Nu ştim un al doilea loc în sânul poporului român, unde cuvintele bardului nostru:

«Eu ţi-s frate, tu-mi eşti frate,
În noi doi un suflet bate!...»

să se fi validitat mai frumos şi mai intim, decât în internatul şcoalei de fete a Asociaţiunii.

Condus internatul în acest spirit creştinesc, a progresat an de an şi a realizat frumoase succese pe terenul educaţiei bine îngrijite, ba, şi pe terenul economiei.

In 1907/8 s'a urcat numărul elevelor interne peste 100, încât nu mai erà loc pentru adăpostirea lor în condiţii igienice corăspunzătoare. Acest număr trecuse peste prevederile fericiţilor întemeetori ai internatului. Atunci s'a luat şi s'a adaptat în serviciul şcoalei şi internatului al doilea edificiu al Asociaţiunii dinspre strada Şaguna, pentru care şcoala plăteşte chirie anuală de K 2800.

Acest fapt a fost un simptom îmbucurător. Erà o dovadă, că publicul român revine la o orientare mai conştientă în ce priveşte educaţia ficelor sale. Cât timp va ţineà aceasta nu se poate prevedeà, deoarece în sânul publicului român, năpustit de atâtea vijelii, nu sunt tocmai rari surprinderile pe terenul vieţii naţionale. Chiar în anul acesta, numărul fetiţelor române adăpostite în cele două internate ale călugăriţelor romanocatholice din loc, ca să nu mai grăim de altele, este mai mare decât numărul elevelor adăpostite în internatul Asociaţiunii.

D-şoara **Elena Petraşcu.**
Directoara actuală a internatului din 6 Oct. 1887—

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAŢIUNII" SIBIU

Dacă am aveà o opinie publică conştie şi prevăzătoare, drept un for superior de judecată naţională, s'ar puteà uşor să ştim ce *sentinţă* ar rostì asupra acestei orbecări a unei părţi considerabile a publicului român. E adevărat că nu sunt păduri fără uscături, dar acestea ca excepţii şi nu ca regule. O înstrăinare însă atât de extinsă de cătră geniul şi limba noastră strămoşească, ce se provoacă prin educaţia străină, e adevărată lesă a naţiunii, care se poate răzbunà odată crunt şi dureros.

Nu dorim noi desconsiderarea culturii altor popoare mai înaintate decât noi. Dar vor rămâneà în veci memorabile cuvintele rostite în această privinţă la inaugurarea şcoalei noastre de directorul *Dr. Barcianu:* «Judece oricine cum va voì, adevăr netăgăduit rămâne, că cultura, adevărata cultură numai prin graiul propriu se poate întemeià şi propagà, şi acela, care prin mijlocirea graiului străin crede, că mai uşor va ajunge la această ţântă, se amăgeşte pe sine, sau voeşte să amăgească pe alţii. Cultura, care voim noi să fie dată în această şcoală superioară cu internat fetiţelor noastre, nu voim însă să fie de felul aceleia, care îndestulindu-se cu ce are şi preamărind numai ce e al său, exclude orice înrâurinţă de cultură străină, ci noi tocmai voim să primim şi să asimilăm din cultura altora, ceeace este mai bun şi mai frumos, acomodându-o firii noastre şi felului nostru de a fi».

Acesta e rostul şcoalei române de fete şi al internatului. Şi numai acesta poate justificà jertfele Asociaţiunii şi ale altor factori din sânul poporului român pentru educaţia femeii române.

Iar jertfele, să nu uităm, sunt destul de mari. S'a arătat mai sus, că cel dintâi budget al şcoalei şi internatului reclamà K 25,000 pentru acoperirea trebuinţelor anuale. Astăzi însă reclamă K 70,000. Asemenea jertfă nu poate să rămână fără dobândă. Şi când va intrà publicul român, cel puţin maioritatea lui, în intenţiile Asociaţiunii pentru cultura poporului român, dobânda va urmà de sine. Altcum ne vom zădărnicì înşine, unii pe alţii, în progresul dorit.

* * *

Serviciul sanitar al internatului îl conduce medicul institutului, numit de comitetul Asociaţiunii. Dela inaugurarea internatului până în timpul de faţă, au funcţionat următorii medici:

1. *Dr. Ioan Moga,* medic practic în Sibiiu, din 15 Sept. 1886, până în 1 Iunie 1891.

2. *Dr. H. Süssmann,* fizic comitatens în Sibiiu, din 1 Iunie 1891, până în 31 Dec. 1894.

3. *Dr. Ilie Beu,* medic practic în Sibiiu, din 1 Ianuarie 1895 încoace.

Dispoziţiile şi tratamentul promt şi devotat al medicilor institutului, au ajutat întotdeauna internatului să treacă norocos şi prin cele mai grele timpuri de boale epidemice, cărora sunt atât de expuşi copiii în frageda vârstă a desvoltării lor. Şi în 25 de ani numai două cazuri de moarte a

trebuit să înregistrăm în analele internatului. E aproape disparent acest procent faţă de numărul total de 1543 de eleve interne, câte s'au perondat în internatul şcoalei dela inaugurarea sa.

Vor fi puţine, internatele de copii de şcoală, care să poată constatà această mulţămire sufletească.

A contribuit mult, fără îndoială, ia această bunăstare sanitară a institutului, condiţiile igienice ale internatului şi eminentele servicii ale personalului ajutător din internat, ce amintim cu recunoştinţă. Acest personal constă din profesoarele cu locuinţa în internat, guvernantele şi bonele institutului.

Guvernantele care au funcţionat dela inaugurarea internatului, ca mâna dreaptă a directoarei, sunt următoarele:

1. *Maria Gherick*, din 15 Septemvrie 1886 până în 30 Iunie 1891.
2. *Cornelia Ciceiu*, (†) din 1 Sept. 1891 până în 30 Iunie 1903.
3. *Ana Broştean*, din 1 Septemvrie 1903 încoace.
4. *Silvia Piso*, din 1 Septemvrie 1908 încoace.

* * *

In acest spirit al căsniciei, al sănătăţii morale şi fizice, a servit menirii sale internatul Asociaţiunii. Şi câte internate de fetiţe s'au înfiinţat în timpul mai nou în sânul poporului român, în Blaj, Beiuş, Arad etc., toate s'au orientat şi s'au organizat, mai mult sau mai puţin, după internatul Asociaţiunii. Astfel a servit Asociaţiunea, direct şi indirect, cauza culturii poporului român.

Colecta pentru zidirea şcoalei.

Încă în adunarea generală dela Braşov, din 1883, s'a decis deschiderea unei colecte pentru zidirea şcoalei, deoarece erà de prevăzut că mijloacele disponibile ale Asociaţiunii nu vor ajunge pentru acoperirea tuturor cheltuielilor de zidire. Cu toate acestea comitetul n'a iniţiat colecta până în 1885, când zidirea erà sub coperiş şi trebuinţele pentru acoperirea cheltuelilor erau deplin cunoscute. Atunci a lansat pentru colectă următorul:

„Apel cătră publicul român".

«Convinsă despre însemnătatea influinţei, ce femeia are asupra creşterii morale, intelectuale şi fizice a individului şi prin urmare asupra progresului în cultură a popoarelor, *Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român* a crezut a lucrà cu efect mai vădit pentru realizarea scopurilor ce urmăreşte, dacă pe lângă lucrarea sa de până acum, îndreptată mai ales asupra cultivării sexului bărbătesc, va contribuì şi pentru înaintarea în cultură a femeii române».

«Conduse de aceste vederi, adunările generale ale Asociaţiunii transilvane, ţinute în Braşov, Orăştie şi Gherla, au decis înfiinţarea unei şcoale superioare de fete cu internat, sub auspiciile acestei Asociaţiuni, cu scop ca fetele române să primească nu numai o creştere morală, intelectuală şi fizică mai îngrijită, care şi pe dânsele să le ridice la nivelul, la care se află adevărata femeie în ţările cele mai înaintate ale Europei, ci totodată să le facă să se simtă şi să lucre în toate ca adevărate fice ale poporului, din al cărui sin au ieşit, iar părinţilor să li se înlesnească lucrarea pentru educaţiunea ficelor lor».

«După planul de organizare adoptat, având a se face, pe lângă predarea învăţământului obicinuit în 8 clase, proviziune şi pentru instrucţiunea în lucrările, ce privesc mai aproape chemarea femeii ca conducătoare a economiei casnice, în 2 cursuri anuale complementare şi pentru internat, — suma de 40,000 fl. v. a., pusă de cătră adunările generale la dispoziţia comitetului pentru acest scop, s'a dovedit şi s'a recunoscut şi de adunările generale, că nu este de ajuns nici chiar pentru ridicarea edificiului şcolar, care reclamă suma de 60,000 fl. Din acest motiv comitetul a fost îndrumat a cercà acoperirea lipsei prin colecte».

«Considerând însă că, afară de zidire, care acum este aproape terminată, mai trebuesc în internat şi în şcoală mobiliarul necesar şi mijloace de învăţământ acomodate cerinţelor pedagogiei, că sunt a se restituì fondului general al Asociaţiunii anticipaţiunile făcute, ca aşa ea să fie pusă în poziţiune a întimpinà, conform cu statutele, şi alte trebuinţe culturale

ale poporului român, că este necesar a îngrijì de timpuriu de crearea resurselor cari, asigurând funcţionarea regulată şi menţinerea la înălţimea ştiinţei pedagogice a internatului şi a şcoalei, să facă cu putinţă reducerea cât mai însemnată a taxelor pentru internat şi a didactrelor, crearea de locuri libere pentru fete mai sărmane şi lărgirea institutului în direcţiile ce necesitatea va indicà în viitor, — suma de care face trebuinţă, e cu mult mai considerabilă decât cea pusă la dispoziţiune de adunările generale».

«Comitetul Asociaţiunii deci, voind a deschide şcoala superioară de fete cu începerea anului şcolar 1886/7 şi conformându-se concluzului adunărilor generale amintite, deşì cunoaşte pe deplin multele sarcini ce se impun poporului român, chiar şi numai prin colectele de tot felul, totuşi îşi ia voie a apelà la sprijinul material şi moral al tuturor românilor, pentru a puteà duce la bun sfârşit lucrul început. Făcând aceasta, convinşi suntem, că nu este suflare românească, care, fiind vorba de înaintarea în cultură a poporului român prin cultivarea *femeii* române, să nu grăbească a contribuì denarul său pentru sprijinirea Asociaţiunii transilvane în susţinerea unei instituţiuni, care întregului popor va servì de titlu pentru o legitimă mândrie».

«Binevoitorii sprijinitori ai şcoalei superioare de fete, înfiinţată de Asociaţiunea transilvană, vor trimite ofertele lor la comitetul acesteia, în Sibiiu, deadreptul, sau prin direcţiunile despărţămintelor Asociaţiunii, sau prin bărbaţii de încredere, pe cari comitetul îi va designà».

«Sumele intrate se vor cvità pe cale ziaristică, iar numele dăruitorilor se vor păstrà pentru eternă aducere aminte în analele şcoalei nou înfiinţate».

«Fie ca acest apel să afle deschise inimile tuturor românilor, cari doresc înaintarea şi mărirea neamului lor!»

«Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 29 Octomvrie n. 1885. — *Iacob Bologa* m. p., vice-prezident. *Dr. D. P. Barcianu* m. p., secretar II».[1]

În urma acestui apel au incurs contribuiri frumoase din toate părţile locuite de poporul român din patrie. Reuniunea femeilor române din Sibiiu a premers cu pildă frumoasă. Deasemenea membrii comitetului central, institutul de credit şi de economìi «Albina» ş. a.

Cu toate acestea colecta înaintà încetinel şi acoperirea cheltuielilor erà arzătoare, iar fondurile disponibile ale Asociaţiunii se sleiseră. Atunci a luat asupra sa grija colectei dl *Partenie Cosma*, directorul «Albinei» şi membru ordinar în comitetul Asociaţiunii. Şi prin legăturile sale de oficiu, de prietinie etc. a continuat colecta până în 1893 cu bun sfârşit, cum se

[1] „Transilvania", an. 1885 (p. 169).

vede din listele cu dările de seamă publicate în organul Asociaţiunii. Din colectă s'a acoperit apoi întreg restul, ce erà încă pentru zidirea şi mobiliarul şcoalei şi internatului, peste 40,000 fl.

Constatând acestea din actele oficiale ale Asociaţiunii, lăsăm să urmeze numele tuturor contribuenţilor la colecta şcoalei, pentru eternă aducere aminte, cum făgăduià apelul comitetului, şi pentru vie recunoştinţă din generaţie în generaţie.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu	1000 fl.
«Albina» institut de credit şi de economii în Sibiiu .	500 „

Lista Nr. 1. (Colectant *Eugen Brote,* cassarul Asociaţiunii):

Timoteiu Cipariu, prezident	150 „
Iacob Bologa, vice-prezident	100 „
George Bariţiu, secretar I	50 „
Dr. D. P. Barcianu, secretar II	25 „
Eugen Brote, cassar	50 „
Iosif St. Şuluţu, controlor	100 „
Dr. Ioan Crişan, bibliotecar	10 „
Zaharie Boiu, membru al comitetului	25 „
Partenie Cosma, membru al comitetului	100 „
Pavel Dunca, membru al comitetului	50 „
Nicanor Frateş, membru suplent al comitetului . . .	25 „
Basiliu P. Harsianu, membru al comitetului	50 „
Ilie Măcelariu, membru al comitetului	30 „
Ioan Popescu, membru al comitetului	25 „
Simeon Popescu, membru suplent al comitetului . .	100 „
Dr. Ilarion Puşcariu, membru al comitetului	25 „
Ioan V. Russu, membru al comitetului	50 „
Constantin Stezariu, membru al comitetului	50 „
David Baron Ursu, membru al comitetului	100 „
Suma:	2651 fl.

Lista Nr. 40. (Colectant *Dr. D. P. Barcianu,* secr. Asoc.): Dimitrie Comşa, profesor în Sibiiu, Ioan Ghibu, profesor în Sibiiu, câte 10 fl.; Dimitrie Cunţan, profesor în Sibiiu, George Dima, profesor în Sibiiu, câte 5 fl. Dr. Ioan Moga, medic în Sibiiu, 100 fl. — Suma: 130 fl.

Lista Nr. 115. (Colectant *Coriolan Brediceanu,* adv. în Lugoş): Fabiu Rezei, adv., 5 fl.; R. Haţeg, 2 fl.; I. Ianculescu, 5 fl.; I. Nedelco, 2 fl.; Iosif Moldovan, 1 fl.; I. B. Popovici, comerc., 3 fl.; C. Brediceanu, adv., 20 fl. Toţi din Lugoş. — Suma: 38 fl.

Lista Nr. 33. (Colectant *Mihail Cirlea,* adv. în Alba-Iulia): M. Cirlea, adv., 3 fl.; Basiliu Başiota, jude reg., 2 fl.; Stefan Cacovean, adv., Ioan Cirlea, econom, Alexandru Velican, adv., câte 1 fl.; George Filip, adv., 2 fl.; Nicolau Barbu, adv., 1 fl. Toţi din Alba-Iulia. — Suma: 11 fl.

Lista Nr 83. (Colectant şi contribuent *George Lazar,* adv. în Vinga): Suma 5 fl.

Aurelia de Trapşa, Lemberg, 30 fl.

G. Boieriu, membru fundator al Asociaţiunii în Blaj, 25 fl.

Lista Nr. 1. (Colectant şi contribuent *Diamandi Manole,* comerciant în Braşov): Suma 50 fl.

Lista Nr. 77. (Colectant *Ioan Tipeiu,* protopop în Sebeşul-săsesc): I. Tipeiu, protopop, 5 fl.; Nicolae Lazar, preot în Sebeş, Ioan I. Tipeiu, comerciant în Băcău, Zulnia I. Tipeiu, în Băcău, câte 1 fl. — Suma: 8 fl.

Lista Nr. 95. (Colectant *Paul Rotariu* adv. şi redactor în Timişoara): Emanoil Ungurean, adv., 20 fl.; G. Trăilă, paroh, Teodor Sandu, căpitan penz., câte 1 fl.; Trifan Gaitia, notar cerc., 2 fl.; Ioan V. Barcian, 1 fl.; George Vlassa, căpitan c. r. penz., Timoteiu Achimescu, căpitan c. r., câte 5 fl.; George Horvath, 1 fl.; Iuliu Rotariu, 2 fl.; Paul Rotariu, adv., 1 fl. Toţi din Timişoara. — Suma: 39 fl.

Lista Nr. 60. (Colectant *N. Fekete Negruţiu* în Gherla): Ana B. Popu, 25 fl.; Stefan Bilţiu, canonic, Mihail Şierbanu, canonic, Demetriu Coroianu, canonic, câte 1 fl.; Vasilie Pop, canonic, 20 fl.; Gregoriu Steţiu, adv., 10 fl.; Dr. Iosif Popu, subjude reg., G. Pasca, prof. sem., câte 50 cr.; Eusebiu Cărtice, prof. sem., Dr. Ioan Popu, prof. gimnazial, Dr. Iuliu Simon, prof., câte 1 fl.; Vasilie Greg. Borgovanu, prof. prim-preparand., 5 fl.; Vas. Suciu, prof. preparand., Ioan Georgiu, spiritual semin., Teodor Lupu, tutor orf. cerc., Ioan Dalianu, şef-tipograf, câte 1 fl.; N. Fekete Negruţiu, redactor, 100 fl. Toţi din Gherla. — Suma: 172 fl.

Lista Nr. 69. (Colectantă domnişoara *Dragina Mera*, în Şiria): Luiza Sida în Şiria, 3 fl.; Cornelia Zsiros în Şiria, Veturia Zsiros în Şiria, câte 50 cr.; Regina Hotăran, Dragina Mera în Şiria, câte 1 fl.; — Suma: 6 fl.

Lista Nr. 163. (Colectant *Ioan A. Bena*, paroh în Pianul-de-jos): preţul bucatelor dela mai mulţi contribuenţi din Pianul-de-jos. — Suma: 14 fl.

Mateiu Bârsan din Kaposvár, căpitan c. r. în regmt. nr. 52: Suma: 5 fl.

Lista Nr. 118. (Colectant *Dr. Pompiliu de Lemény*, adv. în Panciova, Ioan de Lemény, adv. şi proprietar în Tomasovaţ, câte 5 fl. -- Suma: 10 fl.

Lista Nr. 134. (Colectant *George Crăciunescu*, protopop în Belinţ): Ecaterina Crăciunescu, soţie de protopop în Belinţ, 2 fl.; G. Crăciunescu, protop. în Belinţ, 3 fl. — Suma: 5 fl.

Ioan Vancea de Buteasa, arhiepiscop şi mitropolit gr.-cat. de Alba-Iulia în Blaj, Suma: 300 fl.

Lista Nr. 239. (Colectant *Ludovic Csato*, adv. în Blaj): Constantin Papfalvi, canonic în Blaj, 20 fl.; Ioan Fekete, canonic, Antoniu Vestemean, canonic, câte 5 fl.; Stefan Manfi, canonic, 3 fl.; Dr. I. Raţiu, canonic, 6 fl.; Leontin Leonteanu, canonic, 2 fl.; I. M. Moldovanu, canonic, 100 fl.; Ioan German, prof. 1 fl.; Simeon Micu, prof., 5 fl.; Nic. Popescu, prof., Dr. Victor Smigelsky, prof., Ioan Orgal, vice-rector, câte 1 fl.; Petru Grama, 2 fl.; Dr. Alecsandru Grama, rector seminar., A. Blasianu, preot, câte 2 fl.; C. Munteanu, prof. 1 fl.; Simeon Pop Mateiu, secretar mitropolitan, 3 fl.; A. P. Florian, profesor, 2 fl.; Iosif Hossu, prof., 1 fl.; Georgiu Vancea, prof., 2 fl.; Maria Tipografu, Basiliu Turcu, neguţător, Ludovic Csato, adv., Vasiliu Olteanu, adv., câte 1 fl.: Toţi din Blaj. — Suma: 174 fl.

Lista Nr. 64. (Colectant *Teodor Vrăşmaş*, în Borgo-Prund): Simeon Pop, geometru în Năsăud, Teodor Vrăjmaş, preot în B.-Prund, Dr. N. Hanganutz, medic în B.-Prund, Simeon Monda, protopop în Bistriţa, Eliseu I. Dan, inv. în B.-Prund, Pavel Beşa, preot în B.-Prund, A. Hangiu, locot. în Bistriţa, A. Candale, preot în Bistriţa, V. Bogdan, neguţător în B.-Prund, Il. Bosga, inv. în B.-Prund, Iacob Onea, inv. dirig. în B.-Prund, Mateiu Strimbu, notar în B.-Bistriţa, Iacob Russu, preot în B.-Murăşeni, toţi câte 1 fl.; Maxim Velican, primar în B.-Murăşeni, Stefan Ciorba, primar în B.-Tiha, Dănilă Murăşan, inv. în B.-Tiha, câte 50 cr.; Moise Pop, paroh în B.-Tiha, 1 fl.; Dionisiu Istrate, inv. în B.-Murăşeni, Ioan Saretan, inv. în B.-Suseni, câte 50 cr.; Stefan I. Vrăjmaş, inv. în B.-Prund, Ioan Buzdug, paroh în B.-Joseni, câte 1 fl.; Nicolae Parasca, notar în B.-Joseni, Simion Pahone inv. în B.-Joseni, Leon Buzdug, preot în B.-Joseni, Teofil Vlad, cassar comunal în B.-Prund, câte 50 cr.; Sever Orban, paroh în Coşna, 1 fl.; Dănilă Purceille, primar în B.-Prund, 50 cr.; George Vintilă, forestier superior în B.-Prund, Ioan Triffu, Hersch Görstel, neguţător în Bucovina, câte 1 fl. — Suma: 25 fl.

Diletanţi teatrali din Sibiiu: Minerva Herbay, Aurelia Mihu, Elena Rusu, Victor Em. Tordăşianu, Isaia Popa, Pavel Oprişa, Virgil Oniţiu, Cornel G. Aiser, Vasile Gă-

mulea, dăruiesc venitul curat dela reprezentaţia din 12/24 Ianuarie 1886, în favorul şcoalei superioare de fetiţe: Suma 120 fl. 03 cr.

Lista Nr 75. (Colectant *Liviu de Lemény*, pretor în Sălişte): Dr. Nicolae Maier, protopop, Bucur Comşa, primar, Dimitrie Florian, notar, Ioan Comşa şi Fiul, comerciant, Dimitrie Roman, comerciant, Petru Tâmpănar, comerc., Dimitrie Lăpădat, înv, câte 5 fl.; Dr. Nic. Calefar, medic cerc., Nicolae Sârbu, comerc., Nicolae Mosora, cassar com., George Vraciu, vice-notar, Dumitru B. Comşa, comerc., Ioan Comşa, jun., comerc., Dimitrie N. Bârza, privatier, Nic. Peligrad, econom, Stan Vulcu, econom, toţi câte 3 fl.; George Mocanu, econom, Iordache Roşca Căpitanu, comerc., Nicolae Zintea, comerc., Ioan Maxim, jude reg. cerc., Dumitru P. Hanciu, comerc., Dumitru Răsoiu, comerc., Nicolae Coma, comerc, Ioan Steflea, econom, Ioan Peligrad, econom, Stan Herţa econom, Nicolae Nartea, econom, toţi câte 2 fl.; Lazar Florea, adj. notar., Ioan Stan Banciu, comerc., Petru Hanciu Hadjiu, comerc., Ioan Popa, capelan gr.-or., Stan Steflea, econom, Aron Gogonea, înv., Mihailă Stoica, dir. şcol., Nicolae Neamţu, înv., Ioan Em. Prodan, înv., Bucur Coma, econom, Dumitru Bloţiu, comerc., Nicolae Popa, econom, Dumitru P. Herţia, faur, câte 1 fl. — Toţi din Selişte.

Stefan Milea, notar com., Simeon Radean, econom, câte 5 fl.; Ioan Iosof, preot, Petru Iuga, preot, câte 2 fl.; George Bratu, primar, George Nan, cassar, Dumitru Iosof, înv., Vasile Iosof, capelan gr.-or., Daniil Iosof, econom, I. Prica, econom, Pantilimon Bratu, Vasile Iuga, Constantin Bratu, Sava Fracea, Pantilimon Banciu, Iacob Bratu, Pavel Banciu, toţi câte 1 fl.; Toma Mihaiu, 4 fl.; Avram Ciorogariu, Nicolae Iuga, Dimitrie Popa, Dionisie Stroia, Ioan Raceu, Dionisie Miclăuşiu, câte 1 fl.; şi Ilie Stanea, 50 cr. — Toţi din Tilişca.

Avram Acilenescu, notar, 5 fl.; Ioan Tămpănariu, primar, 1 fl. 40 cr.; Ilie Iosof, capelan inv., 1 fl.; Nicolae Marcu, comerciant, 1 fl.; Vasile Dragomir, econom, 60 cr.; Ioan Lazar, înv. penz., 50 cr.; Petru Stănilă, econom 50 cr.; Pompiliu Predoviciu, înv. 50 cr.; Nicolae Tămpănariu sen. 50 cr.; — Toţi din Galeş. — Din disc dela biserica din Galeş 1 fl.

Petru Indrieş, not. com., Constantin Boilă, preot, câte 2 fl.; Dumitru Ittu, primar com. George Salonie, econom, Ioan Lalu, econom, Mihail Stănilă sen., Mihailă Stănilă, jun., câte 1 fl.; Ioan Boilă, preot, 50 cr.; Ioan Ittu Dochiţiu, econom, 50 cr.; Ioan Nadrag, econom, 30 cr.; Nicolae Oancea, econom, 30 cr.; Ilie Rehovean, econom, 20 cr. — Toţi din Vale.

Ioan Duma, not. com. în Orlat, 10 fl.; Simion Loloiu, econom în Orlat, 1 fl.; Ioan Stroia Clopoţel, econom în Cacova, 5 fl.; Stanciu Stroia, primar în Cacova, 1 fl.; Ioan Bunea, notar com. în Cacova, 1 fl.; Ioan Ivan, notar cercual în Aciliu, 5 fl.; Ioan Vulcu, econom în Aciliu, George Macrea, primar com. în Săcel, Nicolae Serbu, vic.-not. în Săcel, Nicolae Oana, primar în Mag, Ioan Nicolae Săroiu, econom în Sibiel, toţi câte 1 fl.; Ioan Gavrilă, econom în Vale, 50 cr.; Liviu de Lemény, pretor în Sălişte, 5 fl.; dela Cassa de păstrare din Sălişte, interesele pe o lună 60 cr. — Suma: 189 fl. 40 cr.

Lista Nr. 31. (Colectant *Nicolae Henţiu*, notar în Gurarâului): Nicolae Henţiu, 10 fl.; Dionisie Aaron, preot, 5 fl.; Iacob Hanzu, cassar com., 1 fl.; Ioan Manta, înv., 3 fl.; Ioan Demian, fost primar, Ioan B. Stoiţia, econom, Ilie Brad, jurat, câte 1 fl.; Ioan Rebega, propr., 2 fl.; Iacob Arsenie, propriet., 5 fl.; Ioan Voicu, proprietar, Ioan Tristiu, primar, Ioan Aleman, v.-notar, câte 1 fl. Toţi din Gurarâului. — Suma 32 fl.

Lista Nr 82. (Colectant *Vicenţiu Babeş*, ablegat în Budapesta): Antoniu Mocsonyi de Foen, proprietar mare, George Mocsonyi de Foen, propr. mare, câte 200 fl.; Dr. A. de Mocsonyi, propr. mare în Budapesta, Dr. Eugen de Mocsonyi, propr. mare în Căpâlnaş, câte 100 fl. Vicenţiu Babeş, deputat dietal în Budapesta, 20 fl. -- Suma 620 fl.

Lista Nr. 7. (Colectant *Nicolae Soiu*, preot în Turcheş): Radu M. Odor, epitrop, 1 fl.; George I. Căciulă, econom, 50 cr.; Nicolae Bezerea, neguţător, 1 fl.; Ioan G. Pe-

trache, econom, 20 cr.; N. I. Juganariu, neguţător, I. D. Irimie, neguţător, câte 50 cr.; Ioan Seiton, neguţător, 20 cr.; I. P. Constantin, econom, Vid. Ana I. Gavrilă, neguţător, câte 50 cr.; Ioan G. Gligorie, neguţător, Ioan Peteu, ziler, Ioan I. Gavrilă, croitor, câte 10 cr.; Stefan Argăseală, neguţător, 50 cr.; Ioan C. Purecel, econom, Ioan M. Căciulă, neguţător, George Stoian, neguţător, câte 20 cr.; Ioan Popa, neguţător, 50 cr.; Vid. Maria M. Jiga, neguţător, 10 cr.; Vid. Susana Al. Odor, neguţător, 6 cr.; Maria, 10 cr.; Vid. Paraschiva I. Sulica, 50 cr.; R. Banciu, neguţător, 20 cr.; N. Gatoffu, neguţător, 10 cr.; dela mai mulţi câte 1 cr., 34 cr.; Nicolae Soiu, preot, 1 fl. Toţi din Turcheş. — Suma 9 fl.

Lista Nr. 13. (Colectant *Alexe Verzea*, preot în Satulung): Alexe Verzea, preot, Elena Verzea, preoteasă câte 1 fl.; Ana Petric, econoamă 50 cr.; George Seitan, econom, Voicu Roşculeţiu, econom, Maria St. Tocit, câte 1 fl.; Florea Mamoiu, econom, 50 cr.; Romul Mircea, învăţ., George N. Popa, econom, câte 1 fl.; Ioan Bodean, Dregan Peteu, Ioano Gavet, George G. Popa, economi, câte 50 cr.; Vlad Manole, Dregan Sasu, Stefan Nistor, Nicolae Pana, economi, câte 1 fl.; Ioan Citiei, cântăreţ, 20 cr., toţi din Satulung; Maria G. Stoian, econoamă, 80 cr.; Iulius Iekelius, farmacist, 2 fl. Toţi din Cernatfalu. — Suma 17 fl.

Lista Nr. 41. (Colectant *Dionisie Şuluţiu*, jude reg. în Turda): Grigorie Moldovan, înv., 2 fl.; I. Filipescu, amploiat, 1 fl.; Anania Moldovan, advocat, 2 fl.; D. St. Şuluţiu, jude reg., 15 fl. Toţi din Turda. — Suma 20 fl.

Lista Nr. 6. (Colectant *George Urdea*, preot iu Cernat): G. Urdea, preot, Efrosina Urdea, preoteasă, Vasile Domşa, preot, câte 1 fl.; Ioan Zichil, învăţător, 60 cr.; Bucur Boroş, econom, Ana M. Mocan, econom, Voicu Roşculeţiu, econ., câte 80 cr.; Maria Vladu Moţoiu, Maria Voicu Moţoiu, econoame, câte 50 cr.; Stanca I. Albuleţ, econom, 1 fl.; Thalu Andras, birtaş, Ioan Jalea, econom, câte 50 cr.; Neagoe Ginglea, econom, 20 cr.; Sipos János, notar, 1 fl. Toţi din Cernat. — Suma 10 fl. 40 cr.

Lista Nr. 144. (Colectant *Ioan Petric*, protopop în Braşov): Ioan Petric, protopop, 5 fl.; B. Baiulescu, preot, 3 fl.; George Persinariu, preot, 2 fl., toţi din Braşov; Ioan Maximilian, preot în Stupini, 1 fl.; Ioan E. Popoviciu, preot, 1 fl. 20 cr.; Simion F. Ianculescu, notar, 1 fl.; G. D. Păltinean, înv., Petru P. Danciu, înv., I. Gavrilescu, înv., câte 50. cr.; Ioan Stefan, epitrop, 20 cr.; Ioan Ciolan jun., econom, 30 cr.; M. Scorneica, epitrop, G. Grămadă, primar, Ioan Neguliciu, agricultor, Z. Anghel, epitrop, câte 20 cr., toţi din Ţinţari; Ioan Marin, paroh în Crisbav, 60 cr.; Ioan Tulban, paroh în Nou, 50 cr.; Ioan Popp Craiovean, paroh în Hălchiu, 1 fl.; St. Popoviciu, înv. în Hălchiu, 40 cr.; Toma Bârsean, paroh în Dârste, 2 fl.; Colectaţi dela poporul din Dârste, 1 fl. 5 cr.; Ioan Oltean, paroh în Dobârlău, 50 cr.; Filip Creţariu, paroh în Bod, 2 fl. 80 cr.; Ioan Leucescu, paroh, 60 cr.; Ioan Stoica, înv., 50 cr.; Dumitru George, cantor, 20 cr.; G. Radu, epitrop, 50 cr.; Ioan Siolca, 20 cr., Ioan Bordean, 20 cr., George Siolca, economi, 10 cr., toţi din Rotbav. — Suma 27 fl. 15 cr.

Lista Nr. 29. (Colectant *Ioan Droc*, protopop în Mercurea): Ioan Droc, potopop 10 fl.; Moise Branişte, pretor, 3 fl.; Basil Greavu, subjude reg. 3 fl. Toţi din Mercurea. — Suma 16 fl.

Afară de listă a mai contribuit dl c. r. căpitan Vicenţiu Visoina dela reg. de inf. Nr. 50 din Krbljna în Bosnia, 5 fl.

Vlad Ferdinand von Müllnern, c. r. major în penziune în Vilahc, 50 fl.

Lista Nr. 42. (Colectant *Galacteon Şagău*, protopop în Idicel): Galacteon Şagău, protopop, 10 fl. — Suma 10 fl.

Lista Nr. 28. (Colectant *Avram Păcurariu*, protopop în M.-Ilia): S. Borha, pretor în M.-Ilia, 3 fl.; Lucreţia Borha, 2 fl.; Dimitrie Nistor, preot în Glodgileşti, 1 fl.; Maria A. Păcurariu, protopopească în M.-Ilia, 2 fl.; Avr. Păcurariu, protopop în M.-Ilia, 3 fl. — Suma 11 fl.

Lista Nr. 127. (Colectant *Nicolae Zigre,* advocat în Oradea-mare): Ieroteiu Beleş, 2 fl.; I. Pop, 1 fl.; Nicolae Zigre, adv., 2 fl. Toţi din Oradea-mare. — Suma 5 fl.

Lista Nr. 93. (Colectant *Aurel Suciu,* adv. în Arad): Romul Ciorogariu, profesor, 1 fl.; Lazar Ionesa, adv., Augustin Hamsea, asesor consistorial, câte 2 fl.; Clemente Lupaş, cassar, 1 fl.; Ioan Beleş, adv., 2 fl.; Teodor Ceontea, profesor, 50 cr.; Vasile Mangra, profesor, 1 fl.; Aurel Suciu, adv., 2 fl. 50 cr. Toţi din Arad. — Suma 12 fl.

Lista Nr. 81. (Colectantă *Ecaterina P. Faşie* în Vaşcău): Ana Andru, preoteasă în Chiscou, Valeria Pop din Hollod, Rosa Andru din Dumbrăveni, câte 2 fl.; Sava Andru, notar în Dumbrăveni, 4 fl.; A. Gaboff, preot în Rieni, 1 fl.; Nicolae Cucu, preot în P.-Zovoeni, 1 fl. 50 cr.; Mihuţa Precup, jude, în P.-Zovoeni, Giurcan Vasile, perceptor, în P.-Zovoeni, câte 50 cr.; Iosif Vaiu, notar în Rieni, 4 fl.; T. Oncea, notar 2 fl.; Ecaterina Oncea, 1 fl.; Vallerstein Iosef, ospătar, 20 cr.; A. Pelleş, preot 50 cr.; Vese Simion, econ., 20 cr.; Popa Teodor, econ., 10 cr.; Oncea Pascu, econ., 40 cr.; Filip Todor, econ., 50 cr.; Tovian Mikulaj, econ., 20 cr., toţi din B.-Lazuri; Iovan Vasile, econ., din Baleni, 50 cr.; Iovanu Ioan, econ., în B.-Lazuri, 1 fl.; Lazar P. Pavel, econ. în Baleni, 1 fl.; G. Popoviciu, preot în Stein, 1 fl. 50 cr.; M. Mihailovici, înv. în Rieni, 30 cr.; Vasile Sala, înv. în Vaşcău-Băreşti 50 cr.; Ecaterina Faşie, soţie de jude în Vaşcău, 3 fl.; Paul Faşie, jude reg. în Vaşcău, 5 fl. — Suma 35 fl. 40 cr.

Lista Nr. 36. (Colectant *Dr. Albert Balint,* medic în Roşia): Carol Henzel şi Ioan Vlad, proprietari, câte 1 fl.; Ioan Almăşan, George Cosma, câte 2 fl.; Alexandru Henzel, 1 fl. 11 cr.; Alexandru Ciora, colector, 2 fl. 9 cr.; G. Bocanits, comerciant, Simion Henzel, propriet., câte 1 fl.; Dr. Albert Balint, medic, 3 fl. Toţi din Roşia. — Suma 14 fl. 20 cr.

Lista Nr. 19. (Colectantă *Lucreţia Olariu* în Deva): Ioan Beltiţian, proprietar în România, 1 fl. 10 cr.; Lucreţia C. Olariu în Deva, 5 fl. — Suma 6 fl. 10 cr.

Lista Nr. 54. (Colectant *Nicolae Ivan,* preot în Aiud): Veturia Ivan, fică de preot în Aiud, 5 fl.; Capel Iosif, notar în Lopadia-română, 1 fl.; Eugenia Presia, soţie de subpretor în Benic, 2 fl.; Carolina Betecuiu, notărăsiţă în Benic, Maria Frâncu, primăreasă în Benic, câte 1 fl.; G. S., fost notar în Benic, Un amic al şcoalei din Selişte, câte 50 cr.; Ana Radu, preoteasă în Meşcreac 1 fl.; Gnig. Mezei, oficiant de economie in Cricău, 4 fl.;Popa Ioan, propriet. în Cricău, 30 cr.; Oarecine, econom din Cricău, 40 cr.; Salvina Neagoe, fiică de preot în Tibru, 50 cr.; Sab. Muncuşiu, preoteasă gr.-orient. în Cricău, 80 cr.; Maria Meteş n. Pop, not. în Cricău, 1 fl. — Suma 19 fl.

Lista Nr. 12. (Colectant *Traian Meţian,* protopop în Zerneşti): Traian Meţian, protopop, 5 fl.; Nicolae Garoiu, advocat, 2 fl.; St. Garoiu, diurnist 1 fl.; N. Penciu, jude reg., Ioan Dan, preot, câte 2 fl.; N. Cintea, medic, 1 fl.; A. Seuchea, proprietar 50 cr. Toţi din Zerneşti. — Suma 13 fl. 50 cr.

Lista Nr. 20. (Colectantă *Eufemia Horvath* în Deva): Eufemia Horvath, 5 fl. — Suma 5 fl.

Lista Nr. 48. (Colectant *Ioan Şandru,* senator în Sighişoara): Charlotte Fetti, Ioan Şandru, senator, câte 1 fl.; Ioan Muntean, înv., 50 cr.; Mateiu Radu, înv., 20 cr.; Ambr. Stoicoviciu, înv., 30 cr.; T. Mussonu, cancelist, G. Pop, diurnist, câte 50 cr.; G. Negru, diurnist, 30 cr. Toţi din Sighişoara. — Suma 4 fl. 30 cr.

Lista Nr. 130. (Colectantă *Ecaterina de Puşcariu* în Budapesta): Ecaterina de Puşcariu în Budapesta, 5 fl. — Suma 5 fl.

Lista Nr. 14. (Colectant *Alexandru Bellea,* pretor în Bran): I. Zorca, notar în Vlădeni, Iacob Zorca, înv. în Vlădeni, Ioan Raţiu, notar în Simon, N. Mohan, not. în Tohanul-vechiu, câte 1 fl.; G. Pandrea, primar în Tohanul-vechiu, Ioan Stoian, primar în Bran, G. Manoiu, primar în Simon, câte 50 cr.; I. Voiculeţiu, primar în Moeciul-inferior, 30 cr.; A. Bellea, pretor în Bran, 1 fl. — Suma 7 fl.

Lista Nr. 3. (Colectant *Petra-Petrescu* în Braşov): Elena St. Sotir, propriet., Hareti St. Sotir, propr., Eugenia Dr. Cioran, propr., câte 10 fl.; Florica Cioran, 5 fl.; Dr. Petru Cioran, medic, 10 fl.; N. Petra-Petrescu, 2 fl. Toţi din Braşov. — Suma 47 fl.

Lista Nr. 16. (Colectant *Iuliu Dan*, adm. protop. în Făgăraş): Iuliu Dan, adm. protop., 3 fl.; Zinca Roman, propr., 5 fl.; August Cepes, contabil, 2 fl., toţi din Făgăraş; N. Chiorniţia, propr. în Cuciulata, 5 fl.; Boeru György, propr. în Cuciulata 2 fl.; Aldulea Meţian, revizor com., 2 fl.; Alexandru Cepes, comerciant, 1 fl.; Ioan Cepes, cand. de adv., 2 fl., toţi din Făgăraş; G. Pralea, preot în Breaza, Ioan Huş, învăţător în Breaza, G. Comaniciu, preot în Veneţia-inf., Ioan Stoica, învăţător în Veneţia-infer., I. Oana, învăţ. în Părău, Georgiu Stoica, v.-notar în Veneţia-infer., câte 1 fl.; George Comaniciu, notar în Veneţia-infer., 3 fl.; G. Comşa, învăţător în Comana-sup., 1 fl.; Luca Frâncu, primar în Comana-super., 50 cr.; G. St. Pasere, primar în Veneţia-super., 50 cr.; Ioan Popiţa, paroh în Comana-infer., 1 fl.; Ioan Capătă, inv.-dirigent, în Veneţia-infer., 2 fl. — Suma 36 fl.

Lista Nr. 125. (Colectant *Filaret Musta*, protosincel în Caransebeş): P. S. Sa d-l Ioan Popazu, episcopul Caransebeşului, 20 fl.; Traian Doda, c. r. general în pens., Iosif Seracin, c. r. vicecolonel, câte 5 fl.; I. Bartolomeiu, secr. consist., 3 fl.; Stefan Velovan, prof., dir. la inst. pedag.. Dr. Ioan Paul, prof. la instit. pedag., Dr. Leo Murăşan, profesor de igienă, câte 2 fl.; Părintele G. Petrescu, prof. de tipic, 1 fl. 50 cr.; Ioan Pinciu, prof. la instit. teol., Dr. I. Olariu, prof. la instit. teol., Iosif Bălan, prof. de economie, la instit. teol. Ioan Popovici, controlor diecez., Traian Barzu, exactor diecezan, câte 1 fl.; Ilie Moaca, cancelist diecezan, 50 cr.; I. Curescu, locotenent în pens. 1 fl.; Filaret Musta, protosincel, 10 fl.; G. Şerban, adv., I. Nemoianu, advocat, câte 2 fl. Toţi din Caransebeş. — Suma 61 fl.

Lista Nr. 215. (Colectant *Dr. Constantin Moisil*, profesor în Năsăud): Dr. C. Moisil, 3 fl.; Leontin Scridon, 2 fl.; G. Scridon, profesor, G. Pletos, prof., Leon Pavelia, profesor, câte 1 fl.; Lucreţia Moisil, 2 fl.; Alexa Şotropa, I. Gheţia, profesor, I. Tanco, prof., Simion Stoica, medic, câte 1 fl.; O. Bariţiu, prof. 3 fl.; Leon Piciu, com. cărt. fund. regiu, 1 fl.; B. Şuteu, cancelist, 50 cr. Toţi din Năsăud. — Suma 18 fl. 50 cr.

Lista Nr. 217. (Colectant *Mihai Domide*, director la şcoala trivială în Sângeorgiu): Ioana Tanco, protopopeasă văduvă, 10 fl.; Laura Sohorca, preoteasă 2 fl.; Elisabeta Marica, preoteasă, Ioan Bob, hotelier, câte 1 fl.; T. Daraban, propr., 3 fl.; V. Chibuleutean, notar, 1 fl.; Mihai Domide, director şcol., 2 fl. Toţi din N.-Sângeorgiu. — Suma 20 fl.

Lista Nr. 218. (Colectant *Paul Beşa*, înv. în Borgo-Prund): Paul Beşa, învăţător, 1 fl. — Suma 1 fl.

Lista Nr. 100. (Colectant Dr. *Aurel Maniu*, not. public în Oraviţa): Ermina Maniu, 10 fl.; Dr. Aurel Maniu, notar public, 20 fl.; A. Letiţia Lepa, soţie de adv., 5 fl.; Cata Traila, 2 fl.; Gavril Miliţiu, propr. mare, I. Novac, docent triv., Oarecine şi Eugenia Muntean, câte 1 fl. Toţi din Oraviţa. — Suma 41 fl.

Lista Nr. 221. (Colectant *Patriciu Barbu*, advocat în Reghin): Patriciu Barbu, adv., 5 fl.; Elena Barbu, propr. în Reghin, Basiliu Mera, not. cerc. în Habic, P. Neagoş, medic în Deda, câte 1 fl. — Suma 8 fl.

Lista Nr. 222. (Colectant *Patriciu Barbu*, adv. în Reghin): Dimitrie Lupu, proprietar, Z. Lupu, paroh, A. Ternavean, preot, Leon Lupu, paroh, toţi din G. Hodac, Ioan Petru, capelan în Ibăneşti, câte 1 fl. — Suma 5 fl.

Lista Nr. 223. (Colectant *Patriciu Barbu*, adv. în Reghin): G. Pop, notar cerc., 1 fl.; Izidor Marcu, adjunct. not., 20 cr.; P. Ciobotar, preot, E. Ciobotar, preoteasă, câte 50 cr.; Sofia Pap, soţie de notar, 1 fl., toţi din M.-Reghin; G. Duma, primar în E.-Sacal, 50 cr.; I. Stănilă, preot în Lueriu, 1 fl. — Suma 4 fl. 70 cr.

Lista Nr. 224. (Colectantă *Constanţa Platon*, soţie de notar în Gyó-Salamas): Constanţa Platon, soţie de notar, 1 fl.; G. Ţeran, preot, Nicolae Mandru, colector de dare, câte 50 cr.; Ioan Platon sub-jude com., 20 cr.; Alimpiu Trifu, înv., 30 cr.; Ioan Platon a lui Mihailă, propr., 20 cr.; Ana Baieş, propr., 50 cr., toţi din Gyó-Salamas. Iuliana Câmpean, preoteasă, 50 cr.; M. Hurubean, colector de dare, 20 cr.; D. Musca, subjude

com., 40 cr.; P. Gafton, învăţător, V. Cotfas, propr., I. Huruba lui Vasile,, câte 20 cr.; D. Mureşean lui Vasile, Nicolae Pop, propr., V. Urzică, primar com., câte 10 cr., toţi din Gyó-Várviz. Iuliana Sbârcea, preoteasă, 50 cr.; Maria Cheţian, protopopeasă văd., 50 cr.; L. Cristea, jună, 40 cr.; Simion Popescu, teolog abs., 40 cr.; G. Popescu, preot, 50 cr.; A. Popescu, propr., 2 fl.; C. Maier, preoteasă, Aniţa Maier, propr., câte 50 cr., toţi din Topliţa-română. — Suma 10 fl. 50 cr.

Lista Nr. 225. Ioan Şandor, preot în M.-Cuieşd, 5 fl.; D. Oltean, preot în Morăreni, 2 fl.; I. Fincu, mag. post. din Deda, 3 fl. — Suma 10 fl.

Lista Nr. 226. Petru Boţian, preot în Dumbrava, 20 cr.; P. Nicolae, preot în Ghurghiu, 15 cr.; N. Berian, preot în Tilpişul-mare, 10 cr.; C. Pop, preot în Orşova, 50 cr.; I. Crişan, preot în Abafia, 20 cr.; Z. Graur, preot în Sidriaş, 20 cr.; V. Pop, preot în Casiva 10 cr.; I. P. Chinez, preot în M.-Ludoş, 20 cr.; Vasile Raţiu, prot. în Reghin, 2 fl. — Suma 3 fl. 65 cr.

Diletanţii români din Sibiiu, contribuiri ulterioare 3 fl.

Lista Nr. 203. (Colectant *Gregoriu Puşcariu*, preot în Beclean): G. Puşcariu, preot, 1 fl.; I. H. Botean, teolog, I. Grecu, proprietar, P. Moldovan, proprietar, V. Morariu, câte 50 cr., toţi din Beclean; G. Rognean, cantor, 20 cr.; Paulina P. Rescoviciu, proprietăreasă în Nima, Valachi, neguţător, B. Candrian, câte 50 cr., Ifj. Schwarz Mihály, neguţător 80 cr., toţi din Beclean; Quintiliu Brehariu, deregător în Apanagyfalu 40 cr.; P. Chircu, proprietar, 50 cr.; G. Morariu, proprietar, 30 cr.; fiiul P. Morariu, proprietar 20 cr.; I. Sendrea, pandur, 20 cr., G. Moldovan, proprietar, Codeu Jechim, proprietar, Măluţan Ioan Bireu, câte 10 cr.; P. Medan, văcariu, 20 cr.; L. Bob, proprietar, 40 cr.; A. Morariu, proprietar, I. Rusan, morar, câte 20 cr.; Floarea Moldovan, propr., 50 cr.; I. Diugan, proprietar, 10 cr., toţi din Beclean; I. Diugan jun., învăţ. în Malin, 30 cr.; N. Chirtosi, inv., Toma Ambrus, straje la sare, câte 20 cr.; V. Chendrean, Untermüller 50 cr.; M. Ambruş, proprietar, 20 cr., toţi din Beclean; Teodor Cziboc proprietar din S.-Odorheiu, 1 fl.; I. Sovagau alui Costan, 40 cr.; A. Moldovan, propr., 20 cr.; I. Cocoiu, petrar, 30 cr.; Simion Chiorean, propr. 20 cr.; L. Ambrosiu, june 10 cr.; I. Cira, proprietar, 20 cr.; S. Moldovan, inv., 30 cr., toţi din Beclean. — Suma 13 fl.

Lista Nr. 205. (Colectant *Iosif Orian*, protopop în Şomcuta-mică): I. Orian, protopop, 1 fl.; I. Török, preot în Cetan, 30 cr.; D. Moldovan, inv. în Cetan, 28 cr.; I. Munzat, preot în Suareş, T. Vescan, preot în Zapirţa, G. Munzat, preot în Suia, A. Pop, preot în Buduş, Z. Pop, preot în Husmezeu, T. Russu, inv. în Husmezeu, M. Boroş, preot în Besded, D. Magdaş, propr. în Besded, câte 50 cr.; Ludovica Câmpan, econ. în Şomcuta-mică, 42 cr. — Suma 6 fl.

Lista Nr. 206. (Colectant *August Muntean*, adv. în Dej): I. Vele, protopop, 5 fl.; Ana Muntean n. Albini, soţia adv. Muntean, 10 fl.; E. Man, Elena Hosszu n. Lazar, soţia judelui Hosszu, câte 5 fl.; M. Bogdan şi G. Gradovici, câte 1 fl.; V. Cheresteş, 3 fl.; I. Buzura, 1 fl.; Viorica Vaida măr. Dr. Mihali, Maria Racoţi n. Filep, soţia ases. M. Racoţi, câte 5 fl.; I. Mureşian n. Bosca, 1 fl. Toţi din Dej.; V. Cassa, protop. în Cheseu, L. Veturia Mureşian, fiica lui Petru Mureşian în Sireag, Aurelia Anca în Dej, I. Popoviciu, cancelist la tribunal, Alex. Bene, protopop în Minthiu-Gherlei, câte 1 fl. — Suma 47 fl.

Lista Nr. 207. (Colectant *Ioan Cupcea*, preot în Magiaruş): Dela mai mulţi locuitori din Magiaruş, 1 fl. — Suma 1 fl.

Lista Nr. 208. *Alexe Latiş*, inv. în Lăpuşul-ung., Vasilie Muste, adm. protop. în Lăpuşul-ung., câte 50 cr. — Suma 1 fl.

Lista Nr. 30. (Colectant *Teodor de Colbasi*, proprietar în Cut): T. Colbasi, propr., 5 fl.; Ioan Bitea, paroh, Vasilca Niculae, T. Salamon, V. Bratu, econom, S. D. Nestor, econom, câte 1 fl. Toţi din Cut. Ioan Ohnitz, negustor în Sas-Sebeş, 1 fl. — Suma 11 fl.

Lista Nr. 61. (Colectant *Petru Roşca*, protopop în F. St. Petru): Petru Roşca, protopop, 1 fl.; P. Roşca, capelan în F.-St.-Petru, 50 cr.; I. Pop, paroh în Miluan, L.

Curea, propr., câte 30 cr.; G. Mureşian, preot în M.-N.-Sombor, 50 cr.; Dum. Câmpean, înv. în Jimborul-mare, 30 cr.; A. Mureşian, paroh în St.-Marie, 20 cr.; D. Giuruţan, înv. în St.-Marie, 20 cr.; Palagia Cure, fiica preotului în Pauşa, 30 cr.; Teodor Pauşan, înv. în Pauşa, 30 cr.; G. Milionian, înv. în Bod şi T. Puscaşiu, paroh în Bodia, câte 20 cr.; T. Simoc, preot în Bozna, 30 cr.; I. Labo, preot în Tresnia, 40 cr.; E. Gog, înv. în Tresnia, 20 cr.; Anica Gogu, soţie de înv., 10 cr., I. Giuriţan, preot în Unguraş, 20 cr.; Veronica Olariu, fiica preotului din Stina, 50 cr.; Ilişca Gogu, fiica preotului din Romiţa, 40 cr.; Vasilie Pop, preot în Gălpuia, 20 cr.; V. Hodiş, înv. în Gălpuia, 20 cr.; Ioan Jorja, paroh în Bălan, 20 cr.; Veronica Z. (numele necetibil), Ioan A. Domşa, paroh în Rachiş şi Nicolae Mureşian, paroh în Baica, câte 50 cr.; Ioan Ferghetea, înv. în Baica, 20 cr. — Suma 8 fl. 50 cr.

Lista Nr. 80. (Colectant *Augustin Antal*, protopop în Beiuş): A. Antal, protop., 25 fl.; P. Mihuţiu, dir. gimn., 4 fl.; St. Selegean, A. Ardelean, câte 1 fl.; Dr. G. M., medic opidan, 2 fl.; Cosmaş, 1 fl., (numele necetibil) 2 fl.; G. Horvath, subjude reg., 2 fl.; (numele necetibil), profesor, 4 fl.; C. Ardelean, prof., 4 fl.; M. Gale, D. Negrean, Belényesi, kereskedő, D. (numele necetibil), advocat, T. Pop şi Helena Pop, câte 1 fl.; (numele necetibil), 2 fl.; Palladi, preot, 2 fl.; N. N., N. N., X. Y., şi Unul câte 40 cr.; L. Vasiliu, prof., G. M. Marinescu, prof., câte 5 fl.; T. Roşu, prof., 4 fl.; Un învăţător român 2 fl. — Suma 73 fl. 60 cr.

Lista Nr. 50. (Colectant *George Pop*, proprietar în Băseşti): George Pop, proprietar în Băseşti, 50 fl.; Luiza Cocian, 10 fl.; Pajlák Iozsef, 5 fl.; Ioan Pop, proprietar, în Domnin, 10 fl.; Florian Cocian, adv. în Ceh, 5 fl. — Suma 80 fl.

Lista Nr. 57. (Colectant *Şandru Pap*, jude reg. cercual în Lăpuş): Şandru Pap, jude reg., A. Pop, adv., câte 5 fl., ambii din Lăpuş. — Suma 10 fl.

Lista Nr. 139. (Colectant *Constantin Stezariu*, căpitan c. şi r. penz. în Sibiiu): Ludwig Binder, tipograf în Sibiiu, 5 fl.; P. Roşca, 15 fl.; A. Lebu, proprietar în Cacova, în bani gata, 100 fl., una acţie în valoare de 100 fl. — Suma 120 fl.

Lista Nr. 7. (Colectant *Constantin Stezariu*, căpitan în penzie în Sibiiu): Ioan Hannia, asesor consist. în Sibiiu, 25 fl.; Mateiu Voileanu, redactor în Sibiiu, 10 fl.; Ioan Preda, adv., 5 fl.; Pavel Oprişa, oficiant, 1 fl.; Ioan Mihu, expeditor cons. 10 fl.; Petru Simtion, preot în Sibiiu, 2 fl. — Suma 53 fl.

Lista Nr. 49. (Colectant *Dimitrie Coltofean*, protopop în Breţcu): Dimitrie Coltofean, protopop în Breţcu, 5 fl.; D. Nistor, preot în Arpatac, G. Ionescu, capelan în Budila, Nicolae Zaharie, comerciant în Heghig, câte 1 fl.; N. Comşa, paroh în Covasna, 2 fl.; I. Dima, paroh în Sitabuzău, A. Cosma, paroh în Micofalu, Ioan Moga, paroh în Előpatak, A. Neagoviciu, paroh in Intorsura-Buzău, A. Popoviciu, paroh în Sepşi-Sângeorgiu, câte 1 fl. — Suma 15 fl.

Lista Nr. 142. (Colectant *Parteniu Cosma*, advocat în Sibiiu): Ioan Popa, adv., 10 fl.; Ioan Creţu, notar comit., Iosif Lisai, compt. la «Albina», câte 1 fl.; R. Petric, cassar la «Albina», 2 fl.; Radu Balaş, oficial la «Albina», 1 fl.; C. G. Aiser, oficial la «Albina», 2 fl.; Gămulea, oficial la «Albina», 1 fl.; Dr. O. Russu, adv., 5 fl.; I. G. Bariţiu, oficial la «Albina», 3 fl.; «Petru», 10 fl.; Iul. Popescu, oficial la «Albina», 2 fl.; George Foica, cand. de adv., 2 fl.; I. Danilă, canc. jur., L. Prasca, canc. advocaţial, T. Florian, canc. adv., câte 1 fl., toţi din Sibiiu. I. George Ioan, director la filiala «Albinei» în Braşov, 10 fl.; Grig. Porescu, oficial la «Albina» în Braşov, 2 fl.; Dr. Aurel Maniu, membru în direcţiune la «Albina» din Oraviţa, 50 fl. — Suma 105 fl.

Lista Nr. 90. (Colectant *Ioan Meţianu*, episcop în Arad): Preasfinţia Sa Ioan Meţianu, episcop, 25 fl.; Dr. A. Sandor, G. Dogariu, câte 4 fl.; Sz. (necetibil) János, 2 fl.; Iosif Gall, jude reg. 1 fl.; I. Suciu, 2 fl.; I. Russu, 2 fl., toţi din Arad. — Suma 40 fl.

Dela institutul «Albina» s'a dăruit din venitul curat al anului 1885: 500 fl.

Lista Nr. 85. (Colectant *Petru Opriş*, secr. la direcţiunea telegrafică în Timişoara): Petru Opriş, secretar, 2 fl.; Pascu Milu, telegrafist 1 fl.; N. Benţia, telegrafist, 1 fl.,

toţi din Timişoara; Lazar Constantin, pretor în Recaş, 2 fl.; Stefan Adam, adv. în Timişoara, 2 fl.; V. Şerban, protopop în Folya, 3 fl.; Ioan Suciu, notar în B.-Comloş, Elena Cioban din Timişoara, D. Bozgan, preot militar în Timişoara, Vasile Manta, telegrafist, P. Miulescu, protopop în Ciacova, S. Serbu, notar în Folia, N. Cosiar, asesor în Timişoara, G. Gataiantiu, din Timişoara, D. Dabiaia, notar în Chesinţ, câte 1 fl. — Suma 20 fl.

Institutul «Albina» mai dărui încă 912 fl. 43 cr. depuşi în libelul Nr. 5702.

Lista Nr. 58. (Colectantă *Sidonia Maior* în Lugoj): Victor Mihályi, episcop în Lugoj, 25 fl.; Un pelerin din Lugoj, 5 fl.; A. Liviu, P. Pop, T. Pap, propriet. mare, câte 2 fl.; Alexandru Olariu, major, St. Antonescu, N. N., Dr. Maior, medic, Catarina Stoia, Sidonia Maior, M. de Stoica, c. r. locotenent, S. Tamasiu, protopop, Un oarecine, câte 1 fl.; Sidonia Maior, 5 fl. Toţi din Lugoj. — Suma 50 fl.

Lista Nr. 24. (Colectant *Simion Caluţiu*, advocat în Dicső-Szt.-Márton): V. Moldovan, prezid. forului orfanal din Boziaş, 10 fl.; D. de Tamaş, preot în Deag, N. Pop, econom în Bobohalma, câte 5 fl.; Iacob Macaveiu, preot în D.-Szt.-Márton, 3 fl.; M. Bartolomeiu, notar cercual în Lăscud, Dionisie Boieriu, cooperator gr.-cat. în Velţ, I. Moldovan, notar cercual în Velţ, câte 1 fl.; Isabela Todoran, protopopeasă în Cetate-de-baltă, 3 fl.; Nicolae Todoran, protopop. gr.-or. în Cetate-de-baltă, 2 fl.; Ioan Pop, preot român în Abuş, A. Petrits, propr. în D.-Szt.-Márton, câte 1 fl.; Romul Boillă, din D.-Szt.Márton, 4 fl.; I. Fodorean, paroh gr.-or. în Păucea, 1 fl.; I. Trifan, docente penz. în Cerghidul-mare 50 cr.; E. Pop, econ. în Bobohalma, 2 fl.; Simeon Ciuchina, econ. 1 fl., T. Circa, comerciant, 2 fl., ambii din Dicső-Szt.-Márton; P. Niraştean, preot în Iernut, 3 fl.; Simion Căluţiu, adv. în D.-St.-Marton, 2 fl. — Suma 48 fl. 25 cr.

Au mai incurs dela Reuniunea română de cântări din Sibiiu 54 fl. 66 cr.

Lista Nr. 53. (Colectant *Andrei Medan*, proprietar în Şomcuta-mare): A. Medan, propr., 5 fl.; N. Nilvan, adv., 3 fl.; L. Man, farmacist, 2 fl.; V. Marcu, cand. de adv., 1 fl. Toţi din Şomcuta-mare. I. Balint, propr. în Mireşul-mare, 2 fl.; E. Pop, învăţ. în Şomcuta-mare, 1 fl.; Petru Dragoş, 3 fl.; V. Buda, 50 cr.; A. Szabo şi I. Belbe, câte 1 fl.; B. Buda şi P. Pintye, câte 50 cr.; I. Raţiu, G. Micul şi A. Cotoţea, câte 1 fl.; T. Blaga, inv., 50 cr. — Suma 24 fl.

Lista Nr. 62. (Colectant *Vasile Roşescu*, protopop în Cluj): V. Roşescu, protop. în Cluj, 10 fl.; V. Almaşan, advocat în Cluj, 1 fl.; I. Lungu, paroh în Sebişelul-mare, 2 fl.; G. Condor, paroh în Calata-mare şi N. Prigoana, paroh în Muntele-mare, câte 1 fl.; I. Ghicu, inv. în Mărişel, 20 cr.; G. Petroviciu, covrigar în Cluj, 5 fl.; N. Ciurcu, propr., 2 fl.; G. Lucaciu, comerc., 1 fl.; Dionisie Olariu, propr., 20 cr.; Sim. Oatişiu, orologier, 10 cr.; G. Ioanoviciu, comerc., 20 cr.; Sig. Toma, servitor la jud. cercuală, Ilie Căpuşan, propr., câte 10 cr.; Pant. Pop ziler, 20 cr.; A. Isac, adv., E. Isac, toţi din Cluj şi I. Herbay, jur. abs. în Deva, câte 1 fl.; V. Cupşia, jurist, 50 cr.; I. Bobeş, oficial, 1 fl.; Corneliu Roşescu, medicinist, 50 cr.; Petru Redeanu, lucrător la calea ferată, 30 cr.; Iuliana Roşca şi Maria Luca, câte 10 cr.; I. Mateiu, sodal de morar, 12 cr. Văd. Maria Giuruţanu, 10 cr.; Aug. Motto, maşinist, 1 fl.; T. Nicora, negustor, 50 cr.; Dim. Crişan, ziler, 10 cr.; Teodor Zlati, grădinar, 10 cr.; N. Pap, propr., 50 cr. Toţi din Cluj. — Suma 32 fl. 02 cr.

Lista Nr. 155. (Colectant *Dr. Ilarion Puşcariu*, protosincel în Sibiiu): I. Bobeş, preot, 3 fl.; Ana N. Borzea, preoteasă, Maria I. Cloaje, câte 1 fl.; Ioan Cloaje sen., prezid. com. parohial, 10 fl.; Nicolae Bratilescu sen., jude, 50 cr.; I. Opre Halmagiu, 50 cr.; Ioan Stanciu Coca, 30 cr.; Nicolae N. Bratilescu, Nicolae N. Cloaje, I. Constantinescu, câte 50 cr.; Marcu Constantinescu, 40 cr.; Marcu N. Constantinescu, Nicolae Constantinescu, câte 30 cr.; V. Cloaje, Iordan Cloaje jun., T. Costea, câte 50 cr.; R. Istrate, comerciant, Ioan Cloaje, Ioan Popa, câte 1 fl.; Ioan Stoia Bobeş, comerciant, 50 cr.; N. Bobeş, învăţ., 20 cr.; Stoia Pataravu, comerciant, 50 cr.; I. Bartmes, birtaş, 2 fl.; Ioan Bratilescu, comerciant, C. Popoviciu, comerciant, câte 50 cr.; Ioan

Iordan Cloaje, comerciant, 2 fl.; Văduva Maria Voicu Cloaje, 50 cr; toţi din Boiţa. — Suma 30 fl.

Lista Nr. 157. (Colectant *Dr. Ilarion Puşcariu*, protosincel în Sibiiu): Maria I. Muntean, preoteasă, 2 fl.; Ioana I. Rebega, propr., Maria I. Voicu, propr., Ioana I. Tristin, propr., Catarina Suler, birtaşă, câte 1 fl.; I. Muntean, paroh, 2 fl. Toţi din Gurarâului. — Suma 8 fl.

Lista Nr. 159. (Colectant *Dr. Ilarion Puşcariu*, protosincel în Sibiiu): P. Lucuţa, c. r. căpitan, 3 fl.; Iacob Bacea, c. r. căpitan, Simion Popoviciu, preot militar, câte 2 fl. Toţi din Sibiiu. — Suma 7 fl.

Lista Nr. 158. (Colectant *Dr. Ilarion Puşcariu*, protosincel în Sibiiu): Ioan Cândea, protopop, 4 fl.; M. Cândea, paroh, I. Băcillă, director şcolar, câte 1 fl.; Ioan Cocoş, învăţ., 40 cr.; Ana Ilinca n. Preda, comerciantă 1 fl.; Vasile Şebeşan, econom, Ioan Popa, morar, câte 15 cr.; Fülöp Ferenc, birtaş, 20 cr.; Ana N. Preda, comerciantă, Ioan Mera, înv., câte 1 fl.; Coman, notar, 50 cr.; Savu Berghia, primar, 1 fl.; Vasile Cândea, colector, 30 cr.; Ioan Vlad, econom, Atanasiu Sebeşan, câte 20 cr.; Gligore Ranga, cassar, 1 fl.; Nicolae Moise, vornic, 40 cr.; Ioan Bădilă, econom, G. Chialda, econom, câte 20 cr.; Anton Goschlen, birtaş, 40 cr.; Jandarmii din Avrig, 80 cr.; Vasile Maxim, paroh, Dr. Comşa, medic, Nicolae Moldovan, jandarm, câte 1 fl., toţi din Avrig; I. Giurca, învăţător în Colun, 50 cr.; Andreiu Sava, învăţ. în Feldioara, 20 cr.; I. Voda, înv. în Sebeşul-de-sus 40 cr.; Victor Vulcan, în Viştea-sup., I. Intiu, din Persani, câte 50 cr.; I. Bârsan, în Beclean, D. Chindea, în Şinca-nouă, teologi, câte 20 cr. Suma 18 fl. 70 cr.

A mai contribuit în urma apelului dl căpitan c. r. în pens. M. Bârsan din Beclean, 1 fl.

Comuna bisericească gr.-cat. din Cianul-mare-de-câmpie în bucate, cari vânzându-se în piaţa Turzii, s'a trimis prin dl protopop Lugoşan suma căpătată prin asemnare postală de 4 fl.

Lista Nr. 25. (Colectant *Ioan Raţiu*, protopop în Haţeg): Ioan Raţiu, protopop, 3 fl.; M. Botean, adv., 2 fl.; Lotti Muntean n. Dragomir, propr., 5 fl.; Sofia Peovits, propr., 2 fl.; B. Popovits, comerciant, 6 fl.; The (necetibil), comerc., Teodor Popesi, propr., câte 1 fl.; T. Făgăraş, propr. şi tălpar, Teodor Doboiu, propriet. şi arendator, câte 2 fl.; I. Baciu, comerc., 1 fl.; Ioan Ianza, vicar, 5 fl. Toţi din Haţeg. — Suma 30 fl.

Lista Nr. 192. (Colectant *Ioan Filipan*, protopop în Buza): I. Filipan, protopop în Buza, 1 fl; Otilia Prunca, 20 cr.; Ant. Moldovan, paroh în F.-Lacu, Ana Moldovan, preoteasă, Susana Mureşan, preoteasă în Szász-Zsombor, Ana F. N. S. Filipanu, preoteasă în Ujfalu, A. Hosszu, preot în Tietiu, Iuliana Anca, preoteasă, câte 1 fl.; I. Buxbaum, preot în Sz.-Miklós, Grig. Moldovan, docent în Sz.-Miklós, V. Grama, înv. com. în Manic, Amalia Papiu, preoteasă în Inţiu, Aurelia Ioan, preoteasă în Mateiu câte 50 cr. — Suma 9 fl. 70 cr.

Lista Nr. 107. (Colectant *Vas. Sarkadi*, notar în Crişcior): Paul Pop, subjude regiu în Vascut, P. Bogdan în Crişcior, Nicolae Chişu din Crişcior, câte 2 fl.; Hortensia Sarkadi n. Fărcaş, profesoriţă în Beiuş, I. Groza, preot în Crişcior, Ana Bogdan, învăţ. în Criştior, câte 1 fl.; Saveta Bogdan şi Anuţa Bogdan, din Criştiori, câte 50 cr.; Iustin Bogdan, preot în Crişciori, 1 fl.; Rosalia Costin n. Bogdan, preoteasă în Crişciori, 50 cr.; Luca Nemeş, jude com. în Crişciori, 1 fl.; Vasile Sarkadi, notar în Crişciori, 1 fl. 50 cr. — Suma 14 fl.

Au mai contribuit diletanţii români din Sibiiu (doamnele Silvia P. Barcianu, Aurelia Pipoş n. Roşescu. D-şoarele: Maria Roşescu, Otilia Pipoş, Aurelia Mihu, Minerva de Herbay. Domnii: Virg. Oniţiu, Victor Em. Tordăşianu, Isaia Popa, Pavel Oprişa, Iulian Popescu, Cornel G. Aiser, Vasile Gămulea) din reprezentaţiunea lor ţinută în 2/14 Maiu 1886, 23 fl. 89 cr.

Lista Nr. 223 (Colectant *Mateiu Pop Gridean*, jude|de tablă în pensiune în Murăş-Oşorheiu). Iulia Frâncu, Andrei Frâncu, jude de tablă, câte 10 fl.; A. Stoica, jude de tablă, Petru Pipoş, jude de tablă, S. Popoviciu, jude de tablă, Ioan Cergedi, jude de tablă, Iosif Pop, jude de tablă, câte 5 fl.; I. Mezei, jude de tablă, 1 fl., B. Hosszu, protopop 5 fl.; N. Moldovan, jude de tribunal, D. Fogarasi, jude de tribunal, câte 1 fl.; D. Fogarasi, neguţător, 3 fl.; D. Meier, M. Albon, L. Pepelovits, neguţători, câte 1 fl.; M. P. Gridean, jude de tablă 5 fl. Toţi din Murăş-Oşorheiu. — Suma 64 fl.

Lista Nr. 27. (Colectant *George Dănilă*, primar în Hunedoara): Simion Popovici, not. cercual în Hunedoara, 3 fl.; George Dănilă, primar, 2 fl.; Nic. Stoichiţa jun., Muntean Irimie, Nicolae Dima, câte 1 fl., toţi din Hunedoara. — Suma 8 fl.

Lista Nr. 149. (Colectant *Alexandru Micu*, vicar în Făgăraş): Nicolae Pop, pres.-şcolastic, 1 fl.; Stefan Iozon, învăţ.-dirigent, 50 cr.; Ioan Pandrea, preot, G. S. Toma, administrator, Nicolae Grozea, proprietar, câte 1 fl.; B. Clococean, comerciant, 50 cr., toţi din Tohanul-vechiu, Alexandru Micu, vicar în Făgăraş, 5 fl.. — Suma 10 fl.

Lista Nr. 228. (Colectant *Dr. Raţiu* în Turda): Iacob Lugoşan, protopop în Turda, 1 fl.; Ioan Pătăceanu, preot în Copand, 50 cr.; Samuil Poruţiu, preot în Cianul-deşert, 1 fl.; Augustin Poruţiu, docente în Cianul-deşert, 40 cr.; Georgiu Poruţiu, cantor în Cianul-deşert, 50 cr.; Ioan Tamaşiu, preot în Ciurila, 1 fl.; Ioan Gabudean, preot în Filea-inf., 1 fl.; B. Corpadean, preot în Filea-sup., 50 cr.; I. V. Balint, preot în Petridul-inf., 1 fl.; A. Bene, preot în Petridul-mediu, 50 cr., Comuna Cianul-deşert, 4 fl. 20 cr.; A. Mezei, preot în Beiu, 1 fl.; A. V. Balint, preot în Sân-Mărtin, N. Moldovan, preot în Comiţig, N. P. Raţiu, preot în Petridul-sup., câte 50 cr. — Suma 14 fl. 10 cr.

Georgiu Munteanu, secr. la comitetul şcoalelor grăniţereşti, 3 fl.

Lista Nr. 154. (Colectant *Ioan Turcu*, protonotar în Făgăraş): Basil Stanciu, c. r. căpitan în pens. în Viştea inf., 3 fl.; Daniel Gremoiu, vicecomite în Făgăraş, 2 fl.; Ioan Turcu, protonotar, 7 fl.; George Borzea, notar în Viştea-inf., Nicolae Budac, propr. în Opre-Cărţişoara, Nicolae Opriş, notar în Ucea-inf., Stefan Necşa, controlor în Făgăraş, George Negrea, perceptor în Făgăraş, Ioan Manecuţia, primar în Poiana-mărului, Aldimir Badiu, notar în Zerneşti, câte 1 fl.; Iacob Popenciu, vicenot., 2 fl.; Ioan Mardan, paroh în Sâmbăta-super., 80 cr.; Petru Leluţiu, arendator în Besimbac, 50 cr.; George Monea, vicenot. în Besimbac, 30 cr.; Ioan Cucuiat, proprietar, 1 fl. — Suma 23 fl. 60 cr.

Colectant *Nicolae V. Perlea* din Brăila: Nicolae V. Perlea, comerciant, 40 lei; Petru I. Bancotescu, comisionar, 40 lei; Vasile P. Sassu, comerciant, 20 lei; Anonim 10 lei; Toader Dobrescu, adv., 40 lei; Ioan Negulescu, adv., 20 lei; Stefan Dobresa, căpit. în retragere, 10 lei 50 bani; Const. Georgescu, adv., 10 lei; Necunoscut 5 lei; P. Moisescu, profesor, 5 lei; Nae, 4 lei; Căpitan Morţun, veteran, 2 lei; Barzanescu, farmacist; I. Popea, câte 5 lei; Nae Chivulescu, comerciant, 10 lei; A. Popescu, profesor, C. D. Purcarea, comerciant, câte 5 lei; C. I. Oltean, amploiat com., 2 lei; Nedescifrabil, 10 lei; Aurel Bunea, amploiat com., 2 lei; I. C. Panţiu, comerciant, 4 lei; G. G. Petcu, Ioan B. Micu, restaurateur, C. Molandac, comerciant, câte 5 lei; Raducanu Furtunese, amploiat, 2 lei; N. Vâlcu, profesor, 3 lei. Total 274 lei 50 bani. — Suma 118 fl. 03 cr.

A mai dăruit în favorul şcoalei de fetiţe Preacuvioşia Sa dl arhimandrit şi vicar arhiepiscopesc Nicolae Popea din Sibiiu, 50 fl.

În urma apelului de a contribuì la şcoala de fetiţe au mai incurs dela dnul Ioan Predovici, paroh în Ocna-Sibiiului, 2 fl.; George Popoviciu, proprietarul moşiei Stroeşti din Suceava, 100 fl.

Lista Nr. 79. (Colectant *Vasile Ignat*, adv. în Beiuş): Vasile Lazar sen., econom în Băleni, 2 fl.; Paul Clonda, econom în Băleni, 20 cr.; Samuil Swartz, cârciumar, 30 cr.; Daniel Popa, econom în B. Lazuri, 40 cr.; Vasile Ignat, adv. în Beiuş, 50 fl.; Ioan Glitia, notar în Hidişel, 2 fl. 50 cr. — Suma 55 fl. 20 cr.

Lista Nr. 140. (Colectant *Dr. D. P. Barcianu*, profesor în Sibiiu): Trandafir Dragomir, înv. în Streza-Cărţişoara, 2 fl.

Comuna politică Murăş-Gheja 1 fl. 90 cr.; Lada Bisericii, Nicolae Simonfi, preot, câte 1 fl.; Ignat German, primar, 50 cr.; Ioan Nicoară, înv., 70 cr.; Dimitrie Coman, cantor, 50 cr.; Nichifor Hopărşian, econom, Ioan Birişa, econom, Emanuil Gabudean, econom, câte 10 cr., toţi din Murăş-Gheja. — Suma 5 fl. 90 cr.

«Albina» din Sibiiu 600 fl.

Lista Nr. 2. (Colectant *Partenie Cosma*, director la «Albina»): Dr. George Secosian, medic în Roman în România, 200 fl.; Gligor Mateiu, comerciant în Sibiiu, 50 fl.

Lista Nr. 3. (Colectant *Partenie Cosma*, director la «Albina»): Ioan Henţescu, profesor în Buzău, 50 fl.

Lista Nr. 181. (Colectant *Basil Andrea*, preot în Ighiu): Basil Andrea, preot, 30 cr.; Nicolae Hoda, cantor, 10 cr.; George Istrate, proprietar, 30 cr.; Iosif Popa, proprietar, Ioan Anghel, econom, câte 10 cr.; George Popa, proprietar, 20 cr.; Oana Costea, prescurariţă, 10 cr.; Ioan Pop, proprietar, 50 cr.; Nicolae Florescu, proprietar, 1 fl.; Ioan Maxim, preot, 50 cr.; Nicolae Bobecu, cismar, 30 cr.; Ioan Florescu, cismar, 50 cr.; David Mitru, propr., George Florescu, proprietar, Ioan Maxim, cantor, câte 20 cr.; Ioan Florescu senior, proprietar, Bogdan Augustin, calfă de faur, câte 1 fl.; Vasile Bucerzan, faur, 30 cr.; Veronica Florescu, născ. Dobo, 1 fl.; Deutsch Simon, 50 cr., toţi din Ighiu. — Suma 8 fl. 40 cr.

Lista Nr. 142. (Colectant *Parteniu Cosma*, director la institutul «Albina»): Toma Galetariu, econom în Cella, 5 fl.

Colecta dnei Adelina Oltean în Craiova, România, dela Societatea Carpaţi, 50 lei; căpitan Lamotescu, 20 lei; Cornetti, director la banca naţională, Tassian, colonel, câte 10 lei; O Română, 1 leu; Ioan Pap, proprietar, Grigorie I. Cernatiescu, proprietar, 5 lei; A. de Lapommeray, Ecaterina Muntean, Zoe Bunescu, Cecilia Samitca câte 1 leu; Zenovia E. Vergatti, 5 lei; Eleftera Demetrescu, 1 leu; Elena M. Ghorghiu, Eliza Demetrian, Natalia Culcer, câte 2 lei; Mirra, 1 leu; Maria Ionescu, 2 lei; Un bun Român, 5 lei, toţi din Craiova. D. Bobicescu, preot în Bobiceşti, 10 lei; Un anonim din Bobiceşti, 2 lei. Total 137 lei. — Suma 59 fl. 04 cr.

Lista Nr. 4. (Colectant *Partenie Cosma*, director la «Albina»): Dr. Ioan Maior, advocat în Lugoj, 100 fl.

Lista Nr. 183. (Colectant *Gregoriu Serbu*, paroh în Teiuş): Efrem Raţiu, primar, 2 fl.; Grigorie Serbu, paroh, N. N., spirit românesc, Balan, sergent, Iacob Lucaciu, curator, Vasile Raţiu, proprietar, Ioan Teuşian, M. Turturean, înv., câte 1 fl.; T. Radu, student, Stefan Popa, proprietar, câte 20 cr., toţi din Teiuş. Aron Boieriu, v.-protopop în Aiud, 1 fl.; Aurel Pipoş, student universitar din Alba Iulia, 60 cr. — Suma 11 fl.

Lista lui *Partenie Cosma*, director la «Albina» (Colectant *Absolon Todea* din Reghin): Ilisie Ternovean, Gligor Diacu, Ilisie Ghindean, Alexandru Vecerdea, Simion Crăciun, Ioan Graur, Iacob Cienger, Suciu Teodor, Ioan Fodor, Alexandru Trutia, Alex. Pop, Dumitru Fiscuti, Isidor Hurdugaci, Ioan Pop, Solomon Iliesi, Hera Gavriil, Elia Lupu, Ioachim Huza, Ioan Matias, Ioan Hab'a, Alexandru Szöcs, Ioan Valea, Ioan Moldovan, Ioan Moldovan sen., Ioan Herutza, Toma Stupar, Georg Müller, George Puscas, Ioan Fola, Ioan Siandru, Petru Suciu, Dumitru Frenţi, Constantin Puscasiu, Ioan Cadar, Filip Boariu, Ioan Crăciun, Toma Bogdan, Ioan Sburcia, Ioan Roman, Ioan Torpan, Ioan Simon, Constantin Pop, Ioan Morariu, George Duma, Pap Anca, Constantin Pistrailă, Ioan Nistor, Nicolae Oarga, Nicolae Georgiu, George Herutza, Simion Borda, Nicolae Hantia, câte 1 fl.; Dr. Absolon Todea, 50 cr. — Suma 52 fl. 50 cr.

Prin dl *Ioan Duma* din Ocna: Ilie Henteş, Tănase Neamţu, Nicolau Constantin, Ilie Opriş, Constantin Părău, Lazar Opriş, Maria Iurpu, I. Ieleriu, Samoilă Baracu, George Mândrean, Nicolae Árkosi, Samoilă Mocan, Nicolae Simtion, Maria Onea, Ioan Opriş, Mihai Butin, Ioan S. Barac, Ioan Cotrofana, Nicolae Florea, Ioan Lomneşian, I. S. Barac, I. Roşca, Ioan Mândrean, Toma Opriş, Ioan Savu Gligor, George V. Hadeu, S. O. Opriş, câte 1 fl., şi dela Nicolae Petru 50 cr. — Suma 27·50.

Prin dl *Stefan Pop* din Mihalţ: Petru Truţa, Mihailă Macavei, Mihailă Truţa, N. Comşa, Nicolae Tatahuia, Ioan Bena, Achim Popa, Nicolae Breaz, Constantin Carnati, G. et E. Manu, Ioan Haţiegan, Nicolae Biranti, Andreiu Silvăşan, Mihailă Popescu, Mihailă Opriş, câte 1 fl. — Suma 15 fl.

Prin dl *Alexiu Berinde* din Seuşi: Mihailă Cadar, George Pop, Vasile Pop, Achim Stefan, George Goia, Ioan Iuhasz, Vasile Nap, Csiko Nicolae, Nicolae Lemenyi, Ludvig Pop, câte 1 fl.; Tanase Laszló, Toader Pop, Wagyán Nicolae, Nicolae Streulea, câte 50 cr. — Suma 12 fl.

Prin dl *Ioachim Fulea* din Sebeş: Ioan Dura, Ana Hann, George Boian, Simion Zdrenghia, George Boian jun., George Muntean, Simion Necşa, Ioan Hedes, Samoilă Russu, Vas. Hintia, Simeon Catona, câte 1 fl.; George Gligor, Vasile Irimie, Nicolae Manovici şi Ioan Floca, câte 50 cr. — Suma 13 fl.

Prin dl *Dionisie Roman* din Mediaş: Vas. Dârloşan, Teodor Şerban, Teodor Papara, Andreiu Popa, George Negrila, Ioan Mărginean, Nicolae Dorca, Elena Isailă, Mihailă Mărginean, Vas. Mohan şi Petru Urianu, câte 1 fl.; George Roman şi Anca Porea câte 50 cr. — Suma 12 fl.

Prin dl *Vas. Ignatu* din Beiuş: Teodor Vaida 1 fl. — Suma 1 fl.

Prin dl *Romul Petric* din Sibiiu: M. Branisce, protopretor în Mercurea, 1 fl.

Prin dl *Ioan Măcelariu* din Mercurea: Nicolae Dăian, 1 fl. — Suma 1 fl.

Prin dl *Ioan Jurca* din Răvăşel: Petru Ignat, Petru Irimie, Ioan Florea, Ioan Crăciun, Andrei Muntean, Andrei Danu, câte 1 fl.; Constantin Dumitru 50 cr. — Suma 6 fl. 50 cr.

Prin dl *Iuliu Dan* din Făgăraş: Ioan Benghe şi Teodor Vlad, câte 1 fl. — Suma 2 fl.

Prin dl *A. F.* din Aiud: Vas. Florea, Ioan Oltean, Petru Candrea, Toma Popa, Petru Suciu, Teodor Beldean, Niculae Suciu, Toader Velicea, George Musulea, Maria Popa, Nicolae Decanu, George Mara, George Barbu, câte 1 fl.; Nicolae Mann, 50 cr. — Suma 13 fl. 50 cr.

Prin dl *Sabin Piso* din Agnita: Ioan Sasu, Ioan Iacob, câte 1 fl. — Suma 2 fl.

Prin dl *Romul Crainic* din Dobra: A. Herbay, Ioan Nistor, Ioan Crainic, Ioan Câmpean, Vasile Prendusiescu, Romul Pascu, câte 1 fl., Simion Crainic 50 cr. — Suma 6 fl. 50 cr.

Prin d-l *Neculae Hulea* din Haşiag, dela Simionu Belascu 1 fl.

Prin d-l *Romul Petricu* în Sibiiu dela Romul Popu, învăţător în Poiana, 1 fl.

Prin d-l *Neculae Zigre*, în Oradea-mare, dela Nicolae Mehesi, 1 fl.

Prin d-l *Ioan Cosieriu*, în Alba-Iulia, dela Ioan Anghel, Teodor Munteanu, Ioan Medrea, Ioan Iancu, Ioan Suciu, Nicolae Ispas, Ioan Petraşcu, câte 1 fl. — Suma 7 fl.

Prin d-l *Ioan Ternoveanu*, în Abrud, dela M. Bartalis, 1 fl.

Prin d-l *Teodor Popu*, în Baia-de-Crişiu, dela Teodor Popovici, Nicolae Kerecső, câte 1 fl. — Suma 2 fl.

Prin d-l *Vasile Olteanu*, în Blaşiu, dela Vas. Trifu, Ioan M. Frăţilă, Vas. Puia, Nicolae Aron, Ioan Spataceanu, Absolon Siarlea, Normanu Franz, câte 1 fl. — Suma 7 fl.

Prin d-l *Aleman Dancăşiu*, în Răşinar, dela Nicolae Iuhara, Ioan Vestemian, Vlad Bozdoghină, Ioan Secu, N. Siuluţiu, Coman Baca, Nicolae Vidrighin, câte 1 fl. — Suma 7 fl.

Prin d-l *Ludovic Simon*, în Sângeorgiul-de-câmpie, dela Andrei Török, Ioan Budeleşian, Achim Popa, Ludovic Pintican, Nicolae Popu, N. Moldovan, Andrei Popu, Florea Rusu, Andrei Miron, Andrei Moldovan, câte 1 fl. — Suma 10 fl.

Prin d-l *Ioan Siandru*, în Sighişoara, dela George Pop, Petru Tarasitiu, Ioan Siandru, G. Bucur, Dumitru Cantona, câte 1 fl. şi dela Ioan Lovoasie, George Pandrea, Simon Cristea, N. Constantin, câte 50 cr. — Suma 7 fl.

Prin d-l *F. H. Longin*, în Deva, dela Petru Moţiu, Petru Dan, Petru Albă, câte 1 fl. — Suma 3 fl.

Prin d-l *Iohan Altrichter*, în Sibiiu, dela N. Roşca, Matei Florea, câte 1 fl. şi dela Matei Hurubeanu 50 cr. — Suma 2 fl. 50 cr.

Prin d-l *Gavriil Man*, Deeş dela Andreiu Hossu 1 fl.

Prin d-l *Iuliu Petric*, în Bocşa-montană, dela Simion Margita, Nicolae Laesi, Nicolae Iova, George Luca, Petru Iova, Simion Berghia, câte 1 fl. — Suma 6 fl.

Prin d-l *Ioan Ienciu*, în Cichindeal, dela Toma Ienciu, Maria Jurgiu, Nicolae Barbu, Ioan Mihu, Toma Opreanu, Toma Mihai, Constantin Forea, Dragoman Dragoman, câte 1 fl.; dela Petru Ciora şi Ioan Dragoman, câte 50 cr. — Suma 9 fl.

Prin d-l *Ambrosiu Bârsan*, în Haţieg, dela George Udrea, Simion Avramescu, Nicolae Dumbulea, Ioan Dancu, Lazar Roşculeţiu, Vas. Moga, câte 1 fl.; Ioan Jurcoveţiu 50 cr. — Suma 6 fl. 50 cr.

Prin d-l *Romul Petric*, în Sibiiu, dela F. et A. Popescu, comercianţi în Sibiiu, 2 fl.; Dr. Octavian Rusu, advocat în Sibiiu, 3 fl.; Ioan Baciu, proprietar în Siola, 2 fl.; Ioan Hannia, director sem. în Sibiiu, 5 fl.; Ioan Popescu, profesor în Sibiiu, 2 fl.; N. N., adv. în Sibiiu, 2 fl. — Suma 16 fl.

Prin d-l *M. Bontescu*, în Haţieg, dela P. Dag, econom în Haţieg, 1 fl.

Prin d-l *Ioan Mihu*, în Orăştie, dela George Barbu, 5 fl.

Prin d-l *Ioan Pop de Galaţi*, în Sibiiu, dela Maria Lina, Matei Lazar, George Garcea, Ioan Pop, Matei Cindra, Ioan Hurubean, Ioan Constantin, câte 1 fl, dela Anna Prie şi Ioan Bucsie, câte 50 cr. — Suma 8 fl.

Prin d-l Dr. *Vas. Lucaci*, în Sisieşti, dela George Fetu, George Dobose, Anna Ciora, Ioan Lupu, M. Fett, Ioan Filip, câte 1 fl., dela Bucur Florea, 50 cr. — Suma 6 fl. 50 cr.

Prin D-l *Nicolae Doctor*, în Haşfalău, dela Zaharie Barbu, 1 fl.

Prin D-l *Patriciu P. Barbu*, în Reghin, dela Ioan Birisiu, Andrei Raţiu, Ioan Pop, câte 1 fl. -- Suma 3 fl.

Prin d-l *Nicolae Ivan*, în Aiud, dela Florea Rusan, 1 fl.

Izidor Procopian, preot în Capul-Câmpului, 1 fl.

Institutul «Albina» din Sibiiu, 600 fl.

Un censor anonim al filialei «Albina» din Braşov, 200 fl.

Lista filialei «Albina» din Braşov: I. Oltean, 1 fl.; Ioan Costea, 3 fl.; Nicolae I. Stanciu, 75 cr.; N. Anghel, 1 fl.; Spirid. Bobinca, 1 fl. 50 cr.; I. L. Craioveanu, 50 cr.; N. Toma, 5 fl.; Gl. Simonu, 40 cr.; Alexe A. Stefanu, 75 cr.; Balasia St. Blebea, 3 fl.; Nicolae I. Gologan, 9 fl.; Radu R. Popea, 4 fl. 25; Maria N. Oltean, 50 cr.; D. Pascu, 1 fl.; Iudita Bongescu, 1 fl. 25 cr.; N. N., 75 cr.; Ioan Cojan, 30 cr.; Tanase Bozocea, 50 cr.; N. N., 75 cr.; Moise Grecian, 50 cr.; Ioan Stoian, 1 fl. 31 cr.; Ioan Stroie, 1 fl.; I. Radulescu, 3 fl.; N. N., 75 cr.; Ioan Marga, 63 cr.; N. N., 25 cr.; N. N., 50 cr.; Andreiu Draganel, 20 cr.; N. V. Roşculeţiu, 3 fl. 75 cr.; Ioan Dogariu, 50 cr.; Aron Barbu, 2 fl. 25 cr.; Stefan Pitiş, 60 cr.; Ioan I. Babeş, Achim Coman, câte 25 cr.; Dem. Draghiciu, 9 fl.; George Dobaşiu, 25 cr.; Avisalom Mucea, 3 fl. 50 cr.; Ioan Achim Russu, 1 fl.; Radu Stoian, 75 cr.; Ioan I. Puşcariu, 1 fl. 80 cr.; N. N., 75 cr.; Stefan Proca, 5 fl.; George Popa, 1 fl.; N. Barbu, 60 cr.; Ioan Zichil, 25 cr.; Ioan Dragoş, 7 fl. 50 cr.; George Babeş, 1 fl. 50 cr.; George Lupan, 50 cr.; Irimie Onisie, 2 fl. 50 cr.; Susana Simion, 60 cr.; Nicolae I. Clocotian, 75 cr.; Part. Wili, 30 cr.; Ioan I. Persinariu, 25 cr.; N. N., 30 cr.; Ioan Gridan, 1 fl.; Vas. G. Cucu, 50 cr.; Ilie Chercin, 25 cr.; N. N., 65 cr.; Nicolae Morariu, 50 cr.; Ioan N. Sasu, 6 fl.; Andreiu G. Nanu, 50 cr.; Achim Gissu, 25 cr.; I. N. Bancila, 75 cr.; Al. Stroie, 4 fl.; V. Ionescu, 1 fl. 50 cr.; Dem. Draganescu, 2 fl.; Ioan Belu Jalea, 5 fl.; Ioan Russu, 55 cr.; Maria N. Luca, 1 fl. 80 cr.; Toma Simon, 1 fl. 25 cr.; N. N., 75 cr.; Nicolae G. Voicu, 35 cr.; Voicu Roşculeţiu, 3 fl.; Bucur Paisu, 1 fl. 50 cr.; N. Muscoiu, 25 cr.; Ioan Motosea, 35 cr.;

G. Giea 4 fl. 50 cr.; B. Iliescu 25 cr.; Ioan D. Scortia 75 cr.; Silv. Gocsman 1 fl. 50 cr.; G. V. Maminuţiu 50 cr.; N. N. 1 fl.; N. N. 2 fl.; Nicolae Deacu 40 cr.; G. Radu 1 fl. 50 cr.; Moise Gocsmanu 1 fl.; Tordai Mih. 25 cr.; Ioan I. Crisbăşan 23 cr.; N. N., Petru Cucu câte 50 cr.; G. Creţiu 1 fl. 25 cr.; N. N. 25 cr.; Ioan Rogozea 63 cr.; Ilisie Rozorea 1 fl.; George Rogozu 2 fl. 25 cr.; Manea Tabacu 5 fl.; Ioan Pazitoru 1 fl. 10 cr.; Ioan Negrea, Sam. Dragoşiu câte 1 fl.; Bologa Fer. 20 cr.; G. Fulea, Zin Casasu câte 1 fl.; N. Clinciu, V. Arsenie câte 1 fl. 50 cr.; Oprea Trandaburu 10 fl.; Radu Moroianu 15 fl.; N. V. Roşculeţiu 1 fl. 50 cr.; Par. I. Mireanu 30 cr.; Marin V. Gologan 5 fl.; Ioan Toma Bozocea, Ioan I. Ghimbăşan câte 50 cr.; N. M. Dan 1 fl. 50 cr.; George Babeş 15 fl.; A. Santa 68 cr.; Ioan I. Costea 1 fl.; Vas. Siloiu 50 cr.; Pavel Micu 1 fl. 25 cr.; N. Comanitiu 25 cr.; G. R. Besea 80 cr.; Al. Istrate 75 cr.; Ilisie Aft. Popa 30 cr.; Ioan Glejar 20 cr.; Nicol. N. Popa 75 cr.; Glig. Bordea 2 fl.; Ioan Nan 25 cr.; N. N. 25 cr.; George Pipoş 63 cr.; Samoilă Lörincz 2 fl.; G. T. Duta 25 cr.; N. N. 50 cr.; Savu Cârnu 1 fl.; Ştefan Thans 1 fl.; George Stoianu 17 fl. 50 cr.; Ana Patcoava 30 cr.; Simion Balcasiu 1 fl. 50 cr.; Florea Axente 30 cr.; Pant. Negulici 2 fl. 25 cr.; Bucur Perşoiu 1 fl. 50 cr.; George Guiman, 2 fl.; Ana B. Sdrăilă 1 fl. 50 cr.; Todor Banucu 50 cr.; Gerase Stanciu sen. 1 fl. 50 cr.; Abelt Mih. 50 cr.; Ioan Tulbure 1 fl.; Toma Demeter 25 cr.; N. N. 5 fl.; Ioan Feldiorean 25 cr.; Savu Cârno 1 fl.; Eremie Butnariu 2 fl.; N. N. 50 cr.; G. Moldovan 2 fl. 25 cr.; Par. Radu 25 cr.; Ioan Măluşel 60 cr.; G. Reitu 65 cr.; Vasile Nemea 23 cr.; Bucur Mânecuţă 75 cr.; Cârstea Oltean 50 cr.; G. Lăzăroiu 50 cr.; G. Puiu 55 cr.; Neagoe Popea 6 fl.; P. Bunica 25 cr.; Nica Halmagy 38 cr.; Alexe Chitu 3 fl. 50 cr.; I. Bunica 25 cr.; Ioan Tulbure 35 cr.; Ioan Popa 1 fl.; N. N. 2 fl.; G. Luca 75 cr.; Maria Orghidan 50 cr.; N. N. 50 cr.; N. N. 50 cr.; Lazar Ormenişan 50 cr.; Dem. V. Perşoiu 2 fl.; Vas. Ardeleanu 50 cr.; G. Tataru 1 fl. 25 cr.; Ioan N. Grămadă 1 fl. 50 cr.; Bunica Mozeş 50 cr.; Nicolae Mohan 40 cr.; George Gavrilă 55 cr.; Lavicsa Gy. 3 fl.; N. N. 6 fl.; Ios. Muscanu 50 cr.; George Grozea 60 cr.; Maria Cucu 50 cr.; Toma Moise 50 cr.; Amanca Mih. 50 cr.; N. N. 25 cr.; Oprea Czicoiu 1 fl.; Nicolae Simon 1 fl. 25 cr.; Paras. Guiman 25 cr.; Ioan Iordache 30 cr.; Florea Teces 63 cr.; Ioan Vladereanu 25 cr.; Ioan Renghea 1 fl.; Mihail Gorges 50 cr.; Andrei Muntean 30 cr.; Lefteria Stoia 60 cr.; N. N. 60 cr.; Marina Păcular 75 cr.; Ioh. Bergel 38 cr.; Oprea Roşculeţiu 50 cr.; George Ciopala 2 fl. 50 cr.; Demetriu Russu 15 cr.; N. N. 1 fl; Ioan Musoti 75 cr.; N. N. 50 cr.; Buc. Ticusan 50 cr.; Radu Şerban 1 fl. 50 cr.; N. N. 50 cr.; Vas. Pârvu 25 cr.; N. N. 1 fl. 50 cr.; Maria Olteanu 50 cr.; Nic. N. Jinga 50 cr.; Ioan Pop 30 cr. — Suma 318 fl. 38 cr.

Dela institutul de credit şi economii «Silvania» în Şimleu 20 fl.; dela institutul de credit şi economii «Mureşiana» prin d-l director Barbu, colectat dela Feier Dumitru lui Ioan Gori din Hodac, Danciu Constantin din Nădasia, câte 1 fl.; Stoica Ioan lui Ichim din Secal, Mateiu Teodor din Craifalău, câte 50 cr.; Mera Ioan din Beica-rom. 30 cr.; Frici Zacharie din Socol, 1 fl.; Stoica Simeon din Saul, Tomuţ George din Monor câte 30 cr.; Michra Efrem din Ripa-super., Cafar Dumitru din Ibăneşti, Gliga Stefan din Ibăneşti, câte 50 cr.; Sintean Filon din Bala 30 cr.; Brăteanu Ioan din Potoc, Niculici Ioan al Stratoni din Hodac, câte 50 cr.; Graur Maftei din Luer, 30 cr.; Petrea Nastasie din Ibăneşti, Roth Andreas din Petelea, câte 50 cr.; Chioranu Constantin lui Ionuţ din Solovestru 30 cr.; Crăciun Pavel din Ripa-infer., Maier Teodor din Hudac, câte 50 cr. — Suma 10 fl. 30 cr.

Lista Nr. 43 alui *Partenie Cosma* (Colectant *Ioachim Fulea* din Sebeş): Toma Barbu, econom din Şugag 2 fl.; Nicolae Salcu, econom din Răhău, George Pantea, paroh din Pianul-superior, Stefan Lupu, econom din Lancrăm, Ioan Nicolae Fulea, econom din Răhău, Vasile Dobra, econom din Căpâlna, Ioan Gavrilă econom din Loman, câte 1 fl.; Daniil Bota, econom, Irimie Goţia, econom, ambii din Răhău, câte 50 cr.; Ioan Bitea, econom din Cut, Alexandru Gavrilă, econom din Loman, Simion Ghibu,

paroh din Pianul-superior, Simion Zdrenghea, econom din Sebeşel, Aron Bădilă, econom din Deal, câte 1 fl.; Maria I. Moga, econoamă din Răhău, Nicolae Drăghici, econom din Săsciori, Nicolae Piuariu, econom din Săsciori, câte 50 cr.; Ilie Hinţia, paroh din Sebeşel, Ioan Lazăr, econom din Şugag, Simion Sbuciumele, econom din Pianul-superior, Vasile Mihu, econom din Deal, Vasile Breazu, econom din Laz, I. D. Vulcu, ec. din Loman, Toma Teodor, econom, Nicolae Bucur, econom, Nicolae Maximilian, econom, toţi din Lancrăm, Vasile Brate, econom, Nicolae Dăncilă, econom, ambii din Cut, câte 1 fl. — Suma 26 fl. 50 cr.

Lista Nr. 44 alui *Partenie Cosma* (Colectant *Ioan Pop de Galaţi* din Sibiiu): Ioan Lupescu, econom din Boiţa, Nicolae Prie, econom din Mohu, câte 1 fl.; Petru Rotărescu, econom din Sadu, 50 cr.; Toma Ienciu, econom din Nucet 1 fl.; Ioan Muciu, econom din Mohu, 50 cr.; Ioan Blagu, econom din Slimnic, Ioan Vintilă jun., econom din Sibiiu, Ilie Slavu, econom din Mohu, câte 1 fl.; Maria Barbu, econoamă din Săcădate 50 cr.; Ioan Topologa, econom din Turnişor, Ioan Părău Mircea, econom din Nucet, Constantin Lulea, econom din Săcădate, Nicolae Radu, econom din Caşolţ, câte 1 fl.; Ioan Imbuzan, econom din Sibiiu, Ioan Lazăr, econom din Mohu, câte 50 cr.; Ioan Necşa, ec. din Bungard, 1 fl. — Suma 13 fl. 50 cr.

Lista Nr 45 alui *P. Cosma* (Colect. *Romul Petric* din Sibiiu): Teodosie Lobonţiu, propr. din Oláh-Herepe 5 fl.; Nicolae Marcu, tapeţier din Sibiiu, Constantin Çostin, proprietar din Bradu, Onoriu Tilea, inginer din Şmig, Franz Grf. Norman, proprietar din Blaj, Maria Herbay, proprietară din Deva, Nicolae Rău, econom din Ludoşu-mare, Iosif Galaţia, econom din Cut, Dumitru Dragomir, econom din Sadu, Salomia Palmes, econoamă, Nicolae Petruţiu, econom, ambii din Jina, Iordan Tatu, econom din Nucet, Ioan Avrigean, econom din Mohu, câte 1 fl.; Liviu Popovici, proprietar din Arad, 50 cr.; Ioan Danciu, econom, Ioan Stanciu, econom, ambii din Nădăşdia-inf., câte 1 fl.; George Mateiu, comerciant, 2 fl., Mateiu Voileanu, asesor cons., 1 fl., Nicanor Frateş, protosincel în Sibiiu, 2 fl.; Vasile Muntean, econom din Cergăul-mare 1 fl.; Dumitru Hensi, econom din Sadu 50 cr.; Gregoriu Stetiu, econ. din Gherla 5 fl.; Sandu Iancovici, pielar din Lugoş, Teodor Stăncel, econ. din Maroş-Kapud, Teodor Horşia, ec. din Tökes, Ioan Muntean, econ. din Oarda-de-sus, Ioan Porima, econom din Păucea, Nicolae Popp, econom din Bobohalma, Maria Ioan Podea, econoamă din Săcădate, Mihailă Savu, econom din Haşfalău, Dumitru Bătrân, econ. din Covas, Ioan Maier, inv. din Marpod, Gavrilă Moşiu din Râu-alb, George Rus din Lunca, Niţu Tatu din Buca, economi, Maria Roman, econoamă din Săcădate, Ioan Nanu, econom din Săcădate, Iulianu Raveca, econ. din Prata, Stefan Roman, din Beziaşi, Marisi Ilie, din Beziaşi, Simeon Ungur, din Kovas, econ., câte 1 fl.; P. I. Kabdebo, banch. Sibiiu, 6 fl. 50 cr.; Dumitru Sasu, econ., din Aciliu 1 fl.; Ioan Ittu, econom din Vale 50 cr.; Gavrilă Rusu, Filimon Hodor, ambii din Băiţa, Ilie Milea din Mohu, R. N. Neamţu din O.-Bogatu, Simeou Crisca din Mediaş, Carol Băilă din Rovăşel, Teod. Fogaraşi din Haţeg, Part. Popa din Cergăul-mare, Simeon Ispas din Cârna, toţi economi, Paraschiva Muntean, Maria Reulea, econoame, ambele din Bogatu, Marian Flore din Ghirişi, George Bugarinu din Beregsău, Isailă Moldovan din Chirilău, Rachita Samoilă din Sânjacob, Ioan şi Maria Iotic din Szilka, Vasile Capelneanu, George Cristea, ambii din Cergăul-mare, Ioan Balog din Bucerdea-grân., Ioan Bucur din Săcădate, George Oana din Veştem, Savu Marian din Fekete-Györös, Aron Absolon din Spatac, Nicolae Gavrilă din Caspa, Ioan Medrea din Aciliu, toţi economi, Cosma Ioan, paroh din Caraseu, Stefan Ceuca din Şarospatac, Vasile Onufriu din Haşag, Dobrin Dobrin din Voila, Pavel Iosof din Tilişca, Dumitru Meltisi din Steja, Nicolae Grozea, Popa Dănilă, ambii din Ohaba, Popa Toma din Şoroştin, Nicolae Cindra din Armeni, Manoilă Suciu din Ohaba, Moise Fulea din Ludoş, economi, Ioan Mera, învăţător din Sibiiu, Ioan Ciocan, Toma Ciocan, Ioan Iordache, toţi 3 din Săcădate, economi, câte 1 fl.; Sava Seculinu, paroh din Arad 1 fl.; Achim Mărginean din Tău, Antoniu Maxim din Ripa-inf., Basiliu Petri din Ripa-inf., economi,

Ana Vuia, econ. din Bozsuru, Maria Popa, propr. din Blaj, Ioan Şenchia, econom din Ludoşul-mare, Lazar Praşca, cancelist din Sibiiu, Toma Crişan, econ. din Roşia-secaş, Basiliu Lupescu, notar din Roşia-secaş, câte 1 fl.; Lazar Tiapu, proprietar din Bogşa, 5 fl.; Ilie Cismaş, cand. de adv. din Sibiiu, Nonu Lupu din Basna, George Andreiu din Cohalm, economi, câte 1 fl.; Elisabeta Muntean, econ. din Sibiiu 50 cr.; Ioan Filip Tarcea, din Mag, George Dănilă din Mag, Ioan Burje din Nucet, Ioan Chinu din Bocşa, George Maxim din Săcădate, Teodor Popovici din Săcădate, Vasile Turcu din Broşteni, Petru Miltisi din Steia, economi, Perzida Halász, comersantă din Lugoj, Teodor Teaha, econom din Beiuş, câte 1 fl.; Ananie Moldovan, advocat din Turda 2 fl.; George Lazar, advocat din Vinga, 1 fl.; Ioan Spătăcean, econ., Ioan Voina, econ., ambii din Cergăul-mare, câte 1 fl.; Nicolae Repede, econ. din Geoagiu-de-sus, 50 cr.; Sasu Ursu, din Satu-mic, Ilie Sasu, econom din Satu-mic, Alexe Petca din Satu-mic, economi, George Huchi, muzicant din Sibiiu, câte 1 fl ; Toma Istodie, econ. din Săcădate, 50 cr.; Ioan Popa, notar din Boiţa, 1 fl.; George Joandrea, învăţător din Sibiiu, 1 fl.; Ioan Luca, econom din Ludoş, 50 cr.; Alexe Popovici, paroh din Szent-György 1 fl.; Nicolae Sintimbrean, econ. din Alba-Iulia, 1 fl.; Pavel Russu, econ. din Lunca, 50 cr.; Nicolae Laudacescu, econ. din Boldur, Nicolae Todoran, econ. din Pianul-de-jos, Nicolae Todoran, econom din Pianul-de-jos, Sabin Savu, econ. din Pianul-de-jos, Gergely Todor, econ. din Bajfalu, Samuel Bagoly, econ. din Körösbánya, Ioan Safta, econ. din Alsó-Lunkoi, Ioan Surdu, econ. din Alsó-Lunkoi, Moise Micu, econ. din Ludoş, câte 1 fl.; Toma Bucur, econom din Săcădate, 50 cr.; Anna Kremer, proprietară din Sibiiu, 1 fl.; Gligor Alisie, proprietar din Loman, 1 fl.; Mitu Crăciun, econ. din Petrilla, 50 cr.; Petru Leluga, econ. din Merişori, Chifor Vasii, econ. din Drombar, Pamfilie Podoabă, proprietar din Zam, Ioan Filip Toader, econ. din Săcădate, câte 1 fl.; Ioan Micluţia, econ. din Rişculiţa 50 cr.; Nicolae Robu, econ. din Hălmagi, Opriş Apolzan, econ. din Sibiel, Ioan Dicoiu, econ. din Broşteni, Dr. A. Şuluţiu, medic din Răşinari, câte 1 fl. — Suma: 163 floreni.

Lista Nr. 46 alui *P. Cosma.* (Colectant *Rubin Patiţa* din Alba-Iulia): Ioan Marian, econom din Totoiu, Ioan Stanca, econom din Vurpăr, câte 1 fl.

Lista Nr. 47 alui *P. Cosma.* (Colectant *Dr. Absolon Todea* din Reghin): Maria Suciu, econoamă din Şoroştin, Vasile Manovici din Chesler, Nicolae Dimboreanu din Şoroştin, Stefan Deacu din Tău, Ilie Moldovan, din Solovestru, George Buciu din Sân-Mihai, Ioan Suciu din Casva, Maftei Ringea din Dumbrava, Petru Gurgianu, din Vajda-Szt.-Iván, Irimie Sbârcea, din O.-Toplitza, economi, Vajda András Istvánné, econoamă din Sáromberke, Cornelia Catona, proprietară din Maros-Datos, Mera Gorea din Hétbück, Siandru Grigorie din Erdő-Szakál, Ioan Oltean din Magyar-Bölkény, Gavrilă Mera din Beresztelke, Dumitru Illyés din Curticap, Ilie Buciu, din Sânt-Mihai, Vasile Ioan Moldovan din Sierbeni, Gerasim Feldrihanu din Ruşii-munţi, Petru Babuti din Adorian, Tanase Butinu, din Cacuciu, Constantin Babuti din Adrian, Andronu Frenz din Maros-Oroszfalu, econ., Breton Miklos, hotelier din Reghin, G. Siandor, propr. din Maros-Kövesd, G. Popovici, din O.-Toplitza, G. Cadar din Filea, Obreja Ocnean, din Filpuşul-mare, Oprea Vertolomeiu şi Maria Latisi economi, din Sierbeni, Danilă şi Savina Rusu din Deada, Ioan Zuga, din G. Soakna, Petru Precup din G.-Oroszfalu, Truţia László din Teke, Tanase Becsia din Cacuciu, Ioan Illyes din Curticap, Grigorie Cadar, din Ruşi-munţi, Ioan Precup din Curticap, Irimie Sbârcea din Topliţa, Simion Butnariu din Felfalău, Nicolae Siara din Deda, Ioan Cocian din Oláh-Nádos, Ioan Maer, econ. din Oláh-Telek, Ilie Cotrusi din Monosfalu, Dănilă Bordea din Oláh-Bölkény, Farkas Petru din Hodac, Iacob Florea din Hodac, Alexandru Serghianu din Urisii-de-sus, George Sergian din Urisii-de-sus, Iacob Voivoda, Simion Voivoda, ambii din Felfalău, Irimie Danciu din Oláh-Nádos, Ioan Fola din Görgyény Soakna, Nicolae Alexandru din Filea, Ioan Suciu din Deda, Simeon Bucur din Filpis, Gligor Bendrisi din Luget, Luka Sándor din Kis-Fülpös, Demeny Ferencz din Kis-Fülpös, Magyarosi Sámuel din Kis-Fülpös, Ioan

Crăciun din Ripa-inf., Ioan Hoarga din Ciuiesd, câte 1 fl.; Ioan Maer din Deda, 2 fl.; Tofoleanu Toma din Felső-Oroszi 1 fl.; Bercia Ilisie, din Hétbück 50 cr.; Ioan Mera din G.-Oroszfalu, George Murășan din Magyaró, câte 1 fl.; Zehan Toader, din G.-Oroszfalu, 50 cr.; Bucur Gavrilă din Bala, Oala Ilisie, din M.-Oroszfalu, Banga János din Unoka, Ioan Brăteanu din Orosz-Idecs, Varga Marton, Sz.-Reghin, Csergezan Ioan din Sárpatak, Precup Petru din G.-Oroszfalu, George Miklos din Kozmatelke, Gavrilă Costin din Mező-Ujlak, Ioan Csengeru din Felfalu. Sulomi Zaharie din Alsó-Repa, Samuel Mihály din O.-Toplitza, Ioan Chetianu din Harosztos, Kovrig Stefan din Alsó-Repa, Nagy Lajos din Oláh-Toplitza, Bretter Lajos din Oláh-Toplitza, Katona János din M.-Fülpös, Zaharie Roman din Dumbrava, Teodor Macaveiu din Monosfalu, Ignacz Huszár, Gorea Huszár, Mihailă Morariu, Constantin Csurba, toți din Kintses, Gligor Folea din Soakna, Ioan Blos din Adoján, câte 1 fl.; Iliesi Andrei din O.-Bölkény 50 cr., toți economi. — Suma 94 fl. 50 cr.

Lista Nr. 48 alui *P. Cosma.* (Colectant *Ioan Ternoveanu*, din Abrud): Basiliu Ternoveanu, proprietar în Abrud, 1 fl.; Ionuțiu Furdui, proprietar în Abrudsat, 1 fl. — Suma 2 fl.

Lista Nr. 49 alui *P. Cosma.* (Colectant *Ioan Măcelariu* din Mercurea): Ioan Opreanu, econom și Ioan Măcelariu, proprietar, ambii din Mercurea, Dumitru Vecerdea, econom din Topârcea, câte 1 fl. — Suma 3 fl.

Lista Nr. 50 alui *P. Cosma.* (Colectant *Petru Tisu* din Panciova): Simion Jebeleanu și Nicolae Radiciu, ambii economi din Glogoniu, câte 1 fl. — Suma 2 fl.

Lista Nr. 51 alui *P. Cosma.* (Colectant *Gerasim Candrea* din Câmpeni): Ioan Todescu, proprietar în Bucium-Cerb, Ioan Bursu, proprietar în Bistra, câte 1 fl. — Suma 2 fl.

Lista Nr. 52 alui *P. Cosma.* (Colectant *Nicolae Hulea* din Hașag): Nicolae Pop, paroh, 50 cr.; Samuilă Fratici, econom, Ioan Dordea, econom, câte 1 fl.; Stefan Văcariu, econom, 50 cr.; Dumitru Marie, econom, 1 fl.; Vasile Bichisi, econom, 50 cr.; Nicolae Pop, econom, Samoilă Fratici, econom, Mihail Sander, econ., Samoilă Dordea, econom și Ioan Belascu, econom, câte 1 fl. Toți din Hașag. — Suma 9 fl. 50 cr.

Lista Nr. 53 alui *P. Cosma.* (Colectant *Aron Domșa* din Șeica-mare): Dumitru Vintilă, proprietar în Șeica-mare, 1 fl.

Lista Nr. 54 alui *P. Cosma.* (Colectant *Nicolae Racoția* din Șeica-mare): Ioan Vlad Deacu, econom, Dumitru Oprișiu, econom, Nicolae Hilla, econom, toți din Caltvaser, Ioan Dobrota, econom, Șeica-mare, câte 1 fl.; Nicolae Deacu, econom, Caltvaser, 50 cr.; Ioan Frațila, econom, Caltvaser, Petru Stoia, econom, Caltvaser, Ioan Mustația, econ., Șeica-mare, câte 1 fl. – Suma 7 fl. 50 cr.

Lista Nr. 55 alui *P. Cosma.* (Colectant *Alexiu Berinde* din Seini): Ioan Trifu, econom, Balotafalu, Florea Vincze, econ., N.-Sikárló, Surányi Vasul, econ., Sűrgyefalu, Zima Mihály, econ., Sătmar, fiecare câte 1 fl.; Demetriu Apanu, econ.. Seini, 50 cr.; Toma Grumasz, econ., Balotafalu, Leményi Pap József, econ., Apa, Korodan Demeter, econ., Aranyos megyes, Csontos Ioan, econom, Borhidu, Szabo Iulia, econoamă, Barlafalu, Nap Gabor, econ., Barlafalu, V. Szilágyi, econ., Barlafalu, Vuicuti Rac, econom, Barlafalu, G. Covesi, econ., Barlafalu, George Zima, econ., Aranyos megyes, Kerekes János, econ., Apa, Kerekes Miklós, econom, Apa, Kerekes János, econom, Apa, Nutiu Danciu, econ., Iloba, Borsa Vasilie, econ., Valaszut, Osan László, econ., Remetemező, George Groza, econ., Remetemező, Finta Mihály, econ., Borludon, câte 1 fl. — Suma 22 fl. 50 cr.

Lista Nr. 56 alui *P. Cosma.* (Colectant *Sabin Piso* din Agnita): Emil Mandocea, înv., Cincul-mare, 1 fl.; Ioan Bonea, econ., Cincul-mare, 50 cr.; Ioan Mihaila, econ., Agnita, 1 fl. — Suma 2 fl. 50 cr.

Lista Nr. 57 alui *P. Cosma.* (Colectant *Ludovig Simon* din Sângiorgiul-de câmpie): Ioan Rusu, econom, Uilacul-de-câmpie, George Maior, econ., Stupini, Ionica Teu,

econ., O.-Solymos, David Horga, propr., Milaşiu-mare, Aron Izsák, propr., Uilacul-de-câmpie, Alexandru Grama, propr., Siopteru, Oniţiu George, econ., Siopteru, Iacob Popianu, econ., Siopteru, Vasilie Sinteu, econ., Tusiu, George Maior, econ., Teaca, George Maior, econ., Stupini, Angelina Dumitru, econoamă, Siopteru, Nicolae Simboreanu, învăţător, Mező-Kecsed, Alexandru Conţiu, econom, Bazód, Simon Chibulcutean, econom, Bazód, Teodor Pop, econom, Siopteru, Alexandru Haboru, econom, Sântumihaiu-de-câmpie, Botta Alexandru, econ., Sântumihaiu-de-câmpie, Valea Todoru, econ., Stupini, Aron Rusu, econom, Uilacu-de-câmpie, Danila Budeleşianu, econ., Siopteru, Teodor Keuşanu, econ., Só-Akna, Nicolae Todoru, econ., Stupini, Simon Ferencz, econ., Sângiorgiul-de-câmpie, Varró Lajos, econ., Sângiorgiul-de-câmpie, Bancz Petru, econ., Szász-Ogon, Geréb György. econ., Combod, Ioan Iudeanu, econom, Siopter, Nagy Gábor, econ., Siopter, Alexandru Mateiu, econ., Visuia, Zaharie Ilieovici, econ., M.-Szt.-Mihálytelke, Pop Sandor, econ., Siopter, Kiciudeanu Simeon, econ., M.-S.-György, fiecare câte 1 fl. — Suma 33 fl.

Lista Nr. 58 alui *P. Cosma.* (Colectant *Iuliu Petric,* din Bocşa-montană): Bela Török, propr., Bocşa-montană, Ilie Vucu, econ., Ezeres, Iosif Furlugianu, propr., Bocşa-montană, Ioan Aga, econ., Furlugu, câte 1 fl.; Ilie Istrate, econ., Bocşa-montană, 2 fl. — Suma 6 fl.

Lista Nr. 59 alui *P. Cosma.* (Colectant *Ioan Şiandru* din Sighişoara): Ioan Siandru, senator, Sighişoara, 3 fl.; Ioan Drăgan, econ., Ţelina, Ioan Toma, econ., Sighişoara, Ioan Grusca, econ., Boiu-mare, câte 1 fl.; Toader Colomban, econ., Boiu-mare, 50 cr.; Ilie Chisi, econ., Boiu-mare, 1 fl.; Ioan Cerbu, econ., Boiu-mare, 50 cr.; Zaharie Moldovan, econ., Sighişoara, 1 fl.; Ilie Ceocu, econ., Boiu-mare, Ioan Pavel sen., econ., Şard, Ioana Tescula, econoamă, Boiu-mare, Ioana Tanase, econ., Boiu-mare, câte 50 cr.; Ioan Urs, econom, Sighişoara, Ioan Ceotlosu, econom, Boiul-mare, câte 1 fl.; Achim Hulpoiu, econ., Boiu-mare, 50 cr. — Suma 13 fl.

Lista Nr. 60 alui *P. Cosma.* (Colectant *Nicolae Zigre* din Oradea-mare): Kovács Toader, econ., O.-Szt.-Miklós, Teodor Cavasdeanu, econom, Gyapju, câte 1 fl. — Suma 2 fl.

Lista Nr. 61 alui *P. Cosma.* (Colectant *Dr. Basiliu de Preda* din Câmpeni): Mihaiu Vulturariu, econom, Secatura, Nicolae Toader Furdan, econ., Câmpeni, Ioan Todea, econ., Albac, câte 1 fl. — Suma 3 fl.

Lista Nr. 62 alui *P. Cosma.* (Colectant *P. Barbu* din Reghin): Ilie Hodor, econ., Hotmures, Gorea Câmpeanu, econ., Seplac, Raţiu Trifan, econ., Logig, Mihailă Boandrea, econom, Ripa-sup., câte 1 fl.; Patriciu P. Barbu, advocat, Reghin, 8 fl. 30 cr. — Suma 12 fl. 30 cr.

Lista Nr. 63 alui *P. Cosma.* (Colectant *A. F.* din Aiud): Andreiu Tamás, econ., Tău, Stofil Tamás, econ., Tău, Nicolae Rimbasi, econ., Tău, Teodor Şandru, econom, Felgyógy, Ioan Stregeanu, econ., Bucerdea-grânoasă, Teodor Nistor, econ., Vadverem, Popa Maxim, econ., Felső-Ujvár, Nicolae Borza, econom, Bucerdea-vinoasă, câte 1 fl.; Ioan Lazar, econ., Kisgyógypatak, 50 cr.; Dumitru Pracza, econ., Bucerdea-grânoasă, Ioan Nistor, econ., Odverem, Aron Luca, econ., Odverem, câte 1 fl., Mundoc Nicolae, econom, Tau, 50 cr.; Krisian George, econ., Băgău, Hucságó Visalom, econ., Csombord, Chirilă Bolog, econ., Felgyógy, George Dan, econ., Bucerdea-grânoasă, Ioan Marian, econ., Alsó-Orbo, Partenie Părău, econ., Koslárd, George Cisteianu, econ., Bucerdea-grânoasă, câte 1 fl.; Maxim Barbu, econ., Gáldtő, 50 cr.; Clemente Busila, econ., Tău, Mihail Radu, econ., M.-Beld, Nicolae Mondoc, econ., Tău, Ana Pracza, econoamă, Bucerdea-grânoasă, Ioan Tecia, econ., Felgyógy, Stefan Crişian, econ., M.-Bagó, Hirciaga Tanase, econ., M.-Bagó, Ilie Ogneanu, econ., Bucerdea-grânoasă, Ioan Buceczanu, econ., Cergău-mare, Dănilă Marcu, econ., Tău, câte 1 fl.; Teofil Indreiu, econ., Vajasd, 50 cr.; Axente Oprea, econ., Murzina, Maria Mureşianu, econoamă, Apahida, George Văleanu, econ., O.-Lapad, Crăciun Adam, econ., Felső-Ujvár, câte 1 fl.; Ioan Muntean, econom,

Tău, Toma Mihu, econ., Bucerdea-grânoasă, câte 50 cr.; Ioan Cristea, econ., Ciunya, 1 fl.; Roşca Teodor, econ., Ciunya, 50 cr.; Gligor Turdeşian, econ., Ciugudel, 1 fl. — Suma 37 fl. 50 cr.

Lista Nr. 64 alui *P. Cosma.* (Colectant *Nicolae Ciugudean,* din Poiana): Ioan Sierbu, paroh, Dumitru Dobrotă, econ., Nicolae Dobrotă, econ., Nicolae Bozdog, econ., Vasilie Serbu, econ., Dumitru Dobrotă, econ., Ioan Radu, econ., Ioan Simion, econom, Ilie Dăncilă, econ., Dumitru Siufană, econ., Dumitru Radu, econ., Ioan Maniţiu, econ., Dumitru Dăncilă, econ., Nicolae Dăncilă, econ., Ilie Serbu, econ., Ioan Rodean, econ., fiecare câte 1 fl. Toţi din Poiana. — Suma 16 fl.

Lista Nr. 65 alui *P. Cosma.* (Colectant *Ioan Cosieriu* din Alba-Iulia): Ioan Cosieriu, adv., Alba-Iulia, Ioan Pop, econ., O.-Daia, Luca Cazan, econom, Tărtăria, câte 1 fl.; Petru Takáts, econ., Galda-de-jos 50 cr.; Simon Voina, econ., Galda-de-jos, Ilyés László, econ., Galda-de-jos, Vasile Albini, proprietar, Cut, N. Morărescu, econ., Cut, câte 1 fl. — Suma 7 fl. 50 cr.

Lista Nr. 66 alui *P. Cosma.* (Colectant *Dr. Ioan Mihu* din Orăştie): Iulie Widmann, privatieră, Orăştie, 5 fl.; D. Costescu, privatieră, Orăştie, 1 fl. — Suma 6 fl.

Lista Nr. 67 alui *P. Cosma.* (Colectant *Ioan Duma* din Ocna): Ioan Stoie econ., Ioan Simion Iosif, econ., Nicolae Vasiiu, econ., toţi din Ocna, Samoilă Cinazan, econ. Armeni, câte 1 fl.; Ilie Bratu, econ., Armeni, 50 cr.; Ioanu Tomi Florea, econ., Alămor, Nicolae Oprişor, econom, Ocna, 1 fl.; Vasile Jeleriu, econ., Ocna, 50 cr.; Nicolae Topârcean, econ., Alămor, Ioan Orăştean, econ., Ocna, Maria Iacob Hader, econoamă, Armeni, Onuţiu Oprişiu, econ., Armeni, George Pomarac, econ., Alămor, Ioan Solomon Mészáros, econ., Alămor, Moise Neamţu, econ., Armeni, Nicolae Opriş, econom, Armeni, Ioan Frăţilă, econ., Alămor, Mateiu Siosia, econ., Armeni, Tanase Neamţu, econ., Armeni, Ioan Mateiu, econ., Armeni. Ioan Avram, econ., Ocna, Savu Sibisian, econom, Ocna, Ioan Cristea, econ., Ocna, câte 1 fl.; Ioan Ciovica, econ., Ocna, 50 cr.; Stanici Vasile, econ., Bogatu, Nicolae Belascu, econ., Armeni, Nicolae (Bârsanu) Neamţu, ec., Armeni, Rachira (Bogdan) Bârseanu, econom, Alămor, Vasile Oprişiu, econ., Armeni, Crefea Constantin, econ., Armeni, George Roşca, econ., Armeni, Samuilă Adam, econ., Alămor, Nicolae Barac, econ., Alămor, Maria Purcza, econoamă, Alămor, Nicolae Vasii, econ., Alămor, Ana Neamţu, econoamă, Armeni, Pavel Florea, econom, Alămor, Pavel Ocneriu, econ., Dostadt, Isailă David, econ., Dostadt, Nicolae Crăciun, econ., Dostadt, Vasile Blagutiu, econ., Dostadt, Isailă Metea, econ., Dostadt, Nicolae Oltean, econom, Ocna, Maria Ioanuşiu, econoamă, Alămor, câte 1 fl.; Manu Bunea, econ., Armeni, Ioan Bunea, econ., Armeni, Vasile Muntean, econ., Armeni, câte 50 cr.; Toma Frăţilă, econ., Alămor, 1 fl.; Nicolae Ioanisiu, econ., Alămor, Ioan Florea, econom, Alămor, Ioan S. Barac, econ., Alămor, Petru Bunea, econ., Armeni, câte 50 cr.; Iacob Greavu, econ., Topârcea, 1 fl.; Ioan Florea, econ., Alămor, Toma Mocan, econ., Alămor, Pavel Barbic, econ. din Alămor, câte 50 cr.; Moise Ioanusiu, econom, Alămor, Ioan Bratu, econom, Alămor, câte 1 fl.; Simeon Mihalcea, econ., Alămor, Nicolae Petru, econom, Armeni, Rachila Petru, econ., Armeni, A. S. Arcaşiu, econ., Alămor, Ioan Florea, econ., Alămor, Ioan Muntean, econ., Alămor, Ferencz Raduy, econ., Alămor, câte 50 cr.; Gligor Neamţu, econ., Alămor, Marina Fratila, econ., Alămor, Lazar Iosif sen., econ., Ocna, câte 1 fl.; Teodor Dusie, econ., Armeni, Ioan Muntean, econ., Armeni, Sofia Muntean, econ., Armeni, Constantin Butin, econ., Armeni, Moisiu Neamţu, econ., Armeni, Nicolae Frăţilă, econ., Alămor, Ioan Purcza, econ., Alămor, Ioan Stoica, econom, Alămor, Nicolae Solomon, econ., Alămor, Paraschiva Solomon, econ., Alămor, Ioan Popa, econ., Alămor, Petru Popa, econ., Alămor, Ioan Roşca, econ., Armeni, Simion Roşca, econ., Armeni, Vasile Roşca, econ., Armeni, Nicolae Muntean, econ., Armeni, Nicolae Crefea, econ., Armeni, Ioan Haşiegan, econ., Armeni, câte 50 cr.; Ioan L. Voina, econ., Ocna, Dumitru T. Baltesi, econ., Ocna, câte 1 fl.; Teodor Bratu, econ., Armeni, Birbiciu Ioan, econ., Alămor, Nicolae Mocan, econ., Alămor, Ioan Arcasiu, econ., Alămor, Nicolae Ar-

casi, econ., Alămor, Nicolae Banu, econ., Ocna, Ioan Popa, econom, Alămor, Marina Mândreanu, econ., Alămor, Lazar P. Baltesi, econ., Ocna, Amos Bratu, econ., Armeni, câte 50 cr.; Safta Oprişor, econoamă, Ocna, Elisabeta Oprişor, econoamă, Ocna, Ioan Florian, econ., Armeni, Nicolae Solomon, econom, Alămor, Augustin Ioanusi, econom, Alămor, Vasile Jeleriu, econom, Alămor, câte 1 floren; Nicolae Cracia, econom, Şoroştin, Samoilă Cindra, econom, Vasile Cindra, econom, Şorostin, Vasile Neamţu, econom, Armeni, Nicolae Gârbiceanu, econom, Armeni, Ilie Gârbiceanu, econom, Armeni, Nicolae Pleşa, econom, Oláh-Bogáth, George Ocneriu, econom, Oláh-Bogáth, Szabó Gerasim, econom, Oláh - Bogáth, Sofia Popa, econoamă, Alămor, Samoilă Barac, econom, Alămor, Maria Frăţilă, econom, Alămor, Ana Solomon, econoamă, Alămor, Ioan Solomon, econom, Alămor, Simion Arcasi, econom, Alămor, Nicolae Ramfu, econom, Alămor, Nicolae Matei, econom, Armeni, Constantin Mândrean, econom, Armeni, Ioan Solomon, econ., Alămor, Toma Oprisi, econ., Armeni, câte 50 cr.; Vasile Bratu, econ., Armeni, 1 fl.; Ana Lăpuşan, econ., Ocna, George Stoie, econom, Ocna, Amb. Popa, econ., Ocna, Ioan Fanea, econ., Topârcea, Moise Mutu, econ., Topârcea, Nicolae Macrea, econ., Topârcea, Ioan Vecerdea, econ., Topârcea, George Florea, ec., Alămor, Ioan Florea, econ., Alămor, Samoilă Marti, econ., Alămor, Maria Marti, econ., Alămor, Sinea Neghiferu, econ., Armeni, Magdalena Constantin, econ., Armeni, Florea Nicolae, econ., Alămor, Adam Ana, econ., Alămor, Nicolae Frăţilă, econ., Alămor, Ana Alămorean, econ., din Alămor, Ana Nicola, econ., Alămor, Avram Brădeanu, econom, Alămor, Ioan Marti, econ., Alămor, câte 50 cr.; Savu Dragoman, econ., Ocna, Mocanu Chifor, econ., Alămor, Ioan Oprişiu, econ., Armeni, Gerasim Berghea, econ., Armeni, Petru Cristea, econ., Armeni, Nicolae Dan Luca, econ., Ocna, Samoilă Frăţilă, econ., Alămor, Samoilă Solomon, econom, Alămor, Nicolae Brădeanu, econom, Alămor, Maria Mândreanu, econoamă, Alămor, Ioan Solomon, econom, Alămor, Péterfy Lajos, econom, Alămor, câte 1 fl.; Toma Florea, econ., Alămor, Nicolae Barac, econ., Alămor, câte 50 cr.; Stefan Dancu, econ., Ungurei, Romul Bogorin, econ., Ocna, Ioan Duma proprietar, Ocna, câte 1 fl. -- Suma 117 fl.

Lista Nr. 68 alui *P. Cosma.* (Colectant *Gabriil Manu* din Dej): Teodor Pop, econom, Szótelke, Ioan Câmpeanu, econ., Zaprocz, Teodor Domşa, econ., Câlna, G. Spătăcean, econ., Câlna, Paul Todor, econom, Kő-Lozna, Ioan Savosi, econ., Surduc, Ioan Botisiu, econ., Fonaczi, Vasile Cocisi, econ., Solomon, M. Jllyes, econ., Cusdrioara, câte 1 fl.; Ilie Bercs, econom, Dej, 5 fl.; P. Cosma, econ., Dej, 1 fl. — Suma 15 fl.

Lista Nr. 69 alui *P. Cosma.* (Colectant *Stefan Pop* din Mihalţ): Nuţiu Deceanu, Maria Murganu, Mihailă Cârnaţiu, Bândeanu Irimie, Banchesi Siofran, Maria Ordeanu, toţi din Mihalţ, Holtisiu Stefan, Borobanţiu, Breaz Nicolae, Mihalţ, Ioan Ispas, Totoiu, Ioan Suciu, Coşlariu, Ana Florea, Mihalţ, Bogdan Vasile, Totoiu, Indrei Hatieganu, Totoi, Deceanu Nicolae, Mihalţ, Chifor Marian, Totoiu, Stanca Artimie, Mihalţ, Totoianu Giurca, Mihalţ, Breazu Dancu, Mihalţ, Panoranu Ana, Mihalţ, Ioan Danciu Munteanu, Mihalţ, Petru Truţia, Mihalţ, Ioan Popa, Mihalţ, Vasile Merza, Mihalţ, Nandra Simeon, Mihalţ, Simon Fugaci, Mihalţ, Ioan Moldovan, Totoiu, Ana Alexandru, Totoiu, Popp Isidor, Totoiu, Ioan Gabor, Hăpria-rom., Culiţia László, Petru Carnati, Simeon Ciobota, Oana Barna, Drâmbereanu Maier, George Selcău, Anica Potopea, Simon Cârnaţiu, toţi din Mihalţ, Tomuţiu Făgădaru, Hăpria, Petru Breazu, Mihalţ, Gruian Pamfilie, Hăpria, Todor Breazu, Mihalţ, Aldea Petru, Mihalţ, Giurca Deceanu, Mihalţ, Maria Octeanu, Gáladtő, Onea Todor, Totoiu, Barna Arseniu, Mihalţ, Simion Păcurariu, Mihalţ, Petru Glodeanu, Mihalţ, Achim Trifan, Totoiu, Gligor Giurca, Totoiu, Ioana Strejanu, Dumitra, toţi economi, Stefan Popp, viceprotopop, Mihalţ, Veronica Deceanu, Mihalţ, Dabarta Petri, Cisteiu, Popa Mihailă, Cisteiu, Anca Todor, Totoiu, Gligor Dochiu, Totoiu, Bogdan Chifor, Totoiu, Cosma Ioan, Drâmbariu, Ioan Mitrofanu, Hăpria, Coman Petru, Dumitra, Potoia Petru, Mihalţ, Banchesi Petru, Mihalţ, Nuţiu Deceanu, Mihalţ, Iosif Petraşcu, Drâmbariu, Cosma George, Drâmbariu, Magda Gligor, Drâmbariu, Magda

Stefan, Drâmbariu, Muntean Toma, Straja, Toma Silvăşian, Cisteiu, Avram Petru, Cisteiu, Bedeleanu Somca, Mihalţ, Maxim Popescu, Totoiu, Marcu Vasile, Cisteiu, toţi economi, câte 1 fl. — Suma 74 fl.

Lista Nr. 70 alui *P. Cosma.* (Colectant *Alăman Dancăş* din Răşinari): Ioan Cichindeleanu, Răşinari, Iosif Giurcoiu, Răşinari, Coman Giurcoiu, Răşinari, câte 1 fl.; Bucur Costicea, Răşinari, 50 cr.; Bucur Tomescu, Rîu-Sadului, Muntean Vasile, Rîu-Sadului, Maniu Capota, Răşinari, câte 1 fl., toţi economi. — Suma 6 fl. 50 cr.

Lista Nr. 71 alui *P. Cosma.* (Colectant *Johann Altrichter* din Sibiiu): Vasile Ioan Ludoşianu, Buzd, Vasile Sârbu, Ocna, Vasile Comşa, Cenade, Ilie Simion, Cenade, Danu Bârsan, Cenade, Pavel Fara, Cenade, Ioan Olariu, Cenade, Ioan Ocinic, Sibiiu Nicolae Pisca, Ludoş, toţi economi, câte 1 fl. — Suma 9 fl.

Lista Nr. 72 alui *P. Cosma.* (Colectant *Isaia Popa* din Ocna): Ioan Ioan Stoia, Ocna, Dumitru Popa, Ocna, Ilie Luca, Ocna, Pavel Topârcean, Alămor, Teodor Hulpuş, Alămor, Dumitru Berghea, Alămor, George Ciortea sen., Ocna, Savu Popa (Catana), Ocna, Ioan Văcariu, Ocna, câte 1 fl.; Maria S. Drăghici, Ocna, 50 cr.; Constantin Cristea, Ocna, Achim Popa, Ocna, Lazar Sioima, Ocna, Lazar Moldovan, Ocna, Simion Dorca, Loamnăş, Simion Oprişor, Ocna, Ioan Luca, Ocna, Safta Roşiu, Ocna, Ioan Frăţilă, Ocna, Ioan Crisboiu, Ocna, Dumitru Stoe, Ocna, câte 1 fl.; George Moldovan, Ocna, 50 cr.; George Preda, Ocna, Ioan Topârcean, Ocna, Iacob Solomon, Loamneş, Maftei Haderu, Armeni, Nicolae Muntean, Ocna, Savu Apolzan, Ocna, Ioan Luca, Ocna, Iacob Moldovan, Ocna, Ioan Vasii, Ocna, George Dejanu, Ocna, câte 1 fl.: Nicolae Cojocar, Ocna, 50 cr.; Kopandi István, Ocna, 1 fl.; George Partia, Ocna, 50 cr.; Samoilă Crâsnic, Alămor, Vasile Floca, Alămor, Ioan Balteş, Ocna, câte 1 fl., toţi economi. — Suma 36 fl.

Lista Nr. 73 alui *P. Cosma.* (Colectant *Iuliu Dan* din Făgăraş): Niculae Bărbat, paroh, Şercăiţa, George Bonţia, Comana-sup., Ioan Herţogea, Herseni, George Suilea, Şinca-nouă, Iacob Istrate, Toderiţa, toţi economi, câte 1 fl. — Suma 5 fl.

Lista Nr. 74 a lui *P. Cosma.* (Colectant *Mihai Şerban* din Segedin): G. Şerban, adv., Nădlac, 1 fl. — Suma 1 fl.

Lista Nr. 75 alui *P. Cosma.* (Colectant *Hariton Prescurea* din Cincul-mare): Ioan Bonea, învăţător, Cincul-mare, Andreiu Potologea, Cincul-mare, Nicolae Ioanesi sen., Cincul-mare, Simeon Laţcu Cincul-mare, economi, câte 1 fl. — Suma 4 fl.

Lista Nr. 76 alui *P. Cosma.* (Colectant *Dionisie Roman* din Mediaş): Andreiu Huruben, econ., Barna, Ioan Muntean, paroh, Agârbici, câte 1 fl.; Onu Dordea, Haşag, Nicolae Haderneu, Mediaş, câte 50 cr.; Patrichie Popoviciu, Ibişdorful-săsesc, Necolae Hilca negru, Veseud, câte 1 fl.; Pantilimon Muntean, Bratei, 50 cr.; Alexandru Todor, Mediaş, Ioan Aldea, Mediaş, Ioan Mihu Bratei, George Fleşeriu, Copşa-mare, economi, Iosif Suciu, paroh, Măgărei, Dumitru Funariu, Bratei, Ioan Rusu Mediaş, Anica Popa, Boziaş, Ioan Părău, Ibişdorfu-săs., Nastailă Călborean, Dupuşdorf, Ioan Bloca, Boarta, câte 1 fl.; Nicolae Bursan, Copşa-mare, 50 cr.; Ioan Ciungaru, Copşa-mare, Maria Todea, Mediaş, Dumitru Nistor, Chesler,, Nicolae Rozor, Şaroş, Sandu Pologea, Crăciunel, câte 1 fl.; Pavel Puşcaş, Dupuşdorf, 50 cr.; Maria Haidu, Chesler, Ana Calborean, Chesler, câte 1 fl.; Florica Şerban, Chesler, 50 cr.; Nicolae Luca, Chesler, Achim Suciu, Chesler, Mateiu Mohan, Chesler, câte 1 fl.; Ioan Părău, Chesler, 50 cr.; Ioan Popa, Chesler, 1 fl.; Stefan Deacu, Ibişborf, 50 cr.; Chira Gozanu, Mediaş, Achim Popa, Dupuşdorf, câte 1 fl.; Laurenţiu Luca, Mediaş, 50 cr.; Achim Moldovan, Buzd, Ioan Cărămidar, Agârbiciu, Chirion Muntean, Ibişdorf, George Popa, Ibişdorf, economi, N. Doctor, proprietar, Ibişdorf, câte 1 fl. — Suma 37 fl. 50 cr.

Lista Nr. 77 alui *Partenie Cosma.* (Colectant *Ioan Todoran* din Barbateni): Petru Creţiu, George Betreanu, Ioan G. Mariescu, George Timişanu, Constantin Mariescu, Petru Lungu Boeriu, Stefan Manescu, toţi economi din Bărbăteni, câte 1 fl. — Suma 7 fl.

Lista Nr. 78 alui *Partenie Cosma.* (Colectant *G. Popescu* din O.-Topliţa): Chirilă Sburcea, econ., O.-Toplitza, 1 fl. — Suma 1 fl.

Lista Nr. 79 alui *P. Cosma.* (Colectant *Ioan Jurca* din Rovasielu): Ioan Frăţilă, Ghiasa-inferioară, Telea Aron, Vorumloch, câte 1 fl.; Ioan Nistor Popa, Selcău, 50 cr.; Pavel Roşu, Selcău, economi; Ioan P. Vlad, paroh, Basiliu Bela, învăţător, Rovăşel, Mateiu Herciu, Selcău, Pavel Irom, Buia, Nicolae Stoian, Rovasiel, Ioan Manu, Selcău, Ioan Ittu, Ghiasia-superioară, Vasile Stănilă, Şaldorf, Ioan Hotia, Zlagna, Moise Opreanu, Ghiasa-super., Ioan Silvestru, Vecerd, economi, Comuna Selcău, Toader Tanase, Ghiasa-inferioară, Ioan Maniu, Şaldorf, N. Floca, Mighindola, Ioan Crăciun, Buia, Danu Oprean, Ghiasa-sup., Ioan Sava, Ghiasa-sup, economi, Horvath Carol, cojocar, Ghiasa-super., Teodor Pârvu, econ., Ghiasa-sup., câte 1 fl. — Suma 23 fl. 50 cr.

Lista Nr. 80 alui *P. Cosma.* (Colectant *Ambrosiu Bersan* din Haţeg): Feyér Pantilie, Nucşoara, Luncaviţa Ioanesi, Ciula-mică, Ioan Moconiu, Ciula-mică, G. Andrisiu, G. Iovanescu, Ioan Ilyoi, I. Tyerla, toţi econ., din Rechitoara, Pascu Moldovan, Kernesdi, Tenase Novac, Maria Sandu, Salomia Andrisiu, Fenie Onescu, I. Radoniu, toţi econ. din Rechitoara, P. Groza, Găuricea, G. Gruia, Vălcele-rele, Filip Opulescul, Rechitoara, Ioan Radu, Băiţa, Petru Nicolae, Kernesdi, Marila Palu, Totesdi, Crăciun Onescu, Rechitoara, Ioan Oprişa, Gavrilă Coamba, I. Manescu, Ioan Floronescu, toţi econ. din Bărbătenii-sup., Ioan Vlad, Găuricea, Mihai Păun, Pauceneşdi, Matei Lupu, Rechitoara, Ioan Purcel, Tustia, Teodor Pascu, Vălcele-rele, P. Florincasi, Alsofarkadin, N. & P. Cotanu, Farcadin-inf., Craciun Munzsa, Varalya, Stefan Breban, Macesd-Petroşeni, I. Iovanescu, Várhely, Ioan Muntean Stănciuc, Várhely, Iosof Muntean, Săcel, Ioan Russu, Merişor, Ioan Petrescu, Alsó-Felső-Nyiresfalva, Moise Baic, Băiţa, Luncavitia Samu, Lunca-mare, Petru Klepp, Băiţa, Silvestru Kleponiu, Băiţa, Moise Roman, Tustia, Lazar Vişoiu, Kytiv, Sofia Crăciunescu, Kernyesd, Petru Drăghici, Lupeni, Ioan Drăgoiu, Lupeni, Ioan Romanescu Lupeni, Florea Manea, Lupeni, Petru Todoran, Rechitoara, Ioan Ilioiu, Rechitova, Ioan Cimponeriu, Lupeni, Ioan Motoc, Lupeni, Lazar Filip, Lupeni, Teodor Paulescu, Ostrov, Florinca Morariu, Kernyesd, Fira Moldovan, Kernyesd, Danu Purece, Kernyesd, Neagu Pascu, Gonczaga, Ioan Becus, Lupeni, toţi economi, câte 1 fl. — Suma 60 fl.

Lista Nr. 81 alui *Partenie Cosma,* directorul «Albinei», (Colectant *Romul Crainic,* din Dobra): V. Nicula din Holdea, T. Munduce din Laseu, I. Marcocean din Abucea, I. Muntean din Roscani, T. Neamţu din Dobra, economi, câte 1 fl. — Suma 5 fl.

Lista Nr. 82 alui *Partenie Cosma.* (Colectant *Nicolae Lupu* din Hunedoara): I. Mircea din Feresd, P. Bistrean, G. Romcea, G. A. Bistrean, câte 1 fl., toţi economi din Feresd. G. Rimbaş din Hunedoara, 1 fl. — Suma 5 fl.

Lista Nr. 83 alui *Partenie Cosma.* (Colectant *Dr. Vasile Lucaciu* din Siseşti): A. Breban din Mocira, G. Farkas din Unguraş, P. Timar din Rusi, P. Pascan din R[illegible] B. Danilă din Siseşti, toţi economi, câte 1 fl. — Suma 5 fl.

Lista Nr. 84 alui *Partenie Cosma.* (Colectant *Franz Hosszu Longin* din Deva): Alex.. Cazu, econ.,Hărău, P. Huhl, econ., Vălişoara, A. Gradina, econ., Baiţa, Ioan Petrescu, Ioan Sonok, Ioan Ionaş Ittu, economi, Bretea-montană, câte 1 fl.; Pap Const., econ., Bretea-montană, 50 cr.; P. Puiti, econ., Herepea, 1 fl. — Suma 7 fl. 50 cr.

Lista Nr. 85 alui *Partenie Cosma.* (Colectant *Nicolae Comşa* din Veseud): N. Dragoş, N. Comşa, V. Descu, Ana Popenţia, economi din Veseud, M. Burlan, econ., Caltwasser, V. Raţiu, econ., Boarta, N. Pasatea, econ., Veseud, câte 1 fl.; I. Grădinar, econ., Veseud, 50 cr. — Suma 7 fl. 50 cr.

Lista Nr. 86 alui *Partenie Cosma.* (Colectant *Ioan Ienciu* din Cichindeal): T. Banea, Todea Duma şi Cora Sincea, economi din Cichindeal, câte 50 cr. — Suma 1 fl. 50 cr.

Lista Nr. 87 alui *Partenie Cosma.* (Colectant *George Filip* din Alba-Iulia): M. Drăghici, econoamă şi N. Romcea, econ., Oarda-superioară; Ioan Albu, econ., Alvinc, I. Dan şi Ioan Crişan, economi din Imiri, Ioan Gabor şi D. Făgădar, economi din Hă-

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAŢIUNEA SIBIU

pria-rom., S. Romcea, econom, Oarda-sup., N. Russu, econ., Orda-inf., Ioan Drăghici, econ., Alvinţ, G. Avram, econ., Kisfalău, I. Sibişan, econ., Alvinţ, Candid Mihoc, econ., Borosmező, Maria Bălgrădean, econ., Kisfalud, Nic. Saita, econom, Kisfalud, Teodora Haida, econ., Kisfalud, Iliana Duşa, econ., Kisfalud, fiecare câte 1 fl. — Suma 17 fl.

Lista Nr. 88 alui *Partenie Cosma.* (Colectant *N. Doctor* din Haşfalău): I. Bârsan, G. Bârsan şi D. Clostorfean, economi din Feleag, V. Savu, câte 1 fl.; Raveca Larga, 50 cr.; I. Coman, economi din Haşfalău, 1 fl.; G. Zacheru, econ., Odorheiu, 1 fl. — Suma 6 fl. 50 cr.

Constantin Dăncăneţ, econom, Sadu, Savu Pitin Oprişor, econom, Ocna, Ioan Casan, econom, Vestem, Maté Elia, econom, Felső-Ujvár, Nicolau Dănilă, econom, Mohu, Ana Părău, econom, Ibisdorf, Filip Popp, econom, Iabeniţa, Ioan Bodea, econom, Luncani, Ioan Drăghici, econom, Măceşd, Vasile Nistor, econom, Cut, Vasile Bratu, econom, Cut, Toma Tanase, econom, Aiud, Biriş Ioana, econom, Săcel, Barbus George, econom, Seini, Nicolae Ciotloş, econom, Nadoşul-Săsesc, Simon Moga, econom, Săsciori, câte 1 fl.; Vasile Greda, econ., Cacova, 50 cr.; Ioan Hegbeli, econ., Boiu-mare, 1 fl.; Ana Para, econoamă, Sighişoara 50 cr.; Ana Medrea, econoamă, Vidacutul-rom., 50 cr.; Ioan Duma, econ., Şarpatac, 1 fl., Mihail Juncar, econ., Boiu mare, 1 fl.; Toma Chiş, econ., Boiu-mare, 50 cr.; Mihail Crişan, econ., Boiu-mare, George Goţia, econ., Reheu, Maria Tipografu, econoamă, Blaj, câte 1 fl.; Anica Parchila, econoamă, Şeicamare, 50 cr.; Teodor Popa, econ., Brad, 1 fl.; Nicolae Harhoiu, econ. Dupusdorf, 50 cr.; Tamás George, econ., Apa, Vasilie Cosman, econ. Veseud, Mihail Tusan, econom, Válaszut, Alexe Moldovan, econ., Visuia, Hutius Todor, econ., Visuia, Moldovan Todor, econ., Stupini, Ilie Hurmezan, econ., Szt.-Mihai de câmpie, George Csoba, econ., Moraviţa, Constandin Truţia, econ., Castei-român, câte 1 fl.; Onea Breazu, econ., Mihalţi, 50 cr.; Gligor Şuteu, econ., Caşova, Mihailă Borda, econ., G. Szt.-Imre, câte 1 fl.; Ioan Şandor, econ., Füleháza, 50 cr.; Molnár Ilés, econ., Seini, Ioan Radu, econ., Lupeni, Ioan Mărginean, Boian, Petru Udrea, econ., Vulcan, Ioan Zsilip, econ., Vulcan, Pavel Bucşa, econom, Ibisdorf, Nicolae Ciugudean, notar în Poiana, câte 1 fl ; N. N., 5 fl.; Ioan Horşia, proprietar în Bia, 2 fl.; George Ganea, econ , Alma-săs., Ilie Bicheriu, econ , Roşia-secaşiului, Mihail Aranjosi, econ., Frâua, câte 1 fl.; Basiliu Radu, econom, Alma, Ioan Oltean, econ., Ghiaşa-sup., câte 50 cr.; Vasilie Coman, econ., Şelcău, Ioan Botoman, econ., Şialdorf, Nicolae Irom, econ., Buia, Pavel David sen., econ., Buia, câte 1 fl.; Ioan Balla, econ., Şialdorf, Pavel Badiu, econ., Stenea, Ana Săbău, econoamă, Şelcău, câte 1 fl.; Iacob Lazurca, econ., Maros-Oroszfalu, 50 cr.; Lăpuşan Manoilă, eçon., Şendreşti, Pop Costan, econ., Sűrgyefalu, Isidor Grindean, econ., Sibiiu, Alexandru Fratici, econ., Hasig., Simion Sierbu, econ., Cisteiul-rom., Ioan Puşcaş, econ., Bratfalău, Gitta Antal, econ., Borhid, câte 1 fl.; Ioan Muntean, econ., Ibisdorful săsesc, 50 cr.; Ioan Presban, econ., Nyires, Ioan Borănescu, econ., Boiţa, Stefan Neamţu, econom, Broşteni, Moise Brânda, econ., Câmpeni-Surduc, Iustine Grecu, econoamă, Gurasada, Toader Hampu, econ., Ibisdorful-rom., Ilie Iuga, econ., Mediaş, Ioan Cristea, econom, Gabud, Moise Zugravu, econ., Topârcea, Constandin Ioviţa, econ., Bocşa-montană, Alexandru Moldovan, econ., Stupini, Iosif Chişo, econ., Stupini, Todorica Truţia, econ., Oláh-Csesztve, George Staicu, econ., Poiana, Dumitru Opriş, econ., Boarta, Petru Florea, econ., Gambaş, Zéhan Lászlo, advocat, D.-Szt.-Márton, Vasile Komjati, econ., Aranyos-Megyes, Piday Adam, econ., Seini, Augustin Sigarteu, econ., Agrieş, Csineg Antoniu, econ., Sindreşti, Pavel Bud, econ., Sisieşti, câte 1 fl.; Mihailă Marcu, econ., Boiul-mic, 50 cr.; George Fulica, econ., Feriház, Petru Colcer, econ., Boiul-mare, Verona Olteanu, econoamă, Sighişoara, câte 1 fl.; Sofia Fintoc, econoamă, Boiul-mare, 50 cr., Teodor Şoptorean, econ., Majos, Ioan Deki, econ., Oroszfalu, câte 1 fl.; Ioan Heuş, econ., Sadu, 50 cr.; Stefan Marcu, econom, Dumbrava, Gavrilă Horşia, econ., Tőkés, Pavel Papp, econ., Tőkés, Samuel Eisenberg, comersant, Mediaş, Stefan Truţia, econom, Aiud, Iuliu Branea, econ., S.-Petru de câmpie, Ioan G. Balteş, econ., Ocna, Ioan Meheş, econ.,

Haşfalău, Nistor Purdu, econ., Rucăr, Iosif Literat, econ., Luţia, Nic. Vasu, jun., Ocna, Vasile Prodea, econ., O.-Bogáth, Ioan Vlad, econ., O.-Bogáth, Stefan Prodea, econ., O.-Bogáth, Sofia Cândea, econoamă, Boiu-mare, Nicolae Santa, econ., Sighişoară, Fronu Bura, econ., Şeica-mare, Nicolae Iuga, econ., Bretea-rom., Iosif Muntean, econ., Ocna, câte 1 fl.; Teodor Rusu, econom, Benedek, 50 cr.; Ioan Muntean, econom, O.-Bogáth, George Pascu, econ., Porcla, Ioan Mihu, paroh, Sibiiu, Ioan Crăciun, econom, Ruşi. Maria Rusu, econoamă, Reghin, Aron Negruse, econ., Mező-Ujlak, Gavrilă Rusu, econ., Mező-Ujlak, Alexa Husa, econ., Mező-Ujlak, Ioan Părău, econ., Ibisdorfu-săs., câte 1 fl.; Alexe Suciu, econ., Mediaş, 50 cr.; Nicolae Popa, econom, Vetiel, Marconiu Sinea, econ., Batiza, câte 1 fl., Iosif Bastea, econ. Cincu-mare, 50 cr.; Augustin Mineni, econ., Tiapu, Basiliu Barbu, preot, Geoagiu-de-sus, Simeon Pop, econ., Geoagiu-de-sus, Ioan Coman, econ., Haşfalău, Ioan Piso, econ., Rachita, câte 1 fl.; Ioan Negrea, econ., Deal, 50 cr.; Gligor Giurca, econom, Valea Geoagiului, Chirilă Nicolae, econom, Mindszent, Mariţi Uilacan, preoteasă, Uzdi-Szt.-Péter, Vasile Máthé, econom, Dâmbul de câmpie, Simeon Suciu, econ., Ciagul-mare, Pavel Ciufudean, econ., Cisteiul-rom., Onu Dabârta, econ., Cisteiul-rom., Anica Marcu, econ., Cisteiul-rom., câte 1 fl.; «Persieu Asociaţiune de anticip.» în Seini, 50 cr.; Ludovig Simon, proprietar, Sângeorgiu de câmpie, 5 fl.; Ioan Chirca, econ., Sadu, Ioan Drăghici, econ., Sadu, Iosif Naiţa, econ., Răşinar, Ioan Blos, econom, G.-Orşova, Cosma Giurca, econ., Tatoiu, Ioan Floca, econom, Topârcea, Ana I. Salomiu, econoamă, Topârcea, Ioan Părăeanu, econom, Topârcea, Sola László, econ., Apa, Ioan Banea, econ., Cichindeal, Sipos Gavril, econ., Reghin, Todor Olteanu, econ., G.-Sóakna, Vasile Mera, econ., Hétbück, Szakáts Pál, econom, Poka, Alexandru Cornea, econom, Magyaró, Georg Fleischer, econ., Bátos, Aurel Popovici, econ., Arad, Cujman Magiar, econ., Gloganu, Achim Mipa, econ., Bratei, Toma Călin, econ., Săcădate, câte 1 fl.; Vasilică Cristea, econom, Aiud, Gál György, econom, Kis-Fűlpős, Ioan Părău, econ., Ibisdorful-săs., Ilie Băcilă, econ., Agârbiciu, Ioan Hegbeli, econom, Boiu-mare, Patrichie Badeu, econom, Boiu-mare, Ilie Lomneşan, econom, Ocna, A. Beiinde, prot., Seini, câte 50 cr.; Ioan Bosoru, econ., Casci, Dumitru Popovici, econ., Sadu, câte 1 fl.; Ioan Bologa, econ., Geoagiul-de-sus, 50 cr.; Nicolae Porumbu, econom, Hamba, Ioan Chendi, administrator protopopesc în Frâua, Ioan Achim, econom, Presaca, Pavel Frăţilă, econ., Presaca, Iosif Schiau, econ., Presaca, Salomia Aron, econoamă, Alamor, Sofia Pusca, econ., Alamor, Nicolae Solomon, econ., Alamor, Nicolae Bunea, econ., Sadu, Ioan Muntean, econ., Cenade, câte 1 fl.; Maria Simtion, econ., Sibiiu, «Persieni» asociaţiune de credit în Seini, câte 50 cr.; Sora Bucurel, econ., Răşinari, George Bota, econ., Sânt-Mărtinul de câmpie, Nicodim Susman, econ., Strazsa, Iacob Arsenie, econ., Gurarîu, George Şuluţ, econom, Abrud, George Rehovean, econom, Câlnic, Iosif Kato, econ., Apa, Nicolae Radu, econ., Hétbück, C. Harşian, econ., Casva, câte 1 fl.; B. T., 2 fl.; Ioan Herman, econ., Csongra, 1 fl.; Ioan Bolga, econ., Buzás-Bocsárd, Teodor Baba, econ., Crăciunel, Ioan Aron, econom, Şaldorf, George Toader, econom, Şaldorf, Achim Drăgan, econ., Şaldorf, Vasile Benche, econom, Şaldorf, Petru Moga, econom, Sebeş, Ioan Radu, econ., Sebeş, Iosif Opriţa, econ., Sebeş, N. N., Todea Ittu, econom, Csobanca, Sebastian Henzel, bancher, Sibiiu, Dicoi Crucean, econ., Broşteni, câte 1 fl.; Tinu István, econ., Ruşi, 50 cr.; Vasile Tatu, econ., Ruşi, Nichifor Pascu, econ., Felső-Sebes, Petru Todea, econ., Alsó-Kósaly, Ioan Călvărăşean, econ., Stenea, Ioan Brancovean, econ., Roşia, câte 1 fl.; Maria Tatu, econ., Vestem, Nicolae Bucurenci, econom, Bungarant, câte 50 cr.; Ioan Czabra, econ., Rovás, Michailă Costea, econ., Vidacutul-rom., câte 1 fl.; Ioan Iordache, econ., Săcădate, 50 cr.; Nicolae Haţegan, econ., Mihalţi, Teodor Avram, econ., Straja, Maria Oanca, econom, Tatoi, Ioan Roşca, econom, Tuşi, George Telecean, econ., Felső-Oroszi, Nicolae Blos, econ., G.-Orşova, Andron Frenz, econ., Maros-Oroszfalu, Chirilă Deac, econ., Maros-Oroszfalu, Rachila Moga, econoamă, Săsciori, câte 1 fl.; Kozma Lászlo, econ., Seini, Ioan Banda, paroh, Roşia, câte 50 cr.; Ioan şi Ana Suciu, econ., Măgărei, Chirila Breban, econ., Láczfalu, Grigorie Dobricean,

econ., Sisieşti, Mihailă Breban, econ., Sisieşti, Ioan Trifu, econ., Hori, Costin Chiriac, econ., Marnina, Moise Haţegan, econ., Fintoag, Kádár George, econom, Sisieşti, Ioan Dragomir, econ., Ibisdorful-săs., Ioan Mirion, econ., Săsciori, Nicolae Mihuţ, econom, Carasteu, Molnár Árpád, econ., Abrud, Ana Vinţ, econ., Veseud, Ioan Dan, econ., Tei, A. Marcoşan, econ., Haró, Ona Popescu, econ,, Tatoi, Pavel Vlad, econ., Tatoi, Chifor Popescu, econ., Tatoi, Iosif Muntean, econ., Tatoi, Vasile Dăbârtă, econ., Cisteiul rom., Vasile Muscan, econ., Mezö-Szt.-Mihály, câte 1 fl.; Nicolae Brenduş, econom, Czelna, 50 cr.; George Bizdere, econom, Reteag, 1 fl.; George Papp, proprietar, Băseşti, 5 fl.; «Persien», asociaţiune de credit în Seini, Vitan Kriska, econ., Pecsetszeg, Vasile Sliam, econ., Pecsetszeg, Stefan Budeu, econ., Rîu de mori, Iacob Bugiu, econ., Glogoveţi, Ioan Coţofana, econ., Şoroştin, George Roşu, econom, O.-Herepe, George Carnati, econom, Cisteiul rom., Constandin Indrei, econ., Strazsa, George Bats, econ., Orăştie, câte 1 fl.; Marta Pocşe, econ., Carasea, 50 cr.; Stefan Muntean, econom, Cricău, Nicolae Prezsa, econ., Benicin, Ioan Groza, econ., Cacova, Ana Rotariu, econoamă, Buia, câte 1 fl.; Dumitru Ludu, econ Mediaş, Michailă Soncrin, econ., Sighişoara, câte 50 cr.; Sintilie Dragomir, econ., Presaca, 1 fl.; Nicolae Vestemeanu, econom, Sibiiu, 50 cr.; Nicolae Suciu, econom, Ruşi, Paraschiva Solomon, econoamă, Alamor, Moise Ioanuş, econom, Alamor, Ioan Stoica, econ., Alamor, Iftenie Papp, econom, Sürgyefalu, Alexe Berinde, protopop, Seini, Petru Ciuciure, econom, Ioba, Zaharie Ringea, econom, Dumbravă, câte 1 fl.

George Cimpoescu, econ., O.-Herepe, Paraschiva Cristea, econoamă, Reghin, Nicolae Haţieganu, econ., Sieuşia, Salomia Boldin, econoamă, Hunedoara, Nicolae Lobonţiu, propr., Abrud, Petru Draghici, propr., Deva, Netti Zuga, econ., György-Szt.-Imre, Ioan Hintya, econ., Bala, Ster Lászlo, econ., Bozhida, câte 1 fl.; Farkas Lazar, comerciant, Szász-Reghin, 3 fl.; Isailă Mitea, econom, Ioan Dragoş, econ., Ioan Gindila, econ., Maftei Popa, econ., toţi patru din Presaca, Ilie Voicu, econ., George Dasiu, econ., Manase Voicu, econ., toţi trei din O.-Bogáth, Ioan Toma, econ., Lugoş, Simion Murăşian, econ., Chiciu, Iuliana Dan, econ., Nagy-Gercz, Antoniu Pop, econ., Gioagiul-de-sus, Ioan Bucşa, econ., Calvasser, Oana Cernica, econ., Veseud, Simion Moţia, econom, Săcărâmb, câte 1 fl.; Toma Ciocan, econom, Săcădate, 50 cr.; Toader Vraciu, econ., Vălişoara, Aron Suciu, econ., Podele, Mihaiu Stroia, econ., Ocna, Vasile Netiu, econ., Glogoniu, Pavel Glanda, econ., Petrovaselo, Stana Samson, econ., Dobra, câte 1 fl.; Grf. Kun Ilona, propr., Deva, 2 fl.; Luca Amnaşian, econ., Ruşi, 50 cr.; Iulius Ienea, cofetar, Sibiiu, Dr. Absolon Todea, adv., Reghin, Ioachim Moldovan, econ., Tatoiu, Ioan Todor, econ., Straja, Stefan Gotia, econ., Demeterpatak, Adam Buda, econ., Diomál, Todoran Tovia, econ., Cinethin, George Muntean, econ., Ocna, Nicolae Tudor, econ., Ocna, Rafila Muntean, econ., Ocna, Ioan Lomneşan econom, Ocna, câte 1 fl.; Iacobi Gergely, propr., Oláh-Toplicza, 5 fl.; Todor Muntean, econom, Ibisdorf, Ioan Cosma, econ., Visca, Ioan David, econ., Păuca, Ioan Radu, econ., Cornăţel, Ioan Sasu, econ., Covesi, Sandor Boeriu, econ., Lapusnik, Maria Honning, econ., Dobra, Ioan Neamţiu, econ., Dobra, Iosif Crainic, econ., Dobra, câte 1 fl.; Sandru Crainic, econ., Dobra, George Roşca, econ., Copşa-mare, George Marian, econom, Bratei, Gherasim Bârsan, econ., Tiapu, Ioachim Russu, econ., Buzd, câte 50 cr.; Vasilie Bann, econom, Ocna, Ilie Pop, econ., Nagy-Bánya, Groszárt János, econ., Seini, Paraschiva Calugar, econoamă, Alba-Iulia, Matei Neagoe, econ., Armeni, Iosif Hossu, profesor, Blaj, Ioan Lotreanu, econ., Sadu, Simion Filimon, econ., Vormaga, Csutárás György, econ., Seini, câte 1 fl.; Nicolae Bumb, econ., Seini, 50 cr.; Ioan Ciora, econ., Făgăraş, Ioan Muntean, econom, Ibisdorf, Stefan Pluta, econ., Hapria-română, Achim Ioana, econ., Hapria-română, Vasilie Siuteu, econ., Mocs, Achim Rozoare, econom, Silvaşul-de-câmpie, George Merza, econ., Mihalţiu, Simion Ordeanu, econ., Mihalţiu, Nicolae Gotia, econ., Dumitra, Ioan Filipan, econ., Sânmihaiu, Alexandru Pop, econ., Cistelecu, Vasilie Truţia, econ., G.-Orşova, Marina Bunaci, econoamă, Ocna, George Bogorin, econ., Ocna, Ioan

Oprişor, econ., Ocna, câte 1 fl.; Achim Balteş, econ., Ocna, Nicolae Voina, econom, Ocna, câte 50 cr.; Petru Stinea, econ., Mihálczfalva, Todor Farcutza, econ., Roit, Ioan Maxim, econ., Săcădate, Nic. Fratila, econ., Alămor, câte 1 fl.; Nicolae Zsélerni, econ., Alămor, Ioan Blasianu, econ., Mediaş, câte 50 cr.; Lazar Samson, econ, Reghin, 2 fl.; Pavel Negrilă, econ., Ibişdorful-săs., 50 cr.; Teodor Ciochina, econ., D.-Szt.-Márton, 1 fl.; Maria Bera, econoamă, Cichindealu, 50 cr.; Ambrosiu Sioman, econom, Ohaba, 1 fl.; Romulus Presa, econ., Aiud, 50 cr.; Nicolae Radu, econ., Ruşi, Ioan Vlad, econ., Ruşi, câte 1 fl.; Augustin Cheţianu, econ., Ruşi, 50 cr.; Ioan Lászlo, econ., Vălişoara, Pompiliu Siuluti, econ., Roşia, Nicolae Vlad, econ., Sibiiu, George Tomşa, econ., Idicel, Maria Lazár, econoamă, Ohaba, Luch Crăciun, econ., Runcşor, Teodor Iacob, econom, Straja, Iosif Toma, econom, Straja, George Oprean, econ., Gura-Dobra, Alexie Ciplea, econ., Hóri, Simion Marcu, econom, Pianul-de-jos, Teodor Csun, econom, Bocz, Ana Danciu, econoamă, Abrud, Ioan Nascu, econ., Görgény-Sóakna, câte 1 fl.; Ioan Capata, econ., Fehéregyház, 50 cr.; Samson Lazar, econ., Reghin, Mihail Ster, econom, Seini, George Belgerezeanu, Horanglob, Filip Păcurariu, econom, Horanglob, Nicolae Crişian, econ., Horanglob, Arintie Luncan, econ., Păuca, câte 1 fl.; Fogarasi Vasilie, econ., Lugoş, 5 fl.; George Dragomir, econ., Armeni, Andreiu Covrigu, econ., Râpa-de-jos, câte 1 fl.; «Persieiu», asociaţiune etc., Seini, 9 fl.; Dumitru Zima, econ., Sătmar, Ioan Fărcaşiu, econ., Oláh-Medves, Maniu Bratu, econ., Răşinari, câte 1 fl.; Ilie Mihai, econ., Agârbiciu, Isidor Dop, econ., Agârbiciu, câte 50 cr.; Maria Tanase, econoamă, Mediaş, Iosif Ogneanu, econ., Mihaeşti, George Borca, econ., Laseu, Simon Maxim, econ., Lancrăm, Mihályi Maria, econ.. Desiu, Safta Kereches, econoamă, Ocna, Nicolae Popa, econ., Ţapu, Ilie Henteş, econ., Ocna, Vasilie Petru, econ., Armeni, Mihai Bera, econ., Presaca, câte 1 fl.; Pavel Hader, econ., Presaca, Iacob Schiau, econ., Presaca, Dan Veran, econ., Presaca, câte 50 cr.; Gligor Dumitru, econ., Presaca, Ioan Mechea, econ., Presaca, Vasilie Cismaşi, econom, Băr-Buzd, Achim Nise, econ., Paratelu, Nicolae Ignat, econ., Graucea, Ioan Pintyi, econ., Felfaleu, Radu Gergely, econ., Kozmatelke, Ioan Munteanu, econ., Panciova, Achim Albu, econ., Buzd, Ioan Siusu, econom, Velţiu, Ioan Alexa, econ., Filpisi, Gavril Gindeanu, econom, Russu, Nicolae Coşarca, econ., Russu, Ana Fagiurca, econoamă, Sibiiu, Radu Zumea, econom, Balomir, Samu Kindea, econ., St.-Petru, Ioan David, econ., Presaca, Nicolae Mitea, econom, Presaca, Ioan Bera, econ., Presaca, Ioan Mitea, econom, Presaca, Maftei Bera, econ., Presaca, Simeon David, econ., Presaca, Maftei Flichisi, econ., Presaca, Ioanasi Nati, econ., Presaca, George Oprişor, econ., Ocna, Ioanusi Florea, econ., Alămor, câte 1 fl.; Samoilă Mocan, econ., Alămor, Toma Mocan, econom, Alămor, Ioan Ioanusi, econom, Alămor, Ioan Medeşanu, econ., Bratei, Ioan Santei, econom, Laz, Docsa Domja, econ., Haportó, Nicolae Cora, econ., Veştem, câte 50 cr.; Agnes Nuni, econ., Sibiiu, Ioan Biro, econ., Telec, Ioan Zank, econ., Sajgo, Ioan Bulteanu, econ., Vălcele, Teodor Colceriu, econ., Vălcele, Ioan Nicula, econ., Stupini, Alexandru Vanos, econ., Csehtelke, Pascu Costin, econ., Uilak, Stefan Moga, econ., Sibiiu, Ioan Botoroga, econom, Sebeş, Ivos László, econ., Bórhid, Ioan Anye, econ., Váluszut, Sofron Olariu, econ., H.-Dobra, Pepi Strajer, econ., Vetiel, Iosif Peto, econ., Branicska, Ioan Măcelariu, propriet., Mercurea, Achim Luca, econ., Ibisdorful-săs., Ioan Criste, econ., H.-Dobra, George Dubaz, econom, H.-Dobra, Toma Clodoveanu, econ., H.-Dobra, Dumitru Opriş, econ., Boarta, Stan Pantilimon, econ., Răşinari, Ioan Sibişianu, econ., Ocna, câte 1 fl.; Simon Dragoman, econ., Cichindeal, 50 cr.; Ana Bratu, econ., Ludoş, Maria Popa, propriet., Blaj, Nicolae Prosteanu, econ., Gruiu, Sikoné Csiki, econ., Milaşu-rom., Ioan Popa Intiu, econ., Perşani, câte 1 fl.; Ioan Moldovan, econ., Mediaş, 50 cr.; George Iosif Mijea, econ., Comana, Ioan Ittra jun., econ., Perşani, Ioan Mariţia, econ., Bastea, Andrei Dănilă, econom, Şişiesti, Anica Belascu, econ., Haşag, Vartolomei Gecze, econ., Berinţia, câte 1 fl.; Ioan Hulpoiu, econ., Ferihaz, 50 cr.; Ioan Bonea, econ., Cincu-mare, 1 fl.; Ioan Cenuşie, econ., Cincu-mare, Verona Popovici, econom, Boiul-mare, câte 50 cr.; Radu György,

econ., Láczfalu, George Boldor, econ., Casieni, câte 1 fl.; Achim Ganea, econom, Nocrich, 50 cr.; Dan Avram, econ., Borsomező, Ioan Mihoc, econ., Borsomező, Anghel Stoia, econ., Felsőorda, Stefan Haplea, econ., Haprea-rom., Raveca Popa, econ., Felső-Órda, câte 1 fl.; Victor Ciora, înv., Gioagiu-de-sus, 50 cr.; Aleman Dancăşiu, poştar, Răşinari, Ioan şi Toma Naste, econ., Socol, câte 1 fl.; Ioan Roman, econ., Uroiul-de-câmpie, 2 fl.; Nicolae Musca, econ., Schönberg, Susana Nistor, econ., Sibiiu, Ioan A. Bena, econ., Pianul-superior, câte 1 fl.; Nicolae Bota, econ., Hari, 50 cr.; Nicolae Svercolaci, econ., Caltvaser, 1 fl.; Ioan Matei, econ., Marisina, 50 cr.; Ioan Csenger, econ., Felfalău, Petru Muntean, econ., Kaun, Coman Mirion, econ., Dumitra, Gotia Paraschiva, econ., Dumitra, Irimie Dabârta, econ., Cisteiu, Stefan Dăian, econom, Hapria, Avram Cucu, econ., Silvaşul-de-câmpie, Daniel Turcu, econ., Siopteriu, Petru Popşor, econ., Ormenişul-de-câmpie, Szilágy György, econ., A.-Megyes, Ioan Baciu, econom, Sioala, Petru Tureanu, econ., Păuca, Ana Popa, econ., Păuca, Dumitru Olteanu, econ., Păuca, câte 1 fl.; Savu D. Popa, econ., Ocna, 50 cr.; Nicolae Popa, econom, Ocna, Savu D. Luca, econ., Ocna, Maria M. Albu, econ., câte 1 fl.; Dan Arcaşi, econ., Alămor, 50 cr.; Ioan Stoica, econ., Strugar, Gerasim Radovici, econ., Certegiu, Paraschiva Vlad, econ., Glâmboaca, câte 1 fl.; Ioan Mihai, econ., Ţelina, 50 cr.; Ioan Roman, econ., Săcădate, 1 fl.; Safta Aleman, econ., Săcădate, 50 cr.; Iosif Russu, econ., Vadverem, Iosif Furdui, econ., Laseu, L. D., econ., Deva, Nicolae Popovici, econ., Sadu, Ilie Moga, învăţător, Sebeş, Ioan Pelegrad, econ., Sălişte, Petru Suceava, econom, Ibăneşti, Nicolae Barna, econ., Mihalţ, Simon Gruian, econ., Hapria-rom., Stefan Filimon, econ., Drâmbariu, Simon Simboreanu, econ., Sânt-Mihaiu-de-câmpie, Teflenhardt János, econ., Seini, Dancz Ilie, econ., Seini, Dancz Gligor, econ., Seini, Gyuán László, econ., Seini, Cadar Mihai, econ., Seini, Cosma Mihai, econ., Seini, Ioan Anghel, econ., Banicza, George Pojenar, econ., Merişor, Simion Rusu, econ., Balu, Stefan Ola, econ., Maros-Orosfalu, Darabanti Lörincz, econ., Magyar-Bölkény, Nicolae Blăşian, econom, Mediaş, câte 1 fl.; George Bunea, econ., Mercurea, 50 cr.; Lemeny Pap Josef, econ., Apa, Vichente Munteanu, econ., Toracul-mic, câte 1 fl.; Stefan Pap, econ., O.-Szt.-Miklós, 50 cr.; Ioan Popovici, econ., Risculitza, Petru Gáspár, econ., Vetzel, câte 1 fl.; Ioan Vori, econ., O.-Bogat, Vasile Vori, econ., O.-Bogat, Ioan Popa, Ioan Zsorzs, Ioan Ciorogar, Ioan Bulea, Mateiu Stoica, Pavel Fratila, Iosif Schiau, câte 50 cr.; Ioan Bera, Samuilă Popa, Samuilă Dragoş, Dui Roman, Iustina Bera, Niculae Roman, Ioan Ciorogar, Vasilie Ciorogar, Vasilie Popa, Macarie Popa, Ioan Mitea, Dumitru Stoica, Vasilie Roman, Maria Mocanu, Niculae Popa, Samuilă David, Ioan Stoica, Nicolae Bera, Ioan Olteanu, Nichie I. Hanesi, Onuti Hanesi, toţi economi din Presaca, Stefan Tyifor, econ., Magyar-Kékes, Ioan Coman, econ., Dumitra, Teodoru Ribu, econ., Paclisia, Nicolae Stoica, econom, Alămor, Alexandru Barbulescu, econ., Sânt-Mihaiu-de-câmpie, Toma Manciulea, econ., Straja, George Mândrean, econ., Armeni, Lazar Voina, econ., Ocna, Samuilă Prodea, econom, Bogatu, câte 1 floren, Nicolae Brodeanu, econom, Bogatu, 50 cruceri; Petru Docea, econom, Haparton, Vlad Bozdoghină, econom, Răşinari, Simion Macavei, econom, Ocna, câte 1 floren; Achim Tanase, econom, Ocna, 50 cruceri; Luca Vereş, econom, Armeni, Andreiu Petru, econom, Armeni, câte 50 cruceri; Ana Ghibu, econ., Broşteni, Nicolae Bunduf, econ., Diomal, Constantin Bucşa, econ., Ponor, Petru Doja, econ., Galdea-de-sus, Maria Fratici, econ., Buia, Simion Csenger, econ., Felfalău, câte 1 fl.; Ioan Popenta, econ., Mardeşiu, Nicolae Gogan, econ., Sibiiu, câte 50 cr.; Iohann Schuler, econ., Alsó-Répa, George Siopteriu, econ., Majos, Oniga Florian, econ., Apa, Rista Ursu, econ., Toracul-mic, Dumitru Dancila, econ., Poiana, Dumitru Barbos, econ., Zsadány, Farkas György, econ., Seini, Bucur Săvoiu, econom, Răşinari, Maria Baciu, econ., Sibiiu, Pascu Avramescu, econ., Nucşoara, Florinca Paulescu, econ., N. K. Osztrov, Mihail Fuke, econ., Kernesd, Iosif Stoian, econ., Valea-dilsi, câte 1 fl.; Nicolae Sas jun., econ., Alma-săs., Ioan Carean, econ., Beşineu, câte 50 cr.; Griga Polgar, econ., Borhid, 1 fl.; George Iacob, econ., Guşteriţa, 50 cr.; Lazar Cismaşiu,

econ., Ternoviţa, Ioan Aleman, econ., Orlat, George Bârsan, eçonom, Feleag, Vasilie Doctor, econ., Păucea, Ioan Popa, econ., Boiţa, câte 1 fl.; Iacob Stef, economl, Seini, 50 cr.; Szakát Josef, econ., Seini, 1 fl.; Kató Gábor, econ., Seini, 50 cr.: Kató Elekné, Kátó Sándor şi Ser Péter, economi din Seini, Ioan Péter şi Alexandru Sălăgianu, economi din Silvaşul-de-câmpie, Tanase Pop, econ., Sermeşel, Alexandru Deac jun. econ., Kiseu, George Butnariu, econ., Bratfalu, Matei Cotirlea, Dumitru Cotirlea, Vasilie Fagadariu, economi din Presaca, câte 1 fl.; Zaharie Creţiu, econ., Alămor, 50 cr.; Savu Gligor, econ., Ocna, Iacob Greavu, econ., Topârcea, Gerasim Rotariu, Ioan Voic şi Marina Bârsan, economi din O.-Bogath, Csuros Iosef, econ., Daia, Ilie Bucur, econ., Mediaş, Samuilă Ulitia, econ., Steja, George Cristian, econ., Brotuna, Macedon Bugiu, econ., Glogoetz, Ciurtea Luca, econ., Mocui, Ioan Popa Mifla, econ., Toderiţia, George Totoiu, econ., Galaţi, Nicolae Şerban, econ., Voila, Ioan Toma, econ., Fugard, Ioan Crăciun, econ., Mediaş, Ilie Nistor, econ., Şugag, Mihail Fodor, econ., Maros.-Szt.-Király, Ilie Stroie, econ., Ludoş, Ana Iosif, econoamă, Ocna, câte 1 fl.; George Stroianu, econ., Feriház, Ioan V. Chirila, econ., Lancrăm, Samuilă Marti, economl, Alămor, câte 50 cr.; Toma Cristea, econ., Roşia, Nicolae Popa, econ., Beşineu, Gligor Ghibu, econ., Şugag, Gavrilă Haboru, econ., Sânt-Mihaiu-de-câmpie, Petru Pupşia, econ., Igribesti, Antoniu Zgriba, econ., Igribesti, Nicolae Frantzu, econ., Igribeşti, George Usca, econ., Mihalţ, Petru Cergedianu, econ., Mihalţ, Petru Toma, econ., Straja, câte 1 fl.; Simion Barak, econ., Alămor, Nicolae Solomon, eçon., Alămor, Maria Barak, econoamă, Alămor, Pavel Stoia, econ., Alămor, Iosif Zsorzse, econ., Presaca şi Zaharia Zseleriu, econom, Alămor, câte 50 cr.

Neculae Zsorzse, econ., Presaca, Nicolae Arcasi, econ., Alămor, Onu Butiu, ec., Armeni, Dumitru Cristea, econ., Ocna, Iosif Markotsan, econ., Abucea, Nistor Cismaş, econ., Booz, Ioan Igna, Iosif Neamţu, Mihai Cig, George Herbai, economi, H.-Dobra, Ioan Muntean, econ., Agerbiciu, Nicolae Moldovan, econom, Abrud, câte 1 fl.; Pavel Ognean, econ., Fugard, 50 cr.; Iacob Voda, econ., Szász-Bányitza, Onak Nec., econ., Csongra, Maria Jugărean, econoamă, Săcădate, câte 1 fl.; Vasile Moldovan, econ., Czelina, Vasile Precup, econ., M.-Săcărâmb, câte 50 cr.; Ioan Deian, econ., Ocna, Gherasim Cărpinişan, econ., Sâncel, Teodor Verşovean, econ., Ibişdorf, Nicolae Lupu, econom, Şeica-mică, Gligor Hampu, econ., Veseud, Toader Suciu, econ., Kecsed, Toma Habaru, econ., Sân-Mihaiu-de-câmpie, câte 1 fl.; Iosif Moise, econ., M.-Szt.-Imre, Nicolae Cindra, econ., Armeni, Vasile Crăciun, econ, Broşteni, Milian Ciorogariu, Vasile Jorje, economi, Presaca, Ana Ciorogariu, econoamă, Presaca, Samoilă Ciorogariu, George Jorze, Neculae Bera, Ioan Broscatan, economi în Presaca, câte 50 cr.; Nistor Stoica, Sima Cotirlea, economi, Presaca, Simion Stoica, econom, Ocna, Ioan Metia, econom, Presaca, Stefan Neamţu, econ., Broşteni, Ana Găvoazdea, econoamă, Broşteni, Nicolae Dicoiu, econ., Broşteni, Ioan Floca, Vasile Juga, econ., Aciliu, Dumitru Dragota, econom, Ruşi, Ioan Stancu, econom, Bărbăteny, Nicolae Vandor, econom, Blăjel, Elia Balazs, econ., Racsa, Grigoriu Illes, econom, Balotafalu, câte 1 fl.; Coman Roman, econom, Reşinar 50 cr.; Petru Bratu, econom, Reşinar, Toma Benchea, Ungár István, economi, Cornăţel, Safta Vlad, Safta Sonea, econoame, Ocna, Vasile Bratu, economi, Armeni, Vasile Chilinţan, Ioan Chilinţan, economi, Lippau, Ioan Stan, econom, Furlug, Stefan Haprea, econom, Haprea-română, Iacob Câmpean, econom, Mihalţ, Miclăuş Popa, econom, Baniţa, Iacob Muntean, econ., Alecuşini, Ioan Stroia, econ., Ludoş, Petra Uleşan, econ., Reghin, Ioan Moldovan, econ., G.-Oroszfalu, Petru Graur, econ., Kőrtekapu, Alexandru Vlad, econ., Bánpatak, Gyarmati Florea, econ., Baia de Criş, Ioan Sârbu, econom, Poiana, Nicolae Dragoman, econ., Veltiu, Nicolae Bozoc, econ., Pauca, Petru Hercza, econom, S.-Maczesd-Paroseny, Totoi Zsitya, econ., Baniţa, câte 1 fl.; Ioan Şerban, econ., Mediaş, 50 cr.; Vasile Boanta, econ., Armeni, Nicolae Braşoveanu, muzicant, Sibiiu, George Groza, econ., Seini, Gáspár János, Toader Mangu, economi, Copşa-mică, Danila Negruse econ., Mező-Ujlak, Costan Siular, econ., Repa de jos, George Ternovean, econ., Felső-Orosni,

George Russ, econ., Szász-Banitza, Maria Deian, econoamă, Ocna, câte 1 fl., Ioan Rodean, econ., Ocna, 50 cr.; Pop Marcu, econ., Haţeg, 1 fl.; Nicolae Man, econ., Hari, Tyok Isak, econ., Igenpatak, Tamas Sevu, econ., Teu, Maria Lupea, econ., Obregea, Nichifor Dreghici, econ., Dumitra, Simeon Roşca, econ., Ocna, Ioan Greavu, econom, Ocna, Dumitru Stean, econ., Pauca, Nicolae Serbu, econ., Pauca, Matei Zsorzse, econ., Presaca, câte 1 fl.; Aleman Cichindelean, econ., Răşinari, 50 cr.; Nicolae A. Resiga, econ., Vidra, Alexandru Neagoe, proprietar, Buia, Dr. George Coman, medic în Bucureşti, câte 1 fl.; Simion Ilie Negrilă, econom, Ocna, 50 cr.; Emil Cosperda, econom, Baia de Criş, Ioan Blaga, econ., Fofeldea, câte 1 fl.; George Caşolţan, econ., Veştem, 50 cr.; Ioan Jugărean, econ., Săcădate, Ioan Mahara, econom, Săcădate, Vasile Marcu, Tamás Deag, economi, Spring, Damaschin Marcu, înv., Cseres-Temes, George Tanase, econ., Ludoş, Achim Popovici, econ., Ibişdorf, câte 1 fl.; Achim Roşca, econ., Buzd, 50 cr.; Dr. Gelei Jozsef, adv., Aiud, 1 fl.; Gligor Muntean, econ., Ocna, Ioan Topârcean, econ., Alămor, câte 50 cr.; Nicolae Maer, econ., Andraşfalăul-rom., 1 fl.; Ilie Lupu, econ., Hetur, George Suciu, econ., Boiu-mare, Ilie Domnariu, econ., Ocna, Nicolae Cărămidariu, econ., Ocna, câte 50 cr.; I. Cazu, econ. în Chimindea, Dr. I. Uilacanu, medic, Uzdi-Szt.-Peter, Mihailă Carnatiu, Silvăşan Simeon, Câmpeanu Mihailă, economi în Mihalţ, Dănilă Puşcaş, econ., în O.-Bolkény, Ioan Raţiu, econ., Kis-Fülpős, Dănilă Negrusie, econ., M.-Ujlak, Mihailă Brătean, econom, Ideés, câte 1 fl.; Togyinka Mihály, econ., Sătmar, Cosma Gregoriu, econ., Apa, câte 50 cr.; Nutiu Vladeanu, econ., Seini, Bota János, econ., Ar.-Megyes, Szakáts Gyula, econ., Seini, Finta Péter, econ., Borhid, Marosianu Todor, econ., M.-Aranyos, Goia György, econom, Válaszut, Criszte Illés, econ., Borhid, câte 1 fl.; Mihailă Cosma, Pavel Rotariu, Nicolae Cinadan, Nicolae Prodea, Dan Gandila, Ioan Voic, Gerasim Gandila, economi, Bogatu, câte 50 cr.; Stefan Gandila, econ., Bogatu, Ana Prodea, econoamă, Bogatu, Ioan Gligor, econ., Presaca, Iosif Popa, econ., Loamneş, Rafila Todoran, econoamă în Broşteni, Saia Popa, econ., Ocna, Vasile Tufescu, econ., Mihalţ, Vasile Marcu, econ., Tău, Maria Bogorin, econoamă, Sibiiu, Petru Sêrbu, econom, Leukusest, câte 1 fl.; Paraschiva Pascu, George V. Lupu, câte 25 cr.; Ioan Dobrin 75 cr.; Reveica Mămăligoiu 1 fl. 25 cr.; Ioan R. Beschea 1 fl. 50 cr.; George M. Stoica 50 cr.; Erdő István 75 cr.; Szász Mihály 1 fl. 25 cr.; Sora Urezinu 30 cr.; Pál Jozsef 75 cr.; Opra András 25 cr.; Radu Popea 2 fl. 25 cr.; Ana Maminutz 75 cr.; Andrei Tampa 1 fl.; Ioan Sibianu 1 fl. 50 cr.; Neculae Sfetea 1 fl.; Bernad János 50 cr.; Sala István 75 cr.; Demeter János 25 cr.; Ioan Ungureanu 20 cr.; George Mailat 35 cr.; Tikosi David 50 cr.; Nyáradi Gyula 25 cr.; Tikosi Didős 50 cr.; Obelt Mihail, Achim Geana, câte 35 cr.; George Voicu, George Negura câte 1 fl. 10 cr.; Stefan Proca 50 cr.; Dumitru Scurtu 30 cr.; Kovachich Horváth 5 fl.; Iohann Bolesch 50 cr.; Maria Banu 1 fl. 50 cr.; Király György 75 cr.; Ioan Zamfir 2 fl. 50 cr.; Eugen Br. Geyso 4 fl.; Pantea Popa 75 cr.; Iosif Puşcariu 2 fl.; George Plotogea 2 fl. 50 cr.; Székely István 75 cr.; Kocsis András, Romul Pop, Ioan Cucu câte 50 cr.; George Pantea Popa 5 fl.; Elisie Maeruţiu 50 cruceri; Elisie Kusu 25 cruceri; Eva Gábor 1 floren 15 cruceri; Miron Moldovan, Demetriu Ovesea câte 1 fl.; Kovács Jozsef 75 cr.; Dumitru Pop 1 fl.; Andrei Bucşa 75 cr.; Fazakas György 1 fl.; Dumitru Reşnovean 25 cr.; Vasilie Vuşmuc 2 fl.; Ioan Gavrilescu, Maria Moroianu, Ioan Oprea câte 50 cr.; Szavuj György 35 cr.; Teneki János, Szabó András câte 30 cr.; Berés István 50 cr.; George Herda 1 fl.; George Lazar 40 cr.; George Lupan 75 cr.; Nicolae Ardelean 30 cr.; Baló Jánosné 38 cr.; Domby Gizela 17 fl. 50 cr.; Tordai István 1 fl.; Gaspár István 50 cr.; Voicu Roşculeţ 3 fl.; Alexe Frateş 50 cr.; George Flângea 70 cr.; Achim Matuşca 75 cr.; Ioan Vlad 1 fl. 50 cr.; Nagy András 75 cr.; Gasz Győrgy 1 fl.; Szabó Ferencz 35 cr.; Moise Bera 25 cr.; Nicolae Orzanicu 1 fl. 25 cr.; Luca Vătafu 50 cr.; Nicolae Plotogea 1 fl. 50 cr.; Miron Dica 2 fl. 50 cr.; Ioan Stirbu, George Ardelean, câte 50 cr.; Husar George 80 cr.; Ioan Buta 50 cr.; Abelt István 25 cr.; Nicolae Gologan 2 fl. 50 cr.; Ana Schiau, Nicolae

Grozea, câte 25 cr.; Simion Barthaluşi 50 cr.; Ecaterina Cojocariu 25 cr.; Nicolae Moldovan 50 cr.; George Neagoe 25 cr.; Ioan Costea 1 fl. 50 cr.; Ioan Samosca 50 cr.; George Albuleţ 1 fl.; Elena Orghidan 20 cr.; Ioan Eremie 50 cr.; George Cucu 75 cr.; Bucur Prodan 50 cr.; Ioan Blasiu 75 cr.; Csatlosi János, Manoilă Stanciu câte 50 cr.; Nema Miklos 75 cr.; Rétyi Mihály 1 fl.; Kovács Balázs 25 cr.; Amankó Mihály 75 cr.; George Oros 38 cr.; Ioan Albert 70 cr.; Santa György 1 fl.; Albert Istok 75 cr.; Fazakas Márton, Bucur Covea, câte 50 cr.; Ioan Bobeş 1 fl. 25 cr.; Bucur Purcăroiu 50 cr.; Maria Guranica 1 fl.; Nicolae Cifrea 47 cr.; Moise Otelea 1 fl.; Fazakas János 75 cr.; Cserei György 50 cr.; Varga Mihály 25 cr.; Constantin Mireanu 30 cr.; Aron Birt 75 cr.; Szente György 15 cr.; George András 50 cr.; Nicolae Zernescu 1 fl.; Szőcs Mika 20 cr.; Ianca Şerban 1 fl.; Both György, Ioan Şandru, câte 50 cr.; Nicolae Reit 40 cr.; Ioan Mânecuţa. Gerő Szász András, câte 1 fl.; Bodi András 1 fl. 25 cr.; Lazar David 1 fl.; George Casas 73 cr.; Nicolae Ardeleanu 26 cr.; Aron Cenuşe 70 cr.; Dumitru Istrate, Bernád György, câte 20 cr.; Radutz Mihály 73 cr.; Ioan Stoianu 70 cr.; George Ţânţărean 1 fl.; George Grozea 75 cr.; Zosim Grozea 64 cr.; Adam Magduta 1 fl.; Vasile Motoşca 50 cr.; Alexe Magauţa 1 fl.; George Ghirica 75 cr.; Demeter István 50 cr.; Ioan Szebeni 75 cr.; Ioan Armancu 40 cr.; Ioan Găitănar 30 cr.; Ambaris Iozsef 20 cr.; Iacob Ioan Pancu 70 cr.; Nicolae Cojan 20 cr.; Szász János 70 cr.; Bumca Moise 38 cr.; Toth Mozes 25 cr.; Nicolae Birţi 75 cr.; Ioan Puşcariu 1 fl.; Csutka Iozsef 30 cr.; Nicolae Casasi 25 cr.; Demeter Márton 50 cr.; George Socaci, Halász István, Nicolae Botoradi, câte 75 cr.; Daner István 50 cr.; Nicolae Marin 25 cr.; George Grozea, George Garcea, câte 45 cr.; Staicu Căprioara 50 cr.; Moise Bucura Stan 75 cr.; George Otelea 50 cr.; George Caţianu 75 cr.; Bucur Zecherni 70 cr.; Boros István 38 cr.; Iosif Bucşa 75 cr.; Samoilă Vătafu, Huszár Mihály, câte 50 cr.; George Feraian 1 fl.; George Mailat 25 cr.; Nicolae Ancu 60 cr.; Samoilă Popa, Nicolae Gâtei, câte 50 cr.; Peter Dunca 75 cr.; Ioan Lazar 88 cr.; George Mihaila 63 cr.; George Giurgiu 75 cr.; Halmagy Péter 25 cr.; Lőrincz Samu 1 fl.; Moise Câmpeanu 75 cr.; Erdő Mihály 38 cr.; Péter Samu 75 cr.; George Stan 50 cr.; Nicolae Crisbeşan 25 cr.; Vasile Nema 20 cr.; Andrei Axente 25 cr.; George Armeanco (?); Irimie Lungu 50 cr.; Nicolae Crisbăşan 1 fl.; Dumitru Rusu 38 cr.; Bernád György, Szőcs Tamás, câte 50 cr.; Reveica Ciucăşel 25 cr.; George Oprea 50 cr.; Berés Iudit 60 cr.; Péter Györgyné 50 cr.; George Lupu 30 cr.; Dumitru Nema 1 fl.; Teodor Ormenişan 25 cr.; George Fuşcariu 38 cr.; Constantin Torcea 1 fl.; Nicolae Ţoma 25 cr.; George Duta 70 cr.; Szőcs Dávid 50 cr.; Oprea János 75 cr.; Béres Mihály 1 fl.; Dezső István 25 cr.; Iosif Muscanu 70 cr.; George Leancu, Zaharie Mitrofan, Bernad Ilona, Bucura Neagoe, câte 50 cr.; Ioan Vlădăreanu 28 cr.; David Nema 20 cr.; Armankó György 25 cr.; Simon George 30 cr.; Alexandru Botoradu, Ioan Bota, câte 60 cr.; Csere Márton 75 cr.; Bodi István, Sovarth Iozsef, George Radu, câte 50 cr.; Ioan Lupan 75 cr.; Franz Reingruber 73 cr.; Ioan Tătulea 50 cr.; Georg Marczell 75 cr.; Ioan Feuman, Maria Grămada, câte 25 cr.; Reveica Colceriu 1 fl. 50 cr.; Sala János 30 cr., Ioan Ormenişan 75 cr.; Georg Petri 25 cr.; Gáspár Rébi 50 cr.; George Mămăligoiu, George Crisbăşian câte 30 cr.; Mihail Lang, Nicolae Buta, câte 50 cr.; Vasile Ionescu 3 fl.; Olajos János 50 cr.; Maria Nichili 25 cr.; George Pârvu 30 cr.; Sala György 75 cr.; Mozes György 33 cr.; George Péter 50 cr.; Petru Otelea 38 cr.; Păcurariu János 50 cr.; Bumca Ioan, Budai András, câte 25 cr.; George Russu 30 cr.; Nicolae Bangala 50 cr.; Vasile Casaş 25 cr.; Constantin Casaş 23 cr.; Ioan Macavei 75 cr.; Balint Jozsef 1 fl. 50 cr.; Ioan Raţiu 2 fl.; Katherina Gusbeth 85 cr.; Nicolae Vătavu 1 fl.; Ambarus József 25 cr.; Ioan Schiopu 75 cr.; Vasile Ajtean 50 cr.; Erdő János 38 cr.; Milinta István, Andrei Schiopu, câte 50 cr.; Ioan Motoe 3 fl.; Iosif Nistor 25 cr.; Ioan Spuderca 1 fl.; George Şerban 63 cruceri; Bernád József 50 cr.; Győrbiró Samu 1 fl. 25 cr.; Bernád József, Vasile Şandru, câte 75 cr.; Roza Marczell 30 cr.; Ioan Bodean 65 cr.; George Nema 25 cr.; Tomosi István 1 fl.; Ioan Ţiţea 75 cr.; Voicu Roşculeţ 3 fl.; G. Olariu 25 cr.; Teod. Gábor 38 cr.;

Leancu Bucura 1 fl.; G. Demeter 50 cr.; Ioan Feldiorean 73 cr.; Gaspár János 25 cr.; Gaspár Mihály 1 fl.; Gyerő Iozsef 65 cr.; Bodi Mozes, Péter Pfaff, Dumitru Ştirbu, câte 75 cr.; Todor Şerban 63 cr.; Martin Bruss 25 cr.; Bölön Iánosné 40 cr.; Iosif Gosman 2 fl.; Radu Mirica 1 fl.; Iacob Stamiloiu 50 cr.; Dumitru Constantin 2 fl.; Gyerő Istvan 50 cr.; Bucur Moşoiu 1 fl.; George Savu 25 cr.; Huszár Mihály 40 cr.; Sala János 50 cr.; David István 1 fl. 50 cr.; Bara Iozsef 25 cr.; Toma Soos 2 fl.; George Muntean 25 cr.; Radu Bantoiu 1 fl. 50 cr.; Radu Cucu, Ioan Candrea, câte 75 cr.; Ioan Plugar 2 fl.; Szász Mártonné 50 cr.; Maria Pop 25 cr.; Bakó Iózsef 30 cr.; Dumitru Puscoiu 1 fl.; Bucur Bucşa 60 cr.; Nicolae Codericiu 1 fl.; Eremia Ternoveanu 1 fl. 30 cr.; Lazar Duţa 38 cr.; George Andrei 75 cr.; Teodor Gábor 38 cr.; George Vatavu 30 cr.; Reuţa Zecheriu 25 cr.; Nicolae Tomoşoiu 1 fl.; G. Stroe 2 fl. 50 cr.; Bucur Letca 50 cr.

Ioan Todescu, paroh, Bucium-Cerbu, Dr. Absolon Todea, advocat, Reghin, Ana Dan, econ., Buia, Elia Pop, notar, M.-Ludos, Nichita Cocan, econ., M. Cistelec, Artemie Banu, econ., Mociu, Nic. Dreptate, econ., Chiciud, Iseve Anca, econ., Berchesiu, Vasile Pop, econ., Frata, Farkas György, econ., M.-Kéles, Stef. Keserü, econ., Avrig, Vas. Sierban, econ., Veltiu, Daniil Todorca, econ., Sisiesci, D. Rusu, econ., Mediaş, Vas. Dorca, econ., Seini, Kovács Tagyer, econ., Apa, Dav. Ilisie, econ., Fofeldea, câte 1 fl.; Nec. Melinton, econ., O.-Tordas 50 cr.; Iosif Munteanu, econ., Tei, Vichente Cig, econ., Gura-Dobra, câte 1 fl.; Nicolae Popovici, econ., Ibisdorf 50 cr.; Avram Negruse, econ., Mező-Ujlák, Ioan Stoica Mircea, econ., Veneţia inferioară, Ioan Draghici, econ., Siona, Ilie Aldea, econ., Boiul mic, câte 1 fl.; Vasilie Siandru, econ., Czelina, Michail Hegbeli, econ., Boiul mare, Ioan Craciun, George Gligor, Vasilie Lungu, econ., Broşteni, câte 50 cr.; Ilie Diconi, econ., Broşteni 1 fl.; Vasilie Neamtiu, Vasilie M. Neamtiu, Neculae Codeu, Chirion Cenadeanu, Vasile Neamtiu, Ioan Szakáts, econ., Broşteni, Ilie Popa, econ., Presaca, Maftei Olteanu, econ., O. Bogáth, Nicolae Gindilla, econ., Ocna, Ana Baltesiu, econ., Presaca, câte 50 cr.; Filip Tiaranu, Vasilie Tieranu, econ., Presaca, Maftei Pinte, eçon., Blidaresci, Ana Cosma, econ., Blidaresci, Savu Zaharie, Toma Voina, Lazar Dejan, Ioan Tanase, econ., Ocna, Simion Sindila, econ., Nochrich, Ioan Mihu, econ., Cornetiel, Petru Tyioroi, econ., Valcelele bune, Szakáts Istvánné, econ., Reghin, Székely Jozsef, econ., Királyfalva, Vas. Margineanu, econom, Brosceni, I. Capaţina, eçon., Porumbacul de sus, I. Moldovan, Dum. Cosma, econ., Drambariu, Indrei Hurmesan, econ., Sânt-Mihaiul de Câmpie, Ioan Pesçariu, econ., Tusiu, Adam Costin, econ., Bazéd, George Craciun, econ., Glâmboaca, câte 1 fl.; Ioan Lucaci, econ., Ocna 50 cr.; Lazar Oprisioru, econ., Ocna 1 fl.; Andrei Ivan, econ., Selcau 50 cr.; Ioan Draganescu, econ., Petros, Neculae Fugata, econ., Luncoiul de jos, Ster János, econ., Borhid, Szilágyi Sándor, econ., Görbed, Andrei Crisian, econ., Bratei, Necolae Ganea, econ., Secadate, Gorea Crainicu, econ., Hétbück, Costán Sándor, econ., Kis-Fülpös, Dumitru Crisian, econ., Harasztos, Avram Olteanu, econ., M. Ujlak, Daniila Bota, econ., M.-Oroszfalu, Ioan Petrisior, econ., Szokod, câte 1 fl.; Pavel Tenia, Ioan Barti, econ., Feriház, Iosif Urdea, econ., Czelina, Ana Nergesi, econ., Sz.-Nádas, câte 50 cr.; Ioan Margineanu, econom, Sighişoara 1 fl.; Tamás Stofil, econ., Tohát, Samoila Ciortea, econ., M. Beld; Ioan Lungu, econ., Diomál, câte 50 cr.; Teodor Danciu, econ., Diomál 1 fl.; Enyedi Sándor, econ., Deés 2 fl.; Biró Ioan, econom, Ormenişul de Câmpie, Chirila Boeriu, econ., Neoi, Iacob Ciontea, econom, Paczalka, Ioan Herman, econom, Ciunga, Andrei Dan, econ., Merisior, Ioan Draghici, econom, Feleag, Iacob Pintyi, Iacob Csenger, economi, Felfalău, Dionisie Groza, econom, Alsó-Lapugy, Vasilie Hatieganu, econom, Kosesdi, Toma Anucutia, econom, Dobra, câte 1 fl.; Savu Popa, econom, Alamor, Maria Moisei, econ., Tiapu, Ilie Dancu, econom, Tiapu câte 50 cr.; Maria Barsanu, econoamă, Alamor 1 fl.;Vasilie Ponyanu, Ioan Chioranu, economi, Sebespatak, câte 50 cr.; George Cosma, econom, Remetemező, Cornel Trif, econom, Busák, Gherasim Müller, econom, Bala; Iacob Radu, econom, Oláh Telek, Neculae

Donya, econom, Abafaia, Stefan Russu, Ilarion Voda, economi, Sz.-Bányicza, câte 1 fl.; Ioan Apolzanu, Iacob Cioranu, economi, Ocna, P. Craciun, G. Schiau, Iacob Mocanu, economi, Broşteni, Samoila Zsorzse, G. Schiau, Hila Zsorzse, I. Schiau, economi, Presaca, câte 50 cr.; Lina Sadeanu, econoamă, Ocna, N. Bera I. Mitea, economi, Presaca, Moise Zseleriu, econom, Alamor, Ioan Bera, econom, Presaca, Maria Luca, Safta Vlad, econoame, Ocna, Simeon Berebunoi, Savu Albu, economi, Ocna, Vas. Motora, econ., Câmpeni, Vicenti Ghiuchiuciu, econom, Toracul mic, Nicolae Cosa, econom, Ruşi, Huprich János, econom, Tritzi, Petru Simtion, econom, Ioan Popovici, învăţător, Sibiiu, Vasilie Stoian, econom, M. Frata, Marçu Boboia, econom, Dăişoara, Saveta Fulea, econ., Dobroţin, Ioan Mihai, econom, Ghiaja inferioară, Ioan Ittu, econom, Mardesi, câte 1 fl.; Ioan Banu, Ioan Şoima, Vasilie Gavozdea, economi, Ocna, Ioan Siuteu, econom, Alamor, Ana Bucur, econoamă, Zopa, Petru Bucur, econom, Vidacutul român, George Todoranu, econom, Buzd, câte 50 cr.; Petru Bradu, econom, Orlat, Ieronim Coman, econom, Demeterpatak, Ioan Dumitru Popa, econom, Ocna, Dr. Petru Oprea, advocat, Arad, Ioan Bursanu, econom, Cenade, Petru Gliga, econom, Fofeldea, Ioan Oncea, econom, Dumitra, Simion Popa, econ., Ilimbav, Matei Popa, Stefan Zdrengya, econ., Alvintz, Nicolae Vlad, econ., Borsomező, Dumitru Dorca, econ., Ibisdorf, Vichente Mihailovics, econ., Cutina, Abraham Frenkl, econ., Deés, Ioan Barbuti, econ., Patoháza, George Bardosi, econ., Baitia, Mitru Cavasdeanu, econ., Gyapju, câte 1 fl.; Nicolae Maior, econ., Sard 50 cr.; Gligor Câmpeanu, econ., Galda de jos, Manoilă Spineanu, econ., Alecusi, câte 1 fl.; Nicolae Berciu, econ., Vidacutul rom., Irimie Ciulei, econom, Sofia Radu, econoamă, Feriház, câte 50 cr.; Filip Harsan, econ., Alsó-Köher, Ioan Rusanu, econ., Tibor, Dumitru Mondoc, econ., Teu, Ana Pascu, econoamă, Wadverem, Vasilica Jureanu, econ., Ormenişul de câmpie, Basiliu Danila, econ., Budatelke, Carnati Culitia, econ., Mihalţ, I. Mircea, econ., Roscani, Teodor Tárcza, econ., Szakallosfalu, Sabin Piso, protopop, Agnita, câte 1 fl.; Ioan Crisianu, econ., Boiul mare 50 cr.; Petru Cira, econ., Toracul mic, Ioan Draganu, econ., Celnia, câte 1 fl.; Ioan Toma, econom, Săsciori 50 cr.; Ioan Procopiu, econ., Presaca, Ioan Dragota, econ., Ocna, Ioan Ratiu, econ., Samşud, Moise Metesiu, econ., Cricău, Gregor Maer, econom, Nochrich, S. B. Popovits, econ., Lugoj; Mitru Pop, Gavrilasi Nutiu, Nutiu Pinte, econom, N. Sikárló, Vanos Sándor, econ., Cistelec, Daniil Simon, econ., Sângeorgiul de câmpie, Pop Todoraş, econ., Cistelec, Cula Comsia, econ., Mihalţ, Ioan Jurca, econ., Rovás, Ioan Micu, econ., Deés, Sava Mioc, econ., Erica rom. Ioan Lazar Negrila, Nicolae Oprisior, econ., Ocna, Nicolae Petrutiu, econ., Cârna, Simeon Oprisioru, Ioan Greavu, econom, Ocna, Ioan Vlad, econ., Sialdorf, Savu Lucaci, econ., Eva Bobescu, econ., Ocna, Pavel Benga, econ., Totoiu, Simon Stanea, Alexandru Mera, econom, Mihalţ, Ioan Nandrea, econ., Colibele Berghinului, Burbur István, econ., Remetemező, Ioan Piso, notar, Răchita, Ioan Stanila, econ., Răchita, Alexandru Florea, econ., Carasteu, câte 1 fl.; Nicolae Lascu, econ., Săcădate 50 cr.; Simion Zdrenghea, econ., Sebesiel, Chirila Oprisiu, econ., Pianul superior, Ioan Zemora, econ., Sebesiel, Dumitru Beca, econ., Lancrămi, Moga Vasile, econ., M. Ludoş, câte 1 fl.; Ioan Cristea, econ., Danoş 50 cr.; Dumitru Drimba, econ., Köröszeg, Vasilica Otioiu, econ., Csáklya, Popp János, econom, Zálka, Mihai Crisianu, econ., Banpatak, Nicolae Deremusi, econom, Csáklya, Ioan Muscariu, econ., Sânt-Mihaiul de câmpie, Ioan Pop Ceuşianu, econ., Sioptea, Netti Tatu, econ., Sânger, Danila Botházi, econ., M.-Fráta, George Onitiu, econom, Siopteriu, câte 1 fl.; Samoila Roman, Nicolae Gindila, econ., Presaca, câte 50 cr.; Gherasim Balu, econom, Veronica Gancea, econoamă, Vasilie Zsorzse, econom, Paucea, Ioan Puflea, econom, Mediaş 50 cr.; Nicolae Paol, Ioan Rotariu, economi, Frâua, câte 1 fl.; Stana Bunea, econoamă, Ilie Ivaşcu, econom, Ana Reulea, econoamă, Bogat, Maria Florea, econoamă, Tiapu, câte 50 cr.; Simon Cosma, econom, Bogat, Irimie Datcu, econ., Tiapu, Nicolae Sabau, Salomie Ghindila, econom, Bogat, Nicolae Deac, econom, Loamneşi, Ioan Cioreanu, econom, O.-Telék, Kocsis Iózsef, econom, Faragó, Simeon Samarteanu, econom,

K.-Nyulas, Ioan Ternoveanu, econom, Felfalău, câte 1 fl.; Filip Bárbor, econom, Iloba, Ioan Ster, econom, Borhid, Isidor Lusca, econom, Seini, George Bobosi, econ., Kányaháza, Onuţ Murgu, econom, Seini, George Lazar, Balotafalu, Vasilie Bodu, econom, Ioszefháza, George Bajas, econom, Vaad, Ludovic Fenyo, econom, Deés, Alexandru Stoi, econom, Hobiceni, Jakobony János, econom, Osztrov, Toma Oancea, econom, Demeterpatak, Petru Ulita, econ., Steia, Catarina Russ, econoamă, Ruşi, Toader Babos, econom, O. Nádos, câte 1 fl.; Sofron Stoia, econom, Hasiag, 50 cr.; Dumitru Bunea, econom, Sadu 1 fl.; Petru Isaila, econom, Mag, Irimie Carausi, econom, Vestem, Ilie Burtye, econom, Casiolti, câte 50 cr.; Ioan Branea, econom, Mohu, Ioan Lupea, econ., Săcel, Lazar Calboreanu, Nicolae Imbarusi, Ioan Andreescu, economi, Sibiiu, Petru Ispas, econom, Borberek, Ioan Balint, econom, O. Vásárhely, Dumitru Blotiu, econom, Săliște, Chioreanu Ioan, Dumitru Siarosi, econom, Berchesi, Mihaila Munteanu, econ., Mihalţ, Ana Ivanusi, econoamă, Alămor, Ioan Luca, Savu Negulici, economi, Ocna, câte 1 fl.; Dumitru Moldovan, econom, Sighişoara, Sofia Maier, econoamă, Maria Balu, econoamă, Boiul mare, Nicolae Dragoman, econom, Czelina, câte 50 cr.; Simeon Siulariu, econom, Alsó-Répa, Ioan Precup, econom, M.-Huduc, Ioan Puscasiu, Ioan Russu, economi, M. Oroszfalu, Ioachim Maier, econom, M. Fülpős, Damaschin Furdui, econ., Tisa, Teodosie Bulzan, econom, Lasseu, câte 1 fl.; Dem. Apan, econom, Seini 50 cr.; Achim Illes, econom, Seini, Rafira Ciapa, econoamă, Glâmboaca, Ioan Morariu, econ., Nochrich, Alexandru Petrutiu, econ., Teuni, Gregoriu Suciu, econom, Abrud, câte 1 fl.; Samoila Stoia, econ., Hasiag, 50 cr.; George Serbu, deputat dietal în Pesta 5 fl.; Dim. Iacobeny, econom, Osztrov, Iosif Lazar, econom, Ocna, Ana Banea, econoamă, Sibiiu, Ioan Pitiu Oprisioru, econom Ocna, Filon Botezan, econ., Orosia, Alexandru Gusanu, econom, Holdea, câte 1 fl.; Floare Baitan, econoamă, Borhid 50 cr.; Mihai Munteanu, econom, Lesnic, Nicolae Gidea, econ., Mediaş, câte 1 fl.; Anica Porea, econoamă Mediaş 50 cr.; Petru Voda, econ., Topliţa, Iosif Siandru, econom Tibru, Nicolae Stolsescu, econom, Sebeş, câte 1 fl.; George Albu, econom, Săcădate 50 cr.

Ilie Prie, econom, Săcădate, Nicolae Sopa, econ., Ferihaz, Gotia Petru, econom, Dumitra, Iosif Popoviciu, econ., Bocşa-montană, câte 1 fl.; Ioan Covrig, econ., Alsó-Répa 50 cr.; Simion Mircea, econ., Kecskepatak, P. Petrişor, econ., Szokol, câte 1 fl.; Stefan Vlad, econ., Sibiiu, Ioan Droc, econ.. Răşinari, câte 50 cr.; G. Ogreanu, econ., Vestem, Pavel Danila, econ., Şura-mică; Ioan Macriş, econ., Cornăţel, Dumitru Siandru, econ., Sadu, câte 1 fl.; Achim Siosia, econ., Armeni 50 cr.; Toader Voicu, econ., Armeni, Ioan Balteş, econom, Ocna, Niculae Hulpuş, econ., Armeni, Trifanu Săcăsianu, econom, Broşteni, câte 1 fl.; Ioan Muntean, econ., Buia 50 cr.; Ioan Damianu, Nicolae Vlad, economi, Buia, Ioan Sasu, econ., Ghiaşa-infer., Niculae Sabau, econ., Buia, câte 1 fl.: Ileana Vintila econoamă, Broşteni, Nicolae Neamţu, econ., Broşteni, Constantin Timariu, econ., Ocna, Nicolae Tăureanu, Ilie Tausianu, economi, Păuca, câte 50 cr.; Andrei Schiau, econ., Broşteni, Sora Vladu, econ., Bogatu, Stanu Lescutiu, econ., Socetu, Savu Negrilă, econ., Ocna, Vasile Miron, econ., Siomfalău, Ioan Haba, econom, Telek, Achim Gavrilă, econ., Mohu, Lazar Muntean, econ., Turnişor, Ioanesi Peligradu, econ., Săliște, Achim Burchia, econ., Mohu, câte 1 fl.; Ioan Macaveiu, econ., Abrud 5 fl.; Poenar János, econ., Merişor, George Ciorea, econom, Banitia, George Roman, econ., Atiel, Ioan Pantilimon, econ., Bocholti, câte 1 fl.; Simion Suciu, econ., Boholţ, 50 cr.; Adam Gradina, econ., Boiţa, Toma Munteanu, econom, Agârbiciu, Ioan Suciu, econ., Ludoş, Iefta Ciacovanu, econ., Gloganu, Mafteiu Puscasiu, econ., M.-Oroszfalu, Ioan Crăciun, econ., Czintos, George Capritia, econ., Boldogváros, G. Comsia, Simion Bândeanu, economi, Mihalţ, Neculae Berghianu, econ., Besinau, George Rimbasi, econ., Hunedoara, Ioan Bughia, econom, Merişior, Ionn Stanciu, George Bârsanu, economi, Feleag, Iacob Munteanu, econ., Şura-mică, George Gergel, econom, Daia, Ilie Plesia, econ., Mohu, Ioan Oprisiu, Neculae László, economi, Armeni, câte 1 fl.; Mitru Molnár, econ., Seini, 50 cr.; Pomjan Lászlo, econom, Apa, Simion Goia, econ., Válaszut, Bar-

bura György, econ., Seini, Verdes Floare, econ., Balottafalu, Ananie Russ, econ., Tothása, Neculae Câmpeanu, econ., Sânt-Iacobul-de-câmpie, Neculae Coman, econ., Haşfalău, câte 1 fl.; Ioan Burza, econ., Bratei, 50 cr.; Maria Maxim, econoamă, Săcădate, 1 fl.; Marina Vasile, econoamă, Fugad, Ioan Ioanusi, econ., Alămor, câte 50 cr.; Neculae Solomon, econ., Alămor, Maria Marcu, econ., Siard, Vasile Tulbure, econ.. Cincumare, Ioan Reu, econ., Ludoş, Vasile Bleza, econom, Răşinari, Pavel Milotin, econom, Toracul-mic, Ferencz István, econom, Pokafalva, Moise Lazaroiu, econ., Ilimbav, Ioan Lazar Muresianu, econ., Ocna, Ioan Stanciu, Ioan Luilea, economi, Săcădate, Onu Deceanu, econ., Mihalţ, Gligor Isacu, econ., Straja, câte 1 fl.; Adam Prie, econ., Săcădate, 50 cr.; Toma Imberusiu, Petru Siorostineanu, economi, Ocna, Ioan Hader, econ., Bogatu, Toma Munteanu, econ., Armeni, câte 50 cr.; Andreiu Grila, Neculae Ghibu, Neculae Gusianu, economi, Armeni, Ioan Gândila, econ., Bogatu, câte 1 fl.; Neculae Coma, econ., Vale 2 fl.; Ioan Maer, econ., M.-Becze 50 cr.; Petru Sima, econ., Diomál, Andron Nistor, econ., Vadverem, Stefan Lask, econ., Alvincz, Sofia Gaecz, econ., Vurpăr, Azarie Hentiu, econ., Risca, Ioan Popp, econ., Abrud, Teodor Stoitiu, econ., Toracul-mic, Alexandru Petrescu, econ., Vatia-de-jos, Simion Stanciu, econ., Daişoara, Ioan Marginean, econ., Veştem, Neculae Floca, econ., Deal, Alexandru Calina, econom, Dobra câte 1 fl.; G. Bodogaianu, George Vassi, economi, Feleag, câte 50 cr.; Zaharie Bârsan, Zosim Rucanu, Nicodim Ditia, Moise Pandrea, Achim Ditia, economi, Feleag, câte 1 fl.; Dionisie Pappfy, econ., Lippó 2 fl.; Savu Pârvu, econom, Ocna, Coman Licoiu, Adam Pinciu, Simion Achim, economi, Răşinari, Vasilie Tolhezan, econ., Norály, Iacob Vanosi, econ., Cristelek, câte 1 fl.; Antonie Mărgineanu, econ., Vestem 50 cr.; Moise Tatu, econ., Vestem. George Bacila, econ., Bratei, Ioan Damian, econ., Toracul-mic, Neculae Stefan, econom, Zdrapteiu, câte 1 fl.; Neculae Dordea, econom, Haşag, Ilie Draghici, econ., Săcădate, câte 50 cr.; Alexandru Neagoe, proprietar, Buia, Ioan Moisiu, econ., Săcădate, Zamfir Povireanu, econ., Lesen, Aron Gostae, econ., Lăpuşnic, Stefan Munteanu, econ., Şeica-mare, Ioan Stanila, econom, Caltvasser, George Clostorfeanu, Ioan Clostorfeanu, George Maiereanu, economi, Feleag, câte 1 fl.; Todoru Nic., econ., Lancrăm 50 cr.; Simion Moga, econ., Sebeş, Iosif Nanu, econ., Căpâlna, câte 1 fl.; Maieru Luca, econ., Pianul-infer.; George Savu, econom, Szász-Pian, Ioan Aron Pavel, econ., Pianul-infer., câte 50 cr.; Savu Melintea, econ., Pianul-infer., 1 fl.; Ana Gindilla, Paraschiva Munteanu, econoame, Bogatu, câte 50 cr.; George Sierbanu, econom, Broşteni, Ioan Munteanu, Neculae Flesier, economi, Ocna, Neculae Plesia, econ., Bogatu, Ioan Neamţu, econ., Broşteni, Vasile Mera, econom, Reghin, Mihaila Siularu, econom, Alsó-Répa, Trutia András, econ., Beica-română, Nistor Grigore, econom, O.-Ujfalu, Ioan Ceterasi, econom, Szász-Bánicza, Nistor Czentea, econ., Capolna, Todony Josef, econom, Haţeg, Marcu Roman, econ., Petrosu, Susana Hentesiu, econ., Ocna, Teodor Olariu, econ., Guşteriţa, Eva Popa, econoamă, Vestem, Marianu Dragota, econ., Fofeldea, câte 1 fl.; Achim Csongodi, econom, Şura-mică, Ioan Moga, econ., Sibiiu, câte 50 cr.; Neculae Malaiu, econ., Mohu, Neculae Kabdebo, econ., Vásárszivány, Simefta Trifu, econoamă, Lunca, Chifor Petrascu, econ., Drâmbariu, Neculae Totoianu, econom, Mihalţ, câte 1 fl.; George Roman, econ., Atiel 50 cr.

Ioan Tanase, I. Stanila, economi în Ludoş, câte 1 fl.; Goia János, econ., Borhid, Osanu Mitru, econ., N.-Sikárló, câte 50 cr.; Tyira Vasilica, econ., Remetemező, 1 fl.; Ioan Vacariu, econ., Ocna 50 cr.; Savu Oprişor, econ., Ocna, Aurel Predoviciu, econ., Budapesta, Ioan Cifrea, Ilie Cifrea, econom, Boiul-mare, Ioan Boiu, econ., Haşfalău, Ioan Zsitea, Stefan Unguru, econ., Branitia, câte 1 fl.; Vasilie Oprea, econom, Daişoara, Toma Oprean, econ., Cichindeal, câte 50 cr.; Petru Câmpean, econ., Ocna 1 fl. 50 cr.; Ilie Sierban, econ., Dombó, Iosif Hatosi, econ., Dej, Mihu Onuti, econ., Glogovetiu, Ilie Puteanu, econ., Daia, Maria Carnatiu, econoamă, Mihalţ, Petru Cernan, econom, Mihalţ, Patrichie Suciu, Nicolae Stoica, Mihail Gonia, economi, Boiul-mare, Ana Prie, econoamă, Săcădate, Teodor Dăian, econ., Toracul-mic, câte 1 fl.; Ioan Iugan, econ.,

Veseud 50 cr.; Ioan Pârvu, econ., Seprős, Nicolae Oprean, Ioan Tanase, Nicolae Dobrota, Dumitru Prodan, economi din Poiana, Mihailă Coman, econ., Haşfalău, Achim Stanciu, econ., Feleag, câte 1 fl.; Onea Fulea. econ., Răhău 50 cr.; Vasilie Răhovean, econ., Câlnic, Criznik Ignat, econ., Ponor, Ioan Szakáts, econ., Berchesi, Ban Luca, econ., Totháza, câte 1 fl.; Nicolae Bordea, econ., Sibiiu 50 cr.; Nicolae Buian, econ., Sibiiu, Nicolae Dumitru, econ., Hamba, Ilie Popa, econ., Ocna, Simion Turcu, econ., Lancrăm, câte 1 fl.; Sultana Petric, econoamă, Bocşa-montană 2 fl.; Ioan Deac, econ., Cârna, Filimon Pantilie, econ., Făgeţiel, Iancu Petruţiu, econom, Cerbel, Savu Stoia, econ., Vestem, Dănilă Selişteanu, econ., Salha, câte 1 fl.; Candin Cioplinta, econ., Aiud 50 cr.; Ilie Stroie, econ., Ludoş, Petru Comşa, econ. Mihalţ, Filimon Stan, econom, Dalya, Gregoriu Borosi, econ., Samsud, Alexe Cracuin, econ., Berchesi, câte 1 fl.; Dumitru Bârle, econ., Aranyos-Medgges 50 cr.; Gavrilă Pop, econ., Balota 1 fl.; Vasilie Gebesi, econ., Kányaháza 50 cr.; Ilisie Precup şi Simion Precup, economi în M.-Huduk, Macarie Ladosi, econ., M.-Adorjan, Ioan Cocian, econom, Oláh-Nadosiu, Ioan Raţiu, econ., Filipisi, Ioan Bratu, econ., Armeni, Lazar Droc, Ioan Lapusianu, economi în Ocna, Ioan Banciu, econ., Broşteni, Nicolae Bunea, econ., Bogáth, Vasilie Bârsan, econ., Alămor, câte 1 fl.; Ioan Neamţiu, econ., Armeni 50 cr.; Ioan Buian, econom, Stenea 1 fl.; Simion Sindila, econ., Nocrich 50 cr.; Petru Florian, paroh, Racoviţa, Nicolae Dancila, econ., Poiana, George Stăneasa, paroh, Guşteriţa, Ioan Ganea, econ., Vingard, Ioan Miclutia, econ., Baia-de-Criş, Sierban Bloanca, econ., Răşinari, Teodor Nicoară, econ., Apoldul-infer., Ana Ogreanu, econoamă, Vestem, Danilă Russu, econ., Mező-Ujlak, George Hossu, econom, Füszkut, Ana Ciocan, econoamă, Săcădate, câte 1 fl.; Ioan Giurca, econ., Săcădate 50 cr.; Ioan Futac, econ., Boiu-mare, Chirila Ignatz, econ., Abrudsat, N. Sierbu, Ioan Manitz, economi în Poiana, Constantin Duvlea, econ., Răhău, Pavel Belascu, econ., Dej, Trifu Ciocan, econ., Aiud, Petru Oprea, econ., Haţeg, Kolosi Daniel, econ., Deva, Alexandru Farkasi, econ., Reghin, Savu Apolzan, econ., Ocna, Toma Prie, econ., Săcădate, Zosim Forgacea, Petru Gavrila, economi, Haşfalău, George Merza, econ., Abrud, Szakáts Petru, econ., Haţeg, câte 1 fl.; Vasilie Popa, econom, Aiud, Ioan Cismaşiu, econ., Boiul-mare, câte 50 cr.; Pintye Fluture, econ , Toracul-mic, Samoilă Opriş, econ., Caltvasser, George Dordea, econ., Bungard, Ioan Plesia, econ., Mohu, Spiridon Haţieganu, econ., Seusia, Stefan Stanciu, econ., Oarda-sup., Alexandru Trifu, econom, Hepria-română, Sofia Manca, econoamă, Hunedoara, Rancz Gábor, econ., Dej, Teodor Moldovan, econ., Ciucud, Orosz Rozalia, econoamă, Novaly, Simion Pop, Elekes Farkas, economi în Siopteriu, Ionea Brez, econ., Mihalţ, Iuona Gotia, econ., Dumitra, Ludovig Simon, econ., Sângiorgiul-de-Câmpie, Sabin Piso, econom, Hondol, Ioan Pop, econ., Sânt-Iacob, Nicolae Deacu, econ., Caltvaser, Nicolae Fratici, econ., Haşág, Nicolae Gavrila, econom, Sighişoara, Popan György, econom, Borgo, Ioan Popa, econ., Mediaş, Aftenie Brateanu, econ., Agerbiciu, Ioan Negrea, Petru Timariu, economi în Felfalu, Ioanichie Bărbat, econ., Şercăiţa, George Luca, econ., Toderiţa, Avram Todor, econ., Vadverem, Alexandru David, Teodor Domşa, econ., Paczalka, câte 1 fl.; Csontos János, econ., Seini, Stefan Deacu, econ., Mediaş, Dumitru Axente, econ., Frâua, Iosif Mândreanu, econ., Ocna, câte 50 cr.; Ilie Henteş, Ioan Bucur Florea, econ., Ocna, Pintea Zeresi, econ., Panade, Gazsi István, econ., Blaj, Jira Roşca, econ., Alba-Iulia, Demetriu Biju, econ., Caransebeş, Florea Ignat, econ., Risca, Nicolae Dozsa, econ., Aranymező, Filip Modran, econ., Bungard, câte 1 fl.; George Carausi, econ., Vestem, Teodor Capusian, econ., Bungard, Nicolae Hasiegan, econom, Vestem, câte 50 cr.; Demeter János, econ., Curtifaia, Mihailă Mutiu, econom, Ludoş, Onea Tesea, econ., Sibiiu, Ioan Necşa, econ., Bungard, George Serbu, econ., Toracul-mic, Vasilie Tescula, econom, Haşfalău, Zaharie Rucoiu, George Ditia, economi în Feleagu, Ioan Nandrea. econ., Stenea, Sandor Popoviciu, econ., Vaskoh, Augustin Bogdan, econom, Roşia, Isidor Berbecariu, econ., Chibulkut, Ilie Forea, econom, Szokoly, Ioan Maior, econ., M.-Huduk, Todor Cracuin, econ., Alsó-Répa, George Pop, econ., Toracul-mic,

Savu Gligor, Ioan Bogorin, Iosif Lazar, economi în Ocna, Manase Voicu, econ., Bogatu, Kis Daniel, econ., Adamos, Ananie Munteanu, Vasilie Bogdan, economi în Roşia-secaş., Ana Vedrighin, econoamă, Răşinari, Simion Burlea, econ., Lunca, Kálmán Samu, econ., Királyfalva, Nicolae Beu, econ., Rod, Savu Apolzan, econ., Ocna, Vasilie Breazu, Nicolae Barna, George Cerghideanu, economi în Mihalţ, Indreiu Cibu, econ., Dálya, Teodor Mihu, econ., Berchesi, Ioan Dosanu, econom, Sânt-Mihaiu-de-Câmpie, George Joantea, econ., Boholcz, Achim Reulea, econom, O.-Bogáth, Teodor Cinazan, econ., Armeni, Petru Bratu, econ., Panade, Ioan Reulea, econ., Bogatu, Vasilie Groza, econ., Ohaba, Simion Pop, econ., Szasa-Akna, Zaharie Costan, econom, Oláh-Ujfalu, Iano Nina, econ., Brad, George Candrea, econ., Neagra, Mitru Mican, econom, Cusidioara, câte 1 fl.; Ioan Reulea, Ilie Popa, economi în Bogatu, câte 50 cr.; Chirila Mircea, econ., Cueşd, Ioan Draganescu, econ., Petroasa, Petru Mailat, econ., Iclandulmare, Dr. Iustin Colbasi, medic, Lemberg, Ilie Danila, econ., Mohu, Lina Dejanu, econoamă, Ocna, Savu Oprişor, econ., Ocna, câte 1 fl.; Ana Greavu, econoamă, Ocna 50 cr.; Maria Simtion, econoamă, Sibiiu, Elena Draganu, econoamă, Czelma, Nicolae Păcurariu, Dumitru Oprisony, Dumitru Andreescu, economi în Bucoveţiu, câte 1 fl.; Ioan Siftu, econ., Sift 1 fl. 50 cr.; János Toader, econ., Ilyésfalva, Ioan Surdu, econ., Boian, câte 1 fl.; Savu Lazar, econ., Mohu, 50 cr.; Ioan Cucu, econ., Bungard, George Neamţiu, econ., Armeni, Ioan Oprişor, econ., Ocna, Bumbu László, econ., Seini, Vasilie Flutur, econ., Buia, câte 1 fl.; Donka György, econ., Seini 50 cr.; Ioan Negrilă, econ., Ocna, Stefan Dandel, econ., Mediaş, Toader Braila, econ., N. K. Osztrov, câte 1 fl.; Ioan Visa, econ., Abrud 2 fl.; Dumitru Debretianu, econ., Filipisi, Ioan Russu, George Cotor, economi, Băiţia, Nicolae Cojocariu, econ., Apold, Iacob Ilişanu, econ., M.-Frata, câte 1 fl.; S. et. S. Stoianoviciu, econ., Cserestemes, 2 fl.; George Ludoşan, econ., Şura-mică 1 fl.; Petru Vestemean, econ., Sibiiu, Teodor Coman, econ., Vestem, câte 50 cr.; George Flueraş, econ., Bungard, Ioan Ivan, econ., Presaca, câte 1 fl.; Ser. Balázs, econ., H.-Józsefháza, Szilágy László, Mihail Molnar, economi, Borchid, Bumb István, econ., Batárcs, Ban Peter, econ., Aranyos-Megye, Ioan Pap, econ., Răksa, Teodor Carausianu, econom, Aranyos-Medgyes, Alexiu Berinde, protopop, Szinérváralja, Nutiu Puscasiu, econ., Szinérváralja, Valeriu Nistor, econ., Şaldorf, Vasilie Lascu, econ., Mardesiu, Andreas Hartmann, econ., Martinsdorf, Vasile Chiridon, econom, Fofeldea, Csuka Bertalom, econ., Deva, Ioan Toma, econ., Haro, Petru Popa, econ., Teiu, Anisia Vlad, econ., Ferihàz, Petru Opriş, econ., Selcau, Belle Károlyné, econ., Baia-de-Criş, Dumitru Barbu, econ., Săcădate, Elena Coltor, econoamă, Abrud, Andreas Schuster, econ., Martinisdorf, Rafira Muntean, econoamă, Bratei, Benkó Ilona, econ., Mediaş, Dumitru Hegbeli, econ., Haşfalău, Ioan Rodean, econ., Poiana, George Wagner, econ., Sighişoara, câte 1 fl.; Ioan Radu, econ., Feriház, Nicolae Boian, econ., Haşfalău, Florica Palusianu, econoamă, Haşfalău, Mihail Gabor, econ., Siardu, Dumitru Nistor, econ., Răhău, Mihail Posta, econ., Vidacutul-român, câte 50 cr.

Mark Bela, econom, Ocna, Igna Petru, econ., Gura-Dobra, Ioan Criste, econom, Dobra, câte 1 fl.; Neculae Neamtiu, econ., Armeni 50 cr.; Simeon Mitea, econom, Presaca 1 fl.; Tenie Onescu, Iosif Popa, economi, Rechitoara, câte 50 cr.; P. Ganea, econ. Unciuc 1 fl.; Ioan Cristea, econ., Csongra, Todor Roşca, econom, Karácsonyfalva, câte 50 cr.; Susana Babutz, econ., M.-Bükkös, Br. Kemény Endre, Ioanu Iuonasi, economi, Felfalău, Iosif Cenger, Ioan Covrigu, economi, Gernyeszeg, Szöcs Mihai, econ., Alsó-Regen, Ioan Moldovanu, Constantin Costinu, economi, Mező-Ujlak, Chirila Deac, econ., M.-Oroszfalu, Stefan Butta, econ., Monosfalu, Johanu Kräutner, econ., Bátos, Moisan Leontye, econ., M.-Fülpős, Johann Fleischer, econ., Bátos, Zaharie Russu, econ., Fűszkut, Nechita Selagianu, econ., Mociu, Stefan Floria, Dumitru Somlia, econ., M.-Fráta, Lazar Margineanu, econ., Sân-Iacob-de-Câmpie, Vasile Chindea, econ., Totháza, Ioan Weis, econ., M.-Ormenyés, Ioan Mărginean, econom, Totháza, Nagy Sandor, econom, Szabed, Alexandru Donescu, econ., Balta-de-Câmpie, Artemie Trifan, croitor, Sibiiu,

Ioan Ioanovici, econ., Ruşi, Teodor Lelea, econ., Toracul-mare, Hügel Ernő, econ., Sz. Regen, Gyergyelfy Gábor, econ., M.-Udvarhely, Zordor Bertha, econ., M.-Vásárhely, Johann Lutsch, econ., Iohanisdorf, Pavel Hilla, econom, Boarta, Iosif Gergel, econom, Selcau, Ioan Nasaleonu, econ., Noraly, Simeon Mihalţe, econ., Sân-Mihaiu-de-Câmpie, Aftonu Goda, Neculae Ţatahnia, economi, Mihalţ, Michail Conusielu, econom, Haşag, Finta Ferencz, econ., Borhid, Alba Gavrila, econ., Rimeţ, Moise Lucaci, econom, Unciucu, câte 1 fl.; Johann Mister, Mathias Molnar, Georg Meister, economi, Ocna, Neculae Radu, econ., Mardesi, câte 50 cr.; Petru Apolzanu, George Cotora, economi, Vestem, Neculae Veja, econ., Boholtiu, Ilie Duvlea, econ., Sebeşel, Ioan Macellariu, proprietar, Mercurea, Anicuţa Valeanu, econ., Haţeg, Maria Magda, econoamă, Drâmbar, Maria Cornea, econoamă, Alvincz, Ioanu Petrutiu, econ., Ciugud, Ioan Dusie, econom. Armeni, Petru Broczei, econ., Petrosu, Ioan Blos, econ., Orşova, Csiki István, econ., Craifalău, Catarina Lutsch, econoamă, Ungurei, Ioan Kereban, econ., Alvincz, Bolyai Gáspár, econ., Buia, Necolae Iossa, econ., Poclosiu, Theodor Munzatu, econ., Szováros, Ioan Pap, econ., Babucz, Michai Kettl, econ., Sibiiu, Paraschiva Copaceanu, econoamă, Sibiiu, Neculae Hasieganu, Ilie Chidu, George Milea, economi, Vestem, Anghel Cojocariu, econ., Proştea-mare, câte 1 fl.; George Popa, econ., Bratei 50 cr.; Stefan Albu, profesor, Brad 1 fl.; Ioan Voicu, econ., Bogatu 50 cr.; George Moldovan, Savu Oprisioru, Ioan Cherchesi, Vesmás János, Ilie Obzog, economi, Ocna, Ioan Mărgineanu, ec., Alba-Iulia, câte 1 fl.; Iosef Meltzer, econ., Sibiiu 2 fl.; Barbus János, econom, Borhid 1 fl.; Iohann Penkert, econ., Câlnic 50 cr.; Ioan Crisianu, econ., Lăpugiul-de-sus, Ioan Cuteanu, econ., Bastea, câte 1 fl.; Simion Hondrea, econ., Săcădate 50 cr.; Michaila Fiscu, econ., Boiul-mare, Stefan Baboia, econ., Cohalm, câte 1 fl.; Székely Mihály, ec., Gombás 50 cr.; Bretter Lajos, econom, S.-Régen, Ioan Popoviciu, econ., Baia-de-Criş, Ilisie Lazar, econ., Fofelda, Ilie Olteanu, econ., Mercurea, Ana Cazanu, econoamă, Bogatu, Ilie Bechesi, econ., Boiul-mare, Zacharie Munteanu, econom, Danosi, câte 1 fl.; Pavel Neagu, econ., Feriház 50 cr.; Iosif Maieru, econ., Cichindeal, Ioan Mihaltianu, econ., Vadverem, Constantin Prie, econ., Săcădate, Ioan Deac, econ., Tău, Ioan Câmpeanu, econ, Şeica-mică, Ioan Bălgrădeanu, econ., Vestem, câte 1 fl.; Ioan Darabantiu, econ., Mohu, 50 cr.; Székely János, econ., Ocna, Ioan Conciu, Dumitru Ploscariu, Vasiliu Soporanu, economi, M.-Frata, Simion Muscariu, econom, Mező-Szt.-Mihálytelke, Petru Ciurtinu, econ., M.-Frata, Alexandru Pop, econ., Visolya, Toader Bucur, Proca Popi, economi, Toracul-mic, Toma Iordachie, Ioan Surdanu, economi, Săcădate, Aron Bentia, econ., Bázpatak, Nicolae Filimon, econ., Vormaga, Rafila Mohanu, econoamă, Ocna, Ioan Curteanu, econ., Ocna, câte 1 fl.; Bajnoczi Akos, econ., Chibulcunt 50 cr.; Bucur Dancăş, econ., Răşinari 1 fl.; Ioan Zacharie, econom, Săcădate, Ats Sara, econ., Apa, Ioan Moldovan, econ., Aranyos-Medgyes, Osan Floare, econ., Borhid, Ioan Pop, econ., Kis-Sikárló, câte 50 cr.; Őrdes László, econ., Iosefháza, Georgiu Huzen, econ., Gőzbed, câte 1 fl.; Ster Mihály, econ., Borhid 50 cr.; Pop László, econ., Borhid, Thoaderu Bodie, econ., Aranyos-Medgyes, Ioan Roman, econom, Gyekény, Arion Zeikony, econ., Ostrov, Iosif Tincu, econom, Gruiu, câte 1 fl.; Ana Oprişoru, econoamă, Ocna 50 cr.; Ioan Vacariu, econ., Ocna, Ioan Toader, econom, Merişor, câte 1 fl.; Mihaila Deac, econ., Vidacutul-român, Lazar Hedrea, econ., Sighişoara, Mihaila Crişanu, Ilie Fintoc, economi, Boiul-mare, câte 50 cr.; Martinu Schänk, econ., Nemsia 1 fl.; N. Russu, Ibişdorfu-săs. 50 cr.; Achimu Fejer, econ., Mediaş, Vasile Dârloşanu, econom, Ibişdorful-săs., câte 1 fl.; Vasilie Parnutiu, econ., Haşfalău 50 cr.; Daniil Maior, econ., Oláh-Andrásfalva,, Zacharie Pavel, econ., Feleag, câte 1 fl.; Giuri Pista, econom, Haşfalău, Stefan Czicz, econ., Poclosi, câte 50 cr.; Dumitru Farkasi, econ., Kis-Apold 1 fl.; Ioan Balabanu, econ., Alţina 50 cr.; Ioan Muntean, econ., Vestem, George Popu, econ., Cistelen, Andrei Radu, econ., Siopter, Ioan Cătineanu, econ., Sz.-Akna, Petru Hatieganu, econ., Mihalţ, Dumitru Chiusdea, ec., Sinca-nouă, Ioan Goranu, par., Cuşdioara, Stefan Petroviciu, econ., Toracul-mic, N. Radu, econ., Stenea, Griga Borhidanu, Szoldobágy,

Adam Kontz, econ., Toldalog, Michaila Brăteanu, econ., Orosz-Idecs, Nagy Iózsef, econ., M.-Bölkény, Iohann Kreutner, Maria Fleischer, Iohan Zirmer, econ., Bátos, Maria Popa, econ., Frâua, Nagy Sándor, econ., Haşfalău, Ana Iordachie, econ., Săcădate, câte 1 fl.; Ana Zacharie, econoamă, Săcădate, Stefan Juma, econ., Bátos, Nutiu Fazsi, Peter Rustyuk, economi în Szinérvárálja, câte 50 cr.; Avram Bicheriu, Ioan Popa, economi în Roşia-Secaşului, Bereczky Sandor, Nicolae Suciu, economi în Ocna, câte 1 fl.; Saveta Lascu, econoamă, Alvincz 50 cr.; Moise Raţiu, econom, Stenea, Ioan Duma, econom, Ocna, Ioan Siular, Filip Győrgy, economi în Ripa, George Muntean, econ., Mercurea, Nicolae Albu, econ., Contia, câte 1 fl.; Ioan Tudur, econ., Ocna 50 cr.; Ioan Gavrilă, econ., Mohu, Tolnay Károly, econ., Sibiiu, câte 1 fl.; Mihail Lederer, econom, Sibiiu 50 cr.; Szegedi László, econ., Magyar-Bölkény, Mihály Lovász, economi în Magyaró, Zsiga György, Ioan Bretanu, economi în Bojánháza, Koos János, econ., Unoka, Constantin Liulea, econ., Săcădate, câte 1 fl.; Maria Roman, econoamă, Săcădate 50 cr.; Ioan Chivesianu, econ., Strugar, Dumitru Lungu, econ., Kányaháza, Mart. Comisielu, econ., Haşag, Ioan Schiopu, econ., Lancrăm, Simion Filimon, econ., Loman, Alexe Pop, Vasile Mihaltianu, Vasile Grama, economi în Siopteriu, Zaharie Sângeranu, econ., Siermesialu, Toma Ana, econ., Berchesi, câte 1 fl.; Ioan Părău, econ., Alămor, Ioan Siorostineanu, econ., Bogatu, Csoplinta Trifan, econ., Déod, Szilágy László, Varga József, economi în Apa, Anania Constantin, econom în Czelma, Stefan Solomon, econom, Alămor, Toader Raţiu, econom, Siermesielu, Ioan Bara, econom, Cristian, câte 50 cr.; Ioan Tomi, econ., Alamor, Demeter Anton, comerc., Sibiiu, Ioan Opriş, Nicolae Opriş, economi, Armeni, Vasilie Margineanu, econ., Broşteni, Ioan Bucşa, econ., Săsăuş, George Siandru, econ., Reghin, Nicolae Brana, econ., Mohu, câte 1 fl.; Margareta Connerth, econoamă, Sibiiu 50 cr.; Nicolae Gedeon, Michail Hoprich, econ., Mohu, câte 1 fl.; Ioan Gelasie, econ., Mohu 50 cr.; Hermetzi Sándor, econom, Ocna, Maria Mandreanu, econ., Ocna, Gáll Sándor, econ., Ocna, Toader Stan, econ., Chesler, Cosztán Czaró, econ., Fekete Györös, Ioan Harsianu, econ., Chichindeal, Michailă Covrig, econ., Alsó-Répa, Ilie Suciu, econ., Felső-Oroszfalu, Ioan Contiu, econom, Köbölkut, Nistor Buzila, Berkovits Mór, econ., O.-Ujfalu, câte 1 fl.; Szatmári Mozes, econ., Aiud 50 cr.; Savu Oprişor, econ., Ocna, Ioan Gârbaciu, econ., Armeni, Ana Carabulea, econoamă, Ocna, Partenie Stoica, econ., Dobra, Nagy Katalin, econ., Haşfalău, câte 1 fl.

Belle Janos, econom, Dobra, Bagoly Samuel, Constantin Rişcuţă, economi, Körösbánya, Ioan Judeanu, econom, Şopteriu, Zacharie Cornea, econ., Silvaşul-de-Câmpie, câte 1 fl.; Ioan Dordea, econom, Loamneş, Maria Dejanu, econoamă, Ocna, Constantin Toader, econ., Săcădate, Safta Todor, econoamă, Săcădate, Ioan Mahara, econ., Săcădate, Petru Muţiu, econom, Baia-de-criş, Carl Will, econ., Aiud, câte 50 cr.; Otilia Adamovici, econ., Baia-de-criş 1 fl.; Onu Buciu, econom, Armeni 50 cr.; Istion Paraschiva, econoamă, Fofeldea, Maria Simtion, econoamă, Sibiiu, Iosif Bârsan, econom, Alţina, câte 1 fl.; Kovács György, econ., Apa 50 cr.; Ioan Apay, econ., Maros-Megyes, Mitru Văsuţu, econ., Borhid, Mateiu Vila, econ., Remetemező, câte 1 fl.; Demeter Donka, Nuţiu Câmpeanu, economi, Seini, câte 50 cr.; George Cozma, econ., Apa 1 fl.; Vékony Miklos, econ., Cornăţel, Anton Horodozky, econ., Mediaş, câte 50 cr.; Timoteiu Circa, econ., Dicső-Szt.-Márton, Michail Krauz, econom, Buzd, Vlad Todorilă, econ., Ponor, Onisini Zete, econ., Kis-Sikárló, Antonie Bodie, econom, Aranyos-Megyes, Nuţiu Vereş, econ., Nagy-Sikárló, Maria Barbu, econoamă, Săcădate, câte 1 fl.; Patrichie Tocaciu, ec., Aţel, Stefan Costea, econ., Haşag, Samoilă Buciuman, econ., Királypatak, Stefan Goţa, econ., Bucerdea-vinoasă, Bihari Zsigmond, econ., Kutyfalva, câte 50 cr.; Bora Arpad, econ., Sibiiu, Ioan Sibişan, econ., Ocna, Ioan Dicoiu, econom, Ocna, Ioan Kirr, econ., Vingard, Ioan Purcariu, econom, Pocloş, Ioan Radu, econom, Stenea, Isak Nusbächer, econ., Deéş, Iosef Gruber, econom, Cluj, Thomas Salmen, econom, Slimnic, Allmady Zsigmond, econom, Sibiiu, Avram Sâmputean, econom, S.-Akna, Anghel Cioran, econ., Cărpiniş, Iosif Câmpean, econ., Dobra, Iosif Selişteanu, econ., Teiu, Ioau Bucur, Ne-

culae Găsit, economi, Haşfalău câte 1 fl.; Iosif Crainic, econ., Dobra 50 cr.; Georg Bartmus, econ., Sibiiu, Petru Câmpeanu, econ., Ocna, Ioan Rusan, econom, Alba-Iulia, Spirer Hersch, econ., Oşorheiu, Neculae Suciu, econ., N. Sink, Ioan Alămorean, econ., Mag, câte 1 fl.; Andreas Schopf, Stefan May, economi, Sibiiu, câte 50 cr.; Petru Gavozdea, Ioan Roşu, economi, Ocna, Ioan Pop, econ., Rogna, Savu Mândreanu, econ., Ocna, Barbos Sava, econ., Alvincz, Tittel Zsigmondné, propr., Safta Popi, econoamă, Ocna, Francisca Reindl, econoamă, Alba-Iulia, Vasile Ionasi, econom, Şaldorf, Michail Mildu, econ., Martinsdorf, Katarina Weiss, econoamă, Sibiiu, câte 1 fl.; Iosif Rodzievicz, econ., Sibiiu, Ilie Vlad, econ., Ocna, Ana Vaşiu, econoamă, Ocna, Savu Albu, econom, Ocna, câte 50 cr.

Neculae Bobeş, econ., Ocna, Victor Hanişiu, econ., Sibiiu, Pavel Frăţilă, econ., Presaca, Ioan Costea, econ., Armeni, Ioan Hurmezan, econom, Sân-Mihaiu-de-Câmpie, Vita Gyur, econ., N.-Sikárló, câte 1 fl.; Nuţiu Bota, econ., Seini, Nagy Lajos, econom, Apa, câte 50 cr.; Ioan Kisch, econ., Aranyos-Megyes 1 fl.; Nicolae Radu, econ., Czelina, Rachira Barabaş, econ., Vidacutul-rom., Simefta Goga, econoamă, Daneş, Demetriu Apanu, econ., Seini, câte 50 cr.; Kozma János, Kreszpay Agoston, economi, Iloba, câte 1 fl.; Pavel Modoiu, econ., Czelina 50 cr.; I. Cătană, econ., Retişdorf, Mathilda Onufreiu, econ., N.-Sikárló, câte 1 fl.; Ana László, econoamă, Sard, Mich. Rotariu, econom, Boiul-mare, câte 50 cr.; Ioan Colhon, econ., Laz, Dumitru Vintilă, econom, Şeica-mare, câte 1 fl.; Ana Hidveg, econoamă, Haşfalău 50 cr.; Ioan Dobrotă, Ioan Radu, economi, Cornăţel, Iacob Rozăşan, econ., Buia, Neculae Câmpeanu, econ., Alămor, câte 1 fl.

George Homorozan, econom, Feleag, Iacob Popa, econ., Teiuş, Simion Oltean, econom, Hari, câte 50 cr.; Ioan Raţ, econom, Stenea, Ioan Micu, econ., Belniţ, Sandor Kozák, econom, Mediaş, Herczeg Sándor, econom, Petroşeni, Eugen Bran, cand. adv., Sibiiu, Dr. Alexandru Popa, medic, Blaj, Ioan Aron, econom, Blaj, German Mihail, econom, Hoszupatak, câte 1 fl.; Teodor Moga, econ., M. Zah 2 fl.; Bene Mihály, econ, Solyomkő, Achim Selagia, econom, Kiszető, Ioan Sintilie, econom, Presaca, câte 1 fl.; Michail Dengel, econom, Cenade 50 cr.; Kovács Jozsef, econom, Ocna 1 fl.; Takáts Mihály, econ., Aiud 50 cr.; Paraschiva Balos, econ., Toracul mic, Pavel Huzu, econ., Buia, Ivó István, econom, Haşfalău, Antonie Dobrea, econom, Zoltan, câte 1 fl.; Dumitru Sampa, econom, Presaca, Ioan Cernea, econom, Petersdorf, câte 50 cr.; Ioan Vintilă, econom, Caltvasser, Ioan Savu, econom, Gyákos, câte 1 fl.; Nicolae Solomon, econom, Paucea 50 cr.; Gying Rezső, econom, Oradea-mare, Vasile Groza, Matei Zacharie, George Covrig, econ., Alsó-Répa, Dumitru Precup, econom, M. Hudac, Johann Fleischer, econom, Batos, Susana Vasile, econ., Săcădate, Ioan Popa, econom, Sirbi, câte 1 fl.; Petru Raiu, econom, H. Dobra, Ioan Gabor, econom, Şard, câte 50 cr.; Constantin Prie, Ioan Bucur, econ., Săcădate, câte 1 fl.; Maria Ciocan, econoamă, Săcădate 50 cr.; Deak Ferencz, econom, Köbölkut, Dumitru Moldovan, David Moga, econ., M. Frata, Gligor Russu, Mihailă Oltean, Ioan Marea, econ., Sânt-Iacob, George Ganea, econom, Alma, câte 1 fl.; Ilie Muntean, econom, Musna 50 cr.; Iuliu Coroian, advocat, Cluj 10 fl.; Szálló Géza econom, Boartă, Sultana Petric, econ., Bocşa montană, câte 1 fl.; Lazar Cojocariu, econom, Ocna 50 cr.; Mihail Mărginean, econom, Cenade, Ilie Haşegan, econom, Vestem, Lina Ivănuţi, econ., Mohu, Nicolae Stoica, econom, Bungard, Mihail Guist, econom, Şura mare, Andreas Prischak, econom, Sibiiu, Ioan Greavu, econom, Topârcea, Petru Dragotă, econom, Merişor, Dan Radom, econom, Bărbăteni, câte 1 fl.; Dumitru Modran, econom, Bungard 50 cr.; Tanase Lucaciu, econom, Haţeg, Savu Avram, Koncza Lajos, econom, Ocna, Nicolae Burchia, econom, Mohu, câte 1 fl.; Michael Losch, econom, Roşia 50 cr.; Dr. Iosif Turcu, medic, Băeşd, Tănase Pop, econ., Buzás, Nuţu Cărnaţ, Avram Haţegan, econ., Mihalţ, Petru Seleşan, econ., Sânt-Mihaiul-de Câmpie, Simion Miklos, econ., Bartafal, câte 1 fl.; Michail Schuster, econ., Martinsdorf 50 cr.; Marta Popa, econ., Frâua 1 fl.; Georg Morth, econ., Martinsdorf 50 cr.; Mihaly Moldovan, George Cherecheşi, econ., Apa, câte 1 fl.; Mán László, econ., Sebes-

patak, Vasile Mohan, econ., Ibisdorful-săs., câte 50 cr.; Zsukàn András, econ., Seini, Iohann Gunesch, econ., Proştea mare, Alexă Micleanu, econ., Baldovin, Iosif Fisca, econ., M. S. Iacob, Nicolae Jurca, eçon., Toracul mic, Toader Novak, econom, Ghiaşa-sup., Nicolae Popescu, econom, Mediaş, Nicolae Micu, econom, Şelcău, Costa Marian, econ., Glogon, Ioan Morariu, econ., Fofeldea, Nagy János, econ., Şard, Danilă Micluţă, econ., Risculiţa, câte 1 fl.; Bedő Iulie, econ., Haşfalău 50 cr.; Iosif Moldovan, econ., M.-Ujlak, Samuel Schepp, econ., Mardesch, Nec. Corman, econom, Şelcău, câte 1 fl.; Iosif Măcriş, econ., Cornăţel, Elia Piso, econom, Petrifalău, câte 50 cr.; Michail Kanz, econ., Bátos, Ioan Iacob, econ., Andraşfalău, Ilie Câmpeanu, econ., Vidacutul român, Kolcsár Lina, econ., Zsacul rom., câte 1 fl.; Dumitru Moldovan, econ., Czelma 50 cr.; Michael Flut, econ., Peterfalva, Ioan Savu, econ., Pianu infer.; Avram Achim, econ., Lancrămi, Filimon Gugiu, econ., Răhău, Elisabeta Kerstos, econ., Gura Dobra, câte 1 fl.; István Mihály, econ., Haşfalău 50 cr.; George Herman, Michael Kaunz, econom, Bátos, Ioan Butgulka, econ., Toldalag, câte 1 fl.; Maria Solomon, econ., Sighişoara, Mateiu Şoşia, econ., Armeni, câte 50 cr.; Nicolae Cena, econ., Foca, Nicolae Zseleriu, econ., Alamor, Kopandi Cristina, econ., Ocna, câte 1 fl.; Nicolae Cosma, econ., Bogat, Martin Falten, econ., Ungurei, câte 50 cr.; Alexe Olariu, econ., Gurasada, Andreas Schenker, econ., Mardeşi, câte 1 fl.; Nicolae Săbău, econ., Ocna 50 cr.; Gerasim Vlad, econ., Ocna 1 fl.; Nicolae Bunea, econ., Ocna, Ioan Neamţu, Nicolae Dancu, econ., Armeni, câte 50 cr.; Fogarasi Elek, econ., Felfalău, Ioan Preda, econom, Kozmatelke, George Hartig, econ., Bátos, Noilă Pătruţ, econ., Moceni, Ionescu Vraciu, econ., Nagy-Osztro, Nicolae Cristea, econ., Aiud, Vincenz Nándor, econ., B. Diód, Neculae Nicom, Fima Kalman, econ., Csáklya, câte 1 fl.; Petru Şeitan, econ., Tür 50 cr.; Augur Simeon, econ., Sz.-Akna, Achim Hulputin, econ., Şeica mare, Achim Mohan, econom, Ibişdorf, câte 1 fl.; George Şandor, mare propr., Ibişdorf 5 fl.; H. Malmer, mare propriet. 50 cr.; Iulius Ienea, cofetar, Sibiiu, I. Ogner, econ., Ocna, Achim Creţu, econ., Ladamoş, Mathias Binder, econ., Hamlesch, Iohann Frietzmann, econ., Hahnenbach, Franz Hönig, econ., Scholten, câte 1 fl.; F. Leonhardt, econ., Sibiiu 50 cr.; Dezsi István, econ., Toplitza, G. Ilincea, econ., V.-Hunyad, Pavel Lelesan, econ., Reketyfalva, N. Todoran, econ., Cetatea de baltă, Ioan Popa, econ., Ocna, Chiva Breaz, econ., Mihalţ, Onu Cergedean, econ., Mihalţ, Avramony Avramuţ, Ioan Ioanovici, econ., Reketyfalva, câte 1 fl.; Onea Cosma, econ., Reketyfalva 1 fl. 50 cr.; Iosif Jurca, econom, Abrudsat, Vasile Barbur, econom, Remetemező, Georgiu One, econ., Remetemező, Petru Căbuz, econ., Săcădate, câte 1 fl.; Constantin Stefan, econ., Săcădate, Ioan Nicula, econ., Săcădate, câte 50 cr.; Vasiliu Apati, econ., Terep, Dumitru Rişcuţă, econ., Rişculiţa, Simion Micluţa, econ., Rişculiţa, Bagoly Ferencz, econ., Rişculiţa, câte 1 fl.; Iozsef Takáts, econ., Gombas 50 cr.; Verdes Cosma, econ., Bolotafalu, Ioan Drăguş, econ., Boholţiu, câte 1 fl.; Vasile Drăguş, econ., Boholţiu 50 cr.; Andreas Teutsch, econ., Haşag, Ioan Măcelariu, econom, Mercurea, George Măcelariu, econ., Mercurea, Ioan Frişcan, econ., Toracul mare, Andrei Subu, econ., Toracul mnre, Toma Balteş, econ., Bungard, Ana Constantin, econom, Armeni, Matei Voileanu, asesor consistorial, Sibiiu, Rudolf Schmiedt, Carl Rienerth, econom, Cluj, Franz Moravetz, econ., Sibiiu, Hermetzi György, econ., Ocna, Achim Făgădar, Maria Boţiog, econ., Paucea, Teodor Suciu, econ., Chinciud, Constantin Pascu, econ., Sovatu inf., Mihailă Olteanu, econom, Sânt Iacob de Câmpie, Safta Berghea, George Macsim, econ., Săcădate, Francisc Taytsik, econ., Deva, S. B. Popovits, econ., Lugoj, Ioan Lupu, econ., Săcădate, Petru Neamţu, econ., Armeni, câte 1 fl.; Ioan Udrea, econ., Köaly Ohaba 50 cr.; Mihailă Stanea, econ., Mihalţ 50 cr.; Nicolae Stan, econ., Mihalţ, Martin Adam, econ., Ungurei, câte 1 fl.; Teofil Russu, econ., Mikloslaka 50 cr ; Rudolf Strasser, econ., Sibiiu, Toma Valaşe, econ., Drassó, Ioan Predovici, econ., Ocna, Petru Biscontini, econ., Sibiiu, Franz Norman, econ., Blaj, câte 1 fl., Nicolae Rohan, econom, Sighişoara 50 cr.; Zosim Udrea, econ., Czelma 1 fl.; Teodor Murza, econ., Vindacutul rom. 50 cr., Silvester Stanciu, econ., Királypatak 1 fl.; Ioan Tamasi, econ., Vidacutul

rom. 50 cr.; Sava Şârbu, econ., Vetel 1 fl.; Ioan Pomerac, Ioan Stoia, econ., Haşag, câte 50 cr.; Maria Filip, econ., Săcădate, Dumitru Paraschiv, econ., Petrilla, Ioan Ganea, econ., Sibiiu, câte 1 fl.; Nicolae Stan, econ., Stenea 50 cr.; Dionisie Cormean, econ., Apadia 5 fl.; Johann Sill, econ., Cisnădie 1 fl.; Coman Crisbom, econ., Ocna 50 cr.; Agneta Hien, econ., Ruşi 1 fl.; Michael Fröhlich, econ., Sibiiu 50 cr.; Wilhelm Wilden, econ., Sibiiu, Irimie Muntean, econ., Ibişdorf, Dionisie Reşiuţa, econ., Mediaş, câte 1 fl.; Achim Giurgiu, econ., Ocna 50 cr.; Simeon Valean, econ., Ruşi 1 fl.; Vasiliu Szilagy, econ., Mogyoros 50 cr.; Andrei Nicoară, econ., Mogyoros, Dragotă András, econom, Merişor, câte 1 fl.; Ioan Dăbucean, econ., Reketyfalva 1 fl. 50 cr.; Vicenţie Bălos, econ., Toracul mic, Petru Grama, econ., Blaj, Ioan Monea, econ., Veneţia inf., Savina Sima, econ., Mândra, Ioan Horoiaşi, econ., Perşani, Georg Altner, econ., Batos, câte 1 fl.; Ioan Cătană, econ., Körtekapu 50 cr.; Vajda György, econ., Körtekapu, Ràcz György, econom, M.-Bőlkeny, câte 1 fl.; Mihailă Lupu, econom, Felfalău 50 cr.; György Vajda, econ., Saromberke 1 fl.; Szabó András, econ., Saromberke 50 cr.; Ioachim Cărpinişan, econ., Deal, Dionisie Pop, econom, Czintos, Nicolae Herbai, econom, Dobra, Nicolae Coldea, econ., Curciu, câte 1 fl.; Nicolae Lup, econom, Curciu 50 fl.; Nicolae Brătean, econ., Dârlos 50 cr.; Nicolae Ilisiu, econ., Cebea, Ioan Nasta, econ., Băiţa, Alexandru Albon, econ., Patalka, Makoldy Sándor, econ., Sibiiu, câte 1 fl.; N. F. Negruţ, proprietar Gherla 12 fl.; Zsukutz Cristina, econ., Budiucz 1 fl.; Căluţiu Simeon, econ., Dicső-Szt.-Márton 2 fl.; M. Niederreiter, H. Rieger, economi, Sibiiu, câte 1 fl.; Nicolae Muntean, econom, Ocna 50 cr.; George Valea, econom, Csolmán 3 fl.; Ioan Munzat, econom, Szováros, Ioan Chisăliţă, econom, Mediaş, Ioan Muntean, econom, Roşia, câte 1 fl.; Indrei Hurmezan, econom, Sângeorgiul de Câmpie, Ana Mărdinean, econoamă, Ocna, câte 50 cr.; Nicolae Lazar, econom, Mohu, Aron Maer, econom, Câmpeni, câte 1 fl.; Mátéh Mozes, econom, Haşfalău 50 cr.; Petru Precup, econom, G. Oroszfalu, Petru Mărginean, econom, Murăs-Sântjacob, câte 1 fl.; Petru Dărăban, econom, Apa 50 cr.; Nuţiu Bumb, Ioan Refan, economi, Seini, câte 1 fl.; Lica Barbur, econom, Remetemező, Johann Kraus, econ., Martinsdorf, câte 1 fl.; Catarina Schmiedt, Ion Stoica, economi, Martinsdorf, câte 50 cr.; Ioan Takáts, econom, Zsigore, Nemes Ede, econom, Baia de Criş, Kerha Daniel, econ., Abrud, Aron Domşa, econom, Şeica mare, Hermina Rácz, econoamă, Deva, Todor Popovici, econom, Rişculiţa, George Baciu, econom, Orăştie, George Suciu, econ., Armeni, câte 1 fl.; Ioan Muntean, econ., Cichindeal 50 cr.

Breter Lajos, econ., Reghin 2 fl.; Rafila Morar, econoamă, Ocna 50 cr.; Vasilie Marcu, econ., Mihalţ, Zaharie Drăgan, econ., Czelina, Candid Candidenescu, econom, Şaldorf, Deak János, Ujlaki István, economi în Reghin, Somodi István, econ., Sângiorgiu-de-Câmpie, Rechita János, Alexe Dărăban, Ilie Câmpean, economi în Someşul-de-câmpie, Ioan Turc, Toader Duşan, Iuţiu György, economi în Şopteriu, Domokos Pál, Domokos Karl, economi în Sibiiu, Maria Schuberth, econoamă, Sibiiu, Feruţa Câmpean, econ., Mediaş, Stefan Ilea, econ., Mihalţ, Ioan Popa, notar, Boiţa, Iosif Popescu, inginer, Doftana, câte 1 fl.; Ioan Babeţiu, econ., Daneşti 50 cr.; Csuda Tamás, econ., Reghin, George Hanteu, econ., Czelina, George Schuster, econ., Mihăeşti, câte 1 fl.

F. Caleman, econ., Reghin, D. Cristea, econ., Ocna, Ioan Sânt, econom, Mező-Bodón, Iosif Totean, econ., Ocna, David Onc, econ., Mihalţ, Ana Fugaciu, econoamă, Mihalţ, Ana Vasiu, econoamă, Drimbari, Alex. Conta, econ., Bazea, câte 1 fl.; P. Colcea, econ., Zacul 50 cr.; Marian Pascu, econ., Hogar, Nicolae Jiga, econ., Bretea, Span Barac, econ., Alămor, Sam. Bulea, econ., Presaca, G. Mitea, econ., Presaca, Teodor Suciu, Iacob Pop, economi în Kersed, Lud. Conta, econ., Bazed, Ioan Nicula, econ., Stupini, Vasilică Dimbean, econ., Silvaş, câte 1 fl.; Coman Ciocan, econom, Săcădate 50 cr.; George Macriş, econ., Cornăţel, Carolina Sântpălean, econoamă, Haró, Scarlat Şoapca, econ., N.-Ág, Ioan Coania, econ., Caltvasser, Ana Hilla, econoamă, Caltvasser, Vasilie Vladovici, econ., Caltvasser, Demian Macaveiu, econ., M.-Kövesd, Iosif Domocean, econ., S.-Reghin, Iustin Dascăl, econ., Mikalaka, Toader Popoviciu, econ., Szt.-Miklós, câte 1 fl.

Ioan Arion, econ., Ohaba, Stefan Negru, econ., Toracul-mare, Zaharie Gavriil, econ., Ujfalu, câte 1 fl.; Ioan Coroian, econ., Sighişoara 50 cr.; Pavel Stroianu, econ., Ferihaz 1 fl.; Ioan Colceriu, econ., Zacul-român 50 cr.; Ioan Rusan, econ., Sâncel, A. F., econ., Dobra, I. Maier, I. S., D. H., A. Budiu, economi în Bodon, Nicolae Vâja, econ., Boholz, Maria Goaghiu, econ., Sibiiu, G. M. et I. S., econ., Sibiiu, Bucur Achim, econ., Cenade, G. M. et A. C., econ., Şura-mică, câte 1 fl.

Pavel Fara, econ., Guşterița, Mihail Rodean, econ., Ocna, Maria Hader, econ., Armeni, Ilie Luca, econ., Ocna, Ignatie L., econ., Reghin, câte 1 fl.; Lung I., econom, Rehgin 1 fl. 50 cr.; G. Roşianu, Nicolae Săbău, economi în Reghin, câte 50 cr.; David Heraclie, G. I. Teodor, econ. în Reghin, Nicolae Radu, econom, Budiu, Dan. Rusan econ., Balla, P. Seulean, M. Mehes, Nicula Alexandru, econom, Budurlea, Ilie Tăriță, econ., Chesler, câte 1 fl.

Ilisie Neagra, econ., Chesler, M. C., econ., Mediaş, I. Oprian, econ., Buzd, câte 50 cr.; D. Roman, econ., Mediaş 2 fl.; Toma Mija, George Bran, George Balaban, economi în Toderița, câte 1 fl.; Sofia Damian, econ., Feriház 1 fl.; I. Tăvală, Constantin Mares, econ., Săcădate, câte 50 cr.; Simeon Popoviciu, econ., Streiu, Nicolae Angel, econ., Ludoş, I. Beclea, econ., Prisaca, Ilie Farcaş, econ., Hodac, Iosif Ladári, econ., Dobra, câte 1 fl.; N. Adam, econ., Dobra 50 cr.; P. Florian, econ., Racoviţa 1 fl. 50 cr.; David Budariu, econ., Racoviţa 1 fl.; Iosif Luciu, econom, Racoviţa 2 fl.; N. Sârbu, econ., Racoviţa 1 fl.; G. Stoica, A. Sârbu, econ., Racoviţa, câte 50 cr.; N. Vasiu, I. Lupea, econ., Racoviţa, câte 1 fl.; G. Sârbu, econ., Racoviţa 50 cr.

G. Dănilă, învăţător, Racoviţa, Pavel Pripov, econom, Iancahid, Pavel Popescu, econom, Toracul-mic, Vasile Mihâlţianu, econom, Colibele Berghinului, G. G. Maxim, econom, Racoviţă, câte 1 fl.; Perseu, bancă în Seini 7 fl.; Bartolomeiu Sigartău. econ. Somkerek, Petru Macarie econom, Fiscut, Vasilie Hidu, econom, Cichindeal, câte 1 fl.; A. R., econom, Sibiiu 50 cr.; E. G., M. G., G. S., Avram Zunchi, economi în Sibiiu, David Jebeleanu, econom, Soceni, Grig. Viteazul, econom, Teaca, T. Ocolişanu, G. Giulvezan, econom, Toracul-mic, I. Capra, econom, Ocna, T. Holinca, econom, Ujfalău, câte 1 fl.; G. Lăcătuş, econ., M.-Nemegye 50 cr.; I. Vultur, econ., Harasztos 1 fl.; I. Cereanu, econ., Reghin 2 fl.; G. Mirva, econ., Füleháza 50 cr.; F. Bendeanu, econom, Reghin 3. fl. 50 cr.; Lazar Busuioc, econ., Bukosnitza 50 cr.; Todor Iunauca, econom, Verciorova 1 fl.; Ioanes Terebugă, econ., Golcer 50 cr.; Adam Grădină, econ., Boiţă 1 fl.; F. Hoson, econ., Deva 2 fl.; I. Nistor, econ., Ghijasa, D. Comanean, econ., Racoviţa, câte 1 fl.; Popa Crăciun, econ., Racoviţa 50 cr.; G. Z., econ., Mediaş, I. D., econ., Baia-de-Criş, A. G., econ., Mediaş, N. Strugea, I. P. Maxim, N. Fogoroş, T. Sirbu, I. Popa, economi în Racoviţa, câte 1 fl.; A. H., econ., Mediaş 50 cr.; Vasilie Axente, econ., Frâua, Vasilie Micloş, Ioan Soponar, econ. în Sebeşpatac, câte 1 fl.; Nuţiu Chia, econ., Sebeşpatac 2 fl.; Moţa Nicoară, econ., Sebeşpatac 1 fl.; Simion Nastai, econ., Sebeşpatac 1 fl.; Ana Hannea, econoamă, Bendorf, C. B., econ., Sibiiu, Mihaiu Buciu, rotar, Reghin, câte 1 fl.

Crăciun L., econ., Haţeg 1 fl. 50 cr.; I. Colcer, econ., Ó.-Zákod, M. Câmpean, econ., Sighişoara, câte 50 cr.; Z. Moldovan, econ., Socol 1 fl.; Costa Avram, econom, Toracul-mic 50 cr.; Nagy S., econ., M.-Bölkény 1 fl.; S. M., econ., M.-Bölkény 2 fl.; Alex. Truţa, econ., Reghin, Dr. A. T., Reghin, câte 1 fl.; N. N., econ., Sibiiu 4 fl.; S. T., econ., Sibiiu 1 fl. 50 cr.; I. Dan, econ., Rovăşel, Monica Non, econ., Mediaş, N. Bordea, econ., Sibiiu, M. Maniu, econ., Răşinar, S. Surdu, econom, Sibiiu, câte 1 fl.; E. C., econ., Timişoara 50 cr.; C. Drăgan, econ., Săcel, Man Vasilina, econ., Şălcău, C. Silvaşan, econ., Mihalţ, I. Mărginean, econ., Samson, Suciu Gorea, econ., Urişul-de-sus, V. I., econ., Erdő-Szengyel, câte 1 fl.; T. E., econom, Bolhaza 1 fl. 50 cr.; I. Chivoiu, econ., Mardiş 1 fl.; Dem. Todor, econ., Golócz 50 cr.; Emilia Madaraş, econ., Rojtu 1 fl.; V. O., Bürkös 50 cr.; I. Ilieş, econ., Bazéd, T. C.,econ., Sz.-Lüdvég, Nic. Toader, econ., Stupini, F. R., econ., Conţa, Vasilie Radu, econ., Szt.-Mihály, Ioachim

Maier, econ., M.-Fülpös, Iosif Sas, S. F., econ., E.-Csinád, câte 1 fl.; Perseiu, bancă în Seini 7 fl. 50 cr.; G. Bogatul, econom, Sibiiu 50 cr.; Ana Ilie Albu, econoamă, Ocna, Haró Danielné, econ., Ocna, Hilla Floare, econ., Calvaser, câte 1 fl.; Sim. Petraşcu, învăţător, Rucuri, Maior N., econ., Reghin, câte 50 cr.; Todor Halmaciu, econ., Aţel, Köváry Iosif, econ., Abrud, Todor Toraciu, econ., Schiţa-de-jos, D. Nichita, econ., Reghin, câte 1 fl.; Iosif Radu, econ., Dăişoara 50 cr.; Ilie Radu, econom, Sighişoara, G. Bran, econ., Veresmart, Iuliu Orbonaş, econ., M.-Ilia, Alex. Biriş, econom, Gothatea, Stefan Greabu, econ., Sâng.-de-Câmpie, Simion Popa, paroh, Sâng.-de-Câmpie, Stefan Chindea, econ., Tótháza, Irimie Manecan, econ., St.-Mihaiu, Vasilie Petca, econ., Sâng,-de-Câmpie, Nicolae Iancu, econ., Mohu, câte 1 fl.; Ioan Mnntean, econ., Glâmboaca 50 cr.; Grigorie Trastiu, econ., Slatina, T. Arsenie, I. Ciuca, economi în Haţeg, câte 1 fl.; Maxim Dancu, econ., Ţap 50 cr.; Mihaiu Pârvu, econom, Ocna 1 fl.; Herman Kohn, econ., Sibiiu 50 cr.; Mih. Gaban, econom, Crăciunel, Maria Avram, econoamă, Ocna, I. Talabă, econ., Streiu, O. A., econ., Sibiiu, câte 1 fl.; Nicolae Suciu, econom, Baresci 50 cr.; Lina Muţu, econoamă, Mohu, I. Dan Lazar, econ. în Mohu, câte 1 fl.; Marian Bonea, econ., Cincu-mare 50 cr.; Oana Petru, econ., Baresci, Avram Socianu, econ., Baresci, Z. Tatulea, econ., Maceu, Todor I., econ., Haşfalău, I. Uceanu, econ., Racoviţa, Costa Ocolişanu, Pavel Popi, Andreiu Ursu, economi în Toracul-mic, G. L., econ., Sâng.-de-câmpie, Al. Silaşi, docent, Fiskut, Samuil Bucur, econ., Bercheş, I. Radu, econ., S.-Sombor, Daniel Rideli, econ., Rovăşel, F. A., econom, Istvánháza, N. Micu, econ., Ludoş, câte 1 fl.; Gligor Suciu, econ., Golecz 50 cr.; P. Stefănuţ, econ., Golecz, N. Vasiu, economi în Drâmbari, Iosif Cristea, econ., Bendorf, I. Popescu, econ., Boarta, V. Tecsa, econ., Remetea, câte 1 fl.

Ilie Militon, econom, Dobra 2 fl.; N. Chelemen Lazar, econ., Daneş 1 fl. 50 cr.; Maniu Roşca, econ., Răşinari, I. F. Toader, econom, Săcădate, St. Dragoş, econ., Kemény, Boeru G., econ., Sibiiu, A. D., econom, Reghin, D. L., econ., Sibiiu, Dr. P. Popescu, med. în Bucureşti, Ioan Bucur, econ., Săcădate, câte 1 fl.; Ioan Ionaş, econom, Caransebeş 50 cr.; D. Constantinescu, paroh, Ibişdorf 1 fl.; Coste Vasilică, econ., M.-Szt.-György 2 fl.; G. Danciu, econ., Abrud, Simion Comşa, G. Breaz, economi, Mihalţ, M. Göbel, econ., Abrudsat, N. Rocsin, econ., Méhkerek, Pop F., econom, Mesterháza câte 1 fl.; I. Nandrea, econ., Dobra 50 cr.; I. Mariţa, econ., Bastya, Ioachim Popa, ec., Dobra, câte 1 fl.; I. Herbay, econ., Dobra 50 cr.; G. Gheţa, econ., Toracul-mic 1 fl.; Toma Morariu, econ., Vurpăr 2 fl.; I. Banea, econ., Cichindeal 50 cr.; I. Cengeru, ec., Felfalău 1 fl.; I. Borda, econom, M.-Bölkény, T. Russu, econ., Baniţa, I. Lager, econ., Săcărâmb, câte 2 fl.; Mih. Biriş, econom, Arad, Moise Dumitru, econom, Feleag, câte 1 fl.; G. Rucoiu, econom, Feleag 50 cr.; I. Moldovan, econom, Sibiiu, I. V., econom, Aiud, G. Popa, econom, M.-Kemény, Floreà Suciu, econom, Idecspatak, Ana Mohanu, econoamă, Ocna, Gl. Safta,econom, Ocna, W. & L., comerc., Reghin, I. Lungu, Orojan I., economi, Mezőkeménytelke, M. Harşanu, econom, Hodac, câte 1 fl.; M. S., comerciant, Reghin 2 fl.; Lazar Roşculeţ, notar, Satu-nou, I. Buluţ, econom, Bethlen-Szt.-Miklos, Mateiu Çătană, econom, Stenea, T. Sângeorzan, S. Vişan, econom, Szt.-Erked, L. C., econom, Reghin, câte 1 fl.; D. Roman, econom, Mediaş, I. Linţu, proprietar, Caransebeş 2 fl. 50 cr.; L. Simon, proprietar, Sângeorgiu 3 fl.; N. Hulea, notar, Haşag 1 fl. 50 cr.; V. Domşa, paroh, Toracul-mic 4 fl.; Dr. A. Todea, adv., Reghin, I. Furdui, ec., Abrudsat, A. Folyovici, not. public, Aiud, Ilie Branea, econom, Măierău, P. Timar, ec., Măierău, I. Muntean, econ., Tău, Mih. Comşa, econ., Mihalţ, I. Suciu, econ., Hening, V. S., econom, Turda, Ioan Marin, econom, Răşinari, Ilisie Rodean, Nic. Lomneşan, Savu Orăştean, economi, Ocna, câte 1 fl.; Maria Câmpean, econoamă Ocna 50 cr.; «Perşeiu», bancă în Seini 5 fl. 50 cr.; S. Pop, paroh, Mihalţ 4 fl.; I. A., econ., Sibiiu 21 fl. 50 cr.; D. B., econom, Sibiiu, S. Paşcan, econ., Deda, S. Domnariu, Ioan Iacob, economi, Ocna, S. Lederean, econ., Turnişor, S. Oprişor, econ., Ocna, N. Maniţ, econ., Poiana, T. Ţinţaş, econom, Seini, Toma Tanase, econom, Săcădate, câte 1 fl.; Ilie Măniţ,

econom, Ferihaz, Verona Kovács, econ., Daneş, Toma Moga, Todor Moga, economi, Cornăţel, câte 50 cr.; Nicolae Drăghie, econom, Cornăţel, Iacob Suciu, econom, Teaca, Basile Bratfaleanu, econom, Agnita, Simion Ciungu, econom, Racoviţa, Savu Gaften Florea, econom, Pianul-inferior, I. Cristea, econom, Topliţa, câte 1 fl.; Onu Dordea, Nicolae Gişe, Andreiu Gorean, economi, Haşag, câte 50 cr.; Iacob Roman, econ., Orosfája, Clara Zongora, econom, Sângeorgiu-de-Câmpie, N. Moldovan, econom, Caltwasser, câte 1 fl.

Iosif Cârnaţu, econom, Mihalţ, D. F., econom, Alba-Iulia, G. Sandor, econom, Cuieşd, Iosif Merazzi, econom, Caransebeş, I. D., econom, Sibiiu, câte 1 fl.; I. Cristea Costeiu, econom, Ocna 50 cr.; D. Vintilă, econom, Şeica-mare, G. Micu, A. T., economi, Sibiiu, G. Luca lui Mateiu, econom, Ocna, Ticiu Abs., econ., Lunca, I. Motrean, econ., Caransebeş, Avram Şuşterean, econ., Toracul-mare, Toda Bure, econ., Toracul-mic, Paur Fr., Savu Mătoc, economi, Toracul-mare, Vidu Petrovici, econ., Toracul-mic, Teodor Dejan, econ., Toracul-mare, Vasile Velin, econ., Füskut, Teodor Moldovan, ec., Totoiu, P. Silivasan, econ., Mihalţ, P. Buchus, econ., Sok, câte 1 fl.; I. V., econ., Mediaş 50 cr.; Iustin Pop, notar cercual, Fărăgău, Vlad Fr., econ., Reghin, câte 1 fl.; Ioan Rusu, econ., Bothaza 2 fl.; G. Budurleanu, econ., Sz.-Jombor, Simion Muscaniu, econ., Mihálytelke, câte 1 fl.; Susana Ciupe, econoamă, Ţichindeal, C. S., econ., Mediaş, Isaia Popa, paroh, Ocna, Gavrilă Rusu, econ., Uilacul-de-Câmpie, câte 1 fl.; Maria Crăciun econoamă, Şard, Iacob Adam, paroh, Feleag, câte 50 cr.; Miron Meşter, econ., Baiţa, Mihailă Dan, econ., Şard, Simion Nicoară, econ., Ujfalău, câte 1 fl.; I. A., econ., Sibiiu 3 fl.; Iosif Vida, econ., Alba-Iulia, Toma Mecriş, econom, Roşia, L. B., econ., Sibiiu, Ana Fărcaş, Iosif Igne, economi, Glodgilesd, Ionica Crăciun, econ., Ripa-inf. câte 1 fl.; P. Doburta, econ., Oláh-Csesztve 2 fl.; P. Ursan, econ., Cisteiul-român; I. Breazu, ec., Mihalţ, Ioan Danciu, econom, Bretea, Simeon Felia, econom, Abrudsat, câte 1 fl.; Vasile Stajila, econ., Löver, I. Sociu, econ., Reghin, P. Forai, econ., Nemegye, câte 50 cr.; M. H., econ., Sighişoara 1 fl.; «Perşeiu», bancă în Seini 5 fl. 50 cr.; Gavrilă Cioba, econ., Reghin, Ioan Brateanu, econ., Idiciu, Nicolae Oltean, econ., Agirbiciu, câte 1 fl.; Teodor Aţeleau, econ., Mediaş, Nicolae Crăciuneanu, econom Chesler, câte 50 cr.; I. Trifu, econ., Agirbiciu, Ales. Pop, econ., Füscuţ, Teodor Iustianu, econ., Uzdi-Sz.-Péter, câte 1 fl.; I. M, econom, Mediaş 50 cr.; Toader Irimie, econom, Bercheş, Banu Luca, econom, Moeciu, Vasile Bretfeleanu, econom, Orosifaia, H. S., econ., Sâng.-de-Câmpie, Toader Boloş, Vasilică Popa, Monciu Timoteiu, econ., Farkaző, câte 1 fl.; Nicolae Zaiţa, econ., Goleţ 50 cr.; Petru Moter, econ., Timiş-Slatina 1 fl.; Simion Bagia, econ., Petroşniţa, Iosif Stefănuţ, econ., Goleţ, Marcu Nan, econ., Timiş-Slatina, Michaiu Suru, Vichenţie Beleiu, economi, Goleţ, Vasile Balint, econ., Var, Ioan Radoaia, econ., Buchoşniţa, Michai Madincea, econ., Goleţ, Nicolae Verchişan, econom, Buchoşniţa, câte 50 cr.; Michailă Ludwig lui Simion, econ., Gusu, Gr. Grăsam, econom, P. Kalán, Isac Başa, econ., Birtin, Mitru Vălean, econ., Lunca, Pavel Frăţilă, econom, Presaca, Milian Pârvu, econ., Ohaba, A. R., econ., Ocna, Florea Andreiu, econom, Goleţ, «Perşeiu», bancă în Seini, câte 1 fl.; I. Moldovan, econom, Ocna 50 cr.; I. Sibişan, econom, Ocna 1 fl.; I. R., econ., Sibiiu 1 fl. 50 cr.; Veronica Anghel, econ., Ighiu, Iosif Poşa, econ., Sebeşul-inf., D. Dumbrava, econ., Ostrov, câte 1 fl.; L. Simon, econ., Sângeorgiu 8 fl., T. Tornea, econ., Felfalău 1 fl.; I. M., econ., Reghin 2 fl. 50 cr.; I. T., econ., Reghin, 2 fl.; Marcu Stefănuţ, econ., Goleţ, Ioan Albu, econom, Geoagiul-de-sus, câte 50 cr.; Oprea Todor, econ., Liget 1 fl.; A. F., econ., Aiud, T. Popescu, econom, Ripa-de-jos, câte 2 fl.; I. Idvoreanu, econ., Jancahid 50 cr.; Ioan Nascu, preot Jabeniţa 1 fl.; Ioan Linţu, agent, Caransebeş 4 fl. 50 cr.; Isaia Popa, paroh, Ocna 1 fl. 50 cr.; Dr. A. Todea, adv., Reghin 4 fl.; Ioan Slăvescu, paroh, Mohu, Savu Mitea, econ., Ocna, câte 1 fl.; Isaia Popa, paroh, Ocna 2 fl.; I. Raţ, I. Popa, economi, Ocna, M. Stăneasa, I. Avrigeanu, economi, Sibiiu, câte 1 fl.; Achim Smaia, econ., Bucosniţa 50 cr.; Longin Văcariu, econ., Valişoara 1 fl.; Lazar Harmatea, econ., Petroşniţa, I. Balascu, econ. Dalcs

câte 50 cr.; Ilie Spanei, econ., Slatina 1 fl.; Elisei Stiopu, comerc., Jáz, Eman. Agescu, econ., Slatina, Pavel Mihuţa, econ., Caransebeş, Avram Babeu, econ., Slatina, I. Sbagău, econ., Rueni, câte 50 cr.

Maria Bânda, econoamă, Slatina, Ales. Popoviciu, notar, Carpa, câte 1 fl.; Maria Vesc, econoamă, Dobra 50 cr.; Costan Muntean, econ., Mehes, Simeon Gogancea, ec., Sz..Mihálytelke, Simion Buzan, econ., Kissármás, Dumitru Bizovan, econ., Gura-Dobra, câte 1 fl.; Toma Sindre, econom, Dobra 50 cr.; Dumitru Rodean, Poiana 1 fl.; Aron Herbai, econ., Dobra 50 cr.; G. Stirb, econ., Santuhalma, I. Bogdan, econom, Farago, câte 1 fl.; Eugeniu Marinovits, proprietar, Sas-Reghin 2 fl.; Vasile Grama, econ., Hétbük, Ilie Teleceanu, econ., Felső-Oros, câte 1 fl.; Ioan G. Cosean, econ., Reghin 1 fl. 50 cr.; M. Cătană, Mihail Slecta, economi, Reghin, Dănilă Rusu, econ. Ujlak, câte 1 fl.

G. Simu, cooperator gr.-cat., Maros-Gezse, Ana Simeon, econoamă, Mohu, câte 1 fl.; Nicolae Dănilă, econ., Mohu 50 cr.; Mih. Ciorboş, econ., Batarcs 2 fl.; Stefan Burunb, econ., Batarcs 1 fl.; George Partia, econ., Ocna 50 cr.; Ios. Martin, econom, Seini, Vas. Serbovan, Vas. Bânda, econ. în Toracul-mare, Ana Colea, econoamă, Toracul-mic, Ioan Jurca, econ., Abrudsat, Nicolae Băilă, econ., Rovăşel, David Terfăloagă, paroh, Reşiţa-montană, D. Făgeţan, econ., Agârbici, Safta Pârvu, Paraschiva Popa, econoame în Ocna, I. Popa, econ., Ocna, câte 1 fl.; Ioan Moldovan, econ., Szt.-Imre, 50 cr.; Savu Tudur, econ., Cornăţel 1 fl.; «Perşeiu», bancă în Seini 5 fl. 50 cr.; N. Hulea, econom, Haşag 1 fl. 50 cr.; Gergeanu H., econ., Kis-Filpős 1 fl.; G. Henigan, econ., Mediaş 2 fl.; F. Fridan, econ., Mediaş, Martin Bucşa, T. Buzdea, economi în Jancahid, Vichentie Ioanuţ, econ., Toracul-mic, Ioan Crăciun, Alsó-Répa, L. Conţa, econ., Sâng.-de-Câmpie, A. Barchilic, econ., Blaj, câte 1 fl.; R. C., econ., Năsăud 50 cr.; I. Sasu, econ., Rovăşel 1 fl. 50 cr.; Petru Lupa, econ., Golet, Petru Raia, econ., Petroşiţa, câte 1 fl.; S. Goiţu, econ., Goleţi 50 cr.; Ioan Rotar, econ., Gurghiu 2 fl.; Vasilie Cloţanu, econ, Ibişdorf 2 fl. 50 cr.; N. Durlosianu, econ., Ibişdorf 50 cr.; D. Roman, econom, Mediaş 4 fl.; M. Stanciu, econ., Ibişdorf, Sebastian Guţa, econ., Lunca, câte 1 fl.; Ana Purcariu, econoamă, Armeni 2 fl.; T. Savu, econ., Spatac, Vasilica Chira, econ,, Unomező, câte 1 fl.; N. Oana, econom, Sibiiu 2 fl.; D. Roman, econ., Mediaş, B. Lupescu, econ., Roşia, T. Simedre, econ., Dobra, câte 1 fl.; Ioan Sniaga, econ., Dobra, Danilă Borda, econ., Reghin, Cleonic Draghiţa, econ., Tău, câte 2 fl.

Teodor Drăghiţă, econ., Tău 50 cr.; Nicolae Sârbu, econ., Poiana 1 fl. 50 cr.; I. Tomuţa, econ., Reghin, Stan Demetriu, econ., Seini, Pavel Tripon, econ., Iancahid, câte 1 fl.; I. Selagianu, econ.. Botháza 2 fl.; Paraschiva Drăghici, econoamă, Haşag 50 cr.; Ioan Lintu, librar, Caransebeş 13 fl. 50 cr.; T. Muntean, econom, Drambar, V. Roşca, G. Munteanu, economi în Hening, Ana Sălcău, econ., Mihalţ, Reveica Runcan, econoamă, Holdea, I. L., econ., Reghin, câte 1 fl.

Isaia Popa, paroh, Ocna 4 fl.; Iosif Sanca, econ., Vaidei, Chita Negru, econom, Cosmatelke, câte 1 fl.; Stefan Pop, paroh, Mihalţ 4 fl.; Ioan Linţu, agent, Caransebeş 4 fl. 50 cr.; Ioan Ternoveanu, propr., Abrud 2 fl.; Alexandru Pop, propr., Tothaza 1 fl.; Ioan Jurca, propr., Răvăşel 50 cr.; P. Barbu, proprietar, S.-Reghin 1 fl.; C. Prie, propr., Săcădate 2 fl.; Vasile Coloşi, propr., Săcărâmb 1 fl.; A. Bersanu, propr., Haţeg, 5 fl.; Tecşa Gavrilă, propr., Felgyogy 1 fl.; D. Roman, propr., Mediaş 4 fl.; «Perseiu», bancă în Seini 10 fl.; Antonie Şuba, econ., Gurasada, Nistor Florea, econ., Gothatea, câte 50 cr.; G. Florea, econ., Ohaba, Trandafir Hoboar, econ., Bastea, Iosif Sasu, econ., Topliţa, A. Bartu, econ., Baia-de-Criş, A. Bunea, econ., Mercurea, Elis. Negru, econ., Dobra, Ioan Savu, econ., Ulieş, Ioan Nandra jun., econ., Dobra, câte 1 fl.; Ioan Bretoţian, econ., Gurasada 50 cr.

N. Hulea, econ., Haşag 2 fl.; Zah. Mensar, econ., Daia, N. Ticuţa, econ., Keteu, Stefan Bărbat, econ., Sighişoara, Mih. Vodă, econ., Toplicza, Ilie Chereches, Vas. Ciorgodi, economi în Ocna, N. N., econ., Reghin, câte 1 fl.; C. Prie, paroh, Săcădate 3 fl.; L. Albu, econ., Ocna 50 cr.; G. Iacob, econ., Ocna, N. Opriş, econ., Şura-mare,

câte 1 fl.; Ioan Linţu, agent, Caransebeş 11 fl. 50 cr.; Stefan Pop, par., Mihalţ 4 fl.; P. P., econ., Baia-de-Criş, Maria Prie, econ., Săcădate, I. Popoviciu, econom, Bendorf, M. Ardeleanu, econ., Gurasada, I. Frăţilă, econ., Veseud, C. Marcu, econom, Poiana, I. Sava, econom, Reghin, câte 1 fl.; P. Barbu, adv., Reghin 3 fl.; Iuliu Musta, paroh, Glâmboaca 7 fl. 50 cr.; Dr. A. Todea, adv., Reghin 8 fl.; Maria Stoiţa, econ., Sibiiu 1 fl. 50 cr.; Moisiu Crucian, econ., Lodorman 1 fl.; Alexiu Berinde, prezid. soc. «Perşeiu» în Seini 12 fl. 50 cr.; I. S., econ., Cornăţel 1 fl.; Ioan Ilie Bucşa, econ., Mohu 50 fl.; Nicolae Savu, econ., Sibiiu, Achim Muntean, Ioan Ordeanu, economi în Kontza, câte 1 fl.; G. Morariu, econ., Sibiiu 3 fl. 50 cr.; I. C., econ., Sibiiu 1 fl.; Isaia Popa, paroh, Ocna 8 fl. 50 cr.

Ludovic Simon, propriet., Sângiorgiu 8 fl.; Ioan Linţu, agent, Caransebeş 5 fl. 50 cr.; B. L., econ., Veseud, G. Stoichiţă, econ., Racoviţa, Ioan Macaveiu, econ., Şaldorf, G. O., econ., Baia-de-Criş, câte 1 fl.; Ambrosie Bârsean, primar, Haţeg 2 fl.; Ioan Dan, econ., Şard 2 fl. 50 cr.; Nicolae Meteş, econ., Ludoş 1 fl.; Al. Berinde, protopop, Seini 3 fl.; A. Todea, propriet., S.-Reghin 9 fl. 50 cr.; I. Şandru, econ., Dupusdorf 50 cr.; Ioan Ţica, econ., Copşa-mică, Iacob Vultur, econ., Uifalău, N. Păcurariu, econ., Racoviţa, câte 1 fl.; I. Grădinar, econ., Veseud, N. Munteanu, econom, Guşteriţă, câte 50 cr.; I. A. Cristea, econ., Ocna 1 fl.; Ludovic Simon, propriet., Sângiorgiu 10 fl. 50 cr.; Isaia Popa, paroh, Ocna 25 fl.; A. Todea, proprietar, Reghin 8 fl.; A. Berinde, pres. «Perşeiu», Seini 10 fl.; Isaia Popa, paroh, Ocna 8 fl. 50 cr.; Iulian Ianculescu, propr., Lugoş 1 fl.; I. Armaşan, econ., Sibiiu 2 fl.; S. D., econ., Nemegye 50 cr.; M. M., econ., Alba-Iulia, N. Dobrota, econ., Cornăţel, Chiridon Ganea, econ., Fofeldea, câte 1 fl.; Aron Domşa, paroh, Şeica-mare, Al. Berinde, paroh, Seini, câte 2 fl.; D. Roman, propriet., Mediaş 6 fl. 50 cr.; Al. Foliovici, propriet., Aiud, V. Domşa, paroh, Toracul-mic, câte 1 fl.; Simion Mihailă, econ., Dăişoara 50 cr.; Ludovic Simon, propr., Sângiorgiu, Stefan Pop, paroh, Mihalţ, câte 2 fl.; N. Doctor, econom, Haşfalău 4 fl.; Dr. A. Todea, advocat, Reghin 6 fl. 50 cr.; Ioan Linţu, agent, Caransebeş 16 fl.; Ioan Şandru, senator, Sighişoara 3 fl. 50 cr.; N. Aleman, econ., Racoviţa 2 fl.; A. Cutean, propr., Deva, Stefan Deac, propriet., Sibiiu, câte 1 fl.; Ios. Mircea, econ., Alvincz 2 fl.; I. Fulea, econ., Ludoş, Ioan Bucur, econ., Sacădate, câte 1 fl.; I. et L., econom, Sibiiu, 2 fl.; A. Berinde, prez. «Perşeiu», Seini 10 fl. 50 cr.; N. Braşovean, muzicant, Sibiiu 1 fl.; Iuliu Musta, paroh, Glâmboaca 12 fl. 50 cr.; I. Jurca, econ., Rovăşel 2 fl.; S. Pop, paroh, Mihalţ 33 fl.; L. Simon, propr., Sângiorgiu 4 fl.; R. Popa, econ., Ocna 1 fl. 50 cr.; I. Vlad, econ., Şelcău 2 fl.; P. Barbu, advocat, Reghin 4 fl.; Dr, V. Lucaciu, paroh, Şişiesti 2 fl.; D. Roman, cand. de adv., Mediaş 6 fl.; N. Doctor, paroh, Haşfalău 1 fl. 50 cr.; R. Crainic, protopop, Dobra 6 fl.; Ioan Linţu, exactor, Caransebeş 8 fl.; A. Dancăş, primar, Răşinari 3 fl.; N. Hulea, notar, Haşag 50 cr.; Al. Neagoe, propr., Buia, Ioan Raţiu, adv., Turda, câte 1 fl.; Iuliu Musta, par., Glâmboaca 3 fl.; Al. Berinde, paroh, Seini, Ioachim Fulea, adv., Sas-Sebeş, L. Simon, propr., Sângiorgiu, S. Pop, paroh, Mihalţ, câte 2 fl.

L. Negrilă, econ., Sibiiu 1 fl. 50 cr.; C. Fleschin, econom, Răşinari 2 fl.; M. S., econ., Sibiiu 2 fl. 50 cr.; Al. Spernovean, econ., Ningra 1 fl.; D. I., econ., Sibiiu 2 fl.; Ioan Micu jun., econ., Cornăţel 50 cr.; Ioan Liula, econom, Săcădate 50 cr.; P. Oprea Mihu, econom, Cornăţel 1 fl.; Ioan Toderaş, econ., Băiţa 1 fl.; Ioan Bela Nichi, econ., Rovăşel 50 cr.; Ioan Vulcea, econom, Mardeş 1 fl.; Ioan Radu, econom, Pianul-super., 2 fl.; Iosif Preharie, econom, Lăpuşul-de-jos, Olar Sofron, econ., Tisa, D. Fărcaş, econ., Lăpuşul-de-jos, G. Olariu, econom, Boiu-de-jos, câte 1 fl.; Patrichie Timar, econ., Mediaş 3 fl.; N. Spătar, econ., Mediaş 1 fl. 50 cr.; Savu Sântea, econom, Mediaş 50 cr.; N. Barbu, econom, Mediaş 1 fl.; A. Berinde, paroh, Seini 2 fl.; Ganea Iosof, econom, Haţeg 1 fl.; N. Doctor, paroh, Haşfalău 1 fl. 50 cr.; A. Todea, advocat, Reghin 7 fl. 50 cr.; R. Crainic, protopop, Dobra 4 fl.; F. Longin, advocat, Deva 2 fl.; L. Simon, proprietar, Sângiorgiu 1 fl.; G. Manu, advocat, Dej 1 fl.; I. Jurca, econom, Rovăşel

3 fl.; T. Ciufudeanu, econ., Sorosteiu 1 fl.; I. A., econom, Sibiiu 3 fl. 50 cr.; I. Linţu, esactor, Caransebeş 8 fl. 50 cr.; I. Şandru, senator, Sighişoara 2 fl.; Al. Berinde, pres. «Perşeiu», Seini 13 fl.; Mihail Deac, econom, Şardul-nou 1 fl.; N. Topârcean, econom, Alămor 1 fl.; N. Oprişor, econom, Ocna 50 cr.; T. Câmpean, econom, Sibiiu 3 fl.; I. Buzda, econ., Şard 2 fl.; N. Doctor, econ., Haşfalău 2 fl.; D. Cutean, econ., Săcădate 1 fl.; D. Roman, proprietar, Mediaş 4 fl. 50 cr.; L. Simon, econom, Sângiorgiu 5 fl.; P. Barbu, adv., Reghin 2 fl.; A. Bersan, econ., Haţeg 2 fl. 50 cr.; I. Şandru, senat., Sighişoara 3 fl.; I. Linţu, econ., Caransebeş, N. Pop, econ., Reghin, câte 2 fl.; I. Coman, Sibiiu 2 fl. 50 cr.; I. Vlad, econ., Sibiiu 4 fl.; I. Moldovan, econ., Tătârlaua 3 fl.; Diverşi economi, Sibiiu 21 fl. 50 cr.; D. Pincă, econ., Cergău 2 fl.; I. Musta, paroh, Glâmboaca 29 fl. 50 cr.; Diverşi economi, Sibiiu 46 fl ; Diverşi economi, Sibiiu 7 fl. 50 cr.; I. Linţu, exactor, Caransebeş 27 fl.; I. R., econ., A.-Iulia 1 fl. 50 cr.; Diverşi economi, Sibiiu 51 fl.; A. Naita, econom, Răşinari 3 fl.; Diverşi economi, Răşinari 69 fl. 50 cr.; Eva Comănescu, econ., Sibiiu 2 fl.; 50 cr.; Emil Vintilă, econ., Sibiiu 1 fl.; O. Neamţu, econ., Armeni 3 fl.; L. Negrilă, econ., Ocna 2 fl. 50 cr.; T. Manciu, econom, Fofeldea 1 fl.; L. Simon, econ., Sângiorgiu 2 fl.; A. Berinde, preot, Seini 3 fl.; Iuliu Musta, preot, Glâmboaca 16 fl.; D. Roman, proprietar, Mediaş 13 fl.

V. Olteanu, advocat, Blaj 4 fl. 50 cr.; I. Ienciu, notar, Ţichindeal 6 fl.; «Perşeiu» bancă în Seini 6 fl.; D. Breaz, econ., Mihalţ 3 fl. 50 cr.; Farkas Preda, econ., Cosma 2 fl.; Ioachim Ursulescu, econ., Borlova 1 fl.; Ioan Caraban, econ., Alvincz 1 fl.; I. Jurca, econ., Răvăşel 4 fl. 50 cr.; Ioan Linţu, agent, Caransebeş 10 fl. 50 cr ; L. Simon proprietar, Sângiorgiu 2 fl.: D. Roman, proprietar, Mediaş, 2 fl.; R. Crainic, protopop, Dobra 9 fl.; C. Prie, paroch, Săcădate 50 cr.; A. Todea, advocat, Reghin 11 fl. 50 cr.; A. F., proprietar, N. 4 fl. 50 cr.; N. N., econ., Sibiiu 3 fl. 50 cr.; N. N., econom, Sibiiu 2 fl.; A. Berinde, preot, Seini 5 fl.; Isaia Popa, preot, Ocna 5 fl. 50 cr.; Toma Popa, econom, Ilimbav, Ioan Popa, econom, Caltwasser, Chirilă Cristea, econom, Ujfalău, Ioan Grecu, econom, Boiţa, Pavel Zachei, econom, Prijoiu, Nicolae Tilicea, econom, Daneş, Tan. Moldovan, econom, Kis- Czeg, Radu Bârsan, econom, Curcin, câte 50 cr.; N. Vestemean, econom, Sadu 1 fl.; Iordan Lupu, econom, Săcădate 1 fl.; N. Racoţa, econom, Şeica mare 1 fl.; Z. Barbu, econ., Haşfalău 1 fl. 50 cr.; Stefan Aron, econom, Şomcut 1 fl.; Achim Roman, econ., Dupuşdorf 1 fl.; Ios. Catinean, econ., Bucoveţ 3 fl.; I. Linţu, agent, Caransebeş 6 fl.; N. Radu şi N. Tomuţa, econ. în Stenea, câte 2 fl.; I. Ionaşel, econ., Caransebeş 1 fl.; «Persei», bancă în Seini 7 fl. 50 cr.; Axente Budiu, econ., Glogovetz 1 fl.; I. Besteleaga, econ., Caransebeş 1 fl.; Lina I. Macaveiu, econ, Ocna 3 fl. 50 cr.; St. Pop, paroh, Mihalţ 1 fl.; R. Crainic, prot., Dobra 9 fl.; N. Maneguţ, protopop, Oşorheiu 3 fl.; I. Linţu, agent, Caransebeş 14 fl. 50 cr.; Iuliu Musta, agent, Glâmboaca 2 fl. 50 cr.; «Perseiu», bancă în Seini 10 fl. 50 cr.; N. Curtean, econom, Ocna 1 fl. 50 cr.; Sofia Silvaşan, econ., Mihalţ, I. Boloş, econom, Farkaszó, câte 1 fl.; Isaia Popa, paroch, Ocna 7 fl.; N. Candrea, econ., Vidra de jos 1 fl.; L. Simon, econ., Sângiorgiu de câmpie 4 fl.; Iuliu Petric, adv., Bocşa montană 3 fl. 50 cr.; D. Roman, adv., Mediaş 4 fl. 50 cr.; I. Linţu, esactor, Caransebeş 13 fl.; Vasile Covrig, econom, Ripa de jos, N. Maniu, econ., Cicheriu, Maria Raita, econoamă, Ruşi, Vicente Nicnla, econom, Hoaldea, I. Balteş, econ., Ocna, câte 2 fl.; G. Popovici, econ., Ripa, I. Macelar, econ., Mercurea, G. Telescu, prot., Arad, I. Olar, econ., Ocna, câte 1 fl.; Sim. Vladonia, econom, Şura mică 1 fl. 50 cr.; Dr. Abs. Todea, adv., Reghin 16 fl.; Ioan Linţu, agent, Caransebeş 4 fl. 50 cr.; A. Berinde, protopop, Seini 3 fl.; R. Crainic, protopop, Dobra 4 fl. 50 cr.; I. Popescu, paroch, Topliţa 5 fl.; N. Topârcean, econ., Ocna 3 fl.; V. Domşa. paroch, Torac 2 fl.; D. Roman, advocat, Mediaş 11 fl.; L. D., econom, Sibiiu, I. Ocinic, econom, Sibiiu, T. Mărginean, econom, Blăjel, N. Frăţilă, econom, Caltwasser, N. Muntean, econ., Boian, V. Curta, econ., M. Bodon, câte 1 fl.; I. Milea, econ., Vestem 1 fl. 50 cr.; I. Linţu, agent, Caransebeş 4 fl.; «Perşeiu», bancă în Seini 17 fl. 50 cr.; I. P. Barbu, adv., Reghin 3 fl.; D. Roman, advocat, Mediaş 4 fl.

50 cr.; Iuliu Dan, protopop, Făgăraş 7 fl. 50 cr.; Dr. Abs. Todea, advocat, Reghin 7 fl. 50 cr.

N. Poplăcean, econ., Răşinari 1 fl. 50 cr.; T. Onişor, econ., Blaj, M. Rodeanu, econ., Ocna, Ioan Petrişor, econ., Socol, Aron Domşa, paroh, Şeica-mare, Iosif Pancu, econ., Alba-Iulia, câte 1 fl.; N. Maneguţ, paroh, Poiana 5 fl. 50 cr.; P. Seretean, econ., Tău 1 fl.; N. Comşa, econ., Veseud 3 fl.; C. Prie, econ., Săcădate 1 fl.; Iuliu Musta, paroh, Glâmboaca 24 fl. 50 cr.; I. Linţu, agent, Caransebeş 22 fl.; Stefan Pop, paroh, Mihalţ 5 fl.; I. Rotar, econ., Aiud, Maria Danilă, econ., Sibiiu, câte 50 cr.; Toma Bobeş, econ., Ocna 1 fl.; N. Candin, econ., Mag 2 fl. 50 cr.; T. Chivoiu, econ., Guşteriţă 2 fl.; Achim Manciu, econ., Cornăţel, Ioan Nicula, econ., Săcădate, câte 50 cr.; N. Belascu, econ., Armeni 1 fl.; I. Popescu, econ., Topliţa 3 fl. 50 cr.; S. Căsălian, econ., Viscia, Ana Căsălian, Viscia, câte 1 fl.; Iuliu Branea, econ., Sântpetru 2 fl.; A. Berinde, protopop, Seini 6 fl.; Ioana lui Stefan, econ., Siget 2 fl.; Isaia Popa, paroh, Ocna 4 fl.; I. Linţu, exactor, Caransebeş 6 fl.; George Muncuşiu, econom, Aiud 1 fl.; «Perşeiu», bancă în Seini 12 fl.; A. Berinde, protopop, Seini 4 fl.; Moise Nan, econ., Cartopol-de-jos, Dionisie Popa, econ., Cartopol-de-jos, Ambrosie Pop, econ., Vorţa, câte 1 fl.; Isaia Roşca, econ., Ocna 50 cr.; Moise Dimpaiu, econ., Carmazaneşti 1 fl.; S. Belascu, econ., Haşag 1 fl. 50 cr.; Ioan Linţu, exactor, Caransebeş 4 fl. 50 cr.; A. Todea. adv., Reghin 3 fl.; T. Ilean, econom, Mohu 50 cr.; A. Ghidiu, protopop, Caransebeş 2 fl.; David Gravan, econ., Slatina, I. Mihuţoiu, econ., Caransebeş, I. Bela, econ., Rovaşel, câte 1 fl.; Ioan Linţu, agent, Caransebeş 2 fl. 50 cr.; V. Domşa, paroh, Torac 3 fl.; D. Damian, econ., Sugig 1 fl.; C. Lupu, econ., Săcădate 50 cr.; Nonie Florea, econ., Aţel 1 fl.; Maria Crăciun, econ., Mediaş 2 fl.; Toader Fereian, econ., Dârlos, Maria Şerban, econ., Mediaş, Nicolae Blaga, econ., Chesler, D. Calburian, econ., Copşa, P. Fleşeriu, econ., Petrifalău, T. Petraşcu, econ., Somkerek, câte 50 cr.; V. Rusu, econ., M.-Bodon, N. Corlacin, econ., Lupu, Ioan Tipeiu, prot., Sas-sebeş, câte 1 fl.; Moise Andreiu, econom, Sibiiu 3 fl.; Ioan Linţu, agent, Caransebeş 9 fl. 50 cr.; Isaia Popa, paroh, Ocna 3 fl. 50 cr.; Toma Prundar, econ., Bogara 2 fl.; Romul Crainic, protop., Dobra 6 fl.; Maria Tocen, econ., Vinţul-de-jos, Gregorie Suciu, econom, Abrud, câte 1 fl.; G. Iancu, econ., Săcădate 1 fl. 50 cr.; Fl. Cioara, înv., Curtici 1 fl.; Marin Samargitean, econ., Petea, Iosif Maida, econ., Petea, câte 2 fl.; P. Micu, econ., Galda-de-jos 1 fl.; G. Scridon, econ., Szt.-Iakab, Elena Magda, econ., Ţelina, câte 50 cr.; I. Mărginean, econom, Szt.-Iakob, V. Runa, econ., Deda, Mafteiu Cotoiu, econ., Baniţa, câte 1 fl.; S. Florea, econ., Socol 2 fl.; P. Mureşan, econ., Radnotfaia, Grigorie Kogogean, econ., Rusak, P. Teban, econ., Căpuş, câte 1 fl.; I. Avram, econ., Şaldorf 2 fl. 50 cr.; N. Braşovean, econom, Sibiiu, Alexe Mocşa, econ., Sas-sebeş, câte 50 cr.; Ioan Florea, econ., Alămor 1 fl.; Samoilă Balteş, econom, Sibiiu 50 cr.

Iuliu Musta, agent, Glâmboaca 30 fl. 50 cr.; Iosif Baba, econom, Ghijasa 1 fl.; Iosif Cazan, econom, Răşinari 1 fl.; Petru Trifa, econ., Mihasta 4 fl.; I. Pop, econom, Boiul-mare 4 fl.; Dr. G. Ilea, advocat, Baia-de-Criş 1 fl.; A. Berinde, protopop, Seini 4 fl.; «Perseiu», bancă în Seini 5 fl. 50 cr.; Floare Rusu, econom, Uuilac 1 fl.; Aug. Cheţan, econom, Reghin 50 cr.; I. Popa, econ., Ocna 4 fl. 50 cr.; Teoder Bona, econ., Dobra 2 fl.; Ioan Nistor, econom, Dobra 50 cr.; Ioan Crişan alui George, econ., Lăpugiul-de-jos 2 fl.; Solomon Nicula, econ., Vorţa 1 fl.; Teodor Bisonea, econ., Visca 1 fl.; Martin Bucoviceanu, econom, Coseşti 1 fl.; George Boge, econom, Batruia 1 fl.; Iosif Holdeanu, econom, Sirbi 1 fl.; Tămnaş Sandu, econom, Mező-Band 1 fl.; Samoilă Ciuran, econ., Armeni 2 fl.; Teodor Ganea, econom, Nocrich 1 fl.; Eftimie Boar, ec., Agârbiciu 2 fl.; I. Cucuruz, econ., Bolvasniţa 1 fl.; G. Anderca, econ., Vălişoara 50 cr.; P. Băcilă, econom, Petroşniţa 1 fl.; G. Stan, econom, Jupa 1 fl.; P. Bilcă, econ., Rugi 50 cr.; Ars. Preda, econ., Prişan 1 fl. 50 cr.; Petru Curea, econ., Bucoşniţa 2 fl.; Agasin Dragomir, econ., Armeniş 50 cr.; I. Linţu, econ., Verciorova 3 fl.; Avram Grosian, econ., Ciuta 3 fl.; G. Ladari, econ., Glâmboaca 2 fl. 50 cr.; Atanasie Popovici, econ.,

Obreja 1 fl.; Mateiu Burdea, econom, Vaar 6 fl.; Iuliu Musta, paroh, Glâmboaca 6 fl. 50 cr.; Ioan Cismaş, econ., Bocşa 2 fl.; T. Maer, econ., Relét 1 fl.; Gligor Suciu, ec., Baiţa 1 fl.; I. Cabut, econom, Baiţa 2 fl.; I. Burza, econom, Blăjel 3 fl.; I. Molddvan, econ., Elisabetopol 1 fl.; R. Muntean, econ., Frâua 2 fl.; N. Burgea, econ., Şeica-mare, 2 fl.; Ioan Pop, econom, Vidra-de-jos 1 fl.; Iuliu C. Vlăduţ, econ., Turda 2 fl.; Nic. Codra, econ., Uioara 2 fl.; Ioan Zugrav, econom, Vorţa 1 fl.; Ioan Goie, econ., Vorţa 1 fl.; Crăciun Bota, econ., Dobva 1 fl.; I. Hoadre, econ., Vorţa 2 fl.; Sim. Poplăcean, econ., Slimnic 2 fl.; N. Lazar, econ., Mohu 2 fl.; I. Marcu, econom, Şard 1 fl. 50 cr.; I. Irimie, econ., Cornăţel 2 fl.; Dem. Pop, econom, Faragó 2 fl.; T. Nasta, econom, Baiţa 3 fl.; Sim. Suciu, econ., Sorophäza 1 fl. 50 cr.; Gavril Rusu, econom, Köbölbäza 2 fl. 50 cr.; T. Chirilă, econom, Uriş 1 fl.; «Perseiu», bancă în Seini 12 fl.; Teofil Indrei, econ., Vuiaşd 50 cr.; I. C., econ., Sibiiu 2 fl.; G. Roşianu, econ., Ungurei 1 fl.; Vasile Hotea, econ., Zlatna 1 fl. 50 cr.; I. Balteş, econ., Ocna, 1 fl.; I. Bohar, econ., Obreja 50 cr.; Savu Mitea, econ., Ocna 1 fl.; Niţă Toma Bratu, econom, Ocna 1 fl.; Ioan Linţu, econ., Caransebeş 10 fl.; R. Crainic, protopop, Dobra 11 fl.; V. Moldovan, econ., Ludig 1 fl.; Z. Şopterean, econ., Majos 2 fl.; Leon Muntean, econ., Veza 1 fl.; P. Oltean, econ., Sângiorgiu 3 fl.; Toda Avram, econ., Ludich 3 fl.; Mihai Lupu, ec., Săcădate 1 fl.; Ioan Muntean, econ., Roşia 2 fl.; Gavriil Mera, econ., Biriş 1 fl. 50 cr.; Maria Aldea, econ., Boiul-mic 1 fl.; I. Moldovan, econ., Gurghiu 1 fl.; S. Cioloca, ec., Köher 1 fl.; P. Zbanca, econ., Topliţa 1 fl.; Stefan Prodea, econom, Bogatu 2 fl.; A. Neagoe, econ., Buia 2 fl.; M. Tatu, econ., Buia 3 fl.; T. Hondea, econ., Săcădate 2 fl.; M. Găvosgea, econ., Apoldul-de-jos 2 fl. 50 cr.; N. Cărpinişan, econom, Râhău 50 cr.; A. Berinde, protopop, Seini 2 fl.; «Perseiu», bancă în Seini 7 fl. 50 cr.; I. Linţu, agent, Caransebeş 22 fl. 50 cr.; M. Muntean, econom, Alba-Iulia 1 fl.; Colectanţi prin filiala Braşov 416 fl. 67 cr. — Suma 2735 fl. 17 cr.

NB. Listele colectei s'au reprodus după organul oficial al Asociaţiunii: «*Transilvania*» din anii 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892 şi 1893.

Discursuri ocazionale.

Delegaţii comitetului Asociaţiunii pentru conducerea examenelor publice şi directorii şcoalei, au rostit diferite discursuri la ocazii mai însemnate în vieaţa institutului. In aceste discursuri se cuprind multe principii pedagogice şi îndrumări folositoare, ba indispensabile pentru educaţia femeii române. Pe lângă acestea ca un fir roşu se înşiră în cuprinsul lor aproape toate momentele mai însemnate din vieaţa institutului în cei dintâi 25 de ani. Ţinem deci să le reproducem acì, ca o orientare pentru viitor, cu atât mai vârtos că asupra unor chestiuni, sulevate în deosebi de fericitul istoric *George Bariţiu*, va trebuì negreşit să revină încă Asociaţiunea.

1. La adunarea generală a Asociaţiunii din Sibiiu „despre şcoala superioară română de fete din Sibiiu", în 28 August 1887, de George Bariţiu, secretar I al Asociaţiunii.

P. T.

După câteva discusiuni animate, care au urmat în curs de vre-o 10 ani mai ales în foile noastre periodice literare asupra educaţiunii şi a instrucţiunii ficelor noastre; dupăce ne steteră dinaintea noastră mai multe exemple frumoase şi practice ale altor popoare şi naţiuni conlocuitoare în această monarhie şi mai de aproape în ţările coroanei ungare, membrii Asociaţiunii noastre au început a se convinge uşor, că dupăce aceasta în curs de peste douăzeci de ani a înaintat din modestele sale venite tot numai instrucţiunea sexului bărbătesc, spiritul timpului şi toate împrejurările în care vieţuim ne comandă cu voce tare, ca în fine să ne concentrăm toată luarea aminte şi asupra stării în care se află femeia română pe teritorul ţărilor locuite de Români în lăuntrul monarhiei austro-ungare.

Trei adunări generale bine informate şi pătrunse de importanţa cauzei deciseră una după alta cu voturi unanime, că Asociaţiunea noastră trebue să-şi dedice o parte din averea sa pentru educaţiunea şi instrucţiunea tinerimei de sex femeiesc. Şi că membrii acelor adunări n'au avut înaintea ochilor luarea unei măsuri paliative şi efemere de azi pe mâne, se cunoaşte mai ales din modul cum s'a votat şi decretat înfiinţarea şcoalei şi a internatului de fete, anume atunci când adunarea generală dela Braşov votă dintr'odată suma de 30,000 fl. iară adunarea generală dela Orăştie văzând planurile arhitectonice a înţeles că numai cu aceea sumă nu se poate ajunge scopul îndatăce vom cugetà, că acele institute au să fie de model şi demne de a se măsurà cu altele de aceeaş categorie, nu stete

la îndoială de a mai votà 10,000 fl., şi a autorizà pe Comitetul său ca să facă apel la popor, şi să pună în activitate o colectă de mai multe mii.

In fine cu ajutorul Dumnezeului părinţilor noştri, edificiul este nu numai gata ci şi mobilat, încât internatul şi clasele au putut fi deschise şi impoporate cu tinerime dela 15 Septemvrie n. 1886. Adversităţile şi chiar luptele prin care avù să treacă comitetul Dvoastră până la ajungerea scopului, Vă sunt cunoscute din alte informaţiuni şi mai deaproape din cele date cu mare diligenţă şi cu preciziune atât de cătră direcţiunea şcoalei în I-a sa programă şcolastică publicată pe anul acesta, cât şi din cuprinsul raportului general al comitetului comunicat Dv. cu puţin mai înainte de cătră dl secretar şi coleg al meu.

Mai lipsià însă ca dnii membrii externi împreună cu părinţii şi cu toţi patronii şcoalelor şi ai culturii adevărate să fie învitaţi a venì, a vedeà şi a judecà singuri în persoană despre modul cum s'a întrebuinţat averea Asociaţiunii, sau adecă cum i s'a prefăcut moneta chartia într'un institut solid destinat a fi locuinţă şi adăpost al ştiinţei, al moralei creştine, al muncei şi diligenţei pentru mai multe generaţiuni, pe veacuri înainte.

Aceasta este şi cauza principală, pentru care comitetul mulţămind confraţilor din alte două ţinuturi ale ţării pentru învitarea făcută, s'a simţit obligat a convocà şi astădată adunarea generală la Sibiiu. Comitetul aveà să deà seamă în prezenţa Dv. a tuturor despre modul cum şi-a împlinit misiunea impusă lui şi cum am zice, a face transpoziţiunea obiectului cătră Asociaţiunea transilvană, a cărei proprietate sunt şcoalele cu internatul şi moşia întreagă pe care sunt situate acelea.

Mai înainte însă de a purcede la faţa locului, credem că este în interesul cauzei, ca să întâmpinăm unele păreri discordante, care se mai aud în unele ţinuturi cu privire la institutele acestea.

S'a zis adecă între altele:

1. Că prea grăbirăm cu înfiinţarea de palaturi pentru internat şi şcoale, căci mai suntem încă săraci, să nu prea încordăm aspiraţiunile pecând alte lipse ale noastre sunt legion. Cu capitalul învestit în acest institut mai bine să fi înfiinţat alte vre-o zece şcoale mărunte în vre-o zece ţinuturi ale ţării.

2. Că prea voim să facem aşa curând filosoafe din ficele noastre, ţinându-le câte 9—10 ani la şcoale, mai ales când aceste cursuri lungi costă sume de bani, câte o zestre întreagă.

3. Că taxele la internat ar fi prea mari.

4. Mulţi se tem, că pelângă atâtea învăţături ficele noastre vor alunecà la lux, la mândrii, la spese nebuneşti, din care s'ar trage ruina multor familii.

La obiecţiuni de acestea s'a răspuns de repeţiteori prin presa noastră periodică şi noi bărbaţii nu avem decât să judecăm cu sânge rece asupra lucrului. Să-mi permiteţi însă, ca la această ocaziune pecât de rară pe atât de frumoasă, în loc de a disputà noi între noi, să facem

apel la mame, la femeile noastre cele inteligente din toată ţara, cu privire la toate temerile bărbaţilor. Şi anume:

1. Că înfiinţăm palaturi pentru internat şi şcoale de fete.

Adecă pe feciorii noştri îi trimitem pe câte 10—15 ani în străinătate pela oraşe şi cetăţi mari, ca să-şi continue învăţăturile în gimnazii, în academii, institute militare, seminare, universităţi, care sunt tot atâtea palaturi, dintre-care unele costă sute de mii şi chiar milioane, din contra fiitoarele lor neveste să nu meargă la alte şcoale, decât la acelea, prin ale căror ferestri sparte sar găinile. Care poate să fie în cazuri de acestea armonia în păreri şi în gusturi între bărbaţii, care văzuseră palaturi şi multă lume împărăţie, şi între femei tinere, care înainte de a-se mărità nu ieşiseră din locul naşterii lor? Nu aşa simţià şi judecà o seamă de părinţi înainte de aceasta cu 10 şi cu 25 de ani. În anul 1880 pecând se făcu şi la noi vorbă mai întâi în Analele Asociaţiunii despre înfiinţarea de şcoale superioare pentru fete, aveam sub ochii noştri date autentice, din care ne convingem de exemplu, că în claustrul Ursulinelor de aici între 230 eleve învaţă şi 17 române, anume 6 greco-catolice şi 11 greco-răsăritene, iară în ceealaltă mănăstire a Franciscanelor din deal între 167 de fetiţe erau 15 române, al căror număr îndată în anii următori s'a înmulţit. În anul curent au fost la Ursuline 22 fetiţe române, dintre care în internat 4 greco-catolice şi 5 gr.-orientale, toate celelalte externe. Apoi ambele acele claustre sunt adevărate palaturi. In acelaş an se aflau câteva fetiţe române la şcoalele evangelice de aicì, la claustrele din Alba-Iulia, la Lugoş şi în alte institute mari; iar şcoalele româneşti şi cele evangelice din Braşov încă sunt palaturi, şi nu căscioare cu uşi crepate, cu ferestri de hârtie, nepodite şi cuptoarele în veci fumătoare. Scurt înainte de a-se înfiinţà şcoalele acestea, sute de fetiţe române erau date pela şcoale de alte limbi, din care cauză unele din ele nu mai pot, altele nu mai vor să vorbească limba mamei lor.

Ca să fi înfiinţat în loc de acest institut central cu aceiaşi bani altele vre-o zece mai mici, cred că nu merità vorbă prea multă...

2. Că voim să dăm prea multă învăţătură ficelor noastre.

Rog pe mame ca să înveţe pe bărbaţii lor a citì legea Ungariei şi legea de instrucţiune austriacă, încă şi pe a României şi legile de instrucţiune ale altor state, pentruca făcând comparaţiune să se convingă, că în organizaţiunea şcoalelor şi a internatului nu se află nimic mai mult, ci din contra mai puţin din obiectele prescrise pentru şcoalele de fete după gradaţiunile lor. Apoi iată că ministrul de instrucţiune publică se încearcă chiar acuma, prin decret din 9 Iuliu a. c., să mai supună la reformă nouă şcoalele de fete din ţara întreagă, modificând încâtva împărţirea pe ore şi pe zile a celor 12 până în 17 obiecte de învăţământ. In tot cazul Asociaţiunea noastră va fi silită şi ea să mai înfiinţeze un post de profesor, unul de profesoară şi altul de guvernantă, îndatăce se va uşurà de spesele grele făcute până acum. Noi bărbaţii să căutăm bine

împrejur de noi şi D-V. mamele să ne spuneţi mai des la ureche că valurile civilizaţiunii moderne răpesc şi pe naţiunea noastră spre a o nimicì, dacă vom cutezà să dăm piept cu ele, sau să voim a oprì Dunărea în cursul său. Voim ca fetele noastre să rămâie în urma celor de alte limbi sau şi înapoia fetelor române din ţara vecină? În aşa numitul Orfelinat sau Azilul Elena Doamna se află peste 500 de fete şi nu mai încap, de aceea se mai cer încă 200.000 lei noi pentru lărgirea şi adaptarea lui. Edificiul şcoalei centrale de fete, care este un liceu întreg, cu 10 clase, costă 600.000 lei noi sau 240.000 floreni. Şcoală superioară de fete precum este aceasta a noastră în Sibiiu, au în Bucureşti chiar şi numai lutheranii colonizaţi acolo mai ales de-aici din Transilvania, însă profesoarele lor sunt aduse din Prusia dintre aşa numitele Diaconisse. Şcoale cu internat mult mai pompos şi mai bogat au romano catholicii în România sub conducerea semimonialelor numite Domnişoarele Angle, institut înfiinţat înainte cu 30 de ani numai din colecte de către contesa Ana Engel din Bavaria.

Intr'aceea şcoale centrale de fete cu internate pentru câte 80 de eleve mai are România în Iaşi şi în Craiova, şi cinci preparandii, sau şcoale normale, precum le zic acolo, ale căror edificii nouă costă la 1 milion şi 600,000 franci peste sumele numărate spre acelaş scop cu ani mai nainte. Totodată să ne aduceţi aminte dvoastră mamele, că în veacul acesta, după dumnezeeasca îngrijire de înainte de 39 de ani, nu putem să avem unica ambiţiune de a face din ficele noastre numai preotese, sau numai econoame pe la comunele rurale. In această privinţă a trecut şi poporul nostru prin prefaceri radicale. Ci că doară nu voim ca bărbaţii de naţionalitate română să-şi afle neveste tot numai între femei de alte limbi, că şi în timpurile pe când necum pentru fete, dar şi pentru feciorii noştri, abia ici colea ne erà permis să avem şcoale, iar în şcoale streine, petrecându-şi tinereţele, foarte mulţi se înstrăinau cu totul de-către naţiunea lor. Astăzi avem din fiii noştri ca niciodată în sute de ani trecuţi, sute şi chiar mii de tineri preparaţi în ştiinţe mai înalte, preoţi ieşiţi din opt clase gimnaziale şi 3—4 ani de teologie şi preparandie, oficeri în armată până incluzive la rangul de generali, ingineri, medici, jurişti ca advocaţi şi funcţionari, profesori cu viitor asigurat, alţii aplicaţi prea bine la institute de bani, proprietari de moşii comercianţi, arendatori, chiar şi o generaţiune de profesionişti, cari steteră câte 9—10 ani pe la şcoale înainte de a-şi alege vre-o carieră. Toţi aceştia, voind să facă casă, precum se zice, doresc, prea fireşte, ca inteligenţa femeii pe care vor s-o aibă, să corăspundă la poziţiunea lor socială, să se ştie prezentà, să ştie primì la casă cu demnitatea cuvenită. De unde am voì noi ca să-şi ia neveste aceste clase de români?

Dară sexului femeiesc îi mai stau de aici înainte, pe lângă misiunea dzeiască de a se mărità şi a fi mame şi econoame bune, încă şi alte probleme spre deslegare. Precum la alte popoare, întocmai şi la noi, au început să se înmulţească cazurile, unde fiind mai multe surori în familie, părinţii nu

le pot face la fiecare dote spre a le mărità, ci trebue să-şi ajute şi ele însele cu laboarea şi sudoarea lor, multe ca învăţătoare şi guvernante pe la şcoale de fete, altele ca telegrafiste sau expeditoare la poştă cu facultate de a se mărità şi cu drept de pensiune, şi iarăş altele ca comptabile foarte bune pe la case de comerciu mai mare sau mai de mijloc.

Căci doară nu am voì şi noi românii din această monarhie să recurgem la datina crudă şi barbară, observată până înainte cu 40—50 de ani, atât în unele ţări catolice, cât şi de exemplu în Moldova şi pe aiurea, că din familiile în cari se aflau mai multe fete, să mărite una sau două, iar pe celelalte să le închidă pe toată vieaţa în câte o mănăstire, sau cum am zice, să le îngroape de vii fără voia lor.

Dar în fine, ca să împăcăm pe toţi câţi se tem de femei filozoafe observăm pe scurt, că stă în voia fiecărui părinte a lăsà pe ficele sale, numai atâţi ani la şcoală, pe cât îi convine dânsului după poziţiunea socială ce-i va fi destinată, sau după cât îi permite starea sa materială. Fie însă convins ori şi cine, că deşì va dà pe fica sa măcar numai un an la institutul acesta, învăţătura ce va lua de aici se va cunoaşte pe toată vieaţa.

3. Se zice că taxele la internatul nostru ar fi prea mari.

La obiecţiunea aceasta răspunsul este foarte uşor. Inainte de toate scumpetea şi ieftinătatea este un concept cu totul relativ. Celui milionar de colo nu-i este scump mai nimic, celui sărac îi este scumpă şi pâinea goală de secară. Dar să nu-şi pregete nimeni din noi a întrebà pe la toate internatele publice şi private din tot cuprinsul ţării, pe unde se află de acelea, cât costă întreţinerea unei eleve în oricare din acelea şi se va convinge, că taxele adoptate de cătră comitet sunt din cele mai moderate aşa precum se văd ele publicate în programă şi airea. Noi am cercetat de exemplu în Cluj, unde o doamnă română binevoì a ne informà cu gentileţa proprie dsale, din regulamentele institutelor de acolo şi anume că:

La şcoala superioară de fete din Cluj, înfiinţată numai de 8 ani, subvenţionată de cătră stat cu câte 3500 fl. pe an, având o directoară şi cinci profesoare, taxa şcolastică pe an este, pentru cele din loc 20 fl., din contră pentru cele venite de airea 30 fl., plus 1 fl. 50 cr. înscriere şi bibliotecă, iară pentru locuinţă, vipt, spălat, etc., vadă părinţii unde le vor aflà loc, dară să-şi facă ochii în patru ca să ştie cui plătesc câte 20—25 până în 30 fl. pe lună pentru ficele lor.

Tot în Cluj la internatul Cèlestine Duret-Laporte se plătesc pe câte 10 luni ale anului câte 330 fl. v. a., iară dacă eleva voeşte să înveţe şi muzica 400 fl. v. a. Peste acestea, fiecare elevă trebue să aducă cu sine haine de pat, madraţ, plapome, perini, ştergare, 10 cămeşi, rochioare duzine de batiste şi de ciorapi, serviete, pânzături de masă, filigean, pahar, perii, spălătoriu, adecă cum se zice pe la noi, tot lucruri domneşti, în valoare cel puţin de 200 fl. v. a., pentrucă din toate acestea nu li se dă nimic în institut.

Pe lângă acestea mai plătesc şi alte taxe pentru muzica vocală, dans ş. a.; adună toate la un loc şi vezi dacă nu te scoate la 600 fl. pe an.

Aş mai atinge ceva şi despre şcoala pedagogică sau preparandia de stat dela Cluj pentru femei; cu aceasta însă nu încape nici o comparaţiune, pentrucă în acel internat se primesc elevele numai pe lângă suplică, cu condiţiune ca să se facă învăţătoare şi să se oblige a rămâneà tot învăţătoare, iar mai multe de 15—20 nu se primesc în anul dintâi. Cursul este acuma de 4 ani, şi elevele trebue să fi împlinit etatea de 14 ani, pentruca să poată fi primite, prin urmare să fi terminat cursul şcoalelor primare. In acesta, ca în institut al statului, taxa de internat este numai 200 fl. pe 10 luni, a se plătì în două rate; dar primirea este împreunată cu mari greutăti, mai vârtos pentru fete române, din care cauză, de exemplu, în anul 1887 abia se aflară în propria preparandie între 106 eleve 4, iar în şcoala practică între 68 eleve 6 române. In lipsă de preparandie românească urmările pentru şcoalele româneşti de fete se pot prevedeà. Nu vor trece ani mulţi şi ne vom deşteptà într'o bună dimineaţă pe la şcoalele noastre cu învăţătoare protestante şi israilteme.

Din protocolul congresului naţional-bisericesc gr. oriental dela 1886 aflăm, că până în acelaşi an dintre 778 şcoale din arhidieceză între 15 normale, numai 3 sunt şcoale de fete, în dieceza Aradului dintre 641 sunt 25 şcoale de fete, în a Caransebeşului din 212 numai 9. In şematismul arhidiecezei gr. catolice aflăm numai 4 învăţătoare; din cele trei dieceze gr. cat. nu avem nici o informaţiune în materia aceasta. Să zicem că din vre-o trei mii de şcoale ale ambelor confesiuni, ar merità, pe cum cred eu, numai două mii numele de şcoale şi că dintre aceste două mii numai 500, adecă comunele mai mari, ar aveà câte 80 până la 100 fetişoare de 6—15 ani obligate a merge la şcoală: au nu este datorinţa naţiunei noastre de a îngrijì ca şcoale de acelea să aibă pe lângă învăţători şi câte o învăţătoare pentru cunoştinţele elementare, pentru lucru de mână, pentru dedarea elevelor la regulă şi curăţenie.

Să mai lăsăm însă grijile acestea pedagogice pentru altă ocaziune, iar acuma să ne întoarcem la partea cu totul prozaică a chestiunii, la taxa de 22 fl. în internat. Să binevoiască a merge părinţii şi a vedeà mai întâi internatul, a se informà bine despre îngrijirea părintească şi totodată românească din acela, după aceea să caute în trei ţări ca să afle pentru aceeaşi îngrijire preţuri mai moderate, mai ales dacă vom reflectà, că fetişoarele au după legile naturii, trebuinţe mai multe decât focioraşii.

Fiindu-ne vorba de preţuri, de taxe, ca la Români şi la creştini cred că ne-ar stà foarte bine, dacă am reflectà încă şi la o altă imprejurare şi necesitate umanitară. Să presupunem că după o muncă încordată Asociaţiunea noastră cu comitetul său, impoporând pe deplin acest institut va pune la loc întreg capitalul închis în edificiu şi în mobiliar, sau adecă va îndoì pe cel vechiu; oare însă ne-am ajuns cu atâta? Eu cred că nu. Precum alte institute înaintate bine, aşa şi acesta al nostru, va trebuì să

cugete şi la primirea de fetiţe bune, dară orfane, sau lipsite de orice avere, ca să le deà creştere gratuită, adecă în numele Domnului, pentrucă nici unica să nu ajungă pe strade căzută victima păcatului.

După acestea să trecem la obiecţiunea a 4 şi la părerea cea mai fatală pentru familii.

Da zău, să apărăm pe sexul nostru femeiesc din toate puterile de boala luxului nebun şi criminal, care a ruinat şi exterminat de pe faţa pământului în toate veacurile nu numai atâtea mii de familii strălucite, ci şi naţiuni întregi, domnii şi staturi le-a şters de pe faţa pământului. Oare însă luxul afurisit s'a încuibat în aceste ţări numai de când există în câteva oraşe şi cetăţi şcoale superioare sau şi numai primare pentru fete la diverse naţionalităţi? Tocma din contră, unul din scopurile principale ale şcoalelor de fete este, ca pe cât le permite sfera lor de activitate, să înpuţineze urmările triste ale blăstemului care se numeşte lux, să modereze vanităţile omeneşti, dacă nu le poate paralizà cu totul; iar dacă este ca totuşi să se facă oareşicare lux, să înveţe pe tinerimea femeiască a-l face ele însele, cu mintea lor şi cu mâinile lor, iar nu să se lase a devenì roabe ale modistelor şi femeilor de proletari din capitalele europene.

Să distingem însă prea bine şi să nu încurcăm lucrurile omeneşti. A ţineà locuinţa curată şi aerisită, a-şi ţineà corpul curat, spălat, scăldat, a se îmbrăcà frumos şi cu gust, oricare ştie ce este frumos, toate acestea nu sunt luxuri, ci sunt mai vârtos pentru femeie lucruri de prima necesitate, datorinţa impusă ei prin legile naturii.

Luxul este şi el un concept foarte relativ, în a cărui discuţiune nu mă voiu demite astădată; voi zice numai, că dacă există lux neiertat, lux nebunesc şi lux criminal, apoi eu cred că sunt şi trei specii de lux, nu numai permise, ci şi de laudă, iar pe acestea eu le aflu: 1. In ornamentele bisericeşti făcute spre lauda lui Dumnezeu; 2. Luxul celor bogaţi făcut cu plan precugetat de a dà meşterilor şi artiştilor de lucru şi a-i plătì omeneşte; 3. Cultivarea portului nostru naţional pe cât acela se prezintă simţurilor noastre ca frumos, antic, acomodat şi raporturilor noastre climatice; iar când zic port, înţeleg nu numai vestminte de îmbrăcat, ci şi tot ce este ţesut, cusut, împletit, înălbit, colorat, pentru membrii unei familii române pe acolo, pe unde portul acesta încă n'a apucat a degenerà, a se corcì, a fi lipsit de orice gust estetic, precum vedem cu ochii noştri că se întâmplă, mai ales în acele ţinuturi, pe unde poporaţiunea noastră îl schimbă cu câte un port barbar, cămaşa numai până în şold, groasă, ruă sau nicidecum spălată, pieptare unsuroase, părul capului muiat în unsori; pălăria ca bureţi, cioareci strâmţi, încât adesea fiind chiar noui creapă pe trup; în loc de şerpar lat, de forma antică, ca să apere bine mijlocul, întocmai precum îl purtau odinioară legionarii Romei, numai o cureluşe sau un brâuleţ al unui om sărac de tot; în loc de suman (ţundră, zeche) mai lung ca să ţie de căldură, să şi deà oareşicare vază persoanei, numai câte un mânecar sau aşa numit zăbun scurt ca şi cămaşea care-i

cobeşte a sărăcie, iară în locul unui vestmânt lung şi larg de iarnă, din pănură albă, sau ca cojoc din piei de oaie argăsite bine şi cusute frumos, cu flori şi cu figuri, câte un bundoiu din piei crude, uscate la soare şi foarte necurate; sau trecând la degenerarea portului femeiesc, vedem în locul cămeşilor din pânză de fuior ţesut în casă, largă ca de familii cu avere, croită şi cusută după modele antice, numai cămeşi înguste înseilate simplu, ca şi cum le-ar fi cusut fetiţe de zece ani; în loc de cătrinţe ţesute în casă, din lână, numai şurţuleţe ori rochii din putregaiu de stambă (carton) dela bolte, marfă de lăpădat dela fabrici; sau şi cătrinţe, dar nu de lână, ci tot dela fabrică, din bumbac, şi aşa mai departe în infinit.

Ei bine, toate acele femei şi toţi acei bărbaţi, cari îşi corcesc portul ca de treizeci de ani încoace, n'au învăţat la nici o şcoală, nici românească nici de alte limbi, ci s'au luat unii după alţii ca oile şi ca gâştele, maimuţărind pe cine ştie ce bogătan din comună; de acì încolo bărbaţii începură să vândă lâna nespălată; cânepă şi in au încetat să mai samene iar acuma se miră tot ei, că femeile lor nu mai ştiu de meliţă, de hecelă, de pieptene şi de perie, războiul cu toate părţile sale începând dela suveică, spată şi iţe, pănă la sulul dinapoi a dispărut, furca din brâu este aruncată în pod sau arsă; le-a mai rămas acul pe ici pe colea, ca să coasă câte un petec şi câte un nasture.

Mă întorc iarăş la DVoastră bărbaţi fraţi. Să dăm femeilor noastre ocaziune de a începe să înveţe în şcoală toate acele lucrări, profesiuni şi măestrii, câte convin naturii lor, organismului lor mai gingaş decât este al nostru şi demnităţei lor de femei şi de mame ale familiilor. Numai noi bărbaţii să fim tari destul ca să ne întoarcem din calea pe care am rătăcit ascultând de toţi aceia, cari caută numai să ne deşerte pungile, şi să fim prea încredinţaţi, că atât această şcoală şi acest internat, cât şi celelalte câte le avem puse sub protecţiunea bisericilor şi toate câte ne va ajută Dzeu ca să mai înfiinţăm pentru femei, vor fi tot atâtea baricade ridicate în contra luxului şi a ruinei a familiilor noastre.

«Sed Roma non uno die facta», o zice la ocaziuni mari toată Europa luminată. Să avem pacienţă şi perseveranţă, însă lucrând neîncetat dintr'o generaţie în alta. Femeile noastre de înainte cu mii de ani sunt renumite de laborioase. Impăratul Constantin Porphirogenneta, care domnise în Constantinopole între anii 912 şi 959 scrie în unul din opurile sale istorice ca despre o raritate mare, că s'a văzut în zilele sale la Dunărea de jos dintre Mesia şi Dacia, o femee, care dupăce-şi adăpase calul, voind a se întoarce acasă, a legat căpăstrul dela cal de brâul său cu care erà încinsă, totodată aduceà pe cap o vadră cu apă, apoi tot de brâu aveà furca şi în mână fusul cu care torceà. Scene de acestea se văd în toate zilele şi în toate ţinuturile, pe unde Românii nu sunt amestecaţi prea tare cu alte elemente. Văzut-am nu odată femei ducându-şi în troacă, pe cap, pruncul de ţâţă, torcând din furca dela brâu, mânând şi câteva vite din câmp

acasă. Să-mi arătaţi şi femei de ale altor limbi, care să facă câte trei lucruri dintr'odată.

Şi acuma, dupăce reflectarăm la temerile unora, relative la şcoale superioare şi şcoale centrale, comitetul Vă roagă ca să binevoiţi a trece în casele vecine Nr. 8, ca să vă luaţi în seamă proprietatea.

2. La încheerea festivă a anului şcolar în 29 Iunie 1888, de Ioan Popescu, profesor seminarial, delegatul comitetului Asociaţiunii.

P. T.

La ocaziunea aceasta solemnă, fiind întruniţi pentru a încheià anul scolastic, fie-mi permis, ca în calitate de delegat al comitetului Asociaţiunii, care a înfiinţat şi susţine şcoala aceasta, să rostesc şi eu câteva cuvinte.

Este ştiut că pentru cultura femeilor până în timpul mai nou nu s'a făcut decât prea puţin chiar şi la popoarele cele mai înaintate. Ignoranţa şi prejudiţiile, care sunt inimicii cei mai cumpliţi ai fericirii oamenilor, au făcut ca societatea chiar în contra sa să comită fatala eroare de a nu înaintà alăturea cu cultura sexului bărbătesc şi pe aceea a sexului femeiesc. Pe cât însă în trecut s'a lucrat puţin pentru cultura femeilor, pe atât astăzi se văd puse în mişcare cele mai alese, cele mai bune puteri din sânul fiecărei naţiuni cu vitalitate în direcţiunea aceasta. In adevăr, astăzi abià se poate observà o emulaţiune mai vie pe terenul cultural, decum e aceea, ce tinde a face ca şi femeile se participe în mesură cât mai mare la cultura timpului nostru alăturea cu bărbaţii.

In zelul de a reparà erorile trecutului în privinţa culturii femeilor şi de a face ca acele erori se devină cât mai puţin simţite, năzuinţele unora se par a merge chiar prea departe, se par a înstrăină pe femei chiar prin cultură de sublima lor vocaţiune firească. Dar aceasta e soartea oamenilor: se pare a fi imposibil, ca ei să înainteze, fie pe ori-ce teren, fără să treacă prin extreme. Noi ne vom da toată silinţa, ca în chestiunea culturii femeilor, carea pe cât e de însemnată pe atât e şi de delicată, să profităm de experienţele altora şi să evităm ori-ce extravaganţă.

Scopul, ce Asociaţiunea noastră l-a avut când a înfiinţat acest institut de cultură, este definit în statutul lui de organizare prin următoarele cuvinte: «Având în vedere importanţa femeilor pentru creşterea tinerimei şi prin aceasta pentru promovarea culturii popoarelor, Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român, în înţelesul problemei sale statorite în §. 2. al statutelor, de a înaintà cultura poporului român, înfiinţează şi susţine din mijloacele sale o şcoală civilă de fete cu internat». Cultura femeii române, carea la rândul ei se contribue şi ea la promovarea culturii poporului român: iată care a fost ideia conducătoare pentru Asociaţiunea noastră şi pentru comitetul ei când s'a decis a înfiinţà această şcoală!

A şi fost timpul suprem de a se înfiinţà şi pentru naţiunea noastră o asemenea şcoală; deoarece astăzi nu este om, care să-şi aroage dreptul

de a vorbì la chestiunea culturii naţiunii sale şi să ignoreze însemnătatea culturii femeii. Astăzi mai mult ca ori şi când se admite adevărul, că nici o societate cultă nu se poate închiegà fără femei în adevăr culte, şi ceeace e încă mai remarcabil, că cultura femeilor e hotărîtoare chiar şi pentru cultura bărbaţilor. Un scriitor francez[1] zice: «Dacă instruim un bărbat, nu instruim decât un om, iar dacă instruim o femeie, cultivăm totodată şi copiii ei şi împrejurimea ei: cultivând o femeie aprindem o lumină centrală, ale cărei raze se împrăştie în infinit».

Adevărul, exprimat cu atâta spirit în cuvintele acestea, a fost care a motivat pe Asociaţiunea noastră şi pe comitetul ei de a-şi împărţì puterile astfel, ca pe lângă ajutorarea tinerilor dedicaţi studiilor mai înalte, să se deà ocaziune şi fiitoarelor soţii şi matroane din clasele inteligente ale naţiunii de a-şi câştigà o cultură corăspunzătoare poziţiunii lor. Nu formarea de femei «cu fumuri aristocratice», ci creşterea de femei care vor fi chiemate a devenì centre de lumină, centre de vieaţă în cercurile mai culte ale societăţii române: acesta a fost şi este scopul, ce se urmăreşte în şcoala Asociaţiunii noastre!

In vederea acestui scop şcoala noastră a trebuit fireşte să fie ridicată din categoria şcoalelor inferioare la rangul şcoalelor mai înalte, şi ca atare a fost menită a se pune în serviciul nu al unei comune nici al unui ţinut, ci al românimei din întreaga patrie, mai ales după-ce nu mai există nici o altă şcoală superioară română de fete în statul nostru. De acì marile sacrificii, ce Asociaţiunea a adus când a înfiinţat-o şi continuà a aduce pentru susţinerea ei. Tot de acì e de a se explicà şi mărimea speselor, ce părinţii elevelor trebue să le supoarte pentru susţinerea acestora în internatul şcoalei.

O şcoală cum e a noastră şi o cultură cum ea e chiemată a dà, nu se poate nici cugetà fără mari sacrificii! Cât pentru Asociaţiune, ea, după cum se poate vedeà din raţiociniile ei, nu a hezitat a pune acum la început aproape toate mijloacele de care dispune în serviciul acestei şcoale.

Şi dacă mari sunt sacrificiile, ce se aduc pentru creşterea elevelor noastre în acest institut, întrebarea ce continu trebue să ni-o punem este: care sunt rezultatele şcoalei şi în ce proporţiune stau ele cu sacrificiile, ce se aduc atât din partea Asociaţiunii pentru susţinerea ei, cât şi din partea părinţilor pentru fiicele lor ce cercetează aceasta şcoală?

E adevărat, că la întrebarea aceasta se va puteà dà un răspuns satisfăcător abià numai după-ce cel puţin un rând din elevele ce se cresc în ea, vor fi intrat în vieaţa practică; deoarece adevărata valoare a creşterii nu se poate cunoaşte deplin decât din fructele, ce ea le dă pentru practica vieţii. Începutul unei lucrări însă binefăcut şi mai ales principiile, pe baza cărora se conduce aceea lucrare, ne pun în stare de a puteà prevedeà chiar şi din depărtare rezultatele ei.

---

[1] Mismer, Reforme des méthodes, Paris 1880. pag. 36.

Ei bine, organizaţiunea, ce s'a dat şcoalei noastre, după opiniunea tuturor cunoscătorilor cari au cercetat-o prezintă cea mai deplină garanţie pentru realizarea dorinţei noastre a tuturor şi în special pentru realizarea dorinţei părinţilor: de a se continuà creşterea fiicelor lor, precum s'a început în casa părintească, în limba lor maternă şi de a li se dà acelora o cultură veritabilă din toate punctele de vedere, o cultură, carea se corăspundă atât sublimei vocaţiuni femeieşti, cât şi în special firei individuale şi caracterului poporului nostru, precum şi tradiţiunilor şi aspiraţiunilor lui etice. Da, aceasta dorinţă prea justă se va împlinì în tot cuprinsul ei! Garanţie avem pentru aceasta în corporaţiunea sub a cărei eghidă şcoala e chemată a funcţionà, în comitetul Asociaţiunii, care e angajat cu tot ce are mai scump, cu onoarea şi reputaţiunea sa de a stăruì ca şcoala aceasta să se ţină la înălţimea misiunii ei.

Comitetul Asociaţiunii îşi va face în toate împrejurările datorinţa, precum până acum aşa de aici înainte, după cea mai bună ştiinţă şi cunoştinţă a sa, inspirându-se totdeauna numai de adevăratele interese ale şcoalei şi ale culturii ce ea e chemată a răspândì în sânul naţiunii noastre. El va continuà de a-şi împlinì astfel datorinţa, cu atât mai vârtos, cu cât e fericit a vedeà, că onoratul public român din cele mai îndepărtate locuri încă a început a-i aprecià din ce în ce mai mult silinţele sincere ce îşi dă în interesul acestei şcoale. Dovadă despre încrederea, cu care onoratul public român întimpină năzuinţele comitetului, este faptul îmbucurător, că în anul acesta avem în internatul şcoalei eleve în număr îndoit de mare decum am avut în anul trecut, iară numărul lor preste tot a fost de 66, venite aproape din toate părţile patriei locuite de Români, câteva chiar şi din Bucovina şi din România. Se înţelege, că numărul elevelor va trebuì să se mai mărească încă, pentruca şcoala să se poată susţineà la înălţimea misiunii sale. În măsura, în care va creşte numărul elevelor, în aceea măsură se vor puteà reduce şi taxele ce cad în sarcina părinţilor, şi astfel institutul nostru va devenì din ce în ce mai accesibil şi pentru elevele, ai căror părinţi nu sunt în stare de a suportà spesele de astăzi.

Să sperăm, că în scurt timp ne vom vedeà realizată dorinţa aceasta. Dacă institutul nostru va progresà, precum a început să progreseze în desvoltarea sa, apoi suntem îndreptăţiţi la cele mai frumoase speranţe. Şi el va progresà în partea sa materială, externă, precum am avut fericirea de a constatà în zilele acestea din rezultatele examenelor, că progresează în modul cel mai îmbucurător în partea sa internă, morală, în ceeace priveşte învăţământul şi disciplina.

Relativ la examenele, ce au avut loc în zilele acestea în institutul nostru, şi acì nu fac nici o deosebire între şcoala civilă a Asociaţiunii şi şcoala elementară a Reuniunii femeilor române din loc, relativ la examenele acelea eu cutez a afirmà, că rezultatele lor ar fi putut face onoare ori căror şcoale de aceeaşi categorie din patria noastră. Şi excelentele

rezultate ale examenelor din institutul nostru sunt calificate cu atât mai mult de a-i ridicà vaza, cu cât acest institut se află la începutul funcţiunii sale, şi ştiut e, că tot începutul e greu: cu deosebire noi Românii avem poate mai mult decât alţii de a simţì cât de greu e de a înfiinţà şcoale şi de a le pune în lucrare. Lupte, mari lupte şi sudori de sânge a costat pe unii dintre oamenii noştri de inimă înfiinţarea şi organizarea acestui institut de cultură. Greutăţile cele mai mari însă ne place a crede că sunt învinse şi progresarea institutului va luà un avânt cu atât mai mare de acì înainte.

Fie, ca credinţa şi aspiraţiunile, ce au dat naştere acestui institut şi care s'au mai întărit în noi şi prin frumoasele rezultate ale examenelor, la care am azistat, fie ca aceea credinţă şi acele aspiraţiuni să ne însufleţească pe toţi de-a lucrà cu puteri unite la înflorirea lui! Imi permit a face apelul acesta îndeosebi cătră onorabilele Reuniuni ale femeilor române din patrie. Reuniunea femeilor române de aici, de când s'a emis ideea de a-se înfiinţà acest institut a lucrat continu alăturea cu comitetul Asociaţiunei la realizarea ei. Aceasta Reuniune a dat Asociaţiunii şi ajutor material şi cel mai mare contingent de eleve, cu care s'a inaugurat şcoala. Sunt sigur, că dacă celelalte Reuniuni nu ne vor puteà dà şi ele ajutor material, nu ne vor refuzà însă sprijinul lor moral, dându-ne din şcoalele lor din an în an tot mai multe eleve în şcoala noastră civilă şi în internatul împreunat cu aceasta. Cultura femeii române, pentru care s'au înfiinţat acele Reuniuni, este şi scopul, ce Asociaţiunea îl urmăreşte cu şcoala sa civilă de fete. Unitatea scopului va face de sigur ca şi năzuinţele, ce sunt îndreptate spre realizarea lui, să se unească şi să se ajute împrumutat.

Înainte de a terminà îmi iau voie de a dà expresiune celei mai vii mulţămiri onorabilului corp didactic pentru zelul, ce se vede că l-a desvoltat întru împlinirea datorinţelor sale. Rezultatele examenelor din acest an au dovedit, că metoadele, după care se propune învăţământul din an în an se tot mai îmbunătăţesc, astfel că, dacă vom merge tot aşa înainte, nu va trece mult şi şcoala noastră va devenì o şcoală în adevăr de model. Asemenea mulţămită ferbinte binevoiască a primì şi onorabilele domnişoare, sub a căror îngrijire şi conducere a stat internatul. În special mă simt plăcut îndemnat a mulţămì directoarei internatului, carea întru împlinirea chemării sale a arătat un devotament, ce a trecut în o adevărată abnegaţiune de sine.

Iară dumneavoastră, iubitelor eleve, dumneavoastră ce să vă zic? Nu-mi rămâne, decât să constat că examenele dumneavoastră ne-au cauzat cea mai mare bucurie, ce o puteam aşteptà. Precum intră în luptă o armată, ce e convinsă de puterea sa învingătoare, aşa aţi intrat şi v'aţi purtat şi dumneavoastră în examene cu fruntea senină, cu credinţa firmă de a învinge şi aţi şi învins. Răspunsurile dumneavoastră, clare, precise şi sigure ne-au umplut de o adevărată mândrie naţională. Păstraţi, iubitelor,

cu scumpătate în sufletele dumneavoastră frumoasele învăţături, ce le-aţi primit dela învăţătorii şi învăţătoarele dumneavoastră, nu întrelăsaţi de a vă purtà şi în sânul familiilor dumneavoastră şi preste tot în societăţile, în care veţi intrà aşa cum aţi învăţat a vă purtà în institutul nostru; continuaţi de a vă împlinì întru toate datorinţele; prin aceea veţi arătà că sunteţi vrednice precum de iubirea părinţilor, aşa şi de sacrificiile ce dânşii şi Asociaţiunea le aduc pentru a vă cultivà, şi veţi pune cel mai bun temeiu şi pentru fericirea dumneavoastră.

3. La desvălirea tablourilor prezidenţilor decedaţi ai Asociaţiunii: Andreiu Baron de Şaguna, Baron Ladislau Popp, Timoteiu Cipariu, Iacob Bologa şi George Bariţiu în sala festivă a şcoalei superioare de fete a Asociaţiunii, la 8 Ianuarie 1894, de Dr. Ilarion Puşcariu, vicariu arhiepiscopesc şi vice-prezident al Asociaţiunii.

P. T.

Omul după firea sa morală doreşte, caută şi conservează ce este bun, frumos şi ales. Această însuşire dă omului valoarea morală, ce-l pune mai pe sus de alte fiinţe. Simţul estetic şi etic de a iubì ce e bun şi ce este frumos ridică pe om la perfecţiune şi-l apropie de Dumnezeu. În desvoltarea acestui simţ moral şi estetic stă scopul ce-l urmăreşte educaţiunea.

Pedagogia în urmărirea scopului de educaţiune recurge la ştiinţa etică, ca să-i dea tipuri ideale de caractere frumoase ale omului; ea îşi ia ajutor ca modele anumite personagii istorice, care prin modul lor de vieaţă, prin faptele lor au ştiut să se apropie de acele ideale.

Veneraţiunea sfinţilor în biserică, îşi are raţiunea şi izvorul său în simţământul de admiraţiune şi iubire către părinţii bisericii, cari s'au distins prin fapte măreţe creştineşti. Din această veneraţiune s'a născut cultul sfinţilor şi cinstirea icoanelor în biserică. Creştinii, ca să aibă înaintea ochilor modele ale unei vieţi corecte şi pline de fapte bune, au pus icoanele sfinţilor nu numai în biserică, dar şi în locuinţele lor.

Au doară nu dorul de a aveà în apropierea noastră pre cei iubiţi ai noştri ne face să le conservăm portretele!?

Precum indivizii şi familiile, întocmai aşa şi popoarele păstrează cu recunoştinţă şi pietate aducerea aminte de părinţii şi de binefăcătorii lor.

Poporul român, ca toate popoarele, care au nizuit după cultură, a trebuit în lupta culturală şi de existenţă să-şi aibă conducătorii săi, cari au lucrat, au jertfit şi s'au distins mai mult ca alţii. Faţă de aceşti bărbaţi poporul român va rămâneà pururea recunoscător.

Vedeţi chipurile acestea!

Ele reprezintă pe unii dintre cei mai aleşi bărbaţi conducători ai neamului nostru din patria noastră, cari în deceniile din urmă au muncit cu

rezultate mănoase pentru binele poporului român. Tac la această solemnitate şcolară, când se aşează portretele lor în sala cea mare a edificiului de şcoală, a amintì despre ceeace au făcut ei după chemarea lor socială, şi voiu atinge pe scurt în câteva cuvinte motivele, pentru care ei s'au binemeritat de recunoştinţa poporului român, motive, care stau în legătură cu Asociaţiunea, care a înfiinţat şi susţine această şcoală.

Aici este mitropolitul *Andreiu baron de Şaguna,* care prin erudiţiunea sa, cu autoritatea şi influinţa sa personală a contribuit mult la înfiinţarea Asociaţiunii şi a fost primul ei prezident.

Aici este prepozitul capitular *Timoteiu Cipariu,* primul viceprezident şi mai târziu prezident al Asociaţiunii, care ca un bărbat de ştiinţă şi litere a dat cu numele său lustru Acociaţiunii noastre.

Aici este bar. *Vasiliu Pop,* care ca prezident al Asociaţiunii în timp de mai mulţi ani, din poziţia înaltă, ce a ocupat ca funcţionar de stat, totdeauna a reprezentat cu demnitate şi a sprijinit cu efect în afară interesele Asociaţiunii.

Aici este chipul consilierului aulic *Iacob Bologa,* care în starea sa de retragere în pensiune în decurs de două decenii aproape a condus ca viceprezident şi prezident al Asociaţiunii cu tact şi moderaţiune lucrările Asociaţiunii. Sub el şi prin conlucrarea lui plină de zel şi devotament s'a ridicat această şcoală cu internatul ei în localitate proprie.

În fine pe vrednicul şi neobositul prezident al Asociaţiunii *George Bariţiu,* l-aţi cunoscut aproape toţi cei de faţă, căci el în anul acesta în luna lui Maiu s'a depărtat dintre noi trecând la cele eterne.

Şi lui deopotrivă ca celorlalţi se cuvine a-i da tributul recunoştinţei noastre prin aşezarea portretului în rândul prezidenţilor decedaţi ai Asociaţiunii noastre.

Portretele acestea, la dorinţa adunării generale, s'au procurat pe spesele Asociaţiunii. Ele sunt proprietatea Asociaţiunii şi se aşează astăzi în această sală a şcoalei civile a Asociaţiunii, care s'a aflat de locul cel mai corăspunzător pentru conservarea lor. Aceste portrete se încredinţează dar îngrijirii mai deaproape a On. direcţiuni a numitei şcoale şi întreg corpului profesoral, punându-se tuturor la inimă să le conserveze şi păstreze ca pe nişte odoare şi amanete scumpe.

Şi în fine către voi, iubită tinerime, mă adresez eu în acest moment solemnel, când se desvălesc portretele unor dintre cei mai ilustri bărbaţi ai neamului nostru şi se aşează în această sală, ca pe aceşti bărbaţi, ca pe binefăcătorii noştri, să-i aveţi pururea în cinstire şi cu recunoştinţă să pomeniţi numele lor; iar vieaţa şi faptele lor să strălucească înaintea voastră ca nişte luceferi luminători, cari să vă conducă în calea progresului cultural şi al virtuţii.

4. La aceeaşi solemnitate (Vezi Nr. 3), de Dr. Vasile Bologa, directorul şcoalei civile de fete a Asociaţiunii.

P. T.

Sunt unii oameni meniţi dela provedinţă, să arete în calea vieţii lor ce poate firea noastră pe acest pământ. Şi acest fapt s'a dovedit o necesitate pentru creşterea tinerimii, pentru întărirea şi asigurarea viitorului. Deoarece neamul omenesc, din chiar firea sa, nu se mulţămeşte cu fapte ce le observă şi cei din urmă muritori, el cere pilde măreţe, aspiraţii înalte şi avânt cutezător, care să-l inspire spre ţânta ce urmăreşte.

Această necesitate logică, acest îndemn nobil, aflu că a stimulat conducerea institutului nostru, să ne surprindă cu acest dar ales, să împodobească acest nou paladiu al Muzelor cu însăşi podoabele neamului, satisfăcând şi sentimentului său de stimă şi recunoştinţă.

Iată-ne dar în vestmânt de sărbătoare, iată-ne împodobiţi cu ai noştri şi prin ai noştri, căci firea Românului nu e de a se mândrì cu pene străine. Şi noi în aceeaş credinţă, gata suntem mic şi mare, să întimpinăm cu însufleţire figurile măreţe, ce în trecutul apropiat ne-au deschis drumul din izbândă în izbândă.

Iată-ne dar întruniţi sărbătoreşte, să ne încredinţăm inc'odată cât de preţioase sunt izbândele, ce au produs *munca şi credinţa* acestor bărbaţi, ce-au înălţat vechiul prestigiu al neamului românesc.

In legătură însă cu aceasta o întrebare ni se impune: pentruce anume şcoala noastră are parte de acest onor, de această distincţie, ea, care şi până acuma a fost fica desmerdărilor părinteşti? Răspunsul e: pentrucă şcoala este fundamentul educaţiunii şi culturii unui popor. Şi vom accentuà îndeosebi *şcoala de fete*, care creşte viitoarele mame, care sunt măduva mişcării intelectuale şi morale în sânul unui popor.

Aici dar, în sânul acestei şcoale, trebue să strălucească figurile măreţe ale bărbaţilor providenţiali, cari au brăzdat ogorul pe zeci de ani înainte pentru cultul nostru naţional. Aici să lucească întotdeauna geniul lor, pentrucă ei au devenit miezul vieţii noastre, miezul *acţiunilor* noastre şi au adeverit cuvântul poetului:

Un singur om de vieaţă tare
Poartă-'n sân mii de oameni tari,
Precum o ghindă 'n coajă-i are
Un verde codru de stejari... *(V. Alexandri).*

Dreptaceea idealul lor, astăzi moştenirea noastră, aici înrădăcinat să se păstreze pururea viu, ca focul vestalinelor de odinioară, şi să se cultive cu stăruinţă din neam în neam.

Aşa ne vom deprinde noi urmaşii, din exemplul lor, să lucrăm cu entuziasm pentru *adevărul* întrupat în formele binelui. Şi să nu uităm o clipă măcar, că binele nu se impune, decât prin dragoste şi blândeţe, ca mai apoi priceput să fie şi urmat cu devotament. Că numai aşa va stră-

bate în sângele şi în duhul tinerei generaţii, încălzindu-o şi întărindu-o în căile virtuţii.

Vom deprinde mai departe, din exemplul lor, să cultivăm unirea fraţilor într'un singur gând şi o singură năzuinţă. Să cultivăm dragostea frăţească, acea putere magică, covârşitoare, ce nu cunoaşte greutăţi, nu cunoaşte pedeci, căci ea, după însuşi cuvântul evangeliei: *ridică munţii din locul lor.*

Ţinta e deci fixată, garanţia e dată. Pentrucă să nu voim noi ceşti mici, cari mărturisind adevărul, n'avem alt merit decât că iubim şi noi cu sfântă înflăcărare neamul, din care mândri suntem a face parte, zic: chiar să nu vrem noi, idealul şi virtuţile acestor bărbaţi providenţiali vor influinţà de sine, din proprie intuiţie, căci prea este astăzi învăpăiată inima tinerimii, ca ea să nu se alipească de ceeace e frumos, nobil şi măreţ.

Am deci plăcuta datorie să aduc comitetului Asociaţiunii, în numele corpului didactic respectuoasă mulţămită şi adânc omagiu, pentru acest frumos dar de Crăciun, pentru această distincţie, când ne face sentinela acestor juvaere, ce reprezintă idealul poporului român. Însfârşit pentru nobilul sprijin, ce întotdeauna ni l-a dat întru deslegarea problemei noastre, asigurându-l că vom păstrà cu sfinţenie comoara depusă în acest scump locaş al Muzelor.

Înainte de a încheià însă, nu pot trece cu vederea, fără să adaug un cuvânt iubitelor noastre eleve.

Tinere mlădiţe, ce formaţi cununa primăverii între noi, nu uitaţi, că toate jertfele şi ostenelile părinţilor şi conducătorilor acestui institut de educaţie şi cultură naţională, se aduc pentru binele d-voastră şi pentru întărirea viitorului nostru. Săpaţi dar adânc în inimile d-voastră memoria acestei festivităţi, şi mai pre sus memoria bărbaţilor ce sărbătorim, şi o clipă să nu pierdeţi în vieaţă pentru realizarea aşteptărilor legate de d-v. Dimpreună apoi să implorăm binecuvântarea ceriului asupra năzuinţelor conducerii noastre şi asupra acestui sfânt locaş al luminii, pentruca el vecinic să sporească în folosul neamului.

5. La încheierea festivă a anului şcolar în 26 Iunie 1899, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

De câteori ne aflăm în faţa acestui moment solemn din viaţa institutului nostru, în care încheiem un an de muncă încordată şi trudnică chiar între împrejurările noastre, de atâteaori ni-se impune datoria de a ne examinà înşine rezultatele dobândite. Se impune mai vârtos aceasta datorie, de o parte ca să ne facem seamă cu liniştea conştiinţei noastre, care în activitatea pedagogică adeseori este singura recompensă intim simţită, de altă parte, pentruca înzestraţi cu experienţele unui an nou de lucrare, să ştim mai bine prinde lucrul în viitor, pentru asigurarea succesului dorit.

Şi bine înţeles, activitatea noastră pedagogică se ramifică în două direcţiuni: în educaţia fizică şi intelectuală-morală.

Cu privire la cea din urmă, ca să nu grăesc în cauză proprie, las cu plăcere să se pronunţe factorii noştri cei competenţi, dimpreună cu venerabilii părinţi, acăror chemare noi am suplinit-o cu devotament şi în acest an.

Cu privire însă la educaţia fizică, care are o deosebită importanţă în special pentru femeie, ţin să fac o scurtă apreţiare în urma modestei mele experienţe, ce culeg pe acest teren de 11 ani neîntrerupt.

Şi stăruind asupra acestui moment, nu pot să scap din vedere faptul, că a fost un timp, şi nu îndepărtat, când şcolasticismul medieval avuse drept fruct pentru educaţiune: neglijarea şi vestejirea celei *fizice* în favorul celei *intelectuale*. Urmările acestui sistem de educaţie, nu mai reclamă ilustrare.

Destul, că au trebuit să se ivească pe orizontul literaturii pedagogice bărbaţi ca Locke, Rousseau, în timpul mai nou: Baine, Spencer ş. a. cari în virtutea geniului şi erudiţiei lor să cuteze a păşi şi a spulberă norul prejudiţiilor medievale, restabilind cu încetul echilibrul necesar între educaţia fizică şi intelectuală.

În urma acesteia, astăzi nu există un singur stat civilizat, care din educaţia fizică a tinerimei să nu-şi facă obiectul celui mai profund studiu, celei mai amănunţite îngrijiri, ceeace este a-se socoti drept o izbândă a pedagogiei moderne.

Noi, cari muncim în această direcţiune, simţim o nespusă mulţămire, când vedem, că întărirea acelei convingeri în ale educaţiei, prinde tot mai adânci rădăcini şi în sânul poporului nostru. Simţim mulţămire, pentrucă pedagogului nicicând nu-i este permis să piardă din vedere adevărul măduvos al poetului, că:

Nu pentru visări
Ni-e viaţa dată!..

(G. Coşbuc.)

Şcoala superioară de fete a Asociaţiunii este un product al timpului mai nou, un făt al entuziasmului poporului nostru pentru creşterea corăspunzătoare a femeii române.

Ca atare pot să accentuez în toată liniştea, că această şcoală dela începutul existenţei sale a corăspuns pe deplin pretenţiilor pedagogice, ce am amintit. Deoarece Asociaţiunea noastră pentru cultura poporului român, a jertfit din mijloacele sale cu adevărată generositate românească, numai ca să fie acest institut în toate la înălţimea chemării sale. Pentru dovada acestei aserţiuni n'am trebuinţă să mă provoc la o mărturie mai vie decât la feţele înviorate ale fetiţelor, ce au fost şi sunt adăpostite în acest institut.

Pe calea aceasta progresând Asociaţiunea, va puteà pune temelie unei generaţiuni viguroase şi puternice, care în viitorul apropiat să-i poarte cu demnitate şi curaj flamura culturală în sânul poporului român.

Dar fără jertfă nici un lucru bun nu se poate ajunge. Iar institutele particulare de învăţământ care nu au puternicul sprijin material al statului, sunt cu deosebire avizate la *interesul şi scutul familiilor singuratice, a căror individualitate în special o şi reprezintă şi servesc.* (Herbart.)

Pentru acest cuvânt îndrăznesc a apelà îndeosebi la părintescul scut a Excelenţiei Voastre, I. P. S. nostru Arhiepiscop şi Metropolit, mulţămind pentru bunăvoinţa de a ne onorà la acest act solemn.

Apelez mai departe la sprijinul veneraţilor părinţi, cari ne-au distins cu încrederea educaţiei fiicelor lor, de care încredere noi am ţinut cu scumpătate a-ne face demni, să continuăm această legătură sfântă dintre noi, ca prin comună lucrare să ne apropiem tot mai mult de măreţele scopuri ale Asociaţiunii pentru cultura poporului român.

Şi dupăce şirul modestelor prestaţiuni ale elevelor s'a încheiat în firul programei examenelor anuale, să-mi daţi voie, dle delegat al Asociaţiunii, să vă rog ca pe unul care însuţi aţi muncit pe terenul învăţământului, să apreţiaţi aceste prestaţiuni, cu acea părintească indulgenţă, cu acel cumpăt şi tact înţelept, cu care aţi condus şi examenele noastre anuale, pentru care Vă exprim profunda mulţămită a corpului nostru profesoral. Vă rog apoi să fiţi interpretul nostru sincer în sânul venerabilei noastre autorităţi superioare ale cărei intenţiuni salutare ţinem a-le servì cu devotament.

Înainte de a încheià însă, am încă plăcuta datorie să vestesc dela acest loc, că dl Ioan F. Negruţiu, profesor preparandial în Blaj, a trimis prin despărţământul Asociaţiunii din Blaj 20 exemplare din lucrarea sa «Grădina de legume» cu menirea de a-se împărţì ca premii elevelor şcoalei noastre.

Pentru această nobilă atenţiune, pentru această colegială încurajare în munca comună, ce săvârşim pe terenul învăţământului nostru, exprim dlui donator mulţămita noastră călduroasă şi comunic, că numitele exemplare din lucrarea sa, conform deciziunii corpului profesoral, se vor distribuì elevelor abituriente din acest an, pentruca să ştie, că şi în viaţa practică le aşteaptă nobila chemare de a servì în toate cele bune drept model în sânul poporului român.

Cu acestea declar anul şcolar încheiat şi urez mult spor şi înflorire Asociaţiunii pentru cultura poporului român.

6. La încheierea festivă a anului şcolar în 26 Iunie 1899, de Nicolau Ivan, asesor consistorial, delegatul comitetului Asociaţiunii.

P. T.

Imensul progres ce l-au realizat popoarele apusene pe terenul cultural, este datorit în mare parte instituţiunilor de educaţiune, şi tot ace-

stea le-au făcut stăpâne pe o cultură proprie şi întinsă, care le garantează cu siguranţă superioritatea pe vremi îndelungate.

Noi ne-am trezit târziu şi am recunoscut numai în timpul din urmă importanţa şcoalelor de fetiţe şi rolul lor pentru regenerarea noastră culturală şi naţională.

Asociaţiunea a realizat una din cele mai frumoase probleme, când a chemat la vieaţă acum 14 ani acest institut naţional, şi roadele binefăcătoare ale acestei şcoale se resimt în societatea românească pretutindenea, mulţămită corpului didactic al acestei şcoale, care cu vrednicie stă la locul său.

O probă invederată despre necesitatea acestui institut este şi numărul din an în an sporitor al fetiţelor din clasele mai de sus, care îl cercetează, — şi este şi festivitatea şcolară de azi, care câştigă în splendoare prin faptul, că Excelenţia Voastră, I. Pr. Sfinţite, ne-aţi onorat cu înalta-Vă prezenţă, dând cuvenită atenţie acestui institut de creştere, care a umplut şi umple un gol mult simţit până acì, şi care se ridică la primul rang între institutele noastre de această categorie.

Mulţămesc Excelenţiei Voastre pentru atenţiunea, ce ne-aţi dat, mulţămesc delegatului permanent al comitetului Asociaţiunii pentru această şcoală, il. domn I. St. Şuluţu, pentru interesul ce-l poartă şcoalei acesteia, acum şi în calitatea de prezident substitut, şi mulţămesc corpului didactic pentru silinţele ce şi-a dat în decursul anului, ca să ridice nimbul şcoalei tot mai mult şi să-i susţie prestigiul înalt, câştigat cu multe jertfe. Comitetul Asociaţiunii la rândul său, nu va încetà a propune adunării generale, ca să voteze toate acele mijloace de care şcoala aceasta are neapărată lipsă.

Iară dvoastre, iubitelor eleve, căutaţi ca cunoştinţele frumoase ce aţi câştigât în acest institut, să le validitaţi pentru întreaga vieaţă, ca pe cele mai scumpe bogăţii, ce le puteţi aveà în lume, şi veţi fi fericite şi veţi face multă bucurie şi părinţilor, cari vă aşteaptă cu dor.

7. La încheierea festivă a anului şcolar în 28 Iunie 1900, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

În primii ani dela inaugurarea acestui institut, la ocazia solemnă a încheierii anilor şcolari, bărbaţi ca fericiţii George Bariţiu şi Ioan Popescu, tâlcuiau dela acest loc sentimentele poporului român, trebuinţele lui simţite pentru educaţia femeii române şi în firul acelora fixau ţânta şi vocaţiunea acestei şcoale superioare de fete.

Eu, smerit începător atunci în cariera didactică, ascultam cu sete cuvintele lor şi mărturisesc, că eram un aderent convins al poveţelor lor, pentrucă vedeam într'unul pe istoricul erudit al poporului român, pe întemeietorul publicisticei române şi neînfrântul luptător, iar în celalalt pe pedagogul distins şi devotat al poporului român.

Şi mi-am zis adeseori în frământările mele sufleteşti, că nu se poate să nu recunoşti ochiul provedinţei în această mare cauză a poporului român, când vezi pe aceşti doi bărbaţi mână în mână, tăind brazda, cea atât de mult dorită, pentru educaţia femeii române.

Şi cine a scrutat în cartea popoarelor şi a urmărit cu atenţie evoluţia desvoltării lor, acela va da dreptate cuvintelor mele, când afirm, că istoria şi educaţia naţională sunt acei doi factori, cari hotăresc ţânta şi soartea unui popor pe veacuri înainte.

Iar pentru cazul de faţă, cei mai valoroşi reprezentanţi ai acestor doi rami de ştiinţă, au săvârşit rolul începutului. Ei au chemat la vieaţă acest institut în numele Asociaţiunii, prin cuvântul şi stăruinţa lor neobosită, căruia i-au urmat apoi multe alte şcoale române de fete în patrie. Ei i-au brăzdat calea, cu acea linişte a conştiinţei, că au reparat o greşală a trecutului, ce de mult trebuià făcut. Noi, nici un alt merit nu avem, decât că le-am urmat cu credinţă.

Şi ce ne-au pus pe tablele legii aceşti bărbaţi? În scurte cuvinte voiu împrospătà:

Să înzestrăm femeia română cu rodurile culturii adevărate, într'un grad cât mai înalt posibil, pentrucă numai având minte luminată va puteà devenì pricepătoare tovarăşă soţului, familiei, cu care este chemată să împartă şi binele şi răul acestei vieţi.

Să înzestrăm femeia română cu rodurile educaţiei religioase, pentru ca să o ridicăm la un nivel cât mai înalt al judecăţii morale, sub a cărei influinţă să-şi explice ea însăşi menirea sa casnică, vocaţiunea sa pentru gospodărie şi nu pentru deşertăciuni frivole.

Insfârşit să întărim în inima femeii române acea nobilă pornire, ce altcum îi este înăscută, de a simţì excluziv cu poporul căruia aparţine; de a se afirmà cu energie, între orice împrejurări, în curăţenia caracterului său etnic românesc. Astfel să o deprindem a se ferì de oarba imitaţie a unei civilizaţiuni străine şi cosmopolite şi cu încetul să ne deprindem odată a creà din al nostru propriu, în condiţiile noastre, fie şi mai modeste, dar răzimaţi pe sufletul poporului nostru, a cărui capabilitate, nici duşmanii cei mai aprigi nu i-au putut-o denegà.

Açesta este potecul arătat nouă de istoricul G. Bariţiu şi pedagogul I. Popescu, pe care străbătând înainte, pasul nostru nu va rătăcì.

Şi totuşi, de necrezut, s'a svonit din o parte oarecare, că în sanctuarul acestui institut s'ar ocrotì anumite tendinţe aristocratice. Nu înţeleg, de când năzuinţa spre o cultură firească, este sinonimă cu spiritul aristocratic!

Nu pot să nu stărui puţin asupra acestui moment. Nu pot să nu fac o scurtă dare de seamă despre felul cum privesc chestia şcolară clasele mai înalte aristocratice, care nouă — durere — ne lipsesc şi clasele medii şi muncitoare, care la noi sunt în preponderanţă hotărîtoare.

E îndeobşte cunoscut, că aristocraţimea unui popor o formează oameni, cari moştenesc bogăţii întinse, milioane peste milioane, sau apoi oameni, cari se razimă, cu drept şi fără drept, pe budgetul sumptuos al statului.

Aceste clase de oameni, ţin în adevăr să-şi ridice numai şcoale de lux, în care nu se învaţă arta de a câştigà cu sârguinţă şi de a păstrà cu înţelepciune, ci «arta» de a risipì, de a duce o vieaţă uşoară, fără griji şi fără prevedere la trebuinţele viitorului. Dar clasele medii şi ale muncitorilor, cum suntem şi noi, apreţiază tocmai contrarul cu privire la ţânta învăţământului.

Dreptaceea s'ar puteà şi numai presupune, ca noi să pozăm tendinţele unui spirit aristocratic? Noi, cari suntem un popor abià emancipat de sub jugul iobăgiei din 1848? Noi să facem pe parvenitul, care să uite de ce a fost ieri şi de ce-i lipseşte astăzi?!

Niciodată!.. Întreaga noastră fiinţă, educaţia noastră, idealul nostru, spulberă cu desăvârşire asemenea aberaţiuni.

Dar să nu uităm, că întotdeauna fructul bun are soartea de a numărà mai mulţi inimici!.. Grădinarul înţelept însă, tocmai din acel motiv, cu îndoită pază îngrijeşte fructul său.

Şi noi vom purcede astfel. Nu vom slăbì în stăruinţele noastre, pentru întemeiata educaţie a femeii române. Nu, mai ales astăzi, când vedem, că şi la fraţii noştri de dincolo, s'a pornit după exemplul nostru un curent puternic, pentru promovarea educaţiei religioase, morale şi naţionale a femeii române.

Acesta e sentimentul comun al poporului român, şi pentru noi numai acesta poate fi hotărîtor.

Cu acestea declar anul şcolar încheiat.

8. La încheierea festivă a anului şcolar în 28 Iunie 1900, de Ioan Papiu, protopop, delegatul comitetului Asociaţiunii.

P. T.

Din poziţia mea oficială, ce ocup în acest moment solemn ca delegat al celei mai înalte societăţi naţionale, a «Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român» din patrie, cuvine-se să dau şi eu expresiune simţămintelor mele la aceasta strălucită serbare de încheiere a anului şcolar.

Eu în calitatea mea de delegat am avut bucuria a începe şirul sărbătorilor în ziua primă a examenelor, Luni în 12/25 a curentei, în clasa primă a acestei şcoale, podoaba şcoalelor noastre şi continuând până azi: am venit cu drăgălaşele eleve din clasă în clasă, ca prin o grădină frumoasă unde ele au cules cele mai frumoase floricele, şi le-au compus în buchete artistice, pe care ni le-au prezentat în formă de cunoştinţe alese şi de producţiuni succese la pian, şi prin declamări, cu care ne-au desfătat sufletul.

Se afirmă şi poate cu drept cuvânt, că noi peste tot am sta îndărătul altor neamuri din patrie în cultură, dar privind îndărăt şi asemănând trecutul cu prezentul trebue să constatăm cu mulţămire un progres îmbucurător. Noi cei bătrâni ne aducem aminte cu jale din tinereţele noastre, cât de pustiu erà câmpul naţional, nu erà o singură şcoală pentru creşterea tineretului nostru; iar astăzi cu fericire constatăm, că aceasta şcoală nu este întru nimic îndărătul şcoalelor de aceasta categorie şi rivalizează cu cele ale concetăţenilor de alte limbi din patrie. Cuvine-se deci să ne bucurăm în asemenea momente solemne şi că ne bucurăm dovadă este strălucita adunare prezentă, pentru care onoare eu dator sunt în numele comitetului central al Asociaţiunii a aduce cea mai profundă mulţămită: la locul prim Inalt Preasânţiei Sale Domnului Arhiepiscop şi Mitropolit că a binevoit cu Inalta Sa prezenţă a onorà sărbătoarea noastră solemnă şi a încurajà cu înţeleptele-i poveţe şi năzuinţele nobile ale acestui institut, şi apoi întreg onoratului public.

Mulţămesc corpului profesoral dela această şcoală pentru zelul şi devotamentul, cu care a muncit un an de zile, ocupând locul părinţilor scumpelor odoare ale mamelor, pe care le-au încredinţat îngrijirii lor gingaşe, mulţămesc în fine şi laud buna purtare şi strălucitul progres al iubitelor eleve, aceste scumpe odoare ale mamelor române, care întorcându-se la bunii lor părinţi să păstreze un suvenir dulce acestui institut naţional, creat şi susţinut cu mari jertfe de Asociaţiunea noastră pentru cultura poporului român, căruia să-i dorim, să crească şi să înflorească.

9. La încheierea festivă a anului şcolar în 27 Iunie 1901, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

Imprejurările noastre întăresc în noi credinţa, că învăţătorul e dator a folosì ori-ce ocazie solemnă în sânul poporului său, pentruca să deştepte şi să întărească în inima tinerimii acele sentimente şi virtuţi, care sunt podoaba unui individ în viaţa particulară, cât şi publică. Pentrucă mână'n mână, familia şi şcoala, această ţântă finală o urmăresc şi numai întru cât succede a şi atinge această ţântă simt părinţii dimpreună cu învăţătorii o mulţămire în urma jertfelor şi activităţii lor.

Din parte-mi ca să satisfac după putinţă acestei chemări, m'am decis să mă opresc de astădată la unele momente din istoria poporului român, resp. din tradiţia poporului român, în care momente sper eu a găsì pentru femeia română cele mai frumoase exemple de virtuţi înalte şi abnegaţiune. Şi nu voiu face încunjur mare, ca să nu obosesc atenţiuuea după lungul şir de producţii din partea elevelor noastre. Voi urmà deci.

* * *

Erà în anul 1475, când Ştefan cel Mare, vestitul domn al Moldovei, raportase o învingere strălucită asupra oardelor turceşti la Racova. Prima

biruinţă asupra Semilunei în luptă făţişe — după cum spune cronicarul polon — despre care toţi regii şi împăraţii creştini ai Europei luaseră act cu bucurie.

Dar erà de prevăzut acum, că lui Ştefan cumplită răzbunare i-se pregăteşte din partea Sultanului, ceeace în adevăr un an mai târziu a şi urmat pe câmpul dela Războieni, unde Ştefan în faţa potopului covârşitor al Semilunei a trebuit să plece la pământ ascuţişul sabiei sale.

Rănit şi îngândurat se întoarce dela acest război în conacul familiei sale. Aici însă de astădată nu-l aşteaptă mângăiere dulce, nu-l aşteaptă mâna tămăduitoare a mamei, ca să-i şteargă sudoarea feţei..... In locul acesteia îl întâmpină asprul cuvânt al mamei, dojana ei, care în Ştefan cel biruit nu recunoaşte pe fiul său, ci încuie dinaintea lui porţile castelului şi-i porunceşte: dacă e fiul ei să se întoarcă la luptă, să învingă sau să moară pentru patrie!

Ştefan, fiul ascultător al mamei, aşa face. Se întoarce la luptă, adună oştirea sa şi cu puteri îndoite atacă oardele muzulmane, le risipeşte şi le alungă peste Dunăre.

Astfel povaţa mamei înţelepte făcut-a în veci memorabilă lupta dela Războieni şi a hotărît soartea ţării spre bine.

Altădată erà în anul 1517, când Neagoe-Basarab, cuviosul Domn al Munteniei, însoţit de patriarhul Constantinopolei, de patru mitropoliţi pe lângă alţi mulţi episcopi şi egumeni din întregul răsărit şi încunjurat cu însufleţire de poporul său, serbează sfinţirea monumentalei Mănăstiri dela Curtea de Argeş, acea operă măreaţă ca anticitate şi ca arhitectură, despre care astăzi toată lumea afirmă, că e fala României şi admiraţia veacurilor.

Acest act sărbătoresc din istoria poporului român e de mare importanţă din osebite puncte de vedere. Deoarece pe când în sânul poporului român se serbează atari acte măreţe întru glorificarea cultului său religios, pe atunci, în acelaş an 1517, în apusul Europei se încinge acea luptă înfricoşată religionară, ale cărei urmări au fost — precum ştim cu toţii — nesfârşite vărsări de sânge şi apoi închegarea unei credinţe noui cunoscută în genere sub numele: reformaţiune.

Ce deosebire între spiritul aceluiaş an 1517 dela Curtea de Argeş din răsărit şi dela Wittenberga din apus!....

Neagoe însă până a ajunge să termine măreaţa operă, sleise puterile ţării, sleise toată vistieria ţării. Şi pentruca să termine zidirea hotăreşte dimpreună cu sfetnicii săi, să arunce biruri noui asupra poporului. Atunci păşeşte la mijloc soţia sa, Doamna Despina-Miliţa, se împotriveşte hotărîrii lui Neagoe, să nu mai arunce biruri asupra poporului, ca să nu mai fie lacrămi în ţară. Iar pentruca să termine zidirea ofere *giuvaerele* sale, *preţioasele* sale, să le prefacă în bani.

Neagoe covârşit de puterea morală a femeii, se pleacă voinţei ei şi cu mijloacele oferite de soţia sa termină mănăstirea cea măreaţă, iar poporul e cruţat de biruri grele şi bucuria e la culme.

Iată un alt exemplu strălucit de *umanism* şi *abnegaţiune.*

* * *

Recunoaştem, că şi în istoria altor popoare, începând dela Romani, găsim exemple frumoase de virtuţi alese din partea femeii. Dar un exemplu mai clasic de *patriotism adevărat*, de *umanism* şi *abnegaţiune* ca la străbunele române amintite, rar se mai găseşte.

Femeia română poate fi mândră de străbunele sale!...

Am împrospătat aceste lucruri din trecutul poporului român, pentrucă eu sunt de convingerea că dela acest paladiu al «Asociaţiunii pentru cultura poporului român», femeia română cu asemenea idei trebue să se întoarcă la căminul său, unde să le cultive cu stăruinţă ca să înflorească şi rodească în folosul neamului.

Cu acestea am terminat agendele acestui an şcolar.

10. La încheierea festivă a anului şcolar în 27 Iunie 1901, de Nicolae Togan, protopop, delegatul comitetului Asociaţiunii.

P. T.

De 15 ani, de când funcţionează această şcoală civilă de fete cu internat, întemeiată şi susţinută cu mari jertfe materiale de Asociaţiunea noastră pentru literatura română şi cultura poporului român, şi dedicată creşterii femeii române în spirit potrivit firii neamului nostru, ne-am obicinuit cu toţii câţi ştim preţui binefacerile acestei şcoale, să privim examenele dela încheierea anului şcolar drept adevărate sărbători culturale. Interesul publicului nostru n'a încetat a se manifestà la aceste ocaziuni în mod vădit, dovadă este şi festivitatea şcolară de azi.

Dar interesul acesta este de sigur şi motivat, căci această şcoală ne creşte tinerele odrasle, cari au să formeze în vieaţa neamului nostru partea cea mai bună, cea mai aleasă, cimentul păturii culte a neamului. Că a avut parte această şcoală şi de bârfitori şi poate că va aveà şi pe viitor, această împrejurare n'are să ne oprească în calea apucată, când ştim, că ea dejà până acum în scurtă ei existenţă de 15 ani a împlinit o înaltă misiune culturală naţională în mijlocul neamului nostru. Abstrăgând dela faptul cunoscut, că «Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român», prin întemeierea şcoalei sale civile de fete cu internat, a dat impuls la deschiderea altor şcoale cu asemenea menire în centrele mai însemnate româneşti, şcoala aceasta singură a dat neamului nostru în cei 15 ani ai existenţei sale un număr frumos de femei crescute în spiritul şi tradiţiile poporului român, căci 230 este numai numărul elevelor absolvente ale acestei şcoale, sau al celorce au terminat aici a IV-a clasă civilă. Şi aceste eleve se găsesc astăzi resfirate în toate ţinuturile lo-

cuite de Români, cultivând şi propagând mai departe în cercuri largi prin cipiile sănătoase, ce aici şi-le-au însuşit Că acesta este un succes pe terenul cultural-naţional al poporului nostru, nimenea nu va puteà tăgăduì.

Tocmai de aceea nutresc credinţa, că interesul publicului nostru cult nu va încetà nici pe viitor faţă cu acest institut, ci din contră se va potenţà, privind cu toţii această şcoală cu internat de aceea ce este, de un mărgăritar scump în şirul institutelor noastre publice de învăţământ, despre ce ne-a convins şi seria examenelor acum de 4 zile dearândul, zilele secerişului unei munci intensive de un an şcolar. Că va fi aşa, în aceasta credinţă mă întăresc şi momentele solemne de faţă şi îndeosebi înalta prezenţă a Excelenţiei Voastre, cu care v'aţi îndurat a ridicà şi de astădată nimbul festivităţii noastre şcolare de azi. Pentru această înaltă atenţiune deobligătoare, în calitatea mea oficială de reprezentant al comitetului «Asociaţiunii», îmi ţin de datorie a aduce Excelenţiei Voastre profundă mulţămită. Mulţămesc şi onoratului public pentru viul interes faţă cu năzuinţele culturale ale acestui preţios institut şi onoratului corp didactic pentru devotamentul şi abnegaţiunea, cu care a căutat să-şi facă datoria şi în anul şcolar, ce azi îl încheiem. Iar d-voastră, iubite eleve, căutaţi ca în toate împrejurările vieţii să valoraţi preţioasele învăţături, ce vi-le-aţi însuşit aici, ca astfel acest institut să poată privì la d-voastră totdeauna cu mândrie.

Aşa să fie!

11. La încheierea festivă a anului şcolar în 26 Iunie 1902, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

Vin să adaug puţine cuvinte şi din parte-mi pentru încheierea anului şcolar percurs. Şi mărturisesc, că simt mare uşurare pentru sarcina mea, deoarece vin mai ales ca să împart bucuria cu cei chemaţi, pentru secerişul unui an norocos. Seceriş modest — zic eu — dar loial şi românesc. Şi aceasta e plăcută adiere inimilor noastre.

Cu raport la cultura femeii, a zis odată un academician francez anume *Jules Simon: că de câteori se creşte o fată, se întemeiază o şcoală.*

Drept aceea, adevărat fiind că şcoala e cel dintâi factor pentru răspândirea culturii în sânul unui popor, adevărat fiind mai departe că Asociaţiunea noastră, acest unic scop îl urmăreşte prin activitatea sa; atunci cum nu vom simţì noi bucurie, când dat ne este să contribuim şi noi la înmulţirea şcoalelor poporului român, după concepţia academicianului fráncez, atât de bine nimerită.

Ştim noi din viaţă şi pedagogia ne-o spune lămurit, că mama e cea dintâi chemată dela natură, ca să sădească în inima copilului deprinderile cele bune şi virtuţile alese. Mama-i sugerează primele sentimente. Mama-i împleteşte întâia dată mânile pentru rugăciune. Mama îl învaţă a iubì sau a urî, şi astfel mama îşi formează copilul cel bun sau rău.

Convins despre acest adevăr Napoleon cel Mare, n'aveà destule cuvinte de recunoştinţă faţă de mamă-sa. Şi a mărturisit-o categoric, cà tot norocul său, tot binele ce el a putut şăvârşì în viaţa sa, mamei sale şi vederilor ei a avut să-i mulţămească. Ba, s'a pronunţat sus şi tare, că viitorul unui copil atârnă cu totul dela mamă-sa. Ceeace istoria confirmă!

In vederea acesteia, ce poate fi mai înălţător decât a ridicà priceperea mamei, a nobilità inima mamei, pentruca mâne-poimâne ea să poată satisface cu atât mai perfect înaltei sale misiuni, ce provedinţa i-a menit în sânul familiei şi societăţii.

Impărţim deci bucuria cu cei chemaţi şi dorim din inimă ca această bucurie şi mulţămire să însoţească elevele institutului nostru, cât mai îndelungat şi dupăce vor trece peste pragul acestui institut şi vor intrà în valurile vieţii, unde neamul cu drag le aşteaptă.

Cu acestea am încheiat anul şcolar. Inştiinţarea de lipsă pentru anul viitor, se face pe calea sa.

12. La încheierea festivă a anului şcolar în 26 Iunie 1902, de Nicolau Ivan, asesor consistorial, delegatul comitetului Asociaţiunii.

P. T.

Diferite sunt mijloacele prin care popoarele îşi câştigă educaţia şi cultura lor.

S'a dovedit însă în decursul vremilor, că educaţia cea mai temeinică şi mai trainică se câştigă în şcoale cu limba naţională şi cu caracter naţional, căci în acestea se predau în mod mai genuin cunoştinţele de care are un popor mai neapărată lipsă, potrivit cu firea şi aplecările lui, iar creşterea tinerimei se face cu plan bine chibzuit, amăsurat aspiraţiunilor şi dorurilor la care ţinteşte poporul.

Între condiţiuni egale poporul nostru este accesibil pentru cel mai înalt grad de cultură, şi ar fi putut susţineà concurenţa pe orice teren cu popoarele conlocuitoare. Aceste condiţiuni au lipsit până bine de curând în total şi durere ele lipsesc şi acum în parte destul de considerabilă.

Nu este nici o mirare, dacă în cele culturale noi am rămas înapoia altora — şi nu e mirare, că creşterea ce ne-am câştigat în şcoale străine e cu lacune şi defecte, care au avut o înrîurire hotărît păgubitoare asupra vieţii noastre naţionale.

Lacunele acestea au devenit şi mai dezastroase până când femeia română a primit creştere, multă puţină, în institute care urmăriau şi alte scopuri, afară de cel educativ, care culminează în a da societăţii caractere firme, soţii credincioase, mame adevărate şi surori ocrotitoare ale virtuţilor strămoşeşti iubitoare de limba şi de legea lor.

Îi revine meritul «Asociaţiunii» noastre, de a fi rupt cu curentul dureros — şi a fi pus temelii tari şi solide la acest aşezământ, primul de felul acesta, la noi, unde iubirea de moşie şi de ţară rivalizează cu dra-

gostea către limbă şi legea noastră — şi oţelirea virtuţilor naţionale este problema lui cea mai înaltă.

Simţul mândriei naţionale ne cuprinde, când ştim, că acest institut este al nostru, e ridicat din obolul nostru şi e închinat culturei noastre naţionale.

Vom grijì ca acest preţios mărgăritar să strălucească şi să fie şi cea mai preţioasă piatră din cununa cea mândră a institutelor noastre culturale. Ficele noastre vor învăţà aici tot ce e frumos şi folositor, vor învăţà, căci trebue să înveţe, şi alte limbi, dar nu vor uità nici un moment, că cea mai frumoasă limbă pentru ele este şi rămâne limba mamei lor, limba în care atât de dulce a ştiut vorbì şi scrie Alexandri şi Eminescu — dat fiindcă pentru limbă Românii au suferit mai mult ca pentru libertate.

Mulţămesc din inimă corpului nostru didactic, că precum întotdeauna şi acest an a fost la înălţimea chemării sale — şi noi considerăm jertfele ce le aducem pentru institut şi susţinerea lui, — pe deplin recompensate prin ostenelele ce au pus — ca să dee societăţii vlăstare alese.

Mulţămesc d-lui consilier — vice-prezident al «Asociaţiunii»: Iosif St. Şuluţu, care de un lung şir de ani se ocupă cu interes şi pricepere de acest institut şi îngrijeşte de şcoală şi de progresul ei cu neîntrecută dragoste.

Iar voi, iubite eleve, păstraţi comorile ce aţi adunat aici, înmulţiţi talantul ce vi-s'a încredinţat, fiţi fice bune ale părinţilor voştri şi neamului nostru, şi nu uitaţi niciodată, că în pruncia voastră «Asociaţiunea» v'a înlesnit şi mijlocit creşterea într'un institut ridicat din denari adunaţi dela poporul român, acel popor sărac, pe care a-l iubì şi a-l cinstì să ne ţinem toţi şi toate de cea mai sfântă datorinţă.

13. La încheierea festivă a anului şcolar în 27 Iunie 1903, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

Marinarul când pleacă dela ţărmure, fie cerul cât de senin şi marea cât de liniştită, în lăuntrul sufletului său simte totuşi sbucium de gânduri şi îngrijire, căci de multeori o clipă numai trece şi seninul s'a prefăcut în vifor, iar liniştea în pericol. Şi acest curs al întâmplării îl găsim în toate acţiunile vieţii omeneşti, a căror desfăşurare nu atârnă dela voinţa omului, ci dela destinul său.

Iată o potrivită asemănare şi pentru dispoziţia sufletului nostru, de câteori în Septemvrie a fiecărui an, pornim barca acestui institut pe întinsul noian al ştiinţei şi educaţiunii. Iar în acest an a pornit barca binişor impoporată, încât pe lângă conducerea devotată a institutului a fost mare numărul venerabililor părinţi cu cari a trebuit să împărţim grijile şi preocupaţiunile părinteşti.

Şi experienţa ne arată că nimic mai scump şi nimic mai gingaş între momentele acestei preocupaţiuni, decât *capitalul sanitar* al elevelor. Acesta

e miezul vieţii pământeşti. Acesta e comoara cea mai preţioasă, ai cărei părtaşi cu drept cuvânt se numesc: de trei ori fericiţi! Căci dacă ar aveà cineva toate bunurile pământeşti, lipsindu-i sănătatea, nimic nu are.

In ce priveşte capitalul intelectual şi moral, avem puterea voinţei. Avem disciplina noastră, avem chibzuitele prescrise ale programului de studii, ale căror îndrumări duc cu siguranţă la scopul dorit, în împrejurări normale. In ce priveşte însă capitalul sanitar, numai indirect putem contribuì cu voinţa şi priceperea noastră. Aici darul ceresc revarsă bunătăţile sale, ceeace părinţii preocupaţi de creşterea copiilor lor, ştiu să aprecieze mai bine decât ori cine.

Noi şi în acest punct mergem alăturea cu părinţii, deoarece pedagogia ne învaţă, că *minte sănătoasă în trup sănătos se află.* Şi eu am mulţumirea a puteà ridicà imnuri de laudă provedinţei, că ne-a dat un an cu deplină sănătate, ferit de sguduiri şi piedeci, încât elevele adăpostite aici au putut sporì considerabil atât capitalul lor sanitar, cât şi moral şi intelectual.

Nici că am să mai adaug altceva acum la încheiere, decât dorinţa fierbinte, ca elevele noastre să caute a fi demne de bucuria părinţilor şi de aşteptările neamului, în urma educaţiunii ce primesc sub stindardul cultural al «Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român».

Vin apoi să împlinesc o plăcută datorinţă, aducând deosebita noastră mulţămită d-lui delegat pentru conştienta conducere a examenelor. Şi vă rog să împărtăşiţi de interesul d-voastră şi mai departe acest Paladiu al Asociaţiunii, câtă vreme veţi crede, că el satisface unei înalte meniri pentru femeia română.

Pentru onoratul public român, din sânul căruia facem parte, ţin să amintesc, că a sa sfântă datorinţă e: *a se interesà tot mai mult de aşezămintele sale culturale, care sunt os din osul său.* Să nu tot colinde pe la străini. Să rămână la vatra sa străbună. Să ridice institutele sale la nivelul timpului, în care scop noi cu drag îi subordonăm puterile, pentruca institutele noastre dela acea înălţime să reverse numai onor şi mândrie asupra caracterului nostru naţional.

Cu acestea urez spor şi înflorire instituţiunilor noastre culturale.

14. La încheierea festivă a anului şcolar în 27 Iunie 1903, de Dr. Miron E. Cristea, asesor consistorial, delegatul comitetului Asociaţiunii.

P. T.

Dupăce am terminat cu ajutorul lui Dumnezeu, atât examenul din singuraticele obiecte de învăţământ, cât şi frumoasa producţiune de astăzi, mă simţesc dator, — în calitatea mea oficială — să declar, că — în general — am rămas pe deplin mulţămit cu rezultatul obţinut în toate direcţiunile; ba mai mult mă simţesc chiar îndemnat a mărturisì, că atât mie, cât şi onoratului public, care ne-a onorat cu prezenţa în decursul exame-

nului, ne-au făcut o adevărată plăcere: de o parte exemplara *disciplină, ordine* şi *curăţenie,* observată atât la eleve, cât şi la toate lucrările lor scripturistice, la desemnuri, la pictură şi la toate lucrurile făcute de mâna lor, deja de pe acum abilă; de altă parte frumoasele lor *dexterităţi* în desemn, declamare, cântări şi muzică; precum şi *înfăţişarea modestă* şi totuş plină de *demnitate* a elevelor; *răspunsurile* lor clare şi precise; *cunoştinţa* practică a *limbilor:* maghiară, germană şi franceză, pe care aproape toate fetiţele mai mărişoare le vorbesc fluent. Dar mai pre sus de toate ne-a înveselit pe toţi *frumseţa* şi *farmecul,* cu care elevele şcoalei noastre vorbesc iubita noastră *limbă maternă,* precum şi temeinicele lor *cunoştinţe* din *întreagă literatura* mai ales frumoasă a *neamului român,* chemată a deşteptà şi oţelì de pe acum în pieptul lor fraged dragostea cătră tot ce este românesc; ceeace de altcum este scopul cel adevărat al acestui nouă tuturor scump institut.

In legătură cu acest scop nu pot trece cu vederea laudabila pricepere, cu care şi în anul acesta în multe lucruri de mână, ce le putem admirà în sala de expoziţie, s'au introdus *motive cu adevărat naţionale,* copiate de pe neîntrecutele chindisituri, ştergare, feţe de perini, de pe ciupagurile şi feluritele altiţe ale ţărancei române. Acest fapt este cu atât mai îmbucurător, cu cât — continuând în această direcţiune — ne vom apropià tot mai tare de mult doritul vis al multor femei şi bărbaţi români aleşi: de a creà şi introduce în casele şi saloanele clasei noastre superioare un *stil cu adevărat românesc.*

De altă parte m'am bucurat mult, aflând sănătoasele vederi şi buna direcţiune, ce se dă fetiţelor din cursul complementar: despre *vieaţa practică* şi despre toate *ocupaţiunile unei viitoare femei române,* care cu adevărat şi în mod conştiu să-şi ştie îndeplinì din toate punctele de vedere frumoasa misiune, ce o are şi ce o cere neamul nostru dela fiecare femee română.

Am ieşit dela examenul acestui curs cu convingerea, că ar fi de mare folos naţional, dacă fiecare fată de român ar aveà ocaziune a sorbì înainte de intrarea ei în vieaţa practică, barem în decurs de un an, din izvorul frumoaselor şi indispensabilelor cunoştinţe, ce se predau în acest curs.

Intre asemenea împrejurări nu e mirare, că însuş Excelenţia Sa ministrul instrucţiunii publice din patria noastră, dl *Wlassics,* şi-a exprimat deplina sa mulţămire cu succesele şcoalei noastre.

Îndeplinesc deci numai o datorinţă, când mulţămesc dlui director *Dr. V. Bologa* şi d-şoarei directoare *Elena Petraşcu* pentru devotamentul, cu care conduc această şcoală în spiritul şi direcţiunea dorită de comitetul central şi de ceice contribue la susţinerea ei, precum şi onoratului corp profesoral pentru laudabilul zel şi pentru multele ostenele, ce aduce întru a satisface aşteptărilor superiorităţii.

Îndeosebi merită specială amintire mult onoratul vice-prezident al «Asociaţiunii», dl *Iosif Sterca Şuluţu,* care ca şi preavrednicii săi antece-

sori şi-a făcut obiect de zilnică preocupaţiune cercetarea acestei şcoale, spre a se convinge, dacă organismul ei funcţionează normal, spre mulţămirea comitetului şi a părinţilor, cari ne încredinţează creşterea odraslelor lor.

Am încredere, că în acelaş spirit veţi continuà şi în viitor conducerea acestei şcoale, pururea conştii de faptul, că acest institut este creat şi susţinut nu din belşugul vre-unui budget, pus la dispoziţie din oarecare fonduri abundante, ci din bănişorii crucereşte adunaţi dela însuş poporul român. Deci însuş acest popor reclamă, ca în cadrele legilor existente şi ale cunoştinţelor generale, ce trebue să le aibă o femee din clasa mai bună – să se cultive şi nobiliteze toate însuşirile cele bune ale poporului român, precum: *iubirea de moşie* şi de *patrie*, *dragostea cătră portul*, cătră *ocupaţiunile*, *datinile*, *obiceiurile*, *tradiţiunile* şi *aspiraţiunile* şi mai ales cătră *limba poporului românesc*, ca astfel elevele ieşite din această şcoală, să fie şi pe viitor propovăduitorii acestor nobile sentimente şi apostolii celor mai sănătoase vederi despre misiunea adevărată a femeilor române.

Am convingerea, scoasă din mulţămitoarele răspunsuri ale fetiţelor mai mărişoare şi acum absolvente ale şcoalei noastre, precum şi din cunoştinţa personală a mai multor familii, care şi-au crescut la noi copilele lor, că şi voi, iubitelor eleve, care cu anul acesta părăsiţi institutul, nu numai veţi păstrà cu scumpătate frumoasele cunoştinţe, ce le-aţi câştigat, ci le veţi şi aplicà în vieaţa practică, şi veţi căutà a le lăţì în cercuri cât mai largi. Îndeosebi aşteptăm dela voi, ca pururea să vă iubiţi cu căldură poporul şi scumpa limbă românească, şi să căutaţi cu insistenţă, ca să folosiţi şi să vorbiţi această limbă ***totdeauna***, mai ales, că din gura voastră această frumoasă şi admirabilă limbă primeşte un farmec îndoit.

Accentuez cu atât mai mult acest lucru, cu cât în o călătorie de curând făcută în mai multe şi îndepărtate ţinuturi locuite de Români, cu durere a trebuit să experiez, că — pe lângă toată insistenţa factorilor conducători ai vieţii sociale româneşti — încă o însemnată parte a cercurilor noastre mai înalte, îndeosebi femeile, folosesc în conversaţiunea lor zilnică cu predilecţie — spre ruşinea noastră fie zis — limbi străine. De altă parte însă m'am bucurat mult, constatând, că în unele ţinuturi cercetate de mine, tocmai absolventele acestei şcoale sunt cele mai zeloase luptătoare în contra acestui curent străin şi condamnabil, căci *e frumos să ştii şi să vorbeşti alte limbi atunci, când ai ocaziune şi e de lipsă*, ***dar este urît şi de desaprobat a'ţi desconsiderà limba proprie în favorul altei limbi străine.***

Regretabil este numai, că încă nu toate cercurile româneşti ştiu aprecià această sănătoasă direcţie, căci în punctul creşterii fetelor române se mai observă încă şi azi două direcţiuni total greşite. Unii adecă sunt de părerea, că femeia să nu ştie prea multe. *Arnolphe*, o persoană din scrierea lui Molière întitulată «*Şcoala femeilor*» pretindeà dela viitoarea sa

soţie «*să fie cât se poate de neştiutoare* (adecă *proastă*); *totul, ce cer dela ea* — zice el — *este să se ştie rugà, să mă ştie iubì, să ştie coase şi toarce*». Aşa judecă şi mulţi Români.

Adevărat, că cele mai esenţiale preocupaţiuni ale oricărei femei trebue să fie îndreptate asupra trebuinţelor de căsnicie, de gospodărie şi preste tot în jurul vetrei familiare şi în special asupra *creşterii copiilor.*

Dar tocmai pentru motivul din urmă, nu putem fi atât de unilaterali, ca şi acel învăţat german, care şi-a exprimat dorinţa, ca fiecare femee să iee în mână, în loc de «*evantaiu*», numai «*lingura pentru răntaş*».

Referinţele speciale ale poporului nostru pretind, ca femeile române să ştie toate, dar curat toate: a *manuà la perfecţie lingura din bucătărie* cu toate apartinenţele ei; dar de altă parte situaţiunea noastră, trebuinţele şi viitorul nostru pretind şi aceea, ca femeile române să aibă şi o *creştere aleasă,* cunoştinţe temeinice mai ales din trecutul şi din literatura poporului nostru, să cunoască dorinţele şi aspiraţiunile lui, ca în mod *conştient* să ştie sugerà în sufletul fraged al generaţiilor viitoare sentimente curate de morală, de patriotism, de muncă, şi de jertfă desinteresată pentru binele comun.

O altă parte foarte considerabilă a claselor culte române apreţiază — ce-i drept — necesitatea de a se da fetelor o creştere mai bună; dar apoi presupun a-şi fi făcut datorinţa, spoind odraslele lor cu o cultură cosmopolită superficială, care îşi caută alte cercuri, afară de poporul nostru, ale cărui păsuri şi dorinţe nu le cunosc şi nu le înţeleg. Dela asemenea femei neamul n'are mult folos.

O desavuare *conştie* şi *hotărîtă* a acestor vederi greşite şi periculoase: este direcţia urmărită de institutul nostru, despre care tocmai pentru aceasta îndrăznesc a afirmà, că este *primul de pe teritorul întregului Românism,* şi deci nu numai justifică jertfele aduse, ci merită şi sprijinul tuturor.

Din graiul fetiţelor mai mărişoare ale şcoalei noastre am auzit:

cum atâţia bărbaţi celebri mulţămesc gloria faptelor lor creşterii primite dela mamele lor;

cum Napoleon-cel-Mare vorbià cu respect şi entuziasm despre valoarea creşterii, ce i-a dat-o mamă-sa;

cum mamele din vechia Grecie se despărţiau de fiii lor, înainte de plecare la războiu, nu cu cuvinte de «adio», ci cu salutul «*veţi revenì sau cu scutul sau pe scut*»;

cum în Francia glasul fecioarei din Orleans a redeşteptat sentimentul eroismului, carele — electrizând poporul şi pe conducătorii lui — a mântuit patria de duşmanii englezi;

cum mama lui Ştefan-cel-Mare — îmbărbătând pe fiiul său — l-a făcut să câştige glorioasa victorie dela Războeni;

cum doamna lui Vasilie Lupu şi doamna Stanca a lui Mihaiu au fost părtaşe la faptele măreţe ale soţilor lor;

cum atâtea domniţe române au jertfit adeseori şi aurăriile lor pentru instituţiuni de cultură şi umanitarism, pentru patrie şi neam;

cum şi astăzi femei române alese susţin instituţiuni de cultură, jertfesc pentru ocrotirea celor orfani şi se îngrijesc cu bunăvoinţă de mamă de trebuinţele zilnice ale şcolarilor buni, dar lipsiţi şi săraci;

şi cum de altă parte nepriceperea şi decădinţa unor femei vanitoase au fost cauza atâtor evenimente triste, dintre care şi istoria săptămânilor din urmă ne prezintă un caz îngrozitor.[1]

Deci, care Român cuminte nu se va bucurà de desvoltarea unor asemenea virtuţi în sufletul viitoarelor femei române, care au să fie crescătoarele nemijlocite şi cele mai cu influinţă ale generaţiunilor de mâne?

O datorinţă naţională a fiecărui cărturar român este deci a lucrà în cercul său social pentru acceptarea generală a acestei direcţiuni de creştere a femeilor române. Căci dacă este adevărată maxima statorită de marele pedagog J. J. Rousseau, că «*Oamenii vor fi totdeauna aceea, ce va plăceà femeilor, de voiţi dar ca ei să fie buni şi virtuoşi, învăţaţi pe femei ce este mărirea şi virtutea...*» apoi nu mai puţin adevărat este şi aceea, că mai ales în împrejurările noastre de azi, numai *femeile române au să fie «şcoala cea adevărată» a neamului nostru întreg*.

După aceste — mulţămind părinţilor elevelor noastre şi mulţămind onoratului public pentru atenţiunea dată acestei instituţiuni culturale îi rog, ca să ducă despre ea în toate părţile vestea, pe care o merită şi să ne păstreze şi pe viitor aceeaş atenţiune şi dragoste.

Elevelor care la toamnă se vor întoarce la acest loc de cultură — le doresc preste vară petreceri bune şi de recreare, ca astfel cu puteri nouă şi cu acelaş zel să-şi poată continuà studiile lor ulterioare; iar fetiţelor care — absolvând — se despart de institutul nostru, le pun din nou la inimă a nu uità institutul nostru, pe profesorii şi susţinătorii lui, şi mai ales cele învăţate aici; şi cu acestea le zic un călduros «*Adio*».

15. La încheierea festivă a anului şcolar în 26 Iunie 1904, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

Cu desfăşurarea programei de astăzi, s'a încheiat partea oficială a examenelor publice de fine de an. Şi e de sine înţeles, că s'a cerut multă osteneală în decursul anului, multă silinţă şi abnegaţiune până a ajunge la rezultatele dovedite, ce numai în parte se pot observà şi aprecià din examenele publice. Deoarece nu e dat nici celui mai ager ochiu să poată cuprinde şi aprecià în 3—4 ore, ce s'a săvârşit dela catedră în decursul unui an, prin munca stăruitoare a profesorilor unui institut. Pentrucă nu e posibilitate fizică să-şi facă cineva seamă în câteva ore cu materialul unei şcoale, material de multeori excelent şi bine pregătit, de multeori

[1] Aluziune la tragicul sfârşit al reginei Draga din Serbia.

însă mediocru, ori lipsit şi de cunoştinţele fundamentale pentru cutare grad al învăţământului. Nu e posibilitate fizică nici pentruca să analizeze în câteva ore momentele mai însemnate din cursul unui an şi să judece dacă acelea au fost menite să promoveze ori să împedece progresul! etc. Pentru aceea constatăm, că din examenele publice, nu e a se rostì nici odată ultimul cuvânt.

Noi însă avem plinătatea conştiinţei, că am urmat cu devotament a satisface datoriei noastre ca corporaţiune profesorală.

Şi ne face bucurie a puteà constatà, că părinţii elevelor noastre au parte de norocul de a-şi reprimì ficele deplin sănătoase, îmbogăţite cu un an de studii şi cunoştinţe frumoase şi folositoare. Această mulţămire se resimte acum în inimile noastre, cu aceeaşi dulce adiere din inima părinţilor, când îşi văd copiii adaugând şi sporind desvoltarea lor fizică, morală şi intelectuală.

Desvoltare a cărei înflorire pe o linie cât mai întinsă în sânul poporului nostru, e indispensabilă. Deoarece vremile sunt grele şi Românul e avizat tot mai mult să aibă cu cine împărţì grijile şi greutăţile vieţii. A împărţì însă griji şi greutăţi în viaţă, nu se poate decât cu o *minte luminată şi inimă simţitoare.* In promovarea acestei cauze se cuprinde întreg rostul activităţii noastre didactice. Ferice de oamenii, cari înţeleg şi cunosc rodul acestei activităţi şi ferice de popoarele, care sunt conduse de acest spirit ziditor şi întăritor.

Eu mă mărginesc la cele oficiale. Inainte de a încheià însă, împlinesc plăcuta mea datorie, aducând d-lui delegat călduroasa noastră mulţămită, pentru indulgenta conducere a examenelor şi mă rog să onoreze cu sprijinul său înţelegător şi mai departe acest institut al Asociaţiunii pentru cultura poporului român.

Excelenţia Voastră, ne daţi voie să vă asigurăm şi la acest prilej de fiasca noastră reverinţă şi fericiţi de înalta prezenţă Vă urăm multe zile fericite la cârma poporului nostru, celui atât de cercat în această patrie a străbunilor săi.

Onoratului public român, cu care împărţim grijile şi interesul pentru înflorirea instituţiunilor noastre culturale, îi doresc energie şi succes pentru validitarea puterilor şi fiinţei sale etnice naţionale, singurul criteriu din care izvorăsc faptele măreţe şi impunătoare în concertul lumii civilizate.

16. La încheierea festivă a anului şcolar în 26 Iunie 1904, de Dr. Miron Cristea, asesor consistorial, delegatul comitetului Asociaţiunii.

P. T.

Cel mai neglijat teren al vieţii noastre publice erà până bine de curând creşterea fetiţelor române; şi nici chiar azi nu putem afirmà, că am ajuns în toate ţinuturile la posibilitatea de a dà fetiţelor române o educaţie corăspunzătoare trebuinţelor poporului, căruia aparţin. Incă în multe părţi soartea fetiţelor atârnă aproape excluziv dela influinţa familiei

şi îndeosebi a mamelor, care de multeori este foarte binefăcătoare. Cum însă referinţele în care trăim sunt foarte varii, şi influinţele externe, la care suntem expuşi, sunt de multeori păgubitoare unei educaţiuni solide, întâlnim adeseori şi astfel de mame, care sucesc mintea şi inima copilelor lor, călăuzite fiind în purcederea lor nepricepută, de laune, capriţii şi câte alte vederi perverse şi în contrazicere cu principiile unei educaţiuni laudabile şi reclamate de trebuinţele poporului nostru. Aceasta este o scădere cu atât mai mare şi pentru noi îngrijitoare, cu cât influinţa tocmai a femeilor unui popor joacă un rol atât de preponderant în desvoltarea tuturor generaţiunilor lui.

Mânecând dela acest fapt, trebue să ne fie cu atât mai mare bucuria, când avem ocaziunea a ne întări în convingerea, că şcoala de fete a Asociaţiunii stă în fruntea instituţiunilor noastre culturale cu misiunea de a creşte poporului român fete şi femei cu educaţie corectă şi în toate privinţele neexcepţionabilă.

Secerişul dela finea unui nou period de muncă, la care am azistat azi şi zilele premergătoare — luat după rezultatul său general — încă ne-a oferit o asemenea ocaziune, deşteptând în sufletul tuturor participanţilor o deosebită bucurie şi plăcere. Acestea se potenţează prin viul interes ce-l arată on. public român faţă de acest institut cum zice Românul «dela vlădică până la opincă» în înţelesul strâns al acestei expresiuni, cum şi prin sprijinul ce-l oferă un mare şi însemnat număr de părinţi întru susţinerea lui.

Din aceste constatări noi ne simţim îndreptăţiţi a trage concluziunea că institutul nostru a dat societăţii româneşti, a dat patriei, un şir întreg de femei române, a căror educaţie corăspunde vederilor accentuate de factori competenţi în materie de educaţiune, un şir de femei, a căror exemple vii sunt tot atâtea îndemnuri şi pentru alte familii, de a dà fetelor lor aceeaşi creştere, încredinţându-ni-le nouă aicia.

Nu încape îndoială că sub influinţa rea a mediului, infectat de vederi sucite şi o fetiţă cu educaţie şcolară corectă poate uşor alunecà în direcţiuni greşite, nouă păgubitoare; deci năzuinţa noastră a tuturor trebue să ţintească într'acolo, de a stârpì toate acele defecte sociale, care pot împiedecà desvoltarea şi înaintarea noastră normală.

Drept aceea — considerând că învăţăm nu de dragul calculilor ce primim dela profesori, nu de dragul şcoalei, ci ca să putem aplicà cunoştinţele însuşite în şcoală în feluritele trebuinţe din practica vieţii: — datori suntem, ca să aşezăm întreagă educaţiunea şi instrucţiunea mai ales din şcoalele de fete pe temeliile cele mai solide, reclamate de cei mai înţelepţi şi mai competenţi bărbaţi ai tuturor popoarelor şi să le desvoltăm în direcţiunile, care ţintesc la ridicarea nimbului nostru cultural, la întărirea bazelor unei vieţi morale, atât familiare cât şi publice, la desvoltarea şi nobilitarea sentimentelor pentru idealuri, la deşteptarea îndemnurilor interne pentru jertfele cele mai scumpe pe altarul patriei, bisericii şi nea-

mului, la deşteptarea sentimentelor de milă pentru lipsiţi, săraci şi bolnavi şi de ajutorarea lor, la muncă desinteresată pentru binele obştesc, precum şi la consolidarea, întărirea şi înălţarea poporului, care cu jertfe grele susţine aceste institute.

E fapt că şcoalele bine conduse pot contribuì mult la reformarea traiului unui popor şi la croirea viitorului lui. O maximă preabinecunoscută de pedagogie socială zice: «*Incredinţaţi-mi creşterea tinerimei şi voiu reformà lumea*». Deci prin elevele de azi şi femeile de mâne trebue şi noi să insistăm a păşì tot mai repede în direcţiunile atinse şi a desrădăcinà păsurile şi relele sociale, ce ne bântue şi caută a ne abate din calea înaintării.

Fénelon, un vestit arhiepiscop dela Cambrai şi unul din cei mai competenţi bărbaţi şi scriitor pe terenul educaţiunii femeilor, zice în cartea sa «Despre educaţia fetelor» la un loc următoarele: «Pe cât e de multilateral *binele* ce-l pot produce femeile bine crescute, pe atât de mare e de altă parte *răul* ce-l pot cauzà femei care n'au simţ pentru virtute. Fără îndoială cauzează educaţiunea greşită a femeilor mai mult rău în lume, decât cea a bărbaţilor, căci în cele mai multe cazuri şi perversitatea bărbaţilor este rezultatul unei educaţiuni greşite, ce le-au dat-o mamele lor nesocotite, sau se reduce la influinţa dăunoasă ce au exerciat-o mai târziu asupra lor alte femei. Cauza primordială a multor evenimente tragice... este a se căutà în decădinţa femeilor. De aici rezultă marea însemnătate ce o are pentru viitorul unui popor o bună educaţie a fetelor».

Nu încape deci îndoială, că şi femeile române îşi au partea leului la formarea multor virtuţi şi însuşiri bune ale poporului nostru; dar totodată îşi au partea însemnată şi la multe din defectele noastre sociale şi naţionale.

On. public! Noi ne-am obicinuit de un lung şir de ani a ne tămâià reciproc la toate convenirile noastre mai festive; şi de va merge tot aşa ne vom sinamăgì a crede, că suntem chiar ca îngerii curaţi de orice maculă.

Aceasta nu poate fi în interesul nostru. Din contră, toţi oamenii preocupaţi de soartea poporului nostru vor aprobà purcederea: de a mai scormonì la asemenea ocaziuni, dar cu toată bunăvoinţa, şi în sacul scăderilor noastre, de a-ne reoglindà aşa cum suntem, ca astfel — observând şi cunoscând petele — să tindem a le spălà şi curăţì.

Să mi fie deci permis a mă abate de astădată dela vechiul nostru obicei şi — condus de cele mai curate intenţiuni, — a spicuì niţel şi în troianul defectelor noastre sociale, scoţând la iveală în prima linie *ura*, *pisma* şi *invidia*, care aproape în toate centrele, cum şi comunele mai însemnate, s'au lăţit cu forţă epidemică, în butul *serului* injectat în corpul neamului nostru prin cuvintele celui ce ne-a buciumat în urechi admoniţiunea: «*Pe voi vă nimicirà a pismei răutate şi oarba neunire*», şi prin ale multor alţi bărbaţi luminaţi şi cu durere de neam.

Iar din aceste negre patimi şi mai ales din invidie răsare setea neastâmpărabilă după *ispitirea* situaţiunii şi mai ales a tainelor din alte familii, şi după câte curiozităţi fără rost, cum şi nizuinţa de a intrigà şi încâlcì desvoltarea desinteresată a acţiunilor, ca — profitând de asemenea situaţiune — să putem mai uşor vânà interese personale şi particulare. Scriitorul Fr. *Schiefer* zice, că oamenii cu educaţie «n'au nici timp nici voie a se ocupà în mod necuviincios cu daraverile altora».

Cu acest defect este frate de cruce *egoismul* de a vedeà pe toţi umiliţi, şi numai tu să stai neconturbat sus, în vârful intereselor tale personale şi contrare binelui obştesc.

Egoismul mai este şi pedeca cea mai puternică în progresul cauzelor noastre publice. Multe familii, care au să mulţămească bunăstarea lor stipendiilor dela biserici şi din fonduri publice ori poporului muncitor, în mijlocul cărora trăesc, uită cu totul pe aceşti binefăcători şi pe poporul, care l-a ridicat, uită biserica, şcoala şi instituţiunile lui. Ba mai mult se izolează chiar total de acest popor, căutându-şi alte cercuri de convenire, care adeseori exploatează credulitatea lor naivă.

Pe cât este de urît acest lucru, pe atât e de înălţător, când vezi o familie fruntaşe şi mai ales o femeie din societate înaltă, coborându-se în cercul modest, dar sincer, al ţăranelor române, care o îmbrăţişează cu sinceră dragoste şi ascultă sfaturile, de care în atât de multe privinţe au lipsă.

Aproape toate fetele cu creştere modernă au studiat arte, pictură, broderii, etc. şi totuşi foarte rar ne este dată ocaziunea de a vedeà prin bisericile noastre urmele frumoaselor lor abilităţi. Tocmai de aceea ţin să scot la iveală bucuria ce am simţit-o săptămânile trecute prin părţile Abrudului şi Câmpenilor, unde — cercetând bisericile noastre — am aflat în unele din ele obiecte sfinte şi mai multe scule confecţionate şi dăruite de câteva foste eleve ale acestui institut; iar pe una din ele am aflat-o înscrisă şi cu sume frumoase în cărţile de aur ale bisericilor.

Deci întreagă clasa noastră cultă datorinţă are: a se coborî jos la popor, oricare ar fi felul şi înălţimea poziţiunii sale. Casa preotului, medicului, advocatului şi a fiecărui cărturar român, trebue să fie model şi şcoală pentru popor, căci poate să vină vremea, şi după zisa scripturii — «acuşi este», când familia va fi unica şcoală de adevărată creştere a poporului nostru, a generaţiilor viitoare.

Profund cugetătorul Eminescu a zis, că *«el în lumea sa se simte nemuritor şi rece»*. Aşa şi noi în lumea noastră — bună, rea, cum este — trebue să ne simţim acasă şi bine. Cine aceasta lume o iubeşte, are din punctul nostru de vedere adevărată educaţiune.

Separarea noastră, a celor culţi de pătura poporului şi de interesele lui, ne duce la îndeletnicirea zilnică şi exagerată cu ocupaţiuni de felurite sporturi, la cheltueli zadarnice, la neglijarea sau chiar la nepriceperea totală a economiei casnice, şi în fine la o aristocratomanie condamnabilă.

Asemenea sfere pentru democratismul nostru neobicinuite, uşor ne pot ameţì.

Şi nicăiri nu apare mai ridiculă asemenea tendinţă, decât tocmai la noi, cărora ne lipseşte orice bază şi orice motiv justificator pentru aceasta.

In Germania cea tare, bogată şi mare, există şcoale, cercetate chiar de princese din case domnitoare, unde — pe lângă toate ocupaţiunile economiei casnice, pe lângă îndeletnicirea cu bursa din piaţa de legumi, învaţă copilele chiar şi a mulge vacile.

Cu cât mai mult trebue deci să urmăm noi Românii asemenea direcţie, căci suntem un popor sărac şi pe lângă asta dacă nu părinţii, de sigur moşii sau strămoşii fiecăruia dintre noi au fost ţărani simpli şi cinstiţi.

Deci pe ţăranul, care pe noi ne-a înălţat, avem şi noi sfânta datorinţă de a-l ridicà.

Aceste constatându-le, să nu ne mirăm, dacă în congresul internaţional de femei, ţinut mai dăunăzi la Berlin, reprezentante cu înţeleaptă judecată a unor popoară mult mai bine situate, de cât noi, au fost însufleţite mai ales pentru spiritul practic al vieţii, combătând mofturile superficiale, ce se ivesc la multe familii. In toate desbaterile ce s'au urmat, în conferinţele ţinute, în convorbirile ce le-au avut conducătoarele congresului cu împărăteasa Germaniei etc., s'a constatat necesitatea de a îndrumà femeile la căştigarea cunoştinţelor de lipsă pentru prosperarea gospodăriei lor. S'au prezentat în frumoase colori însuşirile femeilor de mai 'nainte, care toate învăţau şi ştiau a face bucate, a ţineà ordine şi curăţenie, a drege schimburile, a face haine şi tot-felul de cusături, a toarce, a ţese, a face pâne, şi mai presus de toate a cruţà, mănuind cu pricepere venitele familiilor, a îngrijì de copii, a se rugà; cu un cuvânt — după zisa lui Clemente al Alexandriei — acele femei ştiau să fie o adevărată «comoară» pentru familie.

După constatările dnei Maria *Lang*, — că astăzi numărul acestor bune econoame scade — a cerut congresul a se dà şi în şcoale cât mai mare însemnătate desvoltării şi perfecţionării economiei casnice, aşa ca fiecare femeie să fie în stare a face tot ce trebuie pentru bunăstarea familiei. De asemenea au atras atenţiunea oamenilor de stat asupra necesităţii, ca femeilor să se dee ocazie a-şi câştigà toate cunoştinţele trebuitoare unei bune mame de familie, căci numai ele pot aveà cea mai binefăcătoare influinţă asupra copiilor, atât la început cât şi în timpul desvoltării inteligenţei şi simţirilor. Deci toată creşterea femeilor trebue să se învârtă în jurul neînlocuibilului ei rol în familie şi economia casnică.

Am scos anume în relief aceste momente şi defecte, pe care un ochiu observator uşor le poate descoperì în măsură mai mare sau mai mică şi în unele din clasele noastre mai bune; şi am făcut aceasta în scopul: de a atrage asupra lor atenţiunea tuturor şi îndeosebi a corpurilor noastre didactice dela şcoalele de fete, cărora să le servească drept puncte de

orientare în activitatea lor de educători, pregătind şi în viitor cu tot dinadinsul generaţiile viitoare pentru combaterea acelor rele sociale.

La orice popor numai aceea educaţie poate fi bună, care încheagă şi nu cea care dismembrează societatea; şi în aceasta privinţă femeia are un rol atât de important.

*

Acestea premiţându-le, mulţămesc în numele comitetului central al Asociaţiunii M. O. D. *Iosif St. Suluţu*, încredinţat în tot cursul anului a cercetà şcoala, şi întreg corpului profesoral, pentru ostenelele prestate în anul expirat întru dobândirea unui seceriş mulţămitor; mulţămesc on. public prezent pentru interesul ce-l manifestează faţă de această şcoală, şi pe părinţi îi rog, ca şi în viitor să ne onoreze cu încrederea şi sprijinul lor.

Iară vouă, elevelor, vă pun la inimă, ca să nu uitaţi cele învăţate aici, ci să căutaţi a-le aplicà şi în viaţa practică, nizuind prin purtare, prin fapte, a face cinste institutului, în care aţi crescut.

In fine mă îndrept cătră Inalt Preasfinţia Voastră Domnul Arhiepiscop şi Metropolit, şi — mulţămindu-vă, pentrucă prin înalta Voastră prezenţă aţi ridicat nimbul festivităţii noastre şcolare, Vă rog să binecuvântaţi roadele muncii noastre, şi îndeosebi pe fetiţele, care pentru totdeauna părăsesc institutul nostru, ca astfel religioasă, mănoasă şi spre binele obştesc să fie activitatea lor în viaţa practică şi în sânul poporului român, care cu drag le primeşte în sânul său.

17. La încheierea festivă a anului şcolar în 26 Iunie 1905, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

Trebue să sulevez întâi de toate, că şi pentru noi e prima ocazie, că serbăm încheierea anului şcolar în frumosul palat al muzeului Asociaţiunii. Nu fac aceasta din alt motiv, de cât din sentimentul datorinţei de a atrage atenţia tinerimei şcolare asupra acestui fapt atât de important în analele culturei noastre naţionale.

Adaug însă că nu sunt eu cel chemat să fac istorie contimporană din acest prilej, să ridic numele acelor puţini binemeritaţi a căror operă e şi acest succes. Aceasta se va face, fără îndoială, în calea sa şi dela locul cel mai competent. Dar şi până atunci intonez un lucru, fără teamă de a fi desavuat, anume, că dacă se poate susţineà despre vre'o zidire publică, că e realizată din obolul binevoitorilor generoşi, apoi despre muzeul Asociaţiunii se poate zice cu drept cuvânt, că până la ultima sa petricică e o donaţiune generoasă a fiilor poporului român din iubita noastră patrie.

Tinerimea noastră şcolară trebue să ştie acest lucru. Deoarece pentru o nobilă tinerime şcolară nu ajunge să fie mândră de succesele părinţilor, ci mânecând dela succesul dat să năzuiască din răsputeri a încorona

moştenirea părintească pe toată linia cu cea mai desăvârşită izbândă. Să înţeleagă adecă tinerimea noastră şcolară, că piedestalul unei izbânde pe terenul ştiinţelor şi al culturei peste tot, nu e decât o spiţă pentru o nouă izbândă şi mai salutară. Vorba istoricului: o stare de spirite pregăteşte pe alta!

Şi dacă e adevărat, că generaţia de astăzi, grupată sub stindardul Asociaţiunii, poate simţì o mulţămire pentru ridicarea acestui muzeu, apoi tot atât de adevărat e că sunt multe încă talismanele şi preţioasele vieţii şi firii proprie a Românului, cu care este a se înzestrà şi împodobì acest muzeu naţional, pentruca mărturie credincioasă şi oglindă fidelă să fie poporului român.

N'am ajuns dar la un piedestal dela al cărui adăpost să ne dăm odihnei şi pauzei, în credinţa că am îndeplinit totul. Din contră, am ajuns numai la un nivel dela a cărui înălţime ni-se deschid nouă vederi, nouă orizonturi, ca să vedem mai limpede, să alegem mai bine şi să păstrăm mai cu evlavie toate acele reminiscenţe sfinte şi giuvaere preţioase, care constituesc istoria noastră, caracterul şi viitorul poporului român.

Aceasta ne aşteaptă pe noi generaţia de astăzi şi ca mâne pe actuala tinerime şcolară.

In cât cunosc eu tinerimea noastră şcolară, pentru care noi şi în acest an am dat partea cea mai aleasă a sufletului nostru, am firma convingere, că va căutà chip şi modru ca să satisfacă justelor aşteptări ale părinţilor şi ale conducătorilor noştri fireşti şi chemaţi. Eu îi doresc din inimă să aibă parte de aceasta mulţămire sufletească, căci nu există în vieaţa practică o mulţămire mai înaltă de cât conştienţa că ai satisfăcut aşteptărilor şi aspiraţiunilor părinteşti.

Dacă e să vin apoi la momentul propriu al serbării noastre şcolare de fine de an, n'am de cât să amintesc cu plăcere, că anul şcolar expirat a fost deplin norocos pentru institutul nostru. Se ştie din publicitate, că în cursul acestui an două feluri de boale epidemice au grassat în Sibiiu, cum şi în ţinutul nostru. In toamnă tifus, în primăvară pojar. Graţie ceriului însă şi bunei îngrijiri din internatul nostru, că elevele şcoalei noastre au fost cu desăvârşire scutite de aceste boale. In urma acesteia învăţământul în toţi ramii săi, a urmat cea mai normală desvoltare şi progres. Amintesc aceasta cu intimă satisfacţie, pentru comuna bucurie ce simţim cu venerabilii părinţi. Şi nu voiu amintì persoanele de care se leagă în cea mai mare măsură rezultatul obţinut, pentrucă am norocul să număr în jur de mine tot atâtea puteri de muncă serioasă şi devotament pentru chemarea lor, iar nu vânători de laude efemere şi închipuiri deşerte.

Alt moment, ce trebue totuşi să amintesc fugitiv din cursul acestui an e, că suntem încă sub adânca impresiune a unei călătorii de studiu, ce am făcut în feriile de Paşti în vecina Românie cu 42 eleve din clasele superioare ale şcoalei noastre. In unele din cele mai vestite localităţi ne-am oprit, în Curtea de Argeş la vestita Mănăstire dela Argeş, monu-

mentala operă arhitectonică şi religioasă a evlaviosului Neagoe Voevod dela 1518; apoi în Bucureşti, Sinaia şi Braşov, unde elevele şcoalei noastre au avut număroase momente înălţătoare şi ocazie plăcută de a-şi însuşi cunoştinţe alese despre deosebite instituţiuni culturale, de educaţie şi de învăţământ ş. a., aducând cu sine o comoară de cunoştinţe nouă şi de impresii luminoase şi neperitoare din inimile lor. — Ştiu că satisfac numai unei datorinţe, exprimând şi la acest prilej călduroasele noastre mulţămiri tuturor binevoitorilor, cari ne-au onorat cu sprijin pentru deplina reuşită a călătoriei noastre de studiu.

Rog apoi pe domnul delegat al On. Comitet al Asociaţiunii să primească viile noastre mulţămiri pentru părintească conducere a examenelor publice de fine de an şi să onoreze institutul nostru şi mai departe cu sprijinul său.

Excelenţiei voastre Vă mulţămesc cu respect pentru curajul şi îndemnul ce inspiraţi sufletelor noastre prin înalta prezenţă a Excelenţiei Voastre şi prin interesul părintesc ce dovediţi instituţiunilor noastre culturale. Vă urez multe zile senine încă, ca să puteţi continuà şi duce la bun sfârşit măreţele opere, ce provedinţa V'a rezervat în sânul poporului român.

De asemenea mulţămesc venerabililor părinţi ai elevelor şcoalei noastre, cari ştiu onorà cu atenţia lor interesele culturale ale *Asociaţiunii pentru cultura poporului român*, rugându-i să continuăm şi mai departe a nutrì şi a ridicà împreună acest cult preţios pentru cinstea şi binele poporului român.

18. La încheierea festivă a anului şcolar în 26 Iunie 1905, de Nicolau Ivan, asesor consistorial, delegatul comitetului Asociaţiunii.

P. T.

Nespusă este bucuria, care străbate sufletele noastre în aceste momente, pentrucă serbarea care ne întruneşte e serbarea progresului, serbarea culturii unui factor însemnat din vieaţa noastră naţională şi socială.

Şi îndoită devine bucuria prin faptul că această serbare pentru primadată o prăznuim în casa aceasta ridicată mai mult din entuziasmul şi dragostea fiilor mai buni şi mai aleşi ai neamului nostru, decât din avuţia noastră.

In trecutul nostru nu tocmai îndepărtat, — ne spune istoria — că protopărinţii noştri cu ochii scăldaţi în lacrimi priviau la mormântul în care erà îngropată libertatea lor, cultura lor, bunăstarea lor materială şi morală şi fericirea lor, fără să se afle putere care să ridice piatra de pe acel mormânt.

Au venit pe la mijlocul veacului trecut evenimente mari şi ne-au dat bărbaţi tari, cari ridicând piatra de pe mormânt, altruismul lor, energia lor, dragostea pentru poporul nostru o au cheltuit cu prisosinţă, ca să ne scoată din robia întunerecului unde lânceziam.

Intre alte aşezăminte au înfiinţat şi *Asociaţiunea*, care la rândul ei a ridicat şcoala de fete cu scopul declarat ca să pună şi pe femeie de o potrivă capabilă şi muncitoare cu bărbatul, ca împreună să înţeleagă şi lucre la întărirea edificiului culturii noastre naţionale.

Şi tot Asociaţiunii i-a revenit frumoasa misiune a ridicà şi acest palat al Muzelor, unde vom grijì şi adăpostì puţine din comorile ce nu le-a ros dintele timpului, comori preţioase pentru noi ca şi moaştele cele sfinte, căci ele ne vor reamintì puţine din zilele cele de bucurii înălţătoare şi multe din cele de durere şi restrişte.

Treptele acestei «*case*» le vom urcà cu evlavia moşneagului ce suie dealul spre bisericuţă să iee sfânta cuminecătură la zile mari, şi vom preamărì pe acei vrednici bărbaţi, cari la adunarea din Mediaş acum 8 ani cu încredere în forţa şi vitalitatea noastră au stăruit pentru ridicarea acestui templu măreţ în acest centru cultural românesc al nostru.

Şi ca o coincidenţă fericită, chiar acum vine şi Reuniunea femeilor române de aici şi închină şi ea în serviciul culturii şi progresului nostru o altă şcoală nouă, chemată să aşeze pe temelii tari şi puternice simţul pentru economia casnică, indispensabilă în rolul educaţiunii femeii române.

Vedem deci, că în butul pedecilor ce ni-se pun, în butul multor mizerii ce ne fac alţii, şi în butul atâtor intrigi ce se ţes, semnalăm un nou pas hotărîtor în mersul nostru cultural.

Şi dacă umăr la umăr, încălziţi de focul patriotismului vom urmà pildele vrednicilor noştri înaintaşi şi a puţinilor din bătrânii venerabili, cari şi azi stau în rândurile prime ale muncitorilor cinstiţi, lumina şi dreptatea vor străbate departe până în coliba ţăranului şi vor alungà şi de acolo întunerecul, care cu nemiluinţă îşi întinsese aripile cobitoare spre a dà poporului lovitura de moarte.

In numele comitetului central mulţămesc Esc. Voastre pentru înalta onoare ce ne faceţi participând la această serbare, mulţămesc venerabilului domn prezident pentru viul interes ce-l poartă de un lung şir de ani faţă de această şcoală, şi mulţămesc harnicului corp didactic dela şcoala noastră, pentru devotamentul şi zelul manifestat în greaua dar frumoasa chemare profesorală.

Iar voi, iubitelor eleve, duceţi în inima voastră şi în sufletul vostru dragostea către acest institut, acărui menire principală a fost şi este să vă înveţe a vă iubì limba, legea, patria şi neamul mai presus de orice comoară din lume!

19. La încheierea festivă a anului şcolar în 29 Iunie 1906, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

La începutul acestui an şcolar, a cărui încheiere serbăm, aranjase Asociaţiunea festivităţile inaugurării muzeului său cu frumoasa expoziţie etnografică şi istorică-culturală, prin ce s'a dat o nouă dovadă de vitali-

tatea poporului român şi de simţul său puternic pentru continuă năzuinţă spre cultură şi ştiinţă, ceeace astăzi e atât de bine cunoscut în opinia publică.

La această expoziţie, de sine înţeles, a luat parte şi şcoala Asociaţiunii, atât ca exponent, cât şi prin faptul, că cea mai însemnată parte a expoziţiei a fost aranjată în localităţile proprii ale şcoalei. Fac amintire de aceasta pentrucă acì e acum locul şi timpul să mulţămesc în terminii cei mai călduroşi stimatelor eleve absolvente şi actuale ale şcoalei, care ne-au oferit sprijinul lor ca să prezentăm şcoala cu demnitate la expoziţia Asociaţiunii.

Şi constat, în cadrele fugitivei repriviri peste activitatea anului expirat, că lucrurile de mână confecţionate de elevele şcoalei noastre, cele mai multe din industria de casă, desemn şi pictură, au fost neîntrecute, atât ca concepţie cât şi ca executivă în cele mai reuşite condiţii de gust estetic şi motive naţionale, şi au lăsat urme adânci şi neperitoare simpatii în inimile vizitatorilor chemaţi ai expoziţiei.

Pe când le mulţămesc şi felicit pentru această izbândă strălucită, le rog de altă parte să nu-şi pregete niciodată a ţineà cu mândrie la legătura de foste eleve ale şcoalei Asociaţiunii, căci e o însuşire frumoasă a-ţi aduce aminte cu stimă şi recunoştinţă de institutul de învăţământ şi de educaţie la al cărui sân te-ai încălzit şi nutrit.

Cuprins de admiraţie amintesc, că în Franţa, de exemplu, aşa se purcede faţă de institutele de învăţământ. Elevii dupăce termină studiile în sânul unui institut, nu termină totodată şi legăturile cu acel institut, ci le întreţin mai departe ca bărbaţi maturi în funcţii publice, înalte adeseori, şi fac adevărat cult din aceste relaţii cu şcoala de ale cărei binefaceri s'au împărtăşit în timpul tinereţei. Intemeiază societăţi sub flamura acestor şcoale şi contribuesc cu cotizaţiuni anuale pentru a se ajutorà elevii mai săraci sau pentru alte trebuinţe salutare ale acelor institute. Astfel nutresc şi ţin pururea viu interesul faţă de şcoalele lor, ridicându-le mereu nimbul şi vaza în ochii prezentului şi generaţiilor viitoare.

Nu se poate închipuì spirit mai nobil şi mai priincios înfloririi unei instituţiuni culturale. Să imităm acest exemplu frumos al naţiunii surori, mai mare decât noi şi mai înaintată în cultură şi lumină. Deoarece în împrejurările noastre, să mi-se creadă, că numai pe asemenea căi vom puteà ridicà şi noi tot mai mult nimbul aşezămintelor noastre culturale. Iar Asociaţiunea ofere cea mai bună ocazie pentru cultul acestei legături eterne între fraţii de acelaş sânge, deoarece ea ca adevărată mamă, deschise are braţele pentru fiecare suflet român.

Noi n'am făcut încă de ajuns apel în această direcţie, şi cred că e o datorinţă să nu scăpăm din vedere nici o ocazie, de a apelà îndeosebi la inima caldă a femeii române, ca la cel mai puternic element de vieaţă.

Pentruca să revin, sunt dator să adaug, că din cauza expoziţiei a trebuit să începem prelegerile mai târziu cu vre-o câteva zile ca de obicei.

In entuziasmul succesului expoziţiei însă, se făcuse şi începutul prelegerilor cu atât mai cu zor şi cu adevărat avânt, încât simţiam mare bucurie văzând bunul început în mersul activ al învăţământului şi educaţiei.

Dar s'a dovedit şi de astădată, că proverbul român: ziua bună se cunoaşte de dimineaţă, nu e totdeauna fără excepţie. Căci şi noi abiâ 5—6 săptămâni am continuat neconturbaţi învăţământul, când o boală epidemică: tifusul, a izbucnit în Sibiiu, pentru întâia dată de o generaţie de om încoace, şi a grasat cu deosebire în sânul tinerimei şcolare.

In urma acesteia e explicabil, că adevărată panică a cuprins sufletele noastre în conştiinţa răspunderii ce avem faţă de părinţii elevelor, îndeosebi când s'au constatat 6 cazuri de tifus şi între elevele şcoalei noastre. Cel dintâi lucru ce ni s'a impus atunci a fost a sistà prelegerile pentru câteva săptămâni şi a luà toate dispoziţiile posibile pentru asigurarea copilelor, după putinţă, contra boalei amintite.

Şi a dat bunul Dumnezeu, pe lângă buna îngrijire a internatului nostru, în frunte cu directoara şi medicul institutului, că nu s'au sporit cazurile de morb, iar cele 6 bolnave s'au vindecat şi recules cu încetul, încât astăzi avem fericita mulţămire a le aveà în mijlocul nostru deplin sănătoase şi vesele. Nu se poate exprimà îndeajuns bucuria ce am simţit în urma acesteia dimpreună cu părinţii copilelor.

Invăţământul însă, trebue să recunoaştem, a suferit din cauza epidemiei ce ne-a surprins şi îngrijorat mai bine de o lună. Şi numai după încetarea zilelor de viscol şi după înstăpânirea liniştei depline, am putut continuà opera noastră părintească de a pune temelie sigură *educaţiei naţionale* în intimă armonie cu menirea femeii române şi cu soartea noastră proprie pe acest pământ. Pentrucă numai urmând cu credinţă acestui principiu, unicul salutar şi moral, poate să devină femeia un izvor nesecat de putere, de folos şi de fericire pentru neamul său, ştiut fiind că fără mame vrednice nu există nici *familie* nici *popor* fericit şi puternic.

Autori germani de renume se simt îndemnaţi a intonà mereu adevărul, că dela mama germană atârnă viitorul Germaniei («Von der deutschen Mutter hängt Deutschlands Zukunft ab!»).

Ce să zicem atunci noi Românii în împrejurările vieţii noastre publice, în care suntem avizaţi excluziv la scutul familiilor noastre! Evident că îndoită e datorinţa noastră să lucrăm în acel sens.

Călăuziţi de acestea să mulţămim cerului, că ne-a fost dat să adaugem un nou an de agonisinţă sârguincioasă la şcoala Asociaţiunii şi prin încheierea acestuia ni s'a dat să rotunzim un nou deceniu de spor şi muncă salutară pe terenul educaţiei naţionale a femeii române. Ajunşi la această răspântie urăm pentru cele multe înainte să fie încoronate tot mai mult de succesele dorite de poporul român.

Urmez apoi sentimentului nostru de intimă stimă şi reverinţă să vă mulţămesc dle Delegat şi prea stimaţi domni Reprezentanţi ai autorităţii şcolare a statului nostru, pentru conducerea examenelor dela finea anului

în spiritul vocaţiunii celei adevărate şi Vă rog să povăţuiţi şi mai departe tinera noastră generaţie în căile învăţăturilor noastre religioase şi morale, singure mântuitoare, pentru binele şi fericirea sa proprie.

Informaţiunile necesare pentru orientarea on. public român cu privire la anul viitor şcolar, se cuprind în Anuarul şcoalei şi se vor publicà şi în ziaristica noastră în feriile de peste vară.

Şi apelăm cătră on. public român, pentru a cărui ideal cultural există şi lucrează şcoala Asociaţiunii, să ne onoreze la timp cu interesul său, ca să putem lucrà cu rost pentru binele şi lauda poporului român.

20. La încheierea festivă a anului şcolar în 29 Iunie 1906, de Mateiu Voileanu, asesor consistorial, delegatul comitetului Asociaţiunii.

P. T.

«Cu cântarea, ale cărei armonioase acorduri au vibrat în această sală pompoasă şi vibrează încă în inimile noastre, şcoala aceasta a Asociaţiunii îşi încheie activitatea pentru anul şcolar 1905/6.

Cu rugăciune de cerere am început activitatea noastră, şi acuma la încheiere cu rugăciune de mulţămită ne înălţăm cătră cer inimile noastre pentru toate cele ce am primit dela cel de sus în cursul anului şcolar trecut.

Răsfoind mai zilele trecute prin neşte cărţi vechi la biserica noastră din Sibiiu, suburbiul de jos, pe o foaie singuratecă fără nici o altă legătură sau indicaţie, am dat de următoarea însemnare:

«Mai bine 5 cuvinte în limba ta, decât 10,000 de cuvinte în limbă străină».

Am crezut că este vorba de învăţătură, care se dà poporului nostru în sfânta biserică, căci biserica ne-a conservat limba noastră, şi de aici gândul meu a trecut la şcoală, căci pentru binele poporului am înfiinţat şi susţinem noi şcoalele.

Instrucţie în limba maternă a elevului.

De acest gând au fost conduşi şi acei bărbaţi puşi în fruntea Asociaţiunii, cari au înfiinţat şcoala aceasta. In limba noastră să se dea elevelor cunoştinţele trebuincioase, ca acelea să intre în inima lor, căci: mai bine 5 cuvinte în limba ta, decât 10,000 în limbă străină.

Fiind indicat scopul, pentru care am insistat noi, ca instrucţia să se facă în limba maternă a elevilor, trecem îndată la problema principală a şcoalei noastre.

Şcoala trebue să stea direct în serviciul poporului nostru.

Inzestrăm deci pe elevi cu cunoştinţele trebuincioase pentru vieaţă spre a face din ei oameni pricepuţi, ca să poată susţineà în vieaţă cu demnitate lupta şi concurenţa cu celelalte popoare conlocuitoare.

Nu ne mulţămim însă numai cu darea de cunoştinţe ci năzuim, ca în poporul nostru să conservăm toate comorile, care ne-au rămas moştenire dela strămoşii noştri: să conservăm limba poporului, să conservăm

în el frica de Dumnezeu, alipirea către biserică, iubirea de neam, să conservăm datinile, obiceiurile noastre naţionale, şi în cele din urmă să conservăm portul frumos al poporului nostru, care atât de distinct îl deosebeşte de celelalte popoare conlocuitoare cu noi.

In privinţa aceasta noi avem încă mult să lucrăm, ca să asigurăm aici existenţa poporului nostru cu toată fiinţa lui, cu toate notele caracteristice ale individualităţii lui etnice.

In lucrarea noastră de a lumină poporul nu ne vom mărginì numai la materialul din şcoala poporală, ci vom năzuì ca junimea care a eşit din şcoala poporală să continue a cetì cărţi bune şi folositoare, şi să fie ferită de curentele periculoase, care ne ameninţă tot mai pe faţă.

Poporul nostru în timpul din urmă a început a venì tot mai mult la conştiinţa de sine, a se grupà tot mai strâns şi mai des şi mai cu încredere în jurul conducătorilor săi naturali, cari sunt preoţii şi învăţătorii, de aceea va trebuì să dăm deosebită atenţiune creşterii preoţimii şi învăţătorimii noastre.

Şi fiindcă noi aici suntem în şcoală de fete nu vom pierde din vedere rolul cel mare, care e rezervat femeii în lupta pentru regenerarea noastră, în lupta pentru existenţa noastră naţională.

Din elevele absolvente ale acestei şcoale vom aşezà pe la satele noastre preotesele, din ele vom aşezà dăscăliţele noastre, din ele vom alege soţii vrednice pentru industriaşii şi comercianţii noştri, prin urmare ele vor fi modelele după care îşi vor întocmì casa femeile poporului nostru, după ele îşi vor întocmì întreagă vieaţa femeile neamului nostru românesc.

Nu pentru elevi se rostesc cuvintele de diferită natură la încheierea anului şcolar în institutele noastre de învăţământ. Pentru oameni mari se rostesc acelea, pentru cei chemaţi a îndreptà drumul, pe care păşeşte poporul nostru, şi în lucrarea aceasta mare, din multele cuvinte rostite poate cu puţină pricepere şi cu puţină măestrie, dar totdeauna cu inima curată şi dorul de a aflà, de a nimerì calea cea mai bună, de a aplicà mijloacele cele mai potrivite, din multele cuvinte rostite poate să fie şi vre-un fir de sămânţă bună, aruncată la loc prielnic, care bine cultivată, poate să aducă rod.

Una din problemele de căpetenie ale fiitoarelor noastre preotese şi dăscăliţe va fi ca ele în sânul poporului să conserve frumosul nostru port românesc, şi să combată, să stârpească mania luxului introdus, care în parte mare a corcit frumosul nostru port românesc.

La expoziţiile noastre din anii trecuţi, şi la cea de acuma din Bucureşti mai admirată a fost iscusinţa ţărancei noastre.

Femei, bărbaţi, cu inimă pentru poporul nostru, cu pricepere pentru lucrul de mână al ţărancei noastre, au adunat modelele de chindisituri din poporul nostru, şi aranjate în albumuri, ele azi împodobesc casele tuturor cărturarilor noştri, începând dela vlădică până la opincă, ca să mă

folosesc de o frază potrivită a limbii noastre, care percurge scara pe toţi fusceii de sus până jos.

Elevele eşite din şcoalele noastre au frumoasa chemare să restitue şi apoi să conserve frumosul port al ţăranului nostru şi pitorescul port curat al ţărancei noastre.

Ar fi însă numai jumătate pe drumul cel adevărat şcoala, când ea s'ar mărginì numai la această lucrare.

Noi avem să creştem caractere, caractere tari, cari să reziste tuturor ispitelor, şi azi sunt multe ispite.

In mod înspăimântător dispare dintre noi idealismul, şi în locul lui păşeşte materialismul, cu toate rudeniile şi cunoscuţii săi.

Să creştem deci caractere. Oameni tari în credinţă, gata de a aduce jertfe, gata de a jertfì totul pe altarul binelui neamului, cari apoi să îi asigure existenţa.

Actualul ministru de culte al nostru la o deputaţie a profesorilor dela şcoalele medii a accentuat mai ales formarea de caractere, cari să poată rezistà tuturor încercărilor.

Ştim noi bine unde au ţintit cuvintele acelea, şi dacă au loc acele cuvinte în gura ministrului nostru de culte, apoi de bună seamă aplicare trebue să aibă ele la noi.

Chemat din partea venerabilului Prezident al Asociaţiunii, ca în acest an eu să stau la conducerea examenelor anuale cu drag am primit eu această sarcină, care pentru mine este distincţie, şi deoarece eu ca catehet al elevelor greco-orientale din acest institut fac parte din corpul didactic al şcoalei, cred că distincţia aceasta se reflectează şi asupra colegilor mei dela această şcoală.

Mulţămesc din tot sufletul Venerabilului Domn Prezident, care părtaş m'a făcut de cinstea aceasta, şi mulţămesc publicului distins, care ne-a onorat cu prezenţa examenele, şi mai ales încheierea festivă a anului.

Rămânând ca experienţele şi observările mele despre cursul examenenelor să le descoper în scris la locul, de unde am fost delegat aici, ca încheiere, în calitatea mea de preot la altarul Domnului, cer scutul celui de sus asupra acestei şcoale, fala neamului românesc din părţile acestea».

21. La încheierea festivă a anului şcolar în 29 Iunie 1907, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

Se întâmplă uneori în natură, că fără veste se deslănţuesc furtuni îngrozitoare, ce rup şi strivesc agonisinţa omenescă şi lasă pustiu şi lacrămi în urma lor.

Dar nu odată ne surprinde, că din orgoliul furtunei ici-colea o plantă, o floare, ori o fâşie întreagă din rodul pământului, scapă ca prin minune de viscolul ucigător. Şi fie sub scutul unui adăpost, fie sub scutul

unei constelaţiuni necuprinse de ochiul omenesc, râde floarea în urmă sub cerul azuriu, vestind gloria biruitorului ce neîntrerupt urzeşte şi conduce destinele vieţii pe pământ.

Acest fenomen excepţional şi în natură, se impune ca asemănare, fără însă vre-o pretenţie, când vorba e să facem o scurtă reprivire peste activitatea unui an din vieaţa şcoalei superioare de fete a Asociaţiunii, a cărui încheiere acum o serbăm. Deoarece a fost un an de muncă liniştită pentru educaţia şi instrucţia femeii române, cu tot zvonul furtunii, ce în adevăr turburase într'o vreme orizontul vieţii noastre publice, încât şi astăzi sunt încătuşate inimile pentru viitorul instrucţiei noastre poporale.

Pentru moment însă, fiind la răspântia unui an de rodnică lucrare, simţim intimă mulţămire pentru o nouă propăşire pe terenul educaţiei naţionale, sub stindardul Asociaţiunii noastre culturale.

Simţim mulţămire îndeosebi astăzi, când am ajuns să vedem generalizându-se convingerea că o educaţie complectă a femeii nu se mai discută, ci se impune, atât pentru valoarea sa proprie, cât şi pentru împrejurările vieţii publice. Din acest motiv nici că am puteà nutrì o dorinţă mai ferbinte şi mai salutară, decât să ne ajute cerul să vedem femeia română cât mai mult şi mai intensiv angajată în scopul cel sfânt al culturii şi al educaţiei naţionale-religioase, ce e miezul vieţii noastre pe acest pământ şi ţinta finală a Asociaţiunii.

Aceasta o doresc eu din inimă, ca cea mai scumpă răsplată şi garanţie pentru viitor. Urmez apoi sentimentului nostru de recunoştinţă rugându-vă, domnilor delegaţi, în numele institutului, să primiţi respectuoasa noastră mulţămită pentru bunul ajutor ce ne-aţi dat prin conducerea examenelor anuale în spiritul înţelepciunii şi devotamentului călduros ce vă caracterizează activitatea publică culturală şi să onoraţi Asociaţiunea şi în viitor cu sprijinul dvoastră distins.

Incât priveşte informaţiunile necesare pentru anul viitor şcolar, observ că sunt cuprinse în anuarul şcoalei şi se vor publicà peste vară şi în ziaristica română pentru orientarea on. public român, căruia îi urez mulţămirea meritată pentru jertfele nobile ce aduce pe altarul culturii noastre naţionale fără de care nu există propăşire.

22. La încheierea festivă a anului şcolar în 29 Iunie 1907, de Dr. Miron E. Cristea, asesor consistorial, delegatul comitetului Asociaţiunii.

P. T.

In sistemul de educaţiune sau creştere mai ales al fetelor trebue să ocupe un loc însemnat şi desvoltarea aptitudinilor şi înclinărilor artistice ale elevelor.

Examenele dela acest institut din anul acesta şi din anii anteriori, şi îndeosebi producţiunile de declamare, cele muzicale şi expoziţiunile lu-

crurilor de mână de felurite soiuri, ne sunt o dovadă, că susţinătorii şi conducătorii nemijlociţi ai acestei şcoale dau o specială îngrijire şi dexterităţilor tehnice.

Asupra acestora aflu de bine a vă întreţineà cu acest prilej sărbătoresc câteva momente, în presupunerea, că îndrumările şi îndemnurile mele nu vor fi de prisos, ci — dacă nu chiar toate — cel puţin unele din ascultătoare le vor urmà.

Este, — onorat public, — un lucru ştiut, că femeile sunt în măsură mult mai mare, decât bărbaţii, stăpânite şi conduse de lumea sentimentelor lor; deci o datorinţă de căpetenie a crescătorilor viitoarelor femei este, ca în toată activitatea lor să ţie cont de această stare firească, şi la predarea tuturor obiectelor de învăţământ să fie cu deosebită luare aminte la desvoltarea normală, firească şi sănătoasă a sentimentelor din sufletul elevelor.

*

O înrâurire puternică asupra desvoltării sentimentelor are şi cântarea şi muzica.

Înrâurirea acestora poate fi bună, dar poate fi şi rea, căci şi muzica, — ca orice artă — îşi are extravaganţele, aberaţiunile, ba chiar frivolităţile sale, recunoscute încă din timpurile cele mai vechi. Hotărît, că o asemenea muzică enervantă, mai ales însoţită şi de un text necontrolat, uşuratic, este o stricăciune, un venin chiar pentru sufletul tinerimii. Deci elevele trebue ferite de aşa ceva, ca de foc, care te arde.

Desigur de teama unui astfel de efect stricăcios al muzicei decăzute erau conduşi legislatorii din *Sparta,* când în una din cele mai însemnate legi pentru îndreptarea moravurilor îndatorau autorităţile poliţiale, a nimicì acele instrumente muzicale, care dau un sunet prea drăgălaş; iar filozoful grec *Plato* încă condamnà melodiile molatice, dulci.

La acest soiu de muzică s'a gândit şi sfântul Ieronim[1] în epistola ce o scrie *Laetei* (o damă romană): «*Să fi surdă faţă de muzică, şi să nu ştii, spre ce scop este făcută flauta, lira şi citera*».

Sfântul Vasile-cel-mare se exprimă mult mai clar, când ne povăţueşte: «a nu vărsà în suflete, prin mijlocirea urechilor, melodia coruptă, căci este natural, că se nasc din o astfel de muzică suferinţe provenite din josnicie». (Omilia către tineri).

Acest soiu de muzică uşoară deci nu poate aveà loc în planul de învăţământ al generaţiilor tinere.

Dar pe cât de stricăcioasă poate fi muzica rea asupra desvoltării sufletului tinerimei, pe atât de binefăcătoare este cântarea şi muzica bună şi aleasă. Om cu mintea la loc nu va puteà tăgăduì deoparte uriaşa lor

---

[1] Sfântul Ieronim — pe când erà secretar al papei dela Roma Damas — corespondà cu multe femei romane, ca Marcela, Albina, Melania, Mercelina, Felicitas, Lea, Paula, etc., dându-le în epistolele sale instrucţiuni asupra virtuţilor creştineşti.

influinţă asupra desvoltării, întăririi şi înălţării sentimentelor religioase-morale.

Cântece religioase au existat încă înainte de ce erà sfânta scriptură; ele erau unicile mijloace pentru susţinerea cu îngrijire a tradiţiunilor religioase; iar mai târziu părţi întregi din sfânta Scriptură erau întemeiate pentru cântarea, pe care şi biserica creştină, atât de intensiv a cultivat-o şi o cultivă şi azi, hotărît convinsă fiind, că nu există alt mijloc, care să poată mângăià şi înălţà mai bine şi mai cu succes inima copiilor şi a celor mari, ca şi imnele de laudă şi de preamărire a Dumnezeirii.

De altă parte muzica şi cântarea trezesc *virtuţi cetăţeneşti,* deşteaptă şi alimentează *iubirea de patrie,* sunt un izvor curat şi foarte puternic de *însufleţire naţională;* cu un cuvânt, cântarea nobilitează întreg sufletul omului. Un poet german şi zice:

«Wo man singt, da lass dich ruhig nieder.
Böse Menschen haben keine Lieder».

Uneori — mai ales la noi — cerşitorii *cântând* cerşesc mila celor trecători.

Iară îndeosebi la poporul român, fără exagerare putem afirmà, că muzica, cântarea, doina este o însuşire înăscută a sufletului său, este o parte integrantă a sufletului românesc, este un mijloc nepreţuit de mângăiere şi încurajare, care în curs de nenumărate veacuri ne-a însoţit scutindu-ne de descurajare şi desnădăjduire.

«Doină zic, doină suspin
Tot cu doina mă mai ţin»

zice Românul, şi el ştie bine ce zice.

Deci a înăbuşì cântarea, ar însemnà a sugrumà sufletul poporului, a neglijà una din forţele şi din însuşirile cele mai frumoase ale fiinţei neamului nostru, a nu înţelege frumseţile şi nobilele plăceri cuprinse în ea, şi aceasta ar fi o mare greşală de educaţiune socială.

Astfel cântarea este un mijloc de educaţiune valoros; iară deprinderea ei în şcoalele de fete o trebuinţă generală pentru cultivarea inimii; ba mai mult: unde permit împrejurările, prospectele din viitor şi ajută şi talentul, acolo aptitudinile muzicale trebuesc cultivate şi mai cu insistenţă, şi mai cu îngrijire, dându-li-se dela început o direcţie bună şi sănătoasă.

*

De altă parte de mare folos, ba chiar indispensabile pentru orice fată sunt dexterităţile în pregătirea lucrurilor de mână, împreunate cu cunoştinţe de desemn şi chiar de pictură. «*Trebue să dăm acestor lucruri multă atenţiune din punctul de vedere al trebuinţelor zilnice*»... zice şi doamna *Necker*-Saussur, o scriitoare cu trecere pe terenul educaţiunii fetelor; iară marele bărbat al omenimei, Napoleon I., întemeind la 1809 (15 Maiu) în Econ o şcoală pentru creşterea fetelor, a cerut, a pretins anume cultivarea dexterităţilor practice. Intre altele scrie astfel: «*Eu aş*

dorì, ca fiecare fată, care pleacă din Econ, să ia asupra-şi conducerea unei mici gospodării; să fie capabilă a-şi coase singură hainele, a petecì hainele bărbatului ei; să poată procurà bucuria familiei sale prin prăjiturile (mâncările) făcute de ea...

«Elevele să facă praxă în tot aceea, de ce mai târziu au lipsă.... Odăile din casele lor au să fie împodobite cu lucruri de mână pregătite de ele. Ciorapii,..... hainele să şi-le coase singure. Toate acestea după părerea mea, sunt de importanţă capitală. Eu vreau să cresc din fetele acestea femei folositoare»...

Aşa şi este! Dară nici doamna Necker S., nici Napoleon, nu-i de lipsă, să ne convingă pe noi despre aceasta, căci noi înşine şi orice om cu minte trebue să constate acest adevăr, această trebuinţă.

În vieaţa practică nu este zi, în care o femeie vrednică să nu simţă *lipsa* cunoştinţelor în pregătirea diferitelor lucruri de mână, absolut necesare în economia oricărei case; iar de altă parte lucrurile de mână sunt mijloacele atât de probate pentru *alungarea urîtului,* pentru întrebuinţarea cu folos a atâtor clipe de timp, pe cari mai ales femeile de multeori n'ar ştì cum să le petreacă în mod mai cuminte. Afară de aceea o astfel de femeie *cruţă* în mare măsură cheltuielile casei, care şi altcum mereu cresc, desechilibrând bugetul familiilor fără averi mari.

Noi Românii mai avem şi un alt motiv puternic a face aceasta. Lucrurile de mână au fost mai ales în trecut şi sunt şi azi încă în mare parte *mândria* femeilor române, aşa încât putem afirmà, că ţărancele noastre au în această privinţă frumoase, neîntrecute *dexterităţi* naturale, *înăscute.* Asemenea trebue să impună tuturor *hărnicia* ţarancelor noastre.

Şezătorile lor nu sunt locuri numai de distracţii, ci sunt întâlniri împreunate cu felurite lucrări de mână.

Romînca şi pe drum nu poate merge fără lucru. Ea merge cu furca în brâu şi cu fusul în mână, sau chiar cu *răsucitoarea.*

Deci, ca fiice ale poporului român, nu-i iertat să rămâneţi înapoia ţărancelor, ci dimpotrivă, aveţi datorinţa a-le premerge cu exemplu bun, desvoltând acele însuşiri frumoase, perfecţionând lucrările lor, îndreptându-le şi arătând greşalele şi corcirile, ce se fac în unele părţi sub influinţe străine şi încă nu din partea ţărancelor simple, ci chiar de către dăscăliţe şi preotese şi alte femei mai inteligente.

Nu pot lăsà neamintit la locul acesta, că în anii din urmă s'au deschis la noi chiar ateliere, lucrătoare anume; ba aici în Sibiiu reuniunea de femei de sub conducerea doamnei Maria P. Cosma a întemeiat şi o şcoală de industrii, după absolvarea căreia multe fete sărace şi-ar puteà agonisì câştiguri frumoase.

*

Dară o normă, o regulă de frunte trebue să o aibă în vedere dascălii unui popor şi şi instructorii dexterităţilor practice şi artistice. Anume: cultura este un bun general al omenimii întregi. Ea devine însă un lucru

de folos şi o comoară specifică şi a unui singuratic popor, numai întrucât elementele de cultură generală se asimilează cu sufletul respectivului popor, întrucât acel popor ştie vărsà în acele forme generale duhul propriilor sale însuşiri etnice, specifice, dând astfel naştere unei culturi proprii, naţionale.

Acest principiu trebue aplicat pe toată linia, şi deci şi la cultivarea dexterităţilor artistice ale fetelor unui popor cu conştiinţă de sine.

Prin urmare, la instrucţia acestor dexterităţi trebue pus mare pond pe desvoltarea unui *simţ*, unui *gust estetic* şi a unei priceperi estetice care să fie în conglăsuire cu gustul femeii române. Aceasta se poate ajunge numai studiind, cunoscând, iubind şi aplicând în toate lucrările formele proprii curat româneşti, pe care nu numai noi, ci specialişti străini le găsesc a fi de mare valoare, şi pe care noi ar trebuì să le preferim chiar şi atunci, când n'ar fi aşa frumoase, căci *sunt ale noastre.*

Dacă măiestrul *Coşbuc* a statorit în «Doina» sa atât de frumos valoarea doinei, a cântecului românesc, dacă lauriatul *Goga* ne spune, *«că priveghitori din alte ţări vin doina să ne-asculte»* şi să ne-o învețe,... cu atât mai vârtos ceice la noi cultivă muzica au datorinţa a-şi pune urechia la inima poporului, a-i ascultà cântecele, a le fixà, a le perfecţionà şi nobilità, cu mijloacele şi forţele artistice, de care dispune azi arta muzicală; iar voi, iubite eleve, şi noi toţi, avem datorinţa a le învăţà, a le deprinde cu mai multă plăcere ca orice.

Acest lucru stă şi faţă de formele şi modelele poporale ale lucrurilor de mână.

*

Dară, dupăce v'aţi însuşit aceste dexterităţi artistice, în măsură mai mare sau mai mică, aplicarea lor n'are să se învârtă numai în cercul îngust şi exclusiv al familiilor voastre, ci o datorinţă obştească vă impune a propagà ceeace ştiţi în cercuri cât mai mari.

Doamna *Elvira Dr. Laurenţiu Pop* din Abrud, profitând de darul muzical ce-l are, s'a coborît în cercul elevelor dela şcoala de fete de acolo şi le-a instruat cu bunăvoinţa unei mame iubitoare frumoase cântece; iară când eram dascăl la şcoala primară din Orăştie, doamna *Boldea,* născută G. *Bariţiu* — aşazicând de bunăvoie — şi-a luat osteneala a instruà pe elevele din şcoală tot felul de lucruri de mână, ca astfel dexterităţile practice ale elevelor — în lipsă de altă instructoară — să nu rămână în părăginire. Astfel aud că purcede doamna *Agnes Dr. Macelariu* la Mercurea. Asemenea cazuri se ivesc şi în alte părţi, şi de dorit ar fi să fie cu atât mai dese, cu cât noi Românii nu avem atâtea mijloace şi institute pentru educarea masselor poporului, şi deci fiecare cărturar, fiecare femeie inteligentă, trebue să devie un dascăl, un instructor al cercului în care petrece.

Femeile culte din clasele noastre inteligente trebue să aibă interes şi simţ şi pentru trebuinţele noastre obşteşti. Când vom intrà mai târziu,

fie noi fie alţii, în casele voastre, iubite eleve, fiţi sigure, că nu vom rămâneà mulţămiţi, dacă vom vedeà numai odăile voastre, saloanele voastre împodobite cu picturi frumoase, cu perdele, covoare şi scule, eşite din abilele voastre degete; când vom vedeà pe mesele voastre bogat aşternute cele mai frumos chindisite mileux-uri sau cursore; iară — întrând în biserica din satul sau oraşul unde locuiţi — vom vedeà la sfântul altar în loc de perdele, lucrate cu pricepere, nişte sdrenţe fără gust, în loc de acoperemânt frumos pe sf. pristol şi pe celelalte mese nişte pânzături, de care să-ţi fie ruşine.

Atenţiunea voastră trebue îndreptată şi asupra acestor lucruri, luând iniţiativa a face, fie singure, fie împreună cu celelalte femei din comună — lucrări, care să ne ridice prestigiul în faţa străinilor şi să fie o mărturie vădită că ne iubim cu sinceritate instituţiunile, cărora avem a le mulţămì atât de mult şi care şi în viitor sunt chemate a jucà un mare rol în vieaţa poporului nostru. Deci sprijiniţi din toate puterile corurile bisericeşti, petrecerile culturale, care la noi trebue să devie adevărate mijloace de educaţie socială; sprijiniţi toate instituţiunile noastre, căci aşa se cuvine să facă fiicele vrednice ale unui popor.

*

In urma acestora îmi ţin de datorinţă a mulţămì în numele comitetului central al Asociaţiuuii mai întâi domnului inspector şcolar reg. ung. pentru pacienţa cu care a azistat la examene, pentru bunavoinţa cu care a dat îndrumările sale de specialist, rugându-l ca şi dela mai marii săi, pe cari îi reprezintă, să exopereze cuvenita bunăvoinţă faţă de acest institut, susţinut cu multe jertfe din partea poporului nostru şi care împreună cu alte şcoale româneşti munceşte la lăţirea culturii poporului român, care formează o mare parte a cetăţenilor acestei patrii.

Mulţămesc apoi domnului director, domnişoarei directoare şi corpului profesoral pentru osteneala ce şi-au dat-o şi în anul expirat la instruarea, dar mai ales educarea unui număr însemnat din odraslele neamului.

Acestor eleve şi mai ales celor absolvente le pun şi eu acum — înainte de despărţire — la inimă cuvintele ce le-a adresat odinioară sf. Ioan Gură-de-aur părinţilor şi care privesc în mare măsură pe mame. El zice: «*Voi sunteţi apostolii familiilor voastre*»! Insemnaţi-vă bine, atât voi, cât şi toate femeile de faţă, aceste cuvinte, căci vorbe mai sfinte ca acestea nu vi-se pot adresà.

Deci căutaţi să fiţi deplin conştii de această înaltă misiune, căci «*mama este cel mai excelent dintre educatori*». (Napoleon I).

Mulţămesc şi M. on. domn prezident al «Asociaţiunii» *Iosif Sterca Şuluţu* pentru interesul ce-l arată şi faţă de această şcoală, dând prin aceasta mai ales celor mai tineri pildă bună, că nici la adânci bătrâneţe nu-i iertat a ne retrage dela muncă şi osteneli, când e vorba de interese mai înalte, de progresul cultural al neamului.

In sfârşit vă binecuvintez, iubite eleve şi îndeosebi pe celece se despart de institutul nostru, rugând pe D-zeu, ca să vă ajute a devenì în vieaţă aceea, ce aşteaptă dela voi patria şi neamul.

23. La încheierea festivă a anului şcolar în 28 Iunie 1908, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

Intre alte sentimente bune a sădit Dumnezeu în inima omului şi sentimentul *mulţămirii* în faţa unui *succes* dobândit prin munca onestă şi sârguincioasă. Şi acest fapt e de nespusă importanţă în vieaţă. Pentrucă începând dela cel mai neînsemnat *succes*, până la cele mai strălucite izbânzi în ştiinţă, în artă şi în vieaţă peste tot, acestui sentiment al *mulţămirii* sunt ele a se atribuì, fie că au satisfăcut trebuinţe fizice, tehnice, ori trebuinţe intelectuale-morale, deoarece întotdeauna, în mod logic şi firesc un succes realizat a servit drept piedestal pentru izbânda altui succes, deşì adeseori plătit cu jertfe enorme şi osteneli trudnice. O singură ilustraţie ajunge d. p. descoperirea celui mai nou pământ necunoscut omenimii, Australia cu nenumăratele insule, cine se va îndoì, că a fost cea mai firească urmare a descoperirii Americii la finea secolului al 15-lea? Iar pe terenul tehnicei, nesfârşit e lanţul succesului provenit din premisele altuia!

Acest mers al evoluţiei de desvoltare îl găsim şi pe terenul învăţământului şi al educaţiei. Noi o putem constatà evident din viaţa şcoalei Asociaţiunii. Şi aceasta rezultă din faptul, că aici grădinarul cel mai chemat, comitetul Asociaţiunii, respectă firea plantelor, ocroteşte şi încălzeşte trebuinţele fireşti şi morale, în urma căreia desvoltarea e normală, iar mulţămirea intimă şi generală, precum s'a putut vedeà din an în an. Dovadă că geniul cel bun a condus pe întemeietorii acestei instituţiuni de cultură a Asociaţiunii, care deşteaptă tot mai intensiv interesul fiilor pricepuţi ai neamului.

Ba, în anul acesta zidirea şcoalei şi internatului Asociaţiunii s'a dovedit chiar prea mică pentru viul interes al publicului nostru. Nouă dovadă, că în adevăr şi cele mai umane şi mai salutare idei reclamă timp, pentruca împământenire şi rodire să aducă în sânul popoarelor. Cunoscut însă odată *rodul lor binefăcător*, nu mai este putere lumească, care să-l împedece şi cultura i-se impune ca o trebuinţă indispensabilă pentru binele obştei.

In legătură cu acestea sunt dator să amintesc, că acesta e cel dintâi an în vieaţa şcoalei Asociaţiunii, când din 143 de eleve înscrise pentru acest an, *nu s'a retras în decursul anului nici o elevă*, ci toate s'au supus examenului de fine de an. Acest caz, rar în viaţa institutelor de învăţământ, este a se mulţămì întâi de toate *proniei cereşti*, care ne-a scutit de zguduiri neaşteptate şi ne-a dăruit o stare sanitară deplin mulţămitoare în decursul anului.

Este însă un factor în mijlocul nostru, căreia îi revine un merit deosebit pentru menţinerea stării sanitare a elevelor în condiţii atât de satisfăcătoare. Şi nu trec marginile modestiei dacă mărturisesc, că acel factor e zelul şi devotamentul exemplar al directoarei internatului nostru, dşoara *Elena Petraşcu*, care pe lângă bunul său simţ, răzimată în continuu pe cel mai prompt şi binevoitor consiliu al medicului institutului nostru *Dr. Beu*, a adus şi aduce cel mai nobil prinos posibil pe altarul educaţiei religioase-morale şi naţionale. Cu multă plăcere constat aceasta şi adaug, că pentru devotamentul său desinteresat toţi suntem datori a-i păstrà cel mai profund sentiment de mulţămire şi recunoştinţă. Eu împlinesc o intimă datorie oficială prin această constatare, exprimându-i totodată călduroase urări de bine pentru ani mulţi înainte, senini şi norocoşi.

Să nu se uite apoi, că am aceeaşi desăvârşită stimă şi mulţămire pentru toţi colegii, cari prin împreună-lucrare au contribuit şi în acest an cu lăudabilă stăruinţă la deslegarea problemei şcoalei noastre, în sensul dispoziţiilor statutare şi regulamentare, spre mulţămirea susţinătorului şcoalei şi a autorităţii statului nostru.

Pentru elevele noastre, care motiv au să se bucure de încheierea unui an norocos, nu pot aveà alt cuvânt, decât să aibă noroc şi mai departe de inocenta lor bucurie şi mai presus de sănătatea părinţilor, pentru săvârşirea fericirii lor în viitor.

Iar după încheierea şirului de examene publice, rog preastimaţii domni delegaţi, ai comitetului Asociaţiunii şi al autorităţii statului, să binevoiască a aprecià cu cumpănită indulgenţă părintească prestaţiunile unui an şcolar în favorul tinerei noastre generaţiuni şi să primească profund simţita noastră mulţămire pentru conducerea examenelor în cel mai salutar spirit pedagogic.

Publicaţiunile trebuincioase pentru anul viitor şcolar sunt cuprinse în anuarul şcoalei şi se vor publicà peste vară şi în ziaristica noastră, pentru orientarea On. public. Doresc spor şi înflorire Asociaţiunii noastre şi preţioaselor ei instituţiuni culturale.

24. La încheierea festivă a anului şcolar în 29 Iunie 1909, în amintirea lui Eminescu, de Dr. Ioan Borcia, profesor.*

P. T.

Astăzi se împlinesc douăzeci de ani de când truditul trup în care a fost sălăşluit cel mai mare geniu al poporului nostru, şi-a aflat dorita odihnă de veci. Căci văpaia fără de păreche care răspândise atâta lumină nu mai ardeà de mult, ci numai arareori mai licărià prin noaptea cea grozavă care o învăluise.

Dar dacă ziua de care trebue să ne aducem aminte astăzi, a fost una din cele mai triste zile în istoria literaturii noastre, noi putem vedeà

* Rostit cu ocazia serbării comemorative aranjate de şcoala civilă de fete în Muzeul Asociaţiunii.

totuşi într'ânsa un simbol înălţător: ea a fost ziua, în care pământul trebuià să se întoarcă în pământ, ca să rămâie numai duhul cel curat şi să se înalţe tot mai sus în toată strălucirea lui asemenea stelei moarte despre care ziceà poetul în graiul lui cel minunat:

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie:
Erà, pe când nu s'a zărit
Azi o vedem, şi nu e.

În adevăr aşa s'a întâmplat cu Eminescu: erà pe când nu s'a zărit, pe când foarte puţini îl cunoşteau şi-l preţuiau şi nici aceştia pe deplin, şi de abià astăzi când nu mai e, începem să-l vedem, începem să-l cunoaştem şi-l vedem înălţându-se din ce în ce tot mai măreţ înaintea ochilor noştri uimiţi de atâta lumină.

Astăzi, pretutindeni unde sunt Români conştienţi de idealul culturii noastre, se aduce prinos de admiraţie şi recunoştinţă memoriei celui mai mare poet şi cugetător al neamului nostru. Împreună cu miile de glasuri şi de gânduri care se 'nalţă asemenea unui imn, preamărind pe cântăreţul neamului şi dând dovadă că sufletul lui, cântarea lui a prins vieaţă în mii de inimi, se cuveneà să se înalţe şi gândul şi glasul elevelor acestei şcoale, pentruca inimile tinere să se deprindă din vreme a se însufleţi pentru frumseţea şi idealul cel veşnic.

Şi în adevăr nu este mare numărul acelor scriitori, în a căror vieaţă şi operă să putem aflà atâtea pilde de frumuseţe artistică şi de înălţime morală ca în vieaţa şi 'n opera lui Eminescu; pentrucă el n'a fost numai un poet universal, pe care nu noi, ci străinii l-au aşezat cu cinste printre poeţii mari cari sunt «domnii pământului întreg», ci el a fost mai presus de toate un om de o cinste şi de-o înălţime morală a cugetării, a scrisului şi a faptei, cum n'am mai avut şi cum puţini au fost în literatura universală. Mulţi au văzut, multă vreme, într'însul numai pe artistul neîntrecut şi se mulţumiau să admire frumuseţea clasică a poeziilor lui. Dar pe Eminescu-*omul* nu l-au înţeles, ba s'au găsit destui cari l-au hulit şi'n vieaţă şi după moartea lui, ca să fie deplină soarta lui de martir şi de apostol.

Despre Eminescu-*omul*, daţi-mi voie să spun câteva cuvinte, nu despre arta lui cea minunată, care ne-a încântat, ne-a înduioşat până la lacrimi şi ne-a însufleţit pe toţi de-atâteaori, ci despre omul care a trăit în rând cu oamenii timpului său, care a muncit, s'a luptat şi a îndurat tot amarul vieţii omeneşti.

Căci numai înţelegând pe omul Eminescu, putem înţelege şi poeziile lui, care sunt, dupăcum zice aşa de frumos poetul Vlahuţă «bucăţi din inima lui rupte».

Dupăce cutreierà Eminescu ca băiat genial, toate ţinuturile locuite de Români, observând pretutindeni vieaţa poporului şi culegându-i poezia,

ca să-şi alcătuiască acel minunat de dulce graiu, care rămâne cea mai frumoasă limbă românească; dupăce petrece câţiva ani în Viena şi în Berlin, adăpându-se din izvoarele limpezi ale marii culturi germane, — el vine şi se aşază în Iaşi, unde e numit director al bibliotecii universitare. Şi ce bibliotecar harnic şi priceput a fost! In timp de nouă luni cât a fost în funcţie a făcut un catalog al cărţilor şi a îmbogăţit biblioteca cu un mare număr de cărţi şi de manuscrise vechi româneşti ameninţate să se piardă. In acelaşi timp el petreceà lungi ceasuri de zi şi ceasuri de noapte aplecat cu nespusă dragoste asupra vechilor file îngălbinite, din a căror slovă el desluşià vieaţa şi sufletul strămoşilor noştri. Oameni cari l-au cunoscut pe atunci, au povestit că «de multeori, când erà învitat pe la serate, se duceà, la subţioară cu câte o carte sau vre-un manuscris vechiu românesc, şi citià celor adunaţi cât de frumos scriau strămoşii noştri; de multeori chiar se înduioşà aşa de mult, că toată lumea se uità la el ca la un ispirat».

Apoi i se deschide poetului un câmp şi mai larg de muncă practică, fiind numit revizor — sau cum am zice noi inspector — şcolar în două judeţe. Scurt timp a fost şi profesor la un liceu în Iaşi. Lui i se cuvine deci, astăzi şi întotdeauna, din partea unei şcoale, îndoită închinare, nu numai ca unui poet şi apostol, ci şi ca unui bărbat al şcoalei, care ne-a lăsat o nepreţuită comoară de îndrumări pedagogice. Cum n'ar merità prinosul de recunoştinţă al oricărei şcoale un om care a spus ca o mărturisire de credinţă, pe care a adeverit-o prin toată activitatea sa, că «misiunea oamenilor ce vor din adâncul inimii lor binele ţării, e creşterea morală a generaţiunii tinere şi a generaţiunii ce va venì» şi a adăugat că «la idea aceasta sufletul lui ţine cum ţine la el însuşi».

În adevăr, ne cuprinde uimirea când vedem ce muncă a desfăşurat Eminescu în timpul scurt de 11 luni cât a fost revizor şcolar. Artistul mare, poetul genial a fost unul dintre cei mai conştienţioşi funcţionari ai statului.

152 de şcoale aveà să viziteze de douăori pe an, trebuind să călătorească din sat în sat pe nişte drumuri adeseori foarte rele. Şi afară de aceasta, lucrul administrativ: «500—600 de hârtii intrate, care trebuiau rezolvite, apoi o mulţime de plângeri verbale» şi o mulţime de mizerii cu organele administraţiei.

Şi-l vedem pe poet alergând şi în cel din urmă sat, ca să se încredinţeze singur de starea şi de scăderile şcoalei; îl vedem stând cu drag de vorbă cu năcăjiţii dascăli dela ţară, sfătuindu-i, îndrumându-i, împărtăşindu-i din comoara nesecată a cunoştinţelor sale. Îl vedem în mijlocul copiilor de ţăran, cuminţi şi vioi, privindu-i cu ochii plini de iubire ne mărginită, dar nu aareori şi înduioşaţi de semnele negrei mizerii întipărite în câte o faţă palidă şi suptă, care ar fi trebuit să strălucească de sănătatea şi vioiciunea vârstei copilăreşti.

Cu toată iubirea aceasta însă, simţul de adevăr şi de dreptate al poetului e neînduplecat: scăderile şcoalei le spune fără încunjur, pe cei vinovaţi îi dojeneşte cu asprime şi cere pedepsirea lor.

Dar privirea lui nu se opreşte la lucrurile mărunte văzute în şcoală, căci munca lui nu e niciodată o muncă de mântuială, făcută de teama superiorilor şi de dragul lefii.

Privirea lui de apostol străbate departe şi cuprinde toată vieaţa năcăjitului popor dela ţară. Aici caută el şi găseşte cauzele relelor de care pătimeşte şcoala. Nu-i adevărat — spune el — că poporul nu vrea să-şi dea copiii la şcoală, «toţi oamenii cu oarecare neatârnare economică îşi trimit copiii la şcoală cât de departe fie». Dacă totuş mulţi copii rămân fără ştiinţă de carte, cauza e sărăcia, la care se mai adaoge încă conducerea rea şi conruptă de sus.

Dacă este însă vorba să se ajute, atunci nu e deajuns câte o mică schimbare şi îmbunătăţire între cei patru păreţi ai şcoalei, ci trebue o acţiune largă de reformă pe terenele vieţii sociale. Aşa zice el într'un loc: «Şcoala va fi bună când popa va fi bun, darea mică», administraţia cinstită, «învăţătorii pedagogi, pe când adecă va fi şi şcoala şcoală, statul stat şi omul om»...

Cu câtă dragoste vorbeşte Eminescu întotdeuna despre învăţători, cum îi apără faţă de multele nedreptăţi ce li-se fac, cum ştie el preţui însemnătatea «ocupaţiei lor ingrate» şi stărue să li-se creeze o situaţie independentă, ca să-şi poată grijì în deplină linişte de îndatoririle lor. Dar dacă cere dela toată lumea să respecteze pe învăţător, el pretinde şi dela învăţător să se poarte astfel, încât asupra lui «să nu atârne nici măcar pretextul unei desconsiderări din partea concetăţenilor şi a şcolarilor săi».

Când erà vorba de un interes public superior, sau de apărarea vreunui nedreptăţit, Eminescu nu cruţà nici o osteneală şi nu se sfià de nimenea nici chiar de ministru să spună adevărul, cu riscul de a-şi atrage duşmănia puternicilor. Găsim, în această activitate a lui, pilde clasice de curaj şi de demnitate morală.

Şi ce comoară de idei şi îndrumări pedagogice ne-a lăsat în rapoartele lui, în notiţele lui, în mici articolaşe de ziar. Cum se pricepe artistul cel mare să ne înfăţişeze — ca să amintesc numai ceva — în câteva linii mari, diferite tipuri de învăţători: aci vezi figura atât de simpatică a unui profesor ideal de religie, «un tip de înţelepciune practică, de îngăduinţă şi blândeţă» şi de aceea «idolul elevilor săi»; colo vezi icoana adevăratului învăţător modern, care nu mai stă «sever şi ţeapăn cu vergile în mână», ci «se coboară la treapta sufletelor copilăreşti şi le disciplinează şi le conduce». Sau ne zugrăveşte chiar icoana unei adevărate educatoare a generaţiilor tinere de fete, o femeie distinsă şi cultă cu «manieri familiare, care totodată impun respect» şi cu «un mod minunat de a îndemnà şcolăriţele la împlinirea datoriilor lor prin fapte şi măsuri pedagogice, nu prin cuvinte moralizătoare».

Am amintit numai câteva exemple din bogăţia de idei luminoase pe care Eminescu a lăsat-o moştenire şcoalei româneşti. Toate aceste idei împreună alcătuesc o minunată pedagogie, pe care ar trebui s'o cunoască orice învăţător român.

Şi care a fost răsplata poetului pentru această muncă de apostol? Schimbându-se guvernul, el a fost destituit.

Cu sufletul amărît, dar nici decum înfrânt, s'a aruncat atunci în lupta cea mare şi sfântă a cuvântului. In adevăr, o luptă sfântă pentru cele mai înalte idealuri a fost munca de ziarist aşa cum a înţeles-o el şi cum a făcut-o de aici înainte, până când lumina geniului său s'a stins.

Intâi în Iaşi şi apoi, şase ani de zile în Bucureşti, la marele ziar «Timpul», cel dintâi poet al neamului nostru şi-a jertfit toată tihna vieţii şi toată vigoarea sufletului într'o uriaşă muncă istovitoare. De roadele acestei munci de adevărat apostol se vor bucurà — ca întotdeauna — abià generaţiile viitoare. Nici astăzi încă nu e cules şi strâns la un loc rodul celor şase ani, cari au fost cei mai îmbelşugaţi din vieaţa aceasta pe cât de scurtă pe atâta de bogată. Această lucrare abià acuma se pregăteşte şi noi putem numai să bănuim strălucirea comorilor de cugetare ce ea ne va desvelì.

Poeziile cele minunate, care au fost multă vreme singure cunoscute din toată opera colosală a lui Eminescu, sunt numai o parte mică a acestei opere; poeziile acestea sunt, în lucrarea întreagă a vieţii lui, ca nişte ceasuri de evlavie, mai adeseori tristă ca şi soarta lui, dar totdeauna înălţătoare, într'o vieaţă de neîntreruptă muncă şi luptă; ele sunt: ca florile frumoase ce împodobesc holda cea îmbelşugată.

Dar aceste poezii sunt numai nişte fragmente din operele grandioase pe care geniul lui le plăsmuià şi pe care le-ar fi putut creà, dacă soarta lui şi a poporului nostru întreg n'ar fi fost atât de fatală.

Munca cea uriaşă însă trebuià să-l istovească şi necruţarea de sine, neîngrijirea de persoana lui, lipsa totală de egoism a grăbit catastrofa tragică. Cea mai mare virtute omenească deci, altruismul, iubirea deaproapelui, jertfirea de sine s'a prefăcut la Eminescu într'un păcat faţă de el însuşi, care s'a răzbunat asupra lui atât de grozav. Cine însă ar puteà să nu-i ierte acest păcat?

S'a stins flacăra geniului său tocmai când ajunse să strălucească în cea mai mare lumină, dar sufletul lui nemuritor trăieşte şi va trăì pururea, din ce în ce mai măreţ şi mai deplin în mii şi milioane de inimi, care se vor trezì bătând mai tare la sunetul minunat al versurilor lui, care vor găsì în opera vieţii lui cea mai clară şi mai puternică tălmăcire a celor mai curate porniri şi a celor mai înalte idealuri ale lor.

25. La încheierea festivă a anului şcolar în 28 Iunie 1910, de Dr. Vasile Bologa, director.

P. T.

Incheierea solemnă a anului şcolar prezintă cel mai bun prilej pentru un mic schimb de idei între factorii chemaţi ai institutelor de învăţământ.

li zic mic schimb de idei, care însă, în urmările sale, adeseori e de mare folos pentru o vieață întreagă. Căci știm noi toți, cum uneori un singur gest îndrumă norocul pentru o viață întreagă. In vederea acesteia mă voiu folosì încâtva de acest prilej în interesul școalei Asociațiunii.

Nu mă pronunț asupra rezultatului examenelor publice de fine de an, pentrucă nu mi-se cere aici. Dar chiar să nu cunosc eu în amănunte desfășurarea activității unui an, în virtutea oficiului meu, din impresiile generale însă, ce am putut culege, am plăcerea a constatà, că pot fi mândru de frumosul sprijin ce mi-l dau membrii corpului profesoral dela școala Asociațiunii, întru deslegarea problemei sale de educație și de cultură.

Și un lucru aș dorì, să nu se creadă că aceasta e muncă ușoară și trecătoare, căci atunci și în efectele sale ar fi ușoară și trecătoare, ceeace nimeni nu va dorì în interesul generațiilor viitoare.

Din contra, când vedem cum acești muncitori intelectuali ai poporului se succed cu ora de dimineața până seara în frământările istovitoare pentru educația și cultura generațiilor viitoare, ca o putere elementară simțim atunci îndemnul răspunderii de a-le aduce întreg prinosul recunoștinței noastre.

La această muncă intensivă s'ar puteà grăì cu poetul simțitor:

Unul merge altul vine
Ca și stupul de albine...

până când se desăvârșește fagurele de miere, până când se desăvârșește opera de educație și de cultură morală și intelectuală.

In această sinceră constatare, rog pe colegii mei să privească profunda mea recunoștință.

De altă parte trebue să știm, că în săvârșirea operei de educație nu suntem noi singurul factor hotărîtor. Pentrucă în această complicată operă și noi avem trebuință de conducere înțeleaptă și bunăvoință părintească. Aceasta se exerciază la noi prin susținătorul școalei, On. Comitet al Asociațiunii, nemijlocit prin prezidentul Asociațiunii Prea St. Domn *Iosif St. Șuluțu.* N'avem cuvinte să-i putem îndeajuns mulțămì pentru osteneala și pilda cea bună ce ne dă la o vârstă atât de înaintată în supravegherea și îndrumarea năzuințelor salutare ale școalei Asociațiunii. — Cerul să-i răsplătească munca înțeleaptă!

Ca fator al conducerii avem și autoritatea statului reprezentată permanent prin D-nii Inspectori regești de școale. Noi întotdeauna am năzuit să fim vrednici de bunăvoința și îngăduința autorității statului. Pentrucă suntem convinși, că pe terenul creșterii tinerimei fără bunăvoință și fără îngăduință nu se poate realizà nimic în mod natural. Iar ce nu izvorește din natură, nu are vieață.

Vom căutà deci cu sârguință armonia legilor naturii cu legile țării, pentrucă din acești doi factori răsar sufletele mari și inimile simțitoare pentru bineie patriei și al omenimei. In această direcție pururea vom fi recunoscători pentru bunăvoința D-lor Inspectori școlari.

Pentruca să fie rotunzit ansamblul, trebue să amintesc, că în săvârşirea operei de educaţie, un rol frumos revine familiei. Pentrucă oricât s'ar frământà un corp didactic, fără ajutorul familiei, măcar în punctul ordinei şi disciplinei, efemer spor poate produce. Apelăm deci în această privinţă, ca să putem satisface tot mai mult aşteptărilor legitime, îndeosebi că nu suntem răspunzători numai conştienţei noastre ci şi autorităţilor chemate.

Cu asemenea auguri, pe lângă ajutorul bunului D-zeu, sperăm apoi să putem serbà la anul cu demnitate şi mulţămire jubileul de 25 de ani al şcoalei Asociaţiunii, la care doresc din inimă să Vă avem pe toţi oaspeţi străluciţi şi iubiţi ai noştri.

Internatul şcoalei în primul an 1886/7.

Internado escolar según el 25 los (1910/11)

Clasa I civilă în 1910/11.

Clasa a II-a civilă în 1910/11.

Elevele şcoalei la oră de lucru manual (1910/11).

Elevele interne în grădina şcoalei (1910/11).

Incheiere.

Insfârşit descriem pe scurt localităţile institutului.

In etagiul edificiului întâi, spre strada Şaguna, sunt aranjate clasele de învăţământ, laboratorul de fizică şi de chemie, sala corpului profesoral cu biblioteca sa şi 2 odăi pentru guvernante. In o aripă din parterul acestui edificiu, este întocmită infirmeria institutului.

In al doilea edificiu, situat în mijlocul grădinii Asociaţiunii, pompos şi impunător, e internatul şcoalei. Cel mai frumos intravilan în centrul Sibiiului, în miezuină cu parcul Oraşului. Lungimea zidirii e de 40 m., lăţimea de 17 m. şi are încăperi suterane, parter şi 2 etage.

Exteriorul edificiului e solid, fără multă decoraţie. Face plăcută impresie din punct de vedere estetic. Faţada principală o are spre grădină cu ieşire drept în parcul oraşului. In faţadă se disting 2 figuri alegorice, două *Zeiţe*, care simbolizează *diligenţa* şi *economia*.

In edificiul internatului se află:

In parter: cancelaria direcţiunii, sala de primire, două odăi pentru guvernante, două pentru reconvalescente, două pentru servitoare, sală de gimnastică, odaie de scaldă, sufragerie şi bucătărie cu intrare separată.

In etagiul I: locuinţa directoarei internatului, sală de recreaţie cu garderobă, sală de meditaţie cu biblioteca elevelor, 5 odăi pentru pian şi o odaie pentru profesoară.

In etagiul II sala festivă a institutului cu tablourile: Maiestăţii Sale Impăratului şi Regelui nostru *Francisc Iosif I*, al fericitei Sale soţii Augusta Impărăteasă şi Regină *Elisabeta* şi al marelui mecenate român *Vasile Stroescu*, dăruit de comitetul central al Asociaţiunii.

In sala festivă se ţin şi orele de muzică vocală şi desemn. Incolo întreg etagiul al II-lea e aranjat pentru dormitoare şi garderobele trebuincioase. Aici e despărţământul liniştei şi odihnei, spaţios şi în curăţenie exemplară.

Intreg aranjamentul intern e strict întocmit după cerinţele pedagogice şi igienice. Parterul e menit pentru administraţie şi alimentare, etagiul I pentru studiu şi muncă, iar etagiul II pentru linişte şi odihnă. Şi până când sunt ocupate elevele în vreunul din compartimentele amintite, conform ordinei de zi, în celelalte e dat a se satisface pe deplin trebuinţelor de curăţire, aeriseală, etc. încât elevele petrec pururea în aer curat şi sănătos.

Salele de prelegeri, de meditaţie, dormitoarele, etc... sunt provăzute cu mobiliar confortabil, practic şi simpatic, cu lumină electrică şi apaduct.

Aparatele şi mijloacele de învăţământ sunt cele mai noui, practice şi instructive. Ordinea, disciplina şi curăţenia sunt păzite cu exactitate, iar

supravegherea şi educaţia elevelor e adevărat părintească şi conştientă. Cu un cuvânt, şcoala superioară de fete cu internat a Asociaţiunii e la nivelul timpului, atât ca întocmire practică şi igienică, cât şi ca organizaţie pentru învăţământul superior şi educaţia naţională.

Ca instituţiune culturală în sânul poporului român, şcoala Asociaţiunii a luat parte păn' acum la 3 expoziţii publice culturale, anume:

1. La expoziţia ştiinţifică a «*Asociaţiunii române pentru înaintarea şi răspândirea ştiinţelor*» din Bucureşti, în Octomvrie—Noemvrie 1903, şi a obţinut diplomă cu medalie de aur şi de argint.

2. La expoziţia etnografică şi istorică culturală a «*Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român*» din Sibiiu, în 19—28 August 1905, cu prilejul inaugurării Muzeului Asociaţiunii, şi a obţinut diplomă de colaborator.

3. La «*Expoziţia generală română a jubileului din 1906*» din Bucureşti, şi a obţinut diploma medaliei de aur cu medalie de aur.

* * *

Cum se vede Asociaţiunea a jertfit mult pentru întemeierea acestui institut superior. Şi după activitate de 25 de ani, avem mulţămirea a constată, că elevele ieşite din sanctuarul acestei şcoale se impun prin cultura lor superioară, prin ţinuta şi purtarea lor deamnă şi conştie de vocaţiunea ce au în sânul familiilor române şi peste tot în sânul societăţii române. Pretutindeni ele se disting în sânul publicului român ca cele dintâi protectoare ale limbii române, ale culturii şi artelor naţionale. Şi duc cu sine şi cultivă în tot pământul locuit de români, cel mai frumos suvenir pentru Asociaţiune şi cele mai nobile aspiraţiuni pentru poporul român. Unele se disting şi ca artiste desăvârşite pe scenele celor dintâi centre ale Europei, ca Viena, Paris ş. a. Cu un cuvânt am avut multă bucurie păn' acum, în urma creşterii îngrijite a ficelor institutului nostru dimpreună cu părinţii lor. Urăm din inimă această bucurie şi pentru viitor.

Drept aceea când a creat Asociaţiunea acest institut pentru educaţia naţională şi instrucţia superioară a femeii române, a înţeles pe deplin menirea sa culturală şi a servit în această privinţă cu cel mai frumos exemplu şi îndemn nobil întregului popor român. Rămâne acum să justifice publicul român *prin fapte*, dacă ţine la aspiraţiunile nemuritorilor întemeietori ai Asociaţiunii şi aşezămintelor ei culturale şi dacă ştie uzà cu înţelepciune de ele pentru binele său propriu, la ce apelăm în interesul poporului român.

Ştiri şcolare.

1. Personalul şcoalei şi al internatului.

A. Personalul şcoalei.

1. Directorul:

Dr. Vasile Bologa, profesor ord. şi director definitiv, a predat limba română în clasa III—IV, istoria patriei în cl. IV şi pedagogia de casă în cursul compl., (12 ore pe săpt.). Ani de funcţiune: 23.

2. Profesorii:

Eugenia Tordăşianu n. *Iovescu,* prof. ord. definitivă, a predat aritmetica şi geometria în clasa I—IV, igiena şi economia de casă în cl. IV, şi gimnastica în clasa I—IV, (21 ore pe săpt.). Ani de funcţiune: 16.

Dr. Ion Borcia, prof. ord. definitiv, a predat limba română în clasa I—II, limba germană în clasa I—III, limba română şi istoria în cursul compl., (21 ore pe săpt.). Ani de funcţiune: 9.

Dr. Eleonora Lemény, prof. ord. definitivă, a predat limba maghiară în clasa I—IV, limba germană în clasa IV, limba maghiară şi germană în cursul compl., (21 ore pe săpt.). Ani de funcţiune: 3.

Victor Stanciu, prof. ord. definitiv, a predat geografia în clasa I—III, istoria naturală în cl. I—II, chemia în clasa III, fizica în clasa IV şi desemnul în cl. I—II, (21 ore pe săpt.). Ani de funcţiune: 2.

Elena Siandru, prof. suplentă, a predat lucru manual în cl. I—IV, desemnul în clasa III—IV şi caligrafia în clasa I—II, (17 ore pe săpt.). Ani de funcţiune: 2.

3. Catiheţii:

Mateiu Voileanu, asesor consistorial, a predat religiunea elevelor gr.-or. în toate clasele.

Nicolau Togan, protopop gr.-cat. a predat religiunea elevelor gr.-cat. în toate clasele.

4. Instructorii:

Victor Păcală, profesor seminarial, a predat istoria universală şi a Ungariei până la 1526, în clasa III (2 ore pe săpt.).

Delia Olariu, absolventă a conservatorului de muzică din Viena, a predat muzica vocală în clasa I—IV (5 ore pe săpt.) şi a instruat în forte-pian 14 eleve.

Elena Petraşcu, directoara internatului, a predat limba franceză ca studiu facultativ, elevelor din toate clasele.

Selma Mőkesch, absolventă a institutului «Musikschulen-Kaiser» din Viena, a instruat în forte-piano 7 eleve.

Olivia Bardosy, absolventă a şcoalei superioare pentru profesoare de muzică din Augsburg, a instruat în forte-pian până la 1 Mai 1911: 12 eleve.

Elsa de Heldenberg, absolventă a conservatorului de muzică din Viena, a instruat în violină 6 eleve.

Alexandrina Moga, a instruat în forte-pian 13 eleve.

Cornelia Man, a instruat în forte-pian 14 eleve.

B. Personalul internatului.

a) Directorul şcoalei este totodată şi al internatului.

b) Directoara internatului: *Elena Petraşcu.*

c) Medic de casă: *Dr. I. Beu.*

d) Ajutoare: două guvernante şi trei bone.

---

2. Materialul de învăţământ predat în anul şcolar 1910/1911.

a) În cursurile ordinare.

Clasa I.

1. **Religiunea şi morala**, 2 ore pe săptămână, conform dispoziţiunii autorităţilor noastre confesionale.

2. **Limba română**, 4 ore. Lectură: *a) Proză:* 1. Ariciul şi vulpea. 2. Capra cu trei iezi. 3. Prâslea cel voinic şi merele de aur. 4. Cenuşotcă. 5. Cerbul. 6. Povestea lui Harap Alb. 7. Legenda ciocârliei. 8. Ionea mamei. 9. Legenda priveghitoarei. 10. Balaurul cu şapte capete (Ispirescu). 11. Doi bătrâni. 12. Tuşa Oana (Agârbiceanu). 13. Rândunica şi legendele ei. 14. Labirintul şi firul Ariadnei. 15. Ercule şi cele 12 isprăvi ale lui. 16. Poveşti şi legende. *b) Poezii:* 1. Racul, broasca şi ştiuca. 2. Stigleţul şi ciocârlanul. 3. Inşiră-te mărgărite. 4. Smeoaica. 5. Sfârşit de toamnă. 6. Movila lui Burcel. 7. Iarna. 8. Armingenii. 9. Oaspeţii primăverii. 10. A

doua înviere. 11. Somnoroase păsărele (M. Eminescu). 12. Cântec (St. O. Iosif).

Gramatică: Pe baza lecturii, propoziţia simplă, părţile ei principale şi secundare; părţile vorbirii, cu deosebire substantivul, adjectivul şi verbul; declinarea şi conjugarea în formele lor principale. Teme în clasă la două săptămâni odată. — Manual: Carte de cetire, de V. Oniţiu.

3. **Limba maghiară**, 4 ore. Deprindere în cetirea logică cu pronunţie şi intonare corectă. Invăţarea pe înţeles a cuvintelor din piesele cetite. Traducere, reproducere şi conversaţie. Lectură: *a) Proză:* 1. Két leányka. 2. A tücsök és a hangya. 3. A vásárfia. 4. A gyermek és a mogyoró. 5. A leányka virágai. 6. A házi és a mezei egér. 7. Az oroszlán és az egér. 8. Két levél. 9. A holló és a róka. 10. A méhek és a medve. 11. A szamár az oroszlánbőrben. 12. Budapest. 13. Szent István. 14. Szent László. 15. Nagy Lajos. 16. Arvalányhaj. 17. Tihanyi Pista lovagol (Gárdonyi Géza). *b) Poezii:* Pósa Lajos: Ébredjetek. Rózsák. Tompa Mihály: A pók versenye. Bujdosó dala. Arany János: Öszi lombok. Gyulai Pál: A szél és a nap. Petőfi Sándor: Füstbe ment terv. Anyám tyúkja. Kisfaludi Károly: Szülőföldem szép határa.

Pe baza lecturii, analiză gramaticală şi sintactică între marginile propoziţiei simple. Elemente de ortografie. Teme corăspunzătoare în clasă. — Manual: Carte de cetire şi Gramatică maghiară, de M. A. Ferenţiu.

4. **Limba germană**, 2 ore. Numirile germane ale obiectelor din şcoală. Scrierea lor pe tablă şi în caiete, întâi cu litere latine, pe urmă cu litere gotice. Exerciţii de vorbire şi de scriere cu cuvintele învăţate. Alfabetul gotic. Cetire din carte: *a) Proză:* 1. Der Fuchs und die Trauben. 2. Der Jahrmarkt. 3. Der menschliche Körper. 4. Der Garten. 5. Der Löwe und der Hase. 6. Die Grille und der Schmetterling. 7. Die zwei Pflugschare. 8. Die Wohltätigkeit. 9. Das seltsame Rezept. 10. Die junge Schwalbe. 11. Seltsamer Spazierritt. 12. Teuere Eier. 13—16. XIX, XXV, XXVI, XXVII Übung. *b) Poezii:* 1. Wind und Sonne. 2. Das Korn. 3. Liebe zu den Eltern. 4. Die traurige Geschichte vom dummen Hänschen. 5. Gottesdienst. *c)* S'au arătat mai multe *icoane* şi s'au descris în limba germană. *d)* Cu cele mai înaintate s'au cetit şi câteva poveşti din colecţia fraţilor *Grimm.* — Deprinderi gramaticale. Conversaţie. Teme. — Manual de limba germană, de Dr. Constantin Lacea. P. I—II.

5. *a)* **Aritmetica**, 4 ore. Cele patru operaţiuni cu numeri întregi şi fracţiuni zecimale. Diferite măsuri. Sistemul de bani din patrie. Probleme de rezolvat mental la tablă şi în caiete.

b) **Geometrie şi desemn geometric**: Intuirea şi descrierea celor mai simple figuri plane (triunghiu, patruunghiu, poligon, cerc). Unghiurile şi măsurarea lor. Congruenţa, asemănarea şi simetria figurilor. Suprafaţa pătratului şi patruunghiului dreptunghiu. — Manual: Aritmetica pentru şcoale medii, de Dr. Beke M., prelucrată în româneşte de A. Ciortea.

6. **Istoria Naturală**, 3 ore. Zoologia: mamifere de casă, de câmp şi de pădure; paserile de casă. Botanica: Fructele plantelor; intuirea şi descrierea unor plante vii pentru cunoaşterea formei şi organelor plantelor. — Manual: Curs elementar de botanică şi zoologie etc. de G. Chelariu.

7. **Geografia**, 2 ore. Noţiunile geografice fundamentale. Geografia Ungariei. — Manual: Geografie pentru şcoale civile etc. de A. Márki, trad. de I. Popovici.

8. **Lucru de mână**, 2 ore. O păreche de ciorapi pentru copii. Dantele împletite şi croşetate. Chindisiri, cu puişori în cruci pe ambe părţile egal. (Holbein).

9. **Desemn**, 2 ore. Desemn cu mâna liberă: figuri diferite, umbrite, colorate cu culori de apă. Desemn după natură. Exerciţii cu penelul.

10. **Caligrafia**, 2 ore. Scriere cu litere latine şi gotice.

11. **Muzica vocală**, 2 ore. Notele din cheia violinei, pauzele, exerciţii unisono. Cântece.

12. **Gimnastica**, 2 ore. Exerciţii libere şi la aparate. Jocuri gimnastice.

Clasa II.

1. **Religiunea şi morala**, 2 ore, conform dispoziţtunii autorităţilor noastre confesionale.

2. **Limba română**, 4 ore. Lectură: *a*) *Proză:* 1. Fata babei şi fata moşneagului. 2. Deucalion. 3. Patimile Demetrei. 4. Apolon în Delos. 5. Niobe şi Latona. 6. Câteva din celelalte mituri grece mai frumoase: Războiul troian etc. 7. Plaiul Tătarilor. 8. Două căinţe. 9. Ştefan-Vodă şi Turcii. 10. Romulus şi Remus. 11. Urmaşii lui Romulus. 12. Horaţii şi Curiaţii. 13. Alungarea regilor. 14. Pilde strălucite de iubire de patrie. 15. Doi călăraşi. 16. Balaurul cel cu şapte capete. 17. Doi bătrâni. 18 Tuşa Oana. 19. Povestiri istorice. *b*) *Poezii*: 1. Soarele şi luna. 2. Gruia. 3. Condamnarea strugurului. 4. El-Zorab. 5. Mugur, mugurel. 6. Mănă stirea Argeşului. 7. Nuntă 'n codru. 8. Frumoasa Irină. 9. Bunica. 10. Năframa. 11. Ielele (St. O. Iosif). — Manual: Carte de cetire, de V. Oniţiu.

Gramatică: Pe baza lecturii, părţile propoziţiei şi ale vorbirii, formele de declinare şi conjugare mai amănunţit; fraza, propoziţii principale şi secundare. — Teme în clasă la două săptămâni odată.

3. **Limba maghiară**. 4 ore. Lectură: *a*) *Proză:* 1. A gyermek és a mogyoró. 2. A házi és a mezei egér. 3. A cseresznye szemek. 4. A szomorúfüz. 5. A Tisza eredete. 6. Az Alföld. 7. A Magas Tátra. 8. Erdély lakói. 9. Hunyadi János. 10. Mátyás király. 11. A mohácsi vész 12. János vitéz. 13. A szentirás (Herceg F.). 14. A kis csizmák (Mikszáth K.). *b*) *Poezii:* Petőfi: Szülőföldemen. Falu végén kurta kocsma. János vitéz XV. éneke. Tompa: Bujdosó dala. A jávorfáról. Az ibolya álmai. Arany: Rozgonyiné, Mátyás anyja. — Kádár Kata. Sólyommadár.

Din gramatică: Propoziţiile simple, amplificate şi compuse. Conjugarea verbelor regulate, ambele forme în timpurile principale, modul indi-

cativ; declinaţiunea substantivelor şi comparaţiunea adjectivelor. Părţile principale ale propoziţiei. Exerciţii de conversaţie. Teme scripturistice corăspunzătoare în clasă. — Manual de limba maghiară, de Nicolae Bogdan, P. II. şi Carte de cetire şi Gramatică maghiară, de M. A. Ferenţiu.

4. **Limba germană**, 3 ore. Lectură: *a*) *Proză:* 1. Das Pferd. 2. Die Bienen. 3. Der Rabe und der Fuchs. 4. Das Riesenspielzeug. 5. Das zerbrochene Hufeisen. 6. Eile mit Weile. 7. Aus der Geographie. 8. Wann beginnt das Jahr. 9. Die Sperlinge unter dem Hute. 10. Der gestorbene Kanarienvogel. 11. Die Fliegen und die Spinnen. 12. Eine Erzählung. 13. Sprichwörter und Sprüche. 14. Phrixos und Helle. 15. Der Fuchs und der Krebs. 16. Wie die Schildbürger die Glocke versenkten. 17. Denkwürdigkeit aus dem Morgenlande. 18. Ein Brief. *b*) *Poezii:* 1. Die wandelnde Glocke. 2. Heidenröslein. 3. Die Versuchung. 4. Der betrogene Teufel. 5. Der Vater und die drei Söhne. 6. Der weisse Hirsch. *c*) S'au arătat mai multe *icoane* şi s'au descris în limba germană. *d*) Cu cele mai înaintate s'au cetit şi câteva poveşti din colecţia «*Tiermärchen*». Exerciţii gramaticale. Conversaţie. Teme. — Manual de limba germană, de Dr. C. Lacea, partea I—II.

5. **Aritmetica**, 3 ore. Cele patru operaţiuni cu fracţiuni vulgare. Aplicarea fracţiunilor la regula de trei simplă.

Geometria: Figurile plane: triunghiul, patruunghiul, poligonul. Unghiurile şi măsurarea lor, drepte, perpendiculare şi paralele. Congruenţa, asemănarea şi simetria figurilor. Suprafaţa triunghiului şi patruunghiurilor. Cubul, prisma. Suprafaţa acestora. — Manual: Aritmetica pentru şcoale medii de Beke Manó, în româneşte de A. Ciortea.

6. **Istoria naturală**, 2 ore. *a*) *Zoologie:* Impărţirea sistematică a animalelor vertebrate. Descrierea reprezentanţilor principali ai animalelor nevertebrate. *b*) *Botanică:* Impărţirea sistematică a plantelor monocotiledone şi dicotiledone. Plantele lemnoase. — Manual: Curs elementar de botanică şi zoologie etc. de G. Chelariu.

7. **Geografia**, 2 ore. Geografia fizică şi politică a Europei. Geografia Aziei în general, cu relevarea ţărilor şi coloniilor mai însemnate. — Manual de A. Márki, trad. de I. Popovici.

8. **Lucru de mână**, 3 ore. Practicarea elementelor cusutului pe obiecte mai mici trebuincioase. Brodatul literelor; diferite puncte de broderie aplicate la obiecte trebuincioase. Cârpitul, ţesutul ciorapilor şi al pânzei.

9. **Desemn**, 2 ore. Desemnare şi colorare de figuri plane mai complicate. Compunere şi colorare de motive de ornamente plane. Exerciţii cu penelul. Desemn după natură.

10. **Caligrafia**, 1 oră. Scriere cu litere latine şi gotice.

11. **Muzica vocală**, 1 oră. Scale majore (dure), exerciţii mai complicate unisono şi în două voci. Cântece.

12. **Gimnastica**, 2 ore. Exerciţii libere şi la aparate. Jocuri gimnastice.

Clasa III.

1. **Religiunea şi morala**, 2 ore, conform dispoziţiunii autorităţilor noastre confesionale.

2. **Limba română**, 4 ore. Lectură cu analiză corăspunzătoare: *a) Proză:* 1. Piramidele. 2. Babilonul şi Niniva. 3. Troia. 4. Dacii şi Romanii. 5. Amintiri din copilărie, de I. Creangă. *b) Poezii:* 1. Muma lui Ştefan-cel-Mare, de D. Bolintineanu. 2. Peneş Curcanul. 3. Fraţii Jderi. 4. Iarna vine, de V. Alexandri. 5. Crăciunul în tabără, de G. Coşbuc. *c) Stilistică:* Stilul. Podoabele stilului. Tropii. Defectele stilului. Compoziţia stilară cu genurile deosebite: Descrierea. Naraţiunea cu felurile sale. Epistole. Documente din vieaţa practică: chitanţa, obligaţia, etc. Proza şi Versul.

In legătură cu materialul percurs: teme scripturistice, la două săptămâni odată. Lectură privată. — Manual: Carte de cetire, pentru cl. III. gimn. şi şcoale super. de fete, de V. Oniţiu şi Manual de stilistică pentru cl. IV. gimnaz. şi a., de I. F. Negruţiu.

3. **Limba maghiară**, 4 ore. Traducere, analiză şi reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiul şi în scris. Conversaţie. *Poveşti şi legende:* 1. A vadgalamb és a szarka. 2. Az oroszlán és az ember. 3. A kis malac és a farkasok. 4. A nyomor erdeje. 5. Ki csinálta a hegedüt? 6. Csak egyszer volt Budán kutyavásár. 7. Mátyás király lustái. *Din istoria Ungariei:* 1. A fehér ló mondája. 2. Szent István és halála. 3. Korona és kard. 4. Hunyadi János és halála. *Povestiri:* 1. Rubin urnál (Thury Z.). 2. A néhai bárány (Mikszáth K.). 3. Két major regénye (Mikszáth K.). 4. Mikes Kelemen utolsó törökországi levele. *Poezii:* Petőfi: 1. A Tisza. 2. A rab. 3. István öcsémhez. Báró Eötvös József: 4. Hazámhoz. 5. Végrendelet. 6. A megfagyott gyermek. Gyulai: 7. Igazság és Hamisság. Vörösmarty: 8. Szegény asszony könyve. Arany: 9. V. László. Kis József: 10. Egy sir. 11. Egy ref. lelkész emlékezete.

Pe baza pieselor tractate: exerciţii sintactice, etimologice şi de conversaţie. Conjugarea verbelor, modul optativ şi imperativ. Propoziţiile principale şi secundare. Teme scripturistice în clasă. — Manual: Carte de cetire maghiară pentru şcoale secundare, de Dr. I. Crişan şi N. Putnoky şi Carte de cetire şi Gramatică maghiară, de M. A. Ferenţiu.

4. **Limba germană**, 3. ore. Lectură: *a) Proză:* 1. Alexander der Grosse als Knabe. 2. Bunicul şi nepotul. 3. Die Tiere und der Mensch. 4. Herkule la răspântie. 5. Krösus und Solon. 6. Sălbaticul recunoscător. 7. Sprichwörter und Sprüche. 8. Krösus und Cyrus. 9. Romulus und Remus. 10. Mai multe poveşti de Bechstein. *b) Poezii:* 1. Siegfrieds Schwert (Uhland). 2. Die Grenadiere (Heine). 3. Des Knaben Berglied (Uhland). 4. Erlkönig (Goethe). 5. Lorelei (Heine). 6. Die Weiber von Weinsberg (Chamisso). 7. Der Sänger (Goethe). 8. Der Postillon (Lenau). 9. Der Schatzgräber (Goethe). *c)* Câteva *icoane* descrise în limba germană.

Pe baza lecturii: exerciţii gramaticale şi conversaţie. Teme. — Manual de limba germană, de Dr. C. Lacea, Partea III şi IV.

5. **Aritmetica**, 2 ore. Repeţirea fracţiunilor vulgare. Aplicarea fracţiunilor la regula de trei simplă şi compusă. Calculul de procente. Împărţirea proporţională. — Manual: Aritmetica pentru şcoale medii, de Beke Manó, în româneşte de A. Ciortea.

Geometrie: Suprafaţa figurilor compuse din linii drepte (pătrat, patruunghiu, dreptunghiu, romb, romboid, trapez, trapezoid, poligon etc.).

6. **Geografia**, 2 ore. Completarea cunoştinţelor din Geografia politică. Geografia Africei, Australiei şi Americei în special. — Manual de A. Márki, trad. de I. Popovici.

7. **Istoria**, 2 ore. Istoria evului vechiu şi mediu până la descălecarea Maghiarilor. Istoria străveche a Maghiarilor. Primirea creştinismului şi înfiinţarea regatului ungar. Organizarea din nou a ţării sub regii din case diferite. Din istoria universală, în legătură cu istoria Ungariei şi întreţesându-se în expunerea acesteia: luptele dintre papi şi împăraţi; războaiele cruciate; feudalitatea şi cavalerismul; războiul de 100 ani; Habsburgii.

8. **Chemia**, 3 ore. Noţiunile fundamentale din chemia anorganică şi organică. Corpuri solide, licide şi gazoase. Influenţa căldurii asupra stării de agregaţiune a corpurilor. Apa şi descompunerea ei prin electricitate. Hidrogenul. Oxigenul. Arderea în oxigen şi în aier. Carbon, bioxid de carbon, oxid de carbon, hidrat de carbon (gazul de luminat). Aierul şi respiraţia. Amestec, combinaţiune, element. Cărbunele de piatră, grafitul, diamantul. Sulfurul şi combinaţiile lui (descolorarea). Fosforul şi chibritele. Arsenul, Clorul şi înălbirea. Acidele anorganice. Bazele. Săruri. Potasiu. Sodiu. Sarea comună, salitra, salpetrul, amoniacul. Calciul, silicea. Sticla. Lutul, porcelanul (aluminiul). Pietri scumpe. Magnesia. Mineralele şi rocele. Câteva roce mai însemnate. Schimbarea suprafeţei pământului, factorii acestei schimbări. Elemente din geologie. Nutrirea plantelor (asimilarea). Amidon, zahăr, celuloză (hârtie). Fermenţii. Alcoolul şi beuturile alcoolice. Pânea. Oţetul. Acidele organice. Grăsimile; glicerina (săpun şi luminări). Materii colorante. Alcaloide. Albumine. Laptele şi transformările lui. Materiile nutritive şi conservarea alimentelor. — Manual: Chemia elementară etc. pentru gimnazii, şcoale civile, prelucrată după Dr. V. Hankó şi Dr. H. Szterényi, de A. Vlaicu.

9. **Lucru de mână**, 3 ore. O cămaşă femeiască cu broderie albă. Un camizon cu broderie, ambele cusute cu mâna. O batistă brodată. Modele înnodate.

10. **Desemn**, 2 ore. Desemn liber, mai ales după obiecte simple uzuale, redarea schimbărilor de perspectivă şi a celor mai însemnate nuanţe de lumină. Exerciţii de penel cu mâna liberă. Umbrirea şi colorarea figurilor desemnate în perspectivă. Desemn artistic: deprindere în compunerea de modele pentru lucrul manual.

11. **Muzica vocală**, 2 ore. Structura gamei diatonice cu explicarea accidenţilor în diferitele game. Caracterul gamelor orientale. Intervalele perfecte, mari, mici, mărite şi micşorate. Raportul între ritm şi mişcare. Exerciţii şi cântece în 3 voci.

12. **Gimnastica**, 1 oră. Exerciţii libere şi la aparate. Jocuri gimnastice.

Clasa IV.

1. **Religiunea şi morala**, 2 ore, conform dispoziţiunii autorităţilor noastre confesionale.

2. **Limba română**, 4 ore. Arta poeziei; Versificaţiunea; Poezia poporală şi artistică; Genurile poetice (în poezia poporală şi artistică) pe baza analizei pieselor alese din autori români. Vieaţa şi activitatea poeţilor şi scriitorilor mai însemnaţi din literatura română (secl. 19). In legătură cu materialul percurs: teme scripturistice corăspunzătoare şi lectură privată. — Manual ajutător: Carte de cetire, pentru clasa IV. gimn. şi şcoale superioare de fete, de V. Oniţiu.

3. **Limba maghiară**, 4 ore. *a*) *Lectură* din operele poeţilor şi scriitorilor din epoca înfloririi literaturii maghiare: Mikes Kelemen törökországi leveleiből (149. 150. 153.). Báró Kemény Zs.: Széchenyi István arcképe. Vörösmarty M.: Cserhalom. Arany János: Toldi. Petőfi S.: Uti rajzokból. Madách I.: Az ember tragédiája (XV. szin). Jókai M.: Szent Anna tava.

b) *Poezii:* Kisfaludy K.: Rákosi szántó dala, Mohács; Vörösmarty M.: Szózat, Merengőhöz, Szép Ilonka; Bajza J.: Sóhajtás; Petőfi S.: Egy gondolat bánt engemet, A vándorlegény, A jó öreg korcsmáros stb.; Arany János: Szondi két apródja, V László, din Toldi; Tompa M.: Gólyához; Eötvös J. b.: Végrendelet, Bucsú; Szász K.: Hazámhoz; Lévay: Mikes; Reviczky Gy.: Számlálgatom, Imakönyvem. Kiss J.: Retegen. Szabolcska: A Grand Caféban.

c) In legătură cu piesele şi poeziile cetite scurtă apreciere şi caracterizare a celor mai însemnaţi scriitori maghiari din epoca înfloririi literaturii maghiare (1820 până azi).

d) *Teme* de clasă şi de casă.

Manual: Istoria literaturii maghiare, de Dr. V. Bologa.

4. **Limba germană**, 3 ore. Lectură: *a*) *Proză*: 1. Die ewige Bürde. 2. Sanct Peter mit der Geige. 3. König Matthias. 4. Karl der Grosse auf der Jagd. 5 Plato. 6. Cocorii lui Ibykus.

b) Scurtă aprecierę şi caracterizare a *literaturii germane dela Goethe până azi.* In legătură:

c) *Poezii* de Goethe: Wanderers Nachtlied, Der Harfenspieler, Der Fischer, Mignon, Der Schatzgräber etc.; Schiller: Das Mädchen aus der Fremde, Hoffnung, Der Handschuh; Uhland: Das Schloss am Meer, Das Glück von Edenhall, Des Knaben Berglied; Lenau: Bitte, Herbstklage, Die drei Zigeuner; Heine: Lieder, Die Grenadiere; Platen: Venedig, Das Grab

im Busento; Chamisso: Das Schloss Boncourt; Scheffel: Altheidelberg, du feine, Nordmännerlied; P Heyse: Über ein Stündlein, Treueste Liebe; D. v. Liliencron: Din Abschied u. Rückkehr.

d) *Lectură* cu cele mai înaintate: povestiri de Rosegger, Björnson, Kielland, Schmitthenner din colecţia «*Gefunden*».

e) *Teme* de clasă corăspunzătoare.

Manual de limba germană de C. Lacea, Partea III. şi IV.

5. **Aritmetica**, 2 ore. Repeţirea calculării cu fracţiuni. Procentele, interesele, capitalul, timpul, rabatul, calcularea câştigului şi a pierderii în procente. Hârtii de valoare.

Manual: Aritmetica pentru şcoale medii de Beke Manó, în româneşte de A. Ciortea.

6. Fizica, 3 ore. Proprietăţile generale ale corpurilor şi stările lor de agregaţiune. Elemente din mehanica corpurilor solide, lichide şi gazoase. Efectele căldurii asupra corpurilor. Noţiuni elementare de acustică. Fenomenele fundamentale de lumină. Fenomene fundamentale magnatice şi electrice. Aparatele mai simple şi mai de însemnătate pentru înţelegerea diferitelor fenomene fizice. Noţiuni elementare de geografie astronomică şi fizică. — Manual: Fizică pentru şcoale secundare inferioare, de Tit L. Blaga.

7. **Istoria**, 3 ore. Istoria Ungariei, dela epoca regelui Matia I (1458—1490) până în prezent. Constituţia patriei. — Manual: Istoria Ungariei de L. Mangold, trad. de V. Goldiş.

8. **Igiena**, 2 ore. Corpul omenesc. Organele mişcării. Organele mistuirii. Respiraţiunea. Organul vorbirii. Simţirea şi organele sensurilor. Nutrirea. Alimentele. Locuinţa. Imbrăcămintea. Lucrarea fizică şi intelectuală. Apărarea contra boalelor. Boale ereditare. Boale molipsitoare. Ingrijirea bolnavului. Chemarea femeii la îngrijirea copilului bolnav. — Manual: Higiena poporală, de Dr. G. Vuia.

9. **Economia de casă**, 2 ore. Intocmirea gospodăriei. Averea şi venitele. Cheltuelile şi budgetul. Valoarea materială, intelectuală şi morală a activităţii casnice a femeii Locuinţa. Alimentarea. Piaţa. Procurarea şi conservarea alimentelor. Imbrăcămintea. Procurarea, gătirea şi cruţarea îmbrăcămintei din punct de vedere economic şi estetic. Principiile educaţiei fizice. Munca, odihna. Recreare şi distracţie. Jocul. Poveşti, lectură şi conversaţie ca mijloace de instrucţie în familie. Sădirea şi cultivarea virtuţilor, sârguinţei, simţului de datorie, iubirii de adevăr şi supunerii, a sentimentului religios şi patriotic. Necesitatea conlucrării familiei cu şcoala; influenţa societăţii şi a tovărăşiilor de joc. Insuşirile de caracter ale omului cu educaţie bună. Insemnătatea educaţiei pentru consolidarea familiei, a societăţii şi a naţiunii.

10. **Lucru de mână**, 3 ore. Ştergar sau alt obiect cu broderie artistică à-jour cu ciucuri înnodaţi. Croirea hainelor. Broderii artistice.

11. **Desemn**, 2 ore. Continuare cu desemnarea de obiecte, deprindere în pictarea de obiecte artistice sau din natură. Compunere şi colorare de ornamente plane din elementele diferitelor stiluri vechi, ca motive de modele pentru lucrul manual. Exerciţii de penel după obiecte din natură.

12. **Muzica vocală**, 2 ore. Structura gamei diatonice cu explicarea accidenţilor în diferitele game. Caracterul gamelor orientale. Intervalele perfecte, mari, mici, mărite şi micşorate. Raportul între ritm şi mişcare. Exerciţii în 3 voci. Cântece.

13. **Gimnastica**, 1 oră. Exerciţii libere şi la aparate. Jocuri gimnastice.

La instrucţia din limba franceză ca obiect facultativ, au participat 62 eleve, fiecare clasă câte 2 ore pe săptămână.

La instrucţia din piano-forte şi violină au participat 66 eleve.

Din limba maghiară, germană şi franceză s'au ţinut neîntrerupt conversaţii cu elevele interne, sub conducerea directoarei, a profesoarelor şi a guvernantelor.

Superiorul clasei	I	a fost	Eugenia Tordăşianu.
„ „	II	„ „	Dr. Eleonora Lemény.
„ „	III	„ „	Dr. Ion Borcia.
„ „	IV	„ „	Victor Stanciu.

b) Cursul complementar.

In cursul complementar s'a predat:

1. *Limba şi literatura română* (3 ore), prin *Dr. I. Borcia.*
2. *Istoria universală* (2 ore), prin *Dr. I. Borcia.*
3. *Pedagogia de casă* (2 ore), prin *Dr. V. Bologa.*
4. *Limba maghiară* (2 ore), prin *Dr. Eleonora Lemény.*
5. *Limba germană* (2 ore), prin *Dr. Eleonora Lemény.*
6. *Limba franceză* (3 ore), prin *Elena Petraşcu.*
7. *Lucru de mână* (5 ore), prin *Maria Florea.*
8. *Pictură* (2 ore), prin *Alexandrina Moga.*
9. *Muzica instrumentală* (pian sau violină), prin *Selma Mökesch, Olivia Bardosy, Delia Olariu, Elsa de Heldenberg, Alexandrina Moga* şi *Cornelia Man.*

Cursul complementar se susţine şi pentru viitor în sensul statutului de organizare al şcoalei. (Vezi: Inştiinţare pentru anul viitor, pag. 187).

---

3. Conspectul elevelor inmatriculate în anul şcolar 1910/1911

Nr. crt.	Numele elevei	Locul naşterii	Comitatul
	Clasa I.		
1	Minerva Barbu	Gyulafehérvár Alba-Iulia	Alsófehér Alba inferioară
2	Minodora Citirigă	Bicaz (jud. Neamţ)	România
3	Silvia Crăciunaş	Alsócsobánka Ciubanca	Szolnok-Doboka Solnok-Dobâca
4	Alecsandra Dopp	Nagyszeben — Sibiiu	Szeben — Sibiiu
5	Victoria Flitter	Porumbacul infer.	Fogaras — Făgăraş
6	Maria Greavu	Topârcea	Szeben — Sibiiu
7	Otilia Ioanovici	Ruşi	Szeben — Sibiiu
8	Maria Muraşan	Kis-Goroszló — Traniş	Szilágy — Şelagiu
9	Aurora Oniţiu	Gyulafehérvár Alba-Iulia	Alsófehér Alba inferioară
10	Paraschiva Paştea	Porumbacul infer.	Fogaras — Făgăraş
11	Silvia Radu	Maros-Ujvár—Uioara	Alsófehér Alba inferioară
12	Maria Rociu	Nagyszeben — Sibiiu	Szeben — Sibiiu
13	Otilia Stanislavu	Lisa	Fogaras — Făgăraş
14	Maria Stroia	Nagyszeben — Sibiiu	Szeben — Sibiiu
15	Iuliana Şogan	Cerghid	Maros-Torda Mureş-Turda
16	Silvia Tăslăuanu	Bélbor — Bilbor	Csik — Ciuc
17	Florica Vălean	Lugos — Lugoş	Krassó-Szörény Caraş-Severin
	Clasa II.		
1	Olivia Bogdan	Lăpuşnic	Hunyad Hunedoara
2	Eugenia Bologa	Nagyszeben — Sibiiu	Szeben — Sibiiu
3	Paraschiva Dragoman	Cichindeal	Szeben — Sibiiu
4	Olga Draia	Abrudbánya — Abrud	Alsófeher Alba inferioară
5	Eleonora Enescu	Alsómocs Moeciul infer.	Fogaras — Făgăraş
6	Ana Georgescu	Poiana	Szeben — Sibiiu
7	Cornelia de Herbay	Viţel	Hunyad Hunedoara
8	Victoria A. Micu	Poiana	Szeben — Sibiiu
9	Livia Moşoiu	Törcsvár — Braşov	Fogaras — Făgăraş

Nr. crt	Numele elevei	Locul naşterii	Comitatul
10	Ana Muntean	Nagyszeben — Sibiiu	Szeben — Sibiiu
11	Cornelia Neagoi	Armeni	Alsófehér Alba inferioară
12	Maria Oancea	Brezoi (jud. Vâlcea)	România
13	Maria Păltineanu	Râmnic-Vâlcea	România
14	Ana F. Popescu	Sineşti (jud. Vâlcea)	România
15	Emilia Popovici	Bran	Fogaras — Făgăraş
16	Maria Restanţă	Şura mare	Szeben — Sibiiu
17	Emilia Roman	Agnita	Nagyküküllő Târnava mare
18	Ana Şogan	Răşinari	Szeben — Sibiiu
19	Maria Tintorescu	Horez (jud. Vâlcea)	România
	Clasa III.		
1	Irma Baciu	Nyárádszentbenedek	Maros-Torda Mureş-Turda
2	Valeria Balya	Săpânţa	Máramaros Maramureş
3	Eugenia Banciu	Seliişte	Szeben — Sibiiu
4	Silvia Bena	Pianul de jos	„ „
5	Paraschiva Comşa	Seliişte	„ „
6	Ana Creţu	Răşinari	„ „
7	Lucreţia Dobrotă	Poiana	„ „
8	Maria Dragoman	Cichindeal	„ „
9	Elena Henteş	Szászsebes Sebeşul săsesc	„ „
10	Livia Ille	Budapest	Pest-Pilis-Solt...
11	Cornelia Neştor	Cenadul unguresc	Csanád — Cenad
12	Victoria Petra	Bora (jud. Ialomiţa)	România
13	Viorica Pop	Nagy-Várad Oradea mare	Bihar — Bihor
14	Constanţa N. Popescu	Cartiu (jud. Gor-Jiu)	România
15	Augusta Radu	Blaj	Alsófehér Alba inferioară
16	Maria Rusu	Potău	Szatmár — Sătmar
17	Sabina Russu	Dés — Dej	Szolnok-Doboka Solnok-Dobâca
18	Eufemia Ruvineanţu	Cuptoria	Krassó-Szörény Caraş-Severin
19	Aurelia Salcă	Răşinari	Szeben — Sibiiu

Nr. crt.	Numele elevei	Locul naşterii	Comitatul
20	Maria Sbârcea	Sibiel	Szeben — Sibiiu
21	Veturia Sêrb	Karánsebes Caransebeş	Krassó-Szörény Caraş-Severin
22	Maria Tipuriţă	Vale	Szeben — Sibiiu
23	Paraschiva Tipuriţă	Vale	„ „
24	Ida Velcean	Resicabánya Reşiţa montană	Krassó-Szörény Caraş-Severin
25	Silvia Veliciu	Kisjenő — Chişineu	Arad
	Clasa IV.		
1	Ana Balya	Săpânţa	Máramaros Maramureş
2	Aurora Băiţan	Liteni	Bucovina (Austria)
3	Maria Bologa	Nagyszeben — Sibiiu	Szeben — Sibiiu
4	Cornelia Brediceanu	Lugos — Lugoş	Krassó-Szörény Caraş-Severin
5	Viorica Chirtop	Câmpeni	Torda-Aranyos Turda-Arieş
6	Persida Corcea	Vărădia	Temes — Timiş
7	Ana Curta	Uioara	Alsófehér Alba inferioară
8	Ana Dimitrievici	Ofcea	Torontál — Torontal
9	Natalia Dragits	Selişte	Szeben — Sibiiu
10	Elena Faur	Criştior	Hunyad Hunedoara
11	Elena Fumor	Nereu	Torontál — Torontal
12	Marta Fumor	Nereu	Torontál — Torontal
13	Margareta V. Gheorghiu	Robeşti (Jud. Vâlcea)	România
14	Lucia Hosszu	Déva — Deva	Hunyad Hunedoara
15	Elena Huban	Iapa	Máramaros Maramureş
16	Maria Isdrailă	Răşinari	Szeben — Sibiiu
17	Victoria Jourca	Răşinari	„ „
18	Eleonora Lobonţiu	Hăpria română	Alsófehér Alba inferioară
19	Dorina Maier	Topliţa	Maros Torda Mureş-Turda
20	Susana Marta	Căprioara	Krassó-Szörény Caraş-Severin
21	Ana Moldovan	Băiţa	Hunyad Hunedoara
22	Alecsandrina Moldovan	Déva — Deva	Hunyad Hunedoara

Nr. crt.	Numele elevei	Locul naşterii	Comitatul
23	Elena Neagoş	Deda	Maros-Torda Mureş-Turda
24	Minerva Opriş	Şura mare	Szeben — Sibiiu
25	Cornelia Pascu	Comloşul mare	Torontál — Torontal
26	Lucia Păltineanu	Râmnic-Vâlcea	România
27	Aurelia Pocrean	Bocşa montană	Krassó-Szörény Caraş-Severin
28	Ana E. Pop	Abrudbánya — Abrud	Alsófehér Alba inferioară
29	Augusta Popescu	Nagyszeben — Sibiiu	Szeben — Sibiiu
30	Eugenia Poruţiu	Cianul deşert	Torda-Aranyos Turda-Arieş
31	Aurelia Răchiţan	Săsciori	Szeben — Sibiiu
32	Constanţa Roman	Luncoiul de sus	Hunyad Hunedoara
33	Ana Sima	Marin	Szilágy — Selagiu
34	Constanţa Stoia	Surduleşti (Jud. Teleor.)	România
35	Eugenia Teodor	Brassó — Braşov	Brassó — Braşov
36	Alecsandrina Tripon	Beszterce — Bistriţa	Beszterce-Naszód Bistriţa-Năsăud
37	Felicia Vulcu	Seliişte	Szeben — Sibiiu
	Cursul complementar:		
1	Margareta Barbul	Kalocsa	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun
2	Amalia Bran	Teaca	Kolozs — Cluj
3	Maria Cocian	Szilágycseh Cehul Silvaniei	Szilágy — Selagiu
4	Maria Duma	Jabeniţa	Maros-Torda Mureş-Turda
5	Elisaveta Fumor	Nereu	Torontál — Torontal
6	Antonela Marchiş	T. Carand	Bihar — Bihor
7	Lucia Moşoiu	Bran	Fogaras — Făgăraş
8	Aspasia Orbonaş	Szászváros — Orăştie	Hunyad Hunedoara
9	Eugenia Popovici	Lugos — Lugoş	Krassó-Szörény Caraş-Severin
10	Elena Scridon	Beszterce — Bistriţa	Beszterce-Naszód Bisztriţa-Năsăud
11	Ana Seltea	Urlueşti (jud. Argeş)	România
12	Maria Toşa	Torda — Turda	Torda-Aranyos Turda-Arieş

Nr. crt	Numele elevei	Locul naşterii	Comitatul
	Elevele din internat:		
1	Irma Baciu	Nyárádszentbenedek	Maros-Torda Mureş-Turda
2	Valeria Balya	Săpânţa	Máramaros Maramureş
3	Ana Balya	„	Máramaros Maramureş
4	Eugenia Banciu	Seliște	Szeben — Sibiiu
5	Margareta Barbul	Kalocsa	Pest-Pilis-Solt...
6	Aurora Băiţan	Liteni	Bucovina (Austria)
7	Olivia Bogdan	Lăpuşnic	Hunyad Hunedoara
8	Amalia Bran	Teaca	Kolozs — Cluj
9	Cornelia Brediceanu	Lugos — Lugoş	Krassó-Szörény Caraş-Severin
10	Viorica Chirtop	Câmpeni	Torda-Aranyos Turda-Arieş
11	Maria Cocian	Szilágycseh Cehul Silvaniei	Szilágy — Selagiu
12	Paraschiva Comşa	Seliște	Szeben — Sibiiu
13	Persida Corcea	Vărădia	Temes — Timiş
14	Ana Creţu	Răşinari	Szeben — Sibiiu
15	Ana Curta	Uioara	Alsófehér Alba inferioară
16	Ana Dimitrievici	Ofcea	Torontál — Torontal
17	Lucreţia Dobrotă	Poiana	Szeben — Sibiiu
18	Maria Duma	Jabeniţa	Maros-Torda Mureş-Turda
19	Eleonora Enescu	Alsómocs Moeciul inferior	Fogaras — Făgăraş
20	Elena Faur	Criştior	Hunyad Hunedoara
21	Marta Fumor	Nereu	Torontál — Torontal
22	Elena Fumor	„	„ „
23	Elisaveta Fumor	„	„ „
24	Margareta V. Gheorghiu	Robeşti (jud. Vâlcea)	România
25	Cornelia de Herbay	Viţel	Hunyad Hunedoara
26	Lucia Hosszu	Déva — Deva	Hunyad Hunedoara
27	Elena Huban	Iapa	Máramaros Maramureş
28	Livia Ille	Budapest	Pest-Pilis-Solt...
29	Maria Isdrailă	Răşinari	Szeben — Sibiiu

Nr. crt.	Numele elevei	Locul naşterii	Comitatul
30	Eleonora Lobonţiu	Hăpria română	Alsófehér Alba inferioară
31	Dorina Maier	Topliţa	Maros-Torda Murăş-Turda
32	Antonela Marchiş	T. Carand	Bihar — Bihor
33	Susana Marta	Căprioara	Krassó-Szörény Caraş-Severin
34	Ana Moldovan	Băiţa	Hunyad Hunedoara
35	Alexandrina Moldovan	Déva — Deva	Hunyad Hunedoara
36	Livia Moşoiu	Bran	Fogaras — Făgăraş
37	Lucia Moşoiu	„	„ „
38	Elena Neagoş	Deda	Maros-Torda Murăş-Turda
39	Cornelia Nestor	Cenadul unguresc	Csanád — Cenad
40	Aspasia Orbonaş	Szászváros — Orăştie	Hunyad Hunedoara
41	Maria Oancea	Brezoi (jud. Vâlcea)	România
42	Cornelia Pascu	Comloşul mare	Torontál — Torontal
43	Maria Păltineanu	Râmnic-Vâlcea	România
44	Lucia Păltineanu	„ „	„
45	Victoria Petra	Bora (jud. Ialomiţa)	„
46	Aurelia Pocrean	Bocşa montană	Krassó-Szörény Caraş-Severin
47	Viorica Pop	Nagyvárad Oradea mare	Bihar — Bihor
48	Ana E. Pop	Abrudbánya — Abrud	Alsófehér Alba inferioară
49	Constanţa N. Popescu	Cartiu (jud. Gor.-Jiu)	România
50	Ana F. Popescu	Sineşti (jud. Vâlcea)	„
51	Eugenia Popovici	Lugos — Lugoş	Krassó-Szörény Caraş-Severin
52	Emilia Popovici	Bran	Fogaras — Făgăraş
53	Eugenia Poruţiu	Cianul deşert	Torda-Aranyos Turda-Arieş
54	Aurelia Răchiţan	Sásciori	Szeben — Sibiiu
55	Constanţa Roman	Luncoiul de sus	Hunyad Hunedoara
56	Maria Rusu	Potău	Szatmár — Sătmar
57	Sabina Russu	Dés — Dej	Szolnok-Doboka Solnoc-Dobâca
58	Eufemia Ruvineanţu	Cuptoria	Krassó Szörény Caraş-Severin
59	Maria Sbârcea	Sibiel	Szeben — Sibiiu

Nr. crt	Numele elevei	Locul naşterii	Comitatul
60	Elena Scridon	Beszterce — Bistriţa	Beszterce-Naszód Bistriţa-Năsăud
61	Ana Seltea	Urluieşti (jud. Argeş)	România
62	Veturia Sêrb	Karánsebes Caransebeş	Krassó-Szörény Caraş-Severin
63	Ana Sima	Marin	Szilágy — Selagiu
64	Constanţa Stoia	Surduleşti (jud. Teleor.)	România
65	Ana Şogan	Răşinari	Szeben — Sibiiu
66	Iuliana Şogan	Cerghid	Maros-Torda Mureş-Turda
67	Eugenia Teodor	Brassó-Braşov	Brassó-Braşov
68	Maria Tintorescu	Horez (jud. Vâlcea)	România
69	Maria Toşa	Torda — Turda	Torda-Aranyos Turda-Arieş
70	Alexandrina Tripon	Beszterce — Bistriţa	Beszterce-Naszód Bistriţa-Năsăud
71	Florica Vălean	Lugos — Lugoş	Krassó-Szörény Caraş-Severin
72	Ida Velcean	Resicabánya Reşiţa-montană	Krassó-Szörény Caraş-Severin
73	Silvia Veliciu	Kisjenő — Chişineu	Arad

I. Date statistice după clase

despre elevele inmatriculate la şcoala civilă de fete a Asociaţiunii pro 1910/1911.

Clasa	Numărul elevelor					Elevele după confesiune					Elevele după naţionalitate			Elevele interne şi externe		Ocupaţiunea părinţilor													
	inmatriculate	ordinare	privatiste	s'au supus exam. la finea anului	s'au retras în decursul anului	gr. orientale	gr. catolice	rom. cat.	ev. luth.	ev. ref.	române	maghiare	germane	interne	externe	proprietari şi arendaşi	aplicaţi la producte brute	industriaşi de sine stătători	comerc. de sine stătători	funcţionari publici de stat	funcţionari privaţi	preoţi	profesori, învăţăt.	medici, advocaţi, ingineri	soldaţi	aplicaţi în serviciu	privatieri (pensionari), capitaliştii	Suma
I.	17	17	—	17	—	10	7	—	—	—	17	—	—	2	15	6	—	—	1	2	—	4	1	2	—	1	—	17
II.	19	19	—	18	1	18	1	—	—	—	19	—	—	10	9	7	—	1	1	3	—	2	2	1	1	1	—	19
III.	25	25	—	25	—	20	5	—	—	—	25	—	—	18	7	9	—	—	1	1	1	6	2	5	—	—	—	25
IV.	37	37	—	36	1	27	10	—	—	—	37	—	—	31	6	5	—	—	4	3	2	8	4	9	1	—	1	37
Cursul compl.	12	—	12	11	1	7	4	1	—	—	11	1	—	12	—	3	—	—	—	5	—	3	—	1	—	—	—	12
Suma	110	98	12	107	3	82	27	1	—	—	109	1	—	73	37	30	—	1	7	14	3	23	9	18	2	2	1	110
		110		110		110					110			110		110												

II. Date statistice

despre elevele adăpostite în internatul şcoalei civile de fete a Asociaţiunii în an. şcol. 1910/1911.

Clasa	Elevele adăpostite în internat		Elevele interne după confesiune							Elevele interne după naţionalitate				Ocupaţiunea părinţilor										
	din şcoala civilă a Asociaţiunii	din şcoala elementară	în şcoala civilă					în şcoala elementară		în şcoala civilă			în şcoala elementară	proprietari şi arendaşi	industriaşi de sine stătători	comercianţi de sine stătători	funcţionari publici de stat	funcţionari privaţi	preoţi	profesori, învăţători	medici, advocaţi, ingineri	soldaţi	privatieri (pensionari), capitalişti	Suma
			gr. orientale	gr. catolice	rom.-cat.	ev. luth.	ev. ref.	gr.-orientale	gr.-catolice	române	maghiare	germane	române											
I.	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
II.	10	—	10	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	4	—	1	2	—	2	—	—	1	—	10
III.	18	—	14	4	—	—	—	—	—	18	—	—	—	6	—	1	—	1	4	1	5	—	—	18
IV.	31	—	22	9	—	—	—	—	—	31	—	—	—	5	—	4	1	1	7	3	9	1	—	31
Cursul compl.	12	—	7	4	1	—	—	—	—	11	1	—	—	3	—	—	5	—	3	—	1	—	—	12
Suma	73	—	55	17	1	—	—	—	—	72	1	—	—	19	—	6	8	2	16	4	16	2	—	73
	73		73							73				73										

5. Mijloacele de învăţământ.

A. Biblioteca corpului profesoral.

I. Cărţi.

α) Dăruite:

1. Simion Popescu, Metodica specială a studiului religiunii. Sibiiu 1882.
2. Ion Gorun, Câteva versuri. Bucureşti 1901.
3. I. Russu-Şirianu, La Roma. Schiţă din călătorie. Arad 1903.
4. I. Slavici, Din bătrâni. Naraţiune istorică. Bucureşti 1902.
5. I. Slavici, Vatra părăsită. Nuvelă din popor. Bucureşti 1900.
6. D. A. Sturdza, La morminte de eroi. Bucureşti 1896.
7. I. Alexie şi N. C. Laţcu, Curs elementar de economie domestică. Bucureşti 1886.
8. H. Pestalozzi, Wie Gertrud ihre Kinder lehrt. Leipzig. (Reclam).
9. I. Popescu, Psichologia empirică. Sibiiu—Bucureşti 1887.
10. V. Gr. Borgovan, Indreptar teoretic şi practic pentru învăţământul intuitiv. Gherla 1885.
11. P. Şpan, Idei pregătitoare în pedagogie. Sibiiu 1902.
12. Il. Puşcariu, Principii din pedagogia generală. Sibiiu 1880.
13. Seb. Kneipp, Meine Wasser-Kur. Kempten 1896.

Dăruite de d-şoara Maria Cunţan.

β) Cumpărate:

14. Iuba Adolf, Az ember élet- és egészségtana. Budapest 1909.
15. E. Lovinescu, Carte de cetire şi de gramatică pentru clasa I gimnazială. Bucureşti 1910.
16. A. Lupu-Antonescu şi St. Pop, Carte de cetire şi gramatică pentru clasa I secundară. Bucureşti 1910.
17. Densuşianu, Candrea, Caracostea, Curs de limba română. Bucăţi de lectură şi gramatică pentru cl. I secundară. Bucureşti 1910.
18. P. V. Haneş, Carte de limba română pentru cl. II secundară de fete. Bucureşti 1910.
19. Album în amintirea canonicului Augustin Bunea, edat de Clericii din Seminarul Buneivestiri. Blaj 1910.
20. Al. I. Odobescu, Opere complete, vol. I—III. Bucureşti 1906—1908.
21. Delavrancea, Apus de soare. Dramă în IV acte. Bucureşti 1909.
22. Delavrancea, Viforul. Dramă în IV acte. Bucureşti 1910.
23. Delavrancea, Luceafărul. Dramă în V acte. Bucureşti 1910.
24. St. O. Iosif, Tălmăciri. Bucureşti 1909.
25. Em. Gârleanu, Nucul lui Odobac. Nuvele şi schiţe. Bucureşti 1910.
26. Ioan Agârbiceanu, In clasa cultă. Vălenii-de-munte 1909.

27. Ioan Agârbiceanu, Două iubiri. Vălenii-de-Munte 1910.
28. Ioan Agârbiceanu, În întuneric. Nuvele. Bucureşti 1910.
29. Lazăr Şăineanu, Dicţionar universal al limbei române. Ed. II. Craiova 1908.
30. Fridtjof Nansen, Spre pol. Traducere de N. Pandelea. Bucureşti 1909. 5 exempl.
31. Louis Jacolliot, În ţara fachirilor. Traducere de N. Pandelea. Bucureşti 1909. 2 exempl.
32. Victor Anestin, Stelele. Noţiuni populare de astronomie. Bucureşti 1909.
33. Camille Flammarion, Erupţia vulcanului Krakatoa. Traducere de Sc. Georgescu. Bucureşti 1909.
34. R. Festeticz, Ţărmuri bizare. Traducere de I. Răduţ. Bucureşti 1909.
35. Camille Flammarion, Visuri înstelate. Traducere de S. Nădejde. Bucureşti 1909.
36. H. Macpherson (jun.), Astronomie populară. Traducere de V. Anestin. Bucureşti 1909.
37. St. O. Iosif, A fost odată. Poveste în versuri. Bucureşti 1909.
38. P. Ispirescu, Istoria lui Ştefan Vodă. Bucureşti 1908.
39. Jules Verne, Cinci săptămâni în balon. Traducere de C. Pestreanu. Bucureşti (Bibl. pt. toţi).
40. Radu D. Rosetti, Din Egipt. Note din călătorie. Bucureşti 1909.
41. I. Boussenard, Zece mii de ani într'un bloc de ghiaţă. Traducere de M. Gheorghiu. Bucureşti. (Bibl. pt. toţi).
42. Camille Flammarion, Ce e cerul? (Astronomie populară). Traducere de V. Anestin. Bucureşti 1908.
43. Camille Flammarion, O călătorie în cer. Traducere de I. Nădejde. Bucureşti 1908.
44. Alex. von Humboldt, Privelişti din natură. Bucureşti 1908.
45. Universul şi minunile lui. Partea I—III. Bucureşti 1902.

B. Biblioteca elevelor.

1. A. O. Maior, Biblioteca Copiilor. Vol. I, II şi IV.
2. Daniel de Foë, Robinson Crusoe's Abenteuer und Schicksale etc.
3. Franz Wiedemann, Wie ich meinen Kleinen die biblischen Geschichten erzähle.
4. Ion Ghica, Scrisori către V. Alexandri.
5. Ludwig Uhland, Gedichte.

(Dăruite de d-şoara Maria Cunţan).

II. Reviste şi ziare.

α) dăruite de redacţiuni:

1. «Transilvania», Sibiiu.
2. «Telegraful Român», Sibiiu.

3. «Drapelul», Lugoj.
4. «Viitorul», Bucureşti.
5. «Natura», Bucureşti.
6. «Deşteptarea», Braşov.

β) abonate:

7. «Luceafărul», Sibiiu.
8. «Pădagogische Studien», Dresden.
9. «Magyar Paedagogia», Budapest.
10. «Convorbiri literare», Bucureşti.
11. «Revista literară şi ştiinţifică», Bucureşti.
12. «Flueraşul», Bucureşti.

III. Rechizite de învăţământ şi mobile.

1. Harta politică a Ungariei.
2. O mică colecţie de animale maritime.
3. O cumpănă zecimală.

Direcţiunea împlineşte o plăcută datorie, aducând cele mai vii mulţămiri tuturor p. t. binefăcători, onorabilelor societăţi şi redacţiuni, cari au binevoit a contribuì la înmulţirea mijloacelor de învăţământ pentru şcoala noastră.

---

6. Din cronica şcoalei şi a internatului.

Anul şcolar s'a început la 1 Septemvrie 1910 st. n.

In decursul anului a vizitat şcoala fericitul prezident al Asociaţiunii *Iosif St. Şuluţu* şi Dl *Nicolau Ivan*, membru în comitetul central al Asociaţiunii, ca delegaţi ai comitetului, apoi dl *Alexandru Munka*, inspector regesc de şcoale şi dl *Ioachim Nistor*, subinspector regesc de şcoale. In 4 şi 5 Maiu 1911, a vizitat şcoala dl *Alexandru Kósa*, ca delegat al ministerului regesc de culte şi instrucţiune publică.

Agendele curente şcolare, didactice şi administrative ale institutului, s'au pertractat în 12 consilii profesorale.

*

Starea sanitară a fost deplin mulţumitoare în cursul anului 1910/11. Elevelor se dă ocaziune a ieşì cât mai des la preumblare, a face exerciţii gimnastice şi a se recreà în grădina institutului. In cursul iernii patinează în orele libere şi urmează şcoala de dans în edificiul propriu al şcoalei.

In 19 Aprilie 1911 au fost revaccinate elevele născute în 1900 prin medicul institutului nostru.

*

In postul Paştilor s'au mărturisit şi cuminecat elevele prin catichȩii şi parohii ambelor confesiuni române.

Excursiune şcolară sub conducerea corpului profesoral s'a făcut în 16 Octomvrie 1910 în Dumbrava Sibiiului. Iar în 31 Mai până în 7 Iuniu 1911, s'a făcut o călătorie de studiu cu 21 eleve din clasele superioare la Budapesta—Fiume—Abbazia. In aceste localităţi s'au cercetat instituţiunile

şi lucrurile de interes educativ şi instructiv pentru elevele şcoalei noastre. Implinim o plăcută datorie exprimând şi cu acest prilej călduroasele noastre mulţămiri tuturor binevoitorilor şi autorităţilor publice de stat, care ne-au dat onorificul lor sprijin pentru deplina reuşită a călătoriei noastre de studiu.

In decursul anului şcolar elevele din clasele superioare au cercetat Muzeul Asociaţiunii şi Muzeul Bruckenthal din Sibiiu.

Festivităţi solemne, la care a participat institutul, au fost:

Serbarea onomasticei *Majestăţii Sale Impăratul şi Regele nostru Francisc Iosif I* la 4 Octomvrie 1910.

Serbarea şcolară din 19 Noemvrie 1910, în memoria fericitei *Impărătese şi Regine Elisabeta.*

Serbarea aniversării anului al 25-lea dela înfiinţarea *şcoalei civile de fete cu internat a Asociaţiunii,* în 28 şi 29 Iunie 1911.

---

7. Examenele.

Examenele de primire s'au ţinut în 3 Septemvrie n. 1910.

Examenele publice dela finea anului şcolar s'au ţinut din 19—29 Iunie st. n. 1911 după programa următoare:

Luni în 19 Iunie.

a) înainte de ameazi:

dela 9—11 ore Clasa IV civilă, din studiile: Limba română şi Limba maghiară;

b) după ameazi:

dela 3—5 ore Clasa I civilă, din studiile: Limba maghiară şi Geografie.

Marţi în 20 Iunie.

a) înainte de ameazi:

dela 9—11 ore Clasa I. civilă, din studiile: Limba română, Aritmetică şi Geometrie;

b) după ameazi:

dela 3—5 ore Clasa III civilă, din studiile: Chemie şi Limba maghiară.

Mercuri în 21 Iunie.

a) înainte de ameazi:

dela 8—10 ore Religiunea cu elevele din toate clasele civile. Dela 10—11 ore Limba franceză cu elevele din clasa IV civilă.

Joi în 22 Iunie.

a) înainte de ameazi:

dela 9—11 ore Muzica vocală şi instrumentală (piano, violină) cu elevele din clasele civile şi Cursul complementar.

Joi în 29 Iunie.

a) înainte de ameazi:

dela 11—12 ore Încheierea solemnă a anului şcolar şi distribuirea atestatelor.

Lucrurile de mână, de caligrafie şi desemn, sunt expuse în decursul examenelor într'una din salele institutului.

SERBARE JUBILARĂ.

La împlinirea anului al 25-lea dela înfiinţarea şcoalei civile de fete cu internat a Asociaţiunii, s'au aranjat în *Muzeul Asociaţiunii* următoarele festivităţi:

I.

Miercuri, în 28 Iunie n. 1911, la 7½ ore seara: *Concert* împreunat cu *Reprezentaţie teatrală* din partea elevelor şcoalei cu concursul binevoitor al D-nei *Veturia Triteanu,* ca fostă elevă a şcoalei Asociaţiunii cu următorul

PROGRAM:

1. K. M. v. Weber: Uvertură din opera «*Freischütz*» şi I. Muresianu: «*Cimpoiul*», executate la pian.

2. «*Urmările unei minciuni*», piesă teatrală într'un act, traducere din limba germană.

Persoanele: D-na Tereza Socescu. Elvira, fiica ei. D-na Tereza Anghelescu. Otilia, fiica ei. D-şoara Tissot, profesoară. Olimpia, modistă. Mariţa, servitoarea D-nei Socescu.

3. Mendelssohn: «*Rondo Capriccioso*»; C. Chován: «*Danses roumaines*» şi H. Reinhold: «*Impromptu*», executat la pian.

4. Saint Saëns: Arie din «*Samson şi Dalila*»; G. Dima: «*De ce nu-mi vii*»; Scheletti: «*Ce te legeni codrule*»? şi G. Dima: «*Mândruliţă de demult*», pentru voce de sopran: D-na Veturia Triteanu, cu acompaniare de pian: D-şoara Cornelia Man.

5. «*Artistele*», comedie într'un act, localizată de M. Popescu.

Persoanele: D-na Ederă, proprietara unui pension. Lenuţa, gospodină. Tincuţa, poetă. Clotilda, pianistă. Angela, pictoră.

Toate în pensionul Doamnei Ederă.

Preţul întrării: locul I. 2 cor., celelalte 1 cor. Pentru studenţi 20 fil. — Venitul e destinat pentru fondul jubilar al şcoalei.

II.

Joi, în 29 Iunie n. a. c., la 11 ore a. m. încheierea festivă a anului şcolar, al 25-lea dela înfiinţarea şcoalei, cu următorul

PROGRAM:

1. L. v. Beethoven: «*Mărirea lui Dumnezeu în natură*». Cor unisono.

2. *Istoricul înfiinţării şi desvoltării şcoalei civile de fete cu internat a Asociaţiunii,* de Dr. Vasile Bologa, director.

3. Gh. A. Dinicu: «*Dor de sat*». Cor pentru trei voci.

4. L. Wiest: «*Hora Severinului*». Cor pentru două voci.

8. Înştiinţare pentru anul viitor.

In clasa I a şcoalei civile de fete se primesc eleve:

a) care arată prin *extras din matricula botezaţilor ori dela forul civil,* că au împlinit cel puţin vârsta de 9 ani şi

b) dovedesc prin *atestat şcolar,* că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare), ori apoi dovedesc pe baza unui *examen de primire,* că sunt bine orientate în materialul de învăţământ prescris pentru clasa a IV-a elementară.

In celelalte clase ale şcoalei civile de fete se primesc eleve care dovedesc prin *atestat şcolar,* că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la şcoale de categoria şcoalei civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V şi VI dela şcoala elementară poporală, se pot primì eleve în oricare clasă a şcoalei civile, ce corăspunde vârstei elevei, numai pe baza unui *examen de primire,* depus cu succes înaintea corpului profesoral al şcoalei, în sensul ordinaţiunii ministerului regesc-ungar de culte şi instrucţie publică, dto 11 August 1887, Nr. 29,000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, care se inmatriculează întâiadată la şcoala noastră, *au să producă atestat şcolar, extras din matricula botezaţilor ori dela forul civil şi certificat de revaccinare.*

In *cursul complementar* (supletor), împreunat cu şcoala civilă de fete a Asociaţiunii în sensul §-lui 6 din statutul de organizare al şcoalei, se primesc eleve care au absolvat patru clase civile (secundare). Se pot primì şi eleve care au absolvat cu note bune numai *două clase civile,* dacă au trecut de 15 ani şi sunt împiedecate a absolvà cele patru clase civile.

Înscrierile pentru anul şcolar 1911/1912 se pot face din 1—6 Septemvrie 1911 *stil nou.*

Examenele de corigenţă se ţin în 2 Septemvrie 1911 st. n. la 8 ore a. m. cu elevele care s'au anunţat la direcţiune.

In 4 Septemvrie 1911 st. n. la 8 ore a. m. se ţin *examenele de primire,* iar în 5 Septemvrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 5 cor. pe lună, iar pentru elevele, care se înscriu întâiadată la această şcoală, se plăteşte încă, odată pentru totdeauna, o taxă de inmatriculare de 4 coroane. Acelaş didactru e şi pentru elevele din cursul complementar.

Elevele care voiesc să fie primite *în internat,* fie eleve ale şcoalei civile, sau ale şcoalei elementare din loc, au să fie anunţate de timpuriu la direcţiunea şcoalei, înainte de începerea anului şcolar, pentruca să se poată face dispoziţiunile necesare.

Taxa internatului e 550 coroane pe an, în care se cuprinde şi didactrul, şi se plăteşte înainte, în patru sau în două rate. Spesele pentru cărţile de învăţământ, pentru materialul de scris, desemn şi lucru de mână, le poartă părinţii deosebit, precum şi cheltuelile pentru

BIBLIOTECA CENTR. A ASOCIAŢIUNII

îmbrăcăminte şi încălţăminte, pentru instrucţiune în forte-piano şi în limba franceză.

Taxele pentru instrucţiune în forte-piano sunt: pentru o elevă (singură), 2 ore pe săptămână, 12 cor.[1] pe lună; pentru două eleve (împreună), două ore pe săptămână, 6 cor. pe lună de elevă.

Instrucţiunea din limba franceză: 3 cor. pe lună de elevă.

Toate taxele se plătesc direcţiunii şcolare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul oraşului şi e provăzut cu apaduct, baie proprie şi lumină electrică, încât oferă cele mai bune condiţii *igienice*.

Elevele din internat, afară de lecţii, au în fiecare zi anumite ore de conversaţie în limba franceză, maghiară şi germană după trebuinţă. Pe lângă aceea ele se prepară şi învaţă lecţiile sub conducerea directoarei, a profesoarelor şi a guvernantelor.

Elevele, care voiesc să fie primite în internat, au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 feţe de perini, o plapomă sau ţol de coperit, 4 ciarşafuri (linţolii, lepedeie), 6 ştergare, 6 serviete, apoi perie de dinţi, săpun şi 2 piepteni, care rămân proprietatea elevei. Afară de acestea rufele sau albiturile câte $^1/_2$ duzină din fiecare, o haină de vară şi una de iarnă, două fuste de lustre (jupon) şi două de flanel, ciorapi, batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 umbrelă (cort) şi încălţămintea trebuincioasă. In cursul anului vor primì în internat o haină uniformă. Strâns de uniformă se ţine: o haină, 2 şurţe în forma unei haine, o pălărie de vară şi una de iarnă, care au să se facă aici şi care vor costà peste tot 40—60 cor.

Dela direcţiunea şcoalei se pot primi prin postă: «Statutul de organizare» şi «Regulamentul intern» al şcoalei, «Regulamentul pentru cursul complementar», «Planul de învăţământ» şi «Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii şi de emendare», à 20 bani exemplarul.

Nagyszeben (Sibiiu), în Iunie 1911.

Direcţiunea şcoalei.

---

[1] Din care sumă 2 cor. pe lună se contează institutului, pentru susţinerea fortepianelor în stare bună